In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

க்ரியாகாண்ட-க்ரமாவளி என்னும்

# ஸோமசம்பு பத்ததி

பாகம்-1

Saivasastra Prachara Sabha

March - 2021

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

॥ ॐ ॥

# प्रातर्ध्यानादिक्रमः

[1]विश्वबोधविधातारं [2]विश्वविज्ञानविग्रहम् ।
[3]विश्वरूपं [4]परं नत्वा विश्वेशं शिवमव्ययम्[5] ॥ १ ॥

संवीक्ष्य शिवशास्त्राणि [6]सदाचार्योपदेशतः ।
क्रमान्नित्यादिकं[7] वक्ष्ये क्रमबोधविवृद्धये ॥ २॥

## ॥ शौचविधिः ॥

प्रातरुत्थाय संचिन्त्य [8]शिवाय [9]शिवमक्षरम् ।
उत्सृजेन्मलमूत्रादि[10] गत्वा देशं यथोचितम् ॥ ३ ॥[11]

---

[1] विश्ववोध शब्देन कर्मपाकनिवन्धनद्विविभचिद्बोधः स्वव्यापारे समर्थताऽऽपादनरूपोऽचिद्बोधश्च बोद्धव्यः।

[2] विश्वविज्ञान शब्देन चिद्रूपाश्शक्तयः कामिकाद्यागमाश्च ग्राह्याः।

[3] विश्वरूपमिति । शिवादिपृथ्व्यन्तसर्वतत्वनित्याधिष्ठेयत्वात् रूपमिव रूपं यस्य सःतमिति भावः।

[4] परमिति । नान्येन व्याप्यते शिव इत्यमुमर्थमवबोधयितु परमिति विशेषणम् ।

[5] अव्ययामिति अलुप्तशक्तिकामिति भावः ।

[6] सदाचार्योपदेशत इति । परमशिवात्प्रभृति नीरन्ध्र-सम्प्रदाय-प्रज्ञानवदाचार्योपदेशादिति भावः ।

[7] नित्यादिकम् इति ।नित्यकाण्डं नैमित्तिक काण्डं काम्य काण्डं चेत्यर्थः।

[8] शिवायेति मङ्गळयेति भावः ।

[9] शिवमक्षरमित्यनेन स्वाभाविकोपाधिक्षया-दिदोषरहितं निष्कळं शिवमित्यर्थो वा भोगावस्थं सकलनिष्कळं शिवमित्यर्थे वा अक्षविशिष्टं पन्नवाद्याकारं राति आदत इति व्युत्पत्तेः अधिकारावार्थ सदाशिवमित्ययों वा तत्तदधिकारिभेदेन ग्राह्यः । अथवा लयमोगाधिकारावस्थशिववाचकः मन्त्रश्वरः प्रासाद एव शिवमक्षरमिति शब्देन गृह्यते ।

[10] मलमूत्रादीति आदिशब्देन कर्णादिभ्यो जाता दशविद्या मला ग्राह्याः ।

[11] [3 a] रात्रेरन्तमिति प्रोक्तं यावदाभूतनाडिकाः ।
प्रातःकालमिति प्रोक्तं ज्ञात्वा कर्म समाचरेत् ।। (सूक्षागमः, निर्मलमणि, पृ.6)

[3 b] प्रातस्समयात्पूर्वे पञ्चनाडिकावच्छेदे समुत्थाय, शुचिर्वाप्यशुचिर्वा यथासम्भवशौचयुक्तो हृत्पद्मे द्वादशान्ते वा गुरूपदिष्टमार्गेण शिवं ध्यात्वा, यथाशक्ति जपं कृत्वा, समाधिसामर्थ्यहितः सदाशिवादियथारुचिचविग्रहं ध्यात्वा.... । (अघोरशिवार्यपद्धतिः – पृ.5)

[3 c] अस्पृश्यस्पर्शनाद्यशुद्धिव्यपोहनाय निद्रादोषपरिहरणाय च वारुणस्नानविरहेऽपि तत्कालानुगुणं यथासम्भवशौचविधेरतुल्यत्वात् (पृ.६)

[3 d] मार्गशष्पनदीगर्तजलगोमयभस्मसु ।श्मशानारामकाष्ठैकद्रुमशृङ्गाटकादिषु ।। आवश्यकं न कर्तव्यम् ... (कामिकागमः, पृ.२०)

कर्णाक्षिनासिकाजिह्वादन्तशिश्नगुदं नखः ।मलाश्रयाः कफस्वेदौ विण्मूत्रे द्वादश स्मृताः ।। (शिवधर्मोत्तर - पृ.२०)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

|| ௐ ||

## || அதிகாலையில் தியானிக்க வேண்டிய முறை ||

[12]எல்லா அறிவுகளையும் தோற்றுவிப்பவராயும் [13]எல்லா ஞானங்களின் வடிவினராயும், [14]எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் [15]மேலானவராயும் உலகத்திற்கு ஈசனாயும், [16]மாறுதலற்ற வராயும் இருக்கிற பரமசிவனை வணங்கி01

[17]நல்ல ஆசாரியர்களின் உபதேசத்தினால் திவ்யாகமங்களை அறிந்து, கிரியாக்ரமங்களில் (நாளடைவில்) அறிவு விருத்தியடையும் பொருட்டு, முறையாக நித்திய விதி, நைமித்திகவிதி, காம்யவிதி என்னும் இவற்றைக் கூறுகிறேன்.02

## || ஸௌசவிதி ||

காலையில் எழுந்திருந்து மங்களம் உண்டாவதற்காக அக்ஷரமாகிய [18]சிவனைத் தியானித்து, உரிய இடத்தை அடைந்து , மலம் மூத்திரம் [19]முதலியவற்றை விஸர்ஜனம் செய்யவேண்டும். 3[20]

---

[12] எல்லா அறிவுகளையும் என்னும் பதத்தால் கர்மாவினாலும் மலபரிபாகத்தாலும் உண்டாகும் சித்துக்களின் போதமும், தம் தொழிலில் சாமர்த்தியத்தை உண்டு செய்யும் அசித்துக்களின் போதமும் எனப் பொருள்படுகின்றன.

[13] எல்லா ஞானங்களின் என்னும் பதத்தால், சித்ரூபமாயுள்ள சக்திகளும், காமிகம் முதலிய ஆகமங்களும் கொள்ளப்படுகின்றன.

[14] எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் என்னும் பதத்தால், பரமசிவன் சிவதத்துவம் முதல் பிருதிவி தத்துவம் வரை உள்ள எல்லா தத்துவங்களையும் எப்பொழுதும் நிலைப்படுத்தி இருப்பதால் எல்லாத் தத்துவரூபமாக பரமசிவன் இருக்கிறார் என்பது அறிவிக்கப் படுகின்றது

[15] மேலானவராயும் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் ஒருவருக்கும் அடங்கவில்லை என்பது அறிவிக்கப்படுகின்றது.

[16] மாறுதலற்றவராயும் என்னும் பதத்தால் மறைவில்லா, குறைவற்ற சக்தியை உடையவர் என்பது அறிவிக்கப்படுகிறது.

[17] நல்ல ஆசாரியர்களின் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் முதற்கொண்டு இடைவிடாமல் தொடர்கின்ற ஸம்பிரதாய ஞானத்தை உடைய ஆசாரியர்களால் உபதேசிக்கப்பட்டவர்கள் என்பதாகும்.

[18] சிவனை – மங்கலமானவரை என்பதாகும். அக்ஷரமாகிய சிவனை என்றதனால் ஸ்வபாவத்தினால் உண்டானவையாயும், வரம்பினால் உண்டாகின்ற நாசம் முதலிய தோஷங்களற்ற நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, போகாவஸ்தையில் உள்ள ஸகல நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, அக்ஷமெனும் சிறப்புடன் கூடிய ஐந்துமுகங்கள் முதலிய ரூபத்தை அருளிய மற்றும் உடைய எனும் வ்யுத்பத்தியால் அதிகார நிலையில் உள்ள ஸ்ரீ ஸதாசிவரை என்னும் பொருளாகவோ,அல்லது அந்த அந்த அதிகாரிகளுக்குத் தக்கவாறு என கிரஹிக்கத்தக்கது . அல்லது லயம் போகம் அதிகாரம் ஆகிய நிலைகளை உடைய சிவனைச் சொல்லக்கூடிய மகேஸ்வரனுடைய மந்திரசிரேஷ்டமான பிரசாதமே "சிவமக்ஷரம்" என்னும் சப்தத்தால் கொள்ளத்தக்கது.

[19] "முதலியவற்றை" என்பதனால் காது முதலியவைகளால் உண்டாகும் பத்து வகையான மலங்கள் என்பதாகும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

उत्तराभिमुखो मौनी दिवासन्ध्यासु सर्वदा ।

दक्षिणाभिमुखो रात्रौ नासाग्रव्यग्रलोचनः ॥ ४ ॥

छन्नमूर्धैकचित्तस्तु तृणच्छन्नमहीतलः ।

वृक्षकर्णोपवीती च द्विजातीनामसंमुखाः ॥ ५ ॥[21]

ततस्तृणैरयज्ञाङ्गैर्मृज्याल्लोष्टेन वा गुदम् ।

न तु गोमय पाषणैर्दारुभिश्च कदाचन ॥ ६ ॥

विशुद्धां मृदसादाय तां निधाय जलान्तिके ।

तया सान्तरया पश्चात्पयोभिश्शौचमाचरेत् ॥ ७ ॥[22]

एका लिङ्गे गुदे पञ्च दश वामकरे मृदः ।

उभयोः सप्त संयोज्याः परिमृज्यात्ततः स्फिचौ ॥ ८ ॥

अथवा [23]भावसंशुद्धिपर्यन्तं शौचमाचरेत् ।

---

[20] A இரவின் முடிவில் ஏற்படும் நாழிகையே அதிகாலை எனக் கூறப்படுகிறது என அறிந்து அந்த அதிகாலி வேளையில் நித்ய கர்மாவை அனுஷ்டிக்க வேண்டும். இந்த வேளையே ப்ராஹ்மம் எனும் காலமாகும் - ஸ்ரீமத் சூக்ஷ்மாகமம்.

B அதிகாலை வேளைக்கு முன்னர் ஐந்து நாழிகை முடியும்போது துயிலெழுந்து தூய்மையுடனோ அல்லது தூய்மையற்றபோதும் கூட முடிந்த அளவு தூய்மையுடன் கூடி இதயதாமரையில் அல்லது த்வாதசாந்தத்திலோ ஸ்ரீ குருவானவர் உபதேசித்த முறையில் சிவபெருமானை தியானித்து, சக்திக்கு ஏற்ப ஜபமும் செய்து ஆழ்ந்த தியான நிலைக்கு செல்ல இயலாலதாய் ஸ்ரீ ஸதாசிவர் முதலிய தனது விருப்பத்திற்கு உகந்த உருவை தியானித்து... (ஸ்ரீ அகோரசிவாச்சார்ய பத்ததி)

C தீண்டத்தகாததை தீண்டிய அசுத்தியை நீக்குதற் பொருட்டும், தூக்கம் எனும் தோஷத்தை நீக்கவும், வாருணஸ்நானம் செய்யாத போதிலும் கூட அந்தந்த சமயத்திற்கு உகந்தவாறு பொருத்தமான ஸௌச விதியை அனுசரித்தல் அதற்கு சமமேயாகும். (ஸ்ரீ அகோரசிவாச்சார்ய பத்ததி)

D வழி, புல்,ஆறு,பள்ளம், ஜாலம், பசுவின் சாணம் முதலியன சூழ்ந்த இடமும், மயானம், வீட்டுத்தோட்டம், மாட்டுத்தொழுவம், முக்கியமான மரம், நாற்சந்தி முதலான இடங்களும், ஸ்த்ரீகள், பசுக்கள், அந்தணர், சூரியன், சந்நியாசி, சந்திரன் மற்றும் பிராணிகளுடைய விகார பிரதேசத்திற்கு எதிராகவும் இருந்து மலஜலமோசனஞ் செய்யலாகாது. - ஸ்ரீமத் காமிகாகமம்.

காது, கண், மூக்கு, நாக்கு, பல், லிங்கம், மலத்வாரம், நகம், கபம், வியர்வை, மலம், மூத்திரம் ஆகிய பன்னிரண்டும் மலத்திற்கு ஆதாரமான இடங்களாக அறியவேண்டும். -- சிவதருமோத்தரம்.

[21] A देवता ऋषयः सर्वे गण नागास्तथैव च ।
उत्तिष्ठत सर्वतश्च बहिर्भूमिं करोम्यहम् ।। (वशिष्ठः, पृ.९)

B गोविप्तलिङ्गिनां स्त्रीणां संमुखं चन्द्रसूर्ययोः ।
महाभूतविकाराणां शनैरेवोत्सृजेन्मलम् ।। (ब्रह्मशम्भुपद्धतिः, पृ:९)

[22] भूमौ मलं विसृज्य, लोष्टादिना गुदं प्रमृज्य, वामपाणिना लिङ्गं संगृहय, अन्येन यथोक्तां मृदं समादाय, जलान्तिकं गत्वा (A.पृ.७)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

भावो हि भवितुश्चित्तिः शुद्धये मुनिभिर्मतः ॥ ९ ॥[24]

एकैकया मृदा क्षाल्य पादौ हस्तौ च वारिणा ।

### ।। दन्तधावनविधिः ।।

आचम्य विधिवच्छुद्धो दन्तधावनमाचरेत् ॥ १० ॥

सार्द्रं सत्वक् समच्छेदमृजुं शुद्धमपर्वकम् ।

कनिष्ठाङ्गुलिविस्तारं प्रशस्तं दन्तधावने ॥ ११ ॥

பகலிலும் ஸந்தியா காலங்களிலும் வடக்குத் திக்கை நோக்கியும், இரவில் தெற்குத் திக்கை நோக்கியும், ஒன்றும் பேசாமலும் , மூக்கினது நுனியில் பார்வையைச் செலுத்தியும்,4

சிரஸை வஸ்திரத்தினால் மூடியும், நிலையான மனதை உடையவனுமாய், மல விஸர்ஜனம் செய்ய உரியதான பூமியைப் புற்களால் மறைத்துக் கொண்டும், வலது காதில் பூணூலைத் தரித்தும், வேதியர் முதலியவர்களைப் பாராமலும் மலமூத்ர விஸர்ஜனஞ் செய்யவேண்டும்.5[25]

பின்னர் யாகத்திற்கு உதவாத புற்களாலேனும், மண் கட்டியாலேனும் குதத்தைத் துடைத்துக்கொள்ளல் வேண்டும். சாணி, கல், மரத்துண்டு இவற்றால் ஒரு பொழுதும் துடைத்துக்கொள்ளக்கூடாது.6

சுத்தமான மண்ணை எடுத்து அதனை நீரின் சமீபத்தில் வைத்துக்கொண்டு 1இடையில் மண்ணாலும், பின் நீராலும் சுத்தம் செய்துகொள்ளல் வேண்டும்.7[26]

லிங்கத்தையும் ஒரு முறையும், குதத்தை ஐந்து முறையும், இடதுகையைப் பத்துமுறையும், இரண்டு கைகளையும் ஏழு முறையும் மண்ணால் சுத்திசெய்யவேண்டும். பின்னர் பிருஷ்டங்களைத் துடைத்துக் கொள்ளவேண்டும்.8

---

23 भावसंशुद्धीति अधिकसंख्यायां तात्पर्य न तु हासे तथा सतिसंख्याविधानानर्थक्यापत्तेः । हासत इति पाठः ।

24 A भावशुद्ध्यभावे यावच्छौचं विदध्यात् । (A., ज.७)

B यावन्मात्रं मनश्शुद्धिस्तावदाशौचमिष्यते । (र.. ज.१०)

25 A தேவர்கள், ரிஷிகள் முதலிய அனைத்து கணங்களும், அவ்வாறே நாகர்களும் எல்லா புறங்களிலும் விழித்தெழுங்கள். மல விஸர்ஜனம் செய்கிறேன் - வாசிஷ்டம்.

B பசு, பிராமணர் போல் வேடமிட்டவர் (அப்ராமணர்), பெண்கள், சந்திரா சூரியர்கள் இவர்களுக்கு எதிரிலும் மற்றும் பஞ்சமஹா பூதங்களில் மாற்றங்கள் நிகழும் போதும் மெதுவாகவே மலவிஸர்ஜனம் செய்தல் வேண்டும்.

26 பூமியில் மல விஸர்ஜனம் செய்தபின்னர் மண்கட்டி முதலியவைகளால் குதத்தை நன்கு சுத்தம் செய்து. இடதுகையினால் லிங்கத்தை பிடித்து மற்றொரு கையினால் கூறியவிதமாக மண்ணை எடுத்துக்கொண்டு நீர்நிலைக்கு அருகில் சென்று... - அகோரசிவாசாரியபத்ததி

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

அல்லது "பாவசுத்தி உண்டாகும் வரை" சௌசம் செய்து கொள்ளவேண்டும். பாவமாவது சுத்தம் செய்து கொள்ளுபவரின் அந்தக்கரணம். அதன் சுத்திக்காக சௌசவிதியானது முனிவரால் கொள்ளப்பட்டது.9[28]

கால்கைகளை ஒவ்வொரு முறை மண்ணாலும் ஜலத்தாலும் சுத்தி செய்து,

## || தந்ததாவன விதி ||

பின்னர் முறைப்படி ஆசமனஞ்செய்து, சுத்தனாய் தந்ததாவனஞ் செய்யவேண்டும்.10

ஈரமுள்ளதாயும், தோலுடன் கூடியதாயும், சமமாய் ஒடிக்கப்பட்டதாயும், நேர்மையாயும், சுத்தமாயும், கணுவற்றதாயும், கடைவிரல் அளவு பருமனாயுமுள்ள தந்தகாஷ்டம்(பற்குச்சி) சிறந்ததாகும்.11

चिरिबिल्वं करञ्जोत्थं शैरीषं खादिरार्जुनौ ।

अष्टाङ्गुलं मुमुक्षूणां बुभुक्षूणामथोच्यते ॥ १२ ॥

प्लक्षाम्रककुभाशोकजम्बूचम्पकसम्भवम् ।

अपामामार्गातिमुक्तोत्थं द्वादशाङ्गुलमायतम् ॥ १३॥

अथवा विप्रराजन्यवैश्यशूद्रान्त्यजातिषु ।

द्वादशाङ्गुलमुद्दिष्टं क्रमादेकैकहानितः ॥ १४ ॥[29]

पीलुधात्रीकुहेरण्डक्षीरिनीम्वाङ्गुलीतृणैः ।

---

[27] முன்னர் ஜலத்தாலும், இடையில் மண்ணாலும், அதன் பின் ஜலத்தாலும், சௌசம் செய்ய வேண்டுமென்பது பொருள்.

2. "பாவசுத்தி உண்டாகும் வரை" இதனால் கூறப்பட்ட அளவினும் அதிக அளவாகச் சுத்தி செய்யவேண்டுமெனக் கொள்ள வேண்டும். குறைந்த அளவில் தாத்பரியமில்லை. அவ்வாறாயின் எண்ணை விதித்தது பயனற்றதாய் முடியும்.

3."பவிநாம்" என்ற பாடத்தைக் கொண்டால் "பாவமாவது ஸம்ஸாரத்தில் இருப்பவர்களின் மனம்" என்ற பொருளைத்தரும். மனச்சுத்தியாவது – சுத்தி செய்து போதுமென்று மனத்திற்குத் தோன்றுதல்.

[28] பாவசுத்தி ஏற்படாதபோது இயன்றவரை ஸௌசம் செய்யவேண்டும். மனத்தூய்மை எது வரை உருவாகவேண்டுமோ அது வரை ஆஸௌசம் என்று ஏற்றுக்கொள்ளவேண்டும்.

[29] [14 a] अथवा विप्रराजन्यवैश्यशूद्रान्तजातिषु ।
द्वादशाङ्गुलमुद्दिष्टं क्रमादेकैकह्रस्वतः ।।
चतुरङ्गुलमात्रं तु नारीणां दन्तधावनम् । (क्रियाकाण्डक्रमावली. पृ.४-५)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

शिग्रुवानीरपैशाचकाशाङ्गुलिकुशैर्नहि ॥ १५ ॥[30]

नवमीदर्शषष्ठीषु प्रतिपत्सु बिना चरेत् ।

कुर्याद्वा पाचनैः पत्रैर्बुभुक्षुर्दन्तधावनम् ॥ १६ ॥

अथवा मुखसंशुद्धिः दन्तानां धावनं बिना ।

गण्डूषैः सूर्यसंख्यातैर्बिधाय स्नानमाचरेत् ॥ १७ ॥

## ॥ वारुणमलस्नानविधिः ॥

सिन्धुसङ्गमकासारतटाकेषु नदे ह्रदे ।

पल्वले प्लवने चैव स्नानमत्यन्तमुत्तमम् ॥ १८ ॥[31]

புங்கமரம், கொடிப்புங்கை, வாகை, கருங்காலி, மருது இவற்றின் குச்சுகளை எட்டு அங்குல அளவாக முமுக்ஷுக்களுக்கும். இரளி, மா, மருது அசோகம், நாவல், சம்பகம், நாயுருவி, குருக்கத்தி இவற்றின் காஷ்டங்கள் பன்னிரு அங்குல அளவாக கிரகஸ்தர்களுக்கும் விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.12, 13

அல்லது பிராமணர், க்ஷத்திரியர், வைசியர், சூத்திரர் , அநுலோமர் , பிரதிலோமர் ஆகிய இவர்கள் விஷயத்தில் முறையே 1 அங்குலத்தினின்றும் ஒவ்வொரு அங்குலம் குறைவாக விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.14[32]

நறுவிலி,நெல்லி,நமை,2ஆமணக்கு, பழமுண்ணிப்பாலை, வேம்பு, ஆவிரை, புல், முருங்கை, வஞ்சி, (நொச்சி) பைசாசவிருக்ஷம், நாணல், விரல், தர்ப்பை இவற்றால் பல்துலக்கக்கூடாது.15[33]

---

[30] [15 a] कण्टकक्षीरवृक्षोत्थमिष्टकाङ्गारभस्मजम् ।
अङ्गुलिश्च न शस्येत प्रमादाच्चेत्तपःक्षयः ।। (ज्ञानरत्नावली - पृ.१२)

[31] [१८ a] नद्यां वाप्यां तटाके वा कूपे वापि चतुर्विधम् ।
कूपस्नानं न कर्तव्यं नद्यादिषु च सत्स्वपि ।।
अलाभे तु प्रकर्तव्यं कूपस्नानं न दोषभाक् ।
तटाकेष्वपि न स्नानं सरित्सत्यां गजानन ।।
कूपाद्दशगुणं वापी वाप्या दशगुणं नदी ।
तस्माद्दशगुणं विद्धि नदीं चैव समुद्रगाम् ।।
ततः शतगुणं पुण्यं स्नानं प्राङ्मुख उच्यते ।
प्रवाहाभिमुखीभूत्वा नद्यां स्नानं समाचरेत् ।। (चिन्त्यविश्वसादाख्य, सुप्रभेदागमः, १/५/४-७)

[32] அல்லது பிராமண, க்ஷத்ரிய, வைஸ்ய, சூத்ர முதலான ஜாதிகளுக்கு பன்னிரெண்டு அங்குலமாகக் குறிப்பிடப்பட்டுள்ளது. மேற்கூறிய வரிசைப்படி ஒவ்வொருவருக்கும் ஓரோர் அங்குலமாகக் குறைத்தல் வேண்டும். பெண்களுக்கு நான்கு அங்குலமாத்திரமே தந்ததாவனத்திற்கு கூறப்பட்டுள்ளது - கிரியாகாண்டக்ராமாவளி.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy.
நவமி, அமாவாஸ்யை, ஷஷ்டி, பிரதமை, இந்தத்தினங்களில் தந்தகாஷ்டத்தால் பல்துலக்கலாகாது. கிரஹஸ்தர் இந்தத் தினங்களில் பரிசுத்தமான இலைகளால் தந்ததாவனஞ் செய்யலாம். 16

அல்லது இந்தத்தினங்களில் தந்ததாவனஞ் செய்யாமல் பன்னிரு முறை கொப்பளித்து வாயை நன்கு சுத்தி செய்துகொண்டு ஸ்நானம் செய்யவேண்டும் .17

## || வாருணமலஸ்நான விதி ||

இரண்டு நதிகள் கூடுமிடும், அல்லது சமுத்திரத்தில் நதி கூடுமிடும், ஓடை, தாமரைத் தடாகம், மேற்குத்திக்கை நோக்கி பிரவஹிக்கும் நதமென்று கூறப்படும் ஆறு, நதியின் நடுவிலுள்ள வற்றாத நீரை உடைய மடு, மூழ்கிகுளிக்கக்கூடிய வட்டவடிவமான குட்டை, நீந்திக் குளிக்கக்கூடிய நீர்ப்பெருக்கு என்னும் இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் மிகவும் உத்தமமாகும்.18[34]

नाले च पुष्करिण्यादौ मध्यमं कन्यसं पुन्ः ।

कूपभाण्डोदपानेषु गृहे स्नानमनुत्तमम् ॥ १९ ॥[35]

खात्वासिना समुद्धृत्य मृदमष्टाङ्गुलादधः ।

---

[33] முள் மற்றும் பாலுடன் கூடிய மரக்குச்சியாலோ, செங்கலைச் சுட்ட சாம்பலினாலோ, விரலினாலோ பல்லைத் துலக்குதல் கூடாது. அவ்விதம் கவனக்குறைவுடன் செய்தால் தவக்குறைவு ஏற்படும். - ஞானரத்னாவளி

[34] நதி, தேங்கிய நீர்நிலை, தடாகம், அல்லது கிணறு என நான்கு விதமான இடங்களில் ஸ்நானம் செய்யலாம். நதி முதலானவைகள் இருக்கும் போது கிணற்றில் குளித்தால் கூடாது. மேற்கூறிய நீர்நிலைகள் இல்லாவிடில் கிணற்று நீரில் குளிப்பது தோஷமில்லை. ஹே கஜானன! நதி இருக்கும்போது தடாகத்தில் குளித்தால் கூடாது. கிணற்றைவிட பத்துமடங்கு தேங்கிய நீர்நிலை சிறந்தது. அதைவிட நதியில் குளிப்பது பத்து மடங்கு சிறந்தது. அதைவிட நதியானது சமுத்திரத்தை அடையும் இடத்தில் குளிப்பது பத்து மடங்கு சிறந்தது என அறிவாயாக. இதனைவிட கிழக்குமுகமாக குளிப்பது நூறுமடங்கு புண்ணியத்தை தரும் என கூறப்படுகிறது. நதியில் அது பிரவகிக்கும் திசையை நோக்கியே ஸ்நானம் செய்யவேண்டும். - (சிந்த்யாவிஸ்வாஸாதாக்யா. சுப்ரபேதாகமம்.)

[35] [19 a] अप्रशस्तं निशि स्नानं प्रशस्तं ग्रहणे पुन: । वृत्रस्य रुधिरं नित्यं स्रवन्ति निशि निम्नगा: ।।
तस्मात्स्नानं च पानं च न कुर्वीत कदाचन । (सुप्रभेदागम: - पृ.७)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

सर्वात्मना समादाय पुनस्तेनैव पूरयेत् ॥ २० ॥[36]

शिरसा पयसस्तीरे निधायास्त्रेण शोधयेत् ।

तृणादीन् शिखयोद्धृत्य वर्मणा विभजेत्त्रिधा ॥ २१ ॥

एकयानाभिपादान्तं प्रक्षाल्य पुनरन्यया ।

अस्त्राभिलब्धयालिप्य दीप्तया सर्वविग्रहम् ॥२२॥

निरुद्ध्याक्षाणि पाणिभ्यां प्राणान्संयस्य वारिणि ।

निमज्यासीत हृद्यस्त्रं स्मरन्कालानलप्रभम् ॥ २३ ॥

मलस्नानं विधायेत्थं समुत्थाय जलान्तरात् ।

கால்வாய், புஷ்கரிணீ, (நான்கு மூலையுள்ள தடாகம்) இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் மத்தியமமாகும். கிணறு, பாத்திரம் (எடுத்துவந்த தீர்த்தம்) இறங்கும் கிணறு, வீடு, இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் அதமமாகும்.19[37]

அஸ்திர மந்திரத்தால் எட்டு அங்குலத்திற்கு கீழே உள்ள மண்ணைத்தோண்டிக் கிளறி, இருதய மந்திரத்தால் எடுத்து வைத்துக்கொண்டு, மீண்டும் அந்த மந்திரத்தாலேயே தோண்டின இடத்தை மூடிவிடவேண்டும்.20[38]

---

[36] [20 a] पर्वताद्वा नदीकूलात् पुण्यक्षेत्राच्छुचिस्थलात् । ब्रह्मवृक्षात्कुशाधस्तात् ... ।। (कालोत्तरागमः - पृ.१३)

[20 b] शुद्धभूमिमष्टाङ्गुलपर्यन्तं हुंफडन्तास्त्रेण खात्वा. तेनैव मन्त्रेण मृदमुद्धृत्य तद्वस्तुनि मृदं मूलमन्त्रेण नमोऽन्तहृदयेन वा आदाय नमोऽन्तहृदयेन प्रथममुद्धृतया मृदा खातमापूर्य ... (शिवार्चनचन्द्रिका - पृ.४)

[20 c] ततो द्विजः प्रथमं ब्रह्मीं सन्ध्यामुपास्य, पश्चादस्त्रसन्ध्यामेवोपास्यात् । तत्सन्ध्यार्थमस्त्रेण शिरसि जलबिन्दून् निक्षिप्य, अञ्जलित्रयमनेनैवार्घ्यं दत्त्वा यथाशक्ति जपेत् । (A., ज.१२)

[37] இரவில் நதிஸ்நானமானது தள்ளத்தக்கதாகும். க்ரஹண காலத்திலோ போற்றத்தக்கது. அசுரரின் இரத்தம் எப்போதும் ஒழுகுகிறது. இரவில் அசுரர்கள் நதிகளில் மூழ்குகிறார்கள். ஆகவே நீராடுதலோ, குடிப்பதோ இரவில் ஒரு போதும் செய்தல் கூடாது. – (சுப்ரபேதாகமம்.)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

எடுத்துவைத்த மண்ணை, சிரோமந்திரத்தால் தீர்த்தக் கரையில் வைத்துக்கொண்டு, அஸ்திரமந்திரத்தால் சுத்தி செய்ய வேண்டும். சிகாமந்திரத்தால் புல் முதலியவற்றைக் களைந்து, கவசமந்திரத்தால் மூன்று பிரிவாகச்செய்யவேண்டும்.21

ஒரு பாகமாகிய மண்ணால், நாபி முதல் கால் ஈறாகச் சுத்திசெய்து, அஸ்திர மந்திரத்தை ஜபித்து, அதனால் பிரகாசிக்கப்பட்டதாகப் பாவிக்கப்பட்ட மற்றொரு பாகமாகிய மண்ணால், எல்லா அங்கங்களிலும் பூசிக்கொண்டு, இரு கைகளால் கண் காது முதலிய இந்திரியங்களை மூடிக்கொண்டு, காலாக்நி போல் பிரகாசமுள்ள அஸ்திர மந்திரத்தை இருதயத்தில் பாவனை செய்துகொண்டு, பிராணவாயுக்களை அடக்கி ஜலத்தில் மூழ்கியிருக்க வேண்டும்.22, 23

இவ்வாறு மலஸ்நானம் செய்த பின்னர், நீரில் இருந்து எழுந்து,

## ।। अस्त्रसन्ध्या ।।

अस्त्रसन्ध्यामुपास्याथ विधिस्नानं समाचरेत् ॥२४ ॥[39]

---

[38] A மலையிலிருந்தோ, நதிக்கரையிலிருந்தோ, புண்ணிய க்ஷேத்திரத்தில் இருந்தோ, சுத்தமான இடத்தில் இருந்தோ பிரம்ம விருக்ஷத்தில் இருந்தோ, தர்ப்பைப்புல்லின் அடியிலிருந்தோ.. (காலோத்தராகமம்)

B சுத்தமான இடத்தில் எட்டு அங்குலம் வரையில் ஹூம் பட் என்பதை முடிவாகாக் கொண்ட அஸ்த்ர மந்திரத்தினால் தோண்டி அதே மந்திரத்தினால் மணலை எடுத்து அவ்வஸ்துவில் மூலமந்திரத்தால் நம என முடியும் ஹ்ருதய மந்திரத்தாலோ எடுத்து அதே மந்திரத்தினாலேயே தோண்டிய இடத்தை மணலால் நிரப்பி ..( சிவார்ச்சனசந்திரிகா )

[39] [24 a] आपोहिष्ठेति सम्प्रोक्ष्य सावित्र्या चोदकं क्षिपेत् । (सुप्रभेदागम: - पृ.१४)

[24 b] वैदिकीं तु पुर:कृत्वा पश्चाच्छैवीं समाचरेत् । भौतिको नैष्ठिकस्तद्वद् ब्रह्मीं कुर्यात्पुरा न वा ।।

शैवी तु नियमेनैव सेव्या पतनमन्यथा । (बृहत्कालोत्तरागम: - पृ.१४)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy


सारस्वतादितीर्थानामेवमङ्कुशमुद्रया ।

हृदाऽऽकृष्य तथाऽऽस्थाप्य पुनः संहारमुद्रया ॥ २५ ॥

शेषं मृद्भागमादाय प्रविश्यानाभिवारिणि ।

वामपाणितले कुर्याद्भागत्रयमुदङ्मुखः ॥ २६ ॥[40]

अङ्गैर्दक्षिणमेकार्धं पूर्वमस्त्रेण सप्तधा ।

शिवेन दशधा सौम्यं जपेद्भागत्रयं क्रमात् ॥ २७ ॥[41]

सर्वदिक्षु क्षिपेत्पूर्वं हुंफडन्तशराणुना ।

कुर्याच्छिवेन सौम्येन शिवतीर्थं भुजभ्रमात् ॥ २८ ॥[42]

सर्वाङ्गमङ्गजप्तेन मूर्धादिचरणावधि ।

दक्षिणेन समालभ्य पठन्नङ्गचतुष्टयम् ॥ २९ ॥[43]

---

[24 c] नित्यादित्रितयं कार्यं चतुर्भिरविशेषतः । वैश्वदेवं तथा सन्ध्यां शूद्रस्त्यक्त्वा त्रयीमयीम् ।। (कामिकागमः - पृ.१४)

[24 d] नित्यादित्रितयं कार्यं चतुर्भिरविशेषतः । वैश्वदेवं तथा सन्ध्यां शूद्रस्त्यक्त्वा त्रयीमयीम् ।। (कामिकागमः - पृ.१४)

नदीषु प्रवाहाभिमुखोऽन्यत्र प्राङ्मुख उदङ्मुखो वा । (शिवार्चनचन्द्रिका, पृ.५)

[40] [26 a] नदीषु प्रवापाभिमुखोऽन्यत्र प्राङ् मुख उदङ् मुखो वा (शिवार्चनचन्द्रिका, पृ.5)

[41] [27 a] पूर्वं सप्तवारावृत्तेन अस्त्रमन्त्रेणाभिमन्त्र्य. याम्यमष्टवारावृत्तेन कवचान्तैरङ्गैर्वा सौम्यं दशवारावृत्तेन अस्त्रमन्त्रेण शिवेन चाभिमन्त्र्य. तत्रास्त्रजप्तं हुंफडन्तास्त्रेण नाराचमुद्रया पूर्वादिषु दिक्षु क्षिपेत् । (शिवार्चनचन्द्रिका - पृ.५-६)

[42] [28 a] श्रीमत्पराख्ये –

ककुप्छाक्री तु या प्रोक्ता तस्या नाथः शतक्रतुः । नियुक्तः सर्वदेवानां नायकत्वेन वेधसा ।।
न केवलमसौ तेषां विघ्नानामपि नायकः । तेन तद्दिग्गतेनास्मिन् विघ्नप्रोत्सारणं भवेत् ।। (पृ.१६)

[28 b] सौम्या या तु ककुप् तस्यामीशानोऽमृतसम्भवः । शिवेनालोडितः सोमः क्षणात्क्षरति केवलम् ।।
तत्तीर्थममृतं यस्मात्तस्मिन् स्नातोऽमृतीभवेत् । दक्षिणाशाधिपो धर्मः सर्वपापापहारकः ।।
तेन तद्दिग्गता या मृत् तत्स्पर्शादेनसः क्षयः । (श्रीमत्पराख्य - पृ.१६)

[28 c] मत्स्यमण्डूकसर्पाद्यैरन्यैश्च जलादिभिः । सेवितं तु जलं नित्यं तस्माद् दुष्टं विशेहतः ।।
तद्दोषशमनार्थं तु शिवतीर्थं प्रकल्पयेत् ।हस्तमात्रप्रमाणेन परितश्चतुरश्रकम् ।।' (सुप्रभेदागमः. 1. 5. 12b-14a)

[43] [29 a] शिरोवदनहृद्गुह्यं ब्रह्मभिश्चालभेत्क्रमात् । (मतङ्गपारमेश्वरागमः..)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

पिधाय खानि सर्वाणि षण्मुखीकरणेन च ।

निमज्ज्यान्तर्जले तिष्ठेच्छिवतीर्थं शिवं स्मरेत् ॥ ३० ॥[44]

चन्द्रार्ककरयुग्मेन कृतया कुम्भमुद्रया ।

वौषडन्तषडङ्गेन के कुर्यादभिषेचनम् ॥ ३१ ॥[45]

स्वरक्षार्थमविच्छिन्नं विघ्नविध्वंसनाय च ।

अस्त्राभिमन्त्रितं तोयं दिग्विदिक्षु विनिक्षिपेत् ॥ ३२ ॥

चक्रवर्त्युपचारेण सुगन्धामलकादिभिः ।

स्नात्वोत्तीर्य च तत्तीर्थं संहारिण्योपसंहरेत् ॥ ३३ ॥[46]

कपोतकुक्कुटाद्यैश्च काककङ्कखरश्वभिः ।

ग्रामसूकरगृध्रोष्ट्रैस्तदुद्भुताङ्गवैकृतैः ॥ ३४ ॥

श्मशानपतितप्रेतसूतिकामाल्यभोजकैः ।

तथान्यलिङ्गिभिः स्पर्शे वारुणं स्नानमाचरेत् ॥ ३५ ॥

शुक्लविण्मूत्रसम्पर्के नाभेरूर्ध्वं करौ बिना ।

वपने वसने तोयमवगाहेत शुद्धये ॥ ३६ ॥[47]

---

[44] [30 a] अन्तर्जले सर्वाङ्गनिमज्जमुत्तमम् । अर्धाङ्गनिमज्जनं मध्यमम् । मुखमात्रनिमज्जं कनीयः ॥ (शिवार्चनचन्द्रिका - पृ.६)

[45] [31 a] सोमसूर्यौ शक्तिशिवौ च वामदक्षिणहस्तयोः संचिन्त्य, वौषडन्तसंहितया अभिमन्त्र्य, आनाभिजले कुम्भकमुद्रया शिरस्यभिषिच्य

.... (पृ.१२)

[31 b] सूर्यसोमात्मकौ हस्तौ संयोज्य घटमुद्रया ।मूलमन्त्रादिकैर्मन्त्रैः सेकः कार्यः सकृत्सकृत् ॥ (कामिकागमः. पृ.१६)

[46] [33 a] सुगन्धमकलाद्यैस्तु स्नायाद्राजोपचारतः । राजवद्धेमपीठादिसंस्थितो हेमकुम्भकैः ॥
स्नात्वा निमज्जनार्थे तु कुर्याच्छब्दैः सुमङ्गलैः । (कामिकागमः - पृ.१७)

[47] [36 a] यद्वा गृहेऽपि पूर्ववन्मृदादिभिः स्नात्वा वस्त्रपूततोयपरिपूर्णैर्नवभिरष्टभिः पञ्चभिर्वा कुम्भैः शिवमन्त्रप्रकल्पितैः स्नायात् । (पृ.१९)

[36 b] वारुणस्नानाशक्तो यथाशक्त्यागलं कट्यधः वा प्रक्षाल्य. अप्रक्षालितं शिष्टमङ्गमार्द्रवस्त्रेणोन्मृज्य. अस्त्रेण हुंफांडन्तेन

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy


सारस्वतादितीर्थानामेवमङ्कुशमुद्रया ।

हृदाऽऽकृष्य तथाऽऽस्थाप्य पुनः संहारमुद्रया ॥ २५ ॥

शेषं मृद्भागमादाय प्रविश्यानाभिवारिणि ।

वामपाणितले कुर्याद्भागत्रयमुदङ्मुखः ॥ २६ ॥[48]

अङ्गैर्दक्षिणमेकार्धं पूर्वमस्त्रेण सप्तधा ।

शिवेन दशधा सौम्यं जपेद्भागत्रयं क्रमात् ॥ २७ ॥[49]

सर्वदिक्षु क्षिपेत्पूर्वं हुंफडन्तशराणुना ।

कुर्याच्छिवेन सौम्येन शिवतीर्थं भुजभ्रमात् ॥ २८ ॥[50]

सर्वाङ्गमङ्गजप्तेन मूर्धादिचरणावधि ।

दक्षिणेन समालभ्य पठन्नङ्गचतुष्टयम् ॥ २९ ॥[51]

पिधाय खानि सर्वाणि षण्मुखीकरणेन च ।

निमज्यान्तर्जले तिष्ठेच्छिवतीर्थं शिवं स्मरेत् ॥ ३० ॥ [52]

---

पादाङ्गुष्ठोत्थितवह्निना शरीरगतबाह्यमलमात्रं दग्ध्वा, क्षुब्धशक्तिपरिस्रुतशुद्धतोयेनाप्लाव्य संहितामेकवारं जपेत् ।

[48] [26 a] नदीषु प्रवापाभिमुखोऽन्यत्र प्राङ् मुख उदङ् मुखो वा (शिवार्चनचन्द्रिका, पृ.5)

[49] [27 a] पूर्वं सप्तवारावृत्तेन अस्त्रमन्त्रेणाभिमन्त्र्य, याम्यमष्टवारावृत्तेन कवचान्तैरङ्गैर्वा सौम्यं दशवारावृत्तेन अस्त्रमन्त्रेण शिवेन चाभिमन्त्र्य, तत्रास्त्रजप्तं हुंफडन्तास्त्रेण नाराचमुद्रया पूर्वादिषु दिक्षु क्षिपेत् ।(शिवार्चनचन्द्रिका - पृ.५-६)

[50] [28 a]श्रीमत्पराख्ये –

ककुप्छाक्री तु या प्रोक्ता तस्या नाथ: शतक्रतु: । नियुक्त: सर्वदेवानां नायकत्वेन वेधसा ।।
न केवलमसौ तेषां विघ्नानामपि नायक: । तेन तद्दिग्गतेनास्मिन् विघ्नप्रोत्सारणं भवेत् ।। (पृ.१६)

[28 b] सौम्या या तु ककुप् तस्यामीशानोऽमृतसम्भव: । शिवेनालोडित: सोम: क्षणात्क्षरति केवलम् ।।
तत्तीर्थममृतं यस्मात्तस्मिन् स्नातोऽमृतीभवेत् । दक्षिणाशाधिपो धर्म: सर्वपापापहारक: ।।
तेन तद्दिग्गता या मृत् तत्स्पर्शादेनस: क्षय: । (श्रीमत्पराख्य - पृ.१६)

[28 c] मत्स्यमण्डूकसर्पाद्यैरन्यैश्च जलादिभि: । सेवितं तु जलं नित्यं तस्माद् दुष्टं विशेहत: ।।
तद्दोषशमनार्थं तु शिवतीर्थं प्रकल्पयेत् ।हस्तमात्रप्रमाणेन परितश्चतुरश्रकम् ।। (सुप्रभेदागम:, 1, 5, 12b-14a)

[51] [29 a] शिरोवदनहृद्गुह्यं ब्रह्मभिश्चालभेत्क्रमात् । (मतङ्गपारमेश्वरागम:..)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

चन्द्रार्ककरयुग्मेन कृतया कुम्भमुद्रया ।

वौषडन्तषडङ्गेन के कुर्यादभिषेचनम् ॥ ३१ ॥[53]

स्वरक्षार्थमविच्छिन्नं विघ्नविध्वंसनाय च ।

अस्त्राभिमन्त्रितं तोयं दिग्विदिक्षु विनिक्षिपेत् ॥ ३२ ॥

चक्रवर्त्युपचारेण सुगन्धामलकादिभिः ।

स्नात्वोत्तीर्य च तत्तीर्थं संहारिण्योपसंहरेत् ॥ ३३ ॥[54]

कपोतकुक्कुटाद्यैश्च काककङ्कखरश्वभिः ।

ग्रामसूकरगृध्रोष्ट्रैस्तदुद्भुताङ्गवैकृतैः ॥ ३४ ॥

श्मशानपतितप्रेतसृतिकामाल्यभोजकैः ।

तथान्यलिङ्गिभिः स्पर्शे वारुणं स्नानमाचरेत् ॥ ३५ ॥

शुक्लविण्मूत्रसम्पर्के नाभेरूर्ध्वं करौ बिना ।

वपने वसने तोयमवगाहेत शुद्धये ॥ ३६ ॥[55]

## ।। आग्नेयभस्मस्नानविधिः ।।

अथातो विधिसिद्धेन संहितामन्त्रितेन च ।

---

[52] [30 a] अन्तर्जले सर्वाङ्गनिमज्जमुत्तमम् । अर्धाङ्गनिमज्जनं मध्यमम् ।
मुखमात्रनिमज्जं कनीयः ।। (शिवार्चनचन्द्रिका - पृ.६)

[53] [31 a] सोमसूर्यौ शक्तिशिवौ च वामदक्षिणहस्तयोः संचिन्त्य, वौषडन्तसंहितया अभिमन्त्र्य, आनाभिजले कुम्भकमुद्रया शिरस्यभिषिच्य .... (पृ.१२)

[31 b] सूर्यसोमात्मकौ हस्तौ संयोज्य घटमुद्रया ।
मूलमन्त्रादिकैर्मन्त्रैः सेकः कार्यः सकृत्सकृत् ।। (कामिकागमः, पृ.१६)

[54] [33 a] सुगन्धमकलाद्यैस्तु स्नायाद्राजोपचारतः ।
राजवद्धेमपीठादिसंस्थितो हेमकुम्भकैः ।।
स्नात्वा निमज्जनार्थे तु कुर्याच्छब्दैः सुमङ्गलैः । (कामिकागमः - पृ.१७)

[55] [36 a] यद्वा गृहेऽपि पूर्ववन्मृदादिभिः स्नात्वा वस्त्रपूततोयपरिपूर्णैर्नवभिरष्टभिः पञ्चभिर्वा कुम्भैः शिवमन्त्रप्रकल्पितैः स्नायात् । (पृ.१९)

[36 b] वारुणस्नानाशक्तो यथाशक्त्यागलं कट्यधः वा प्रक्षाल्य, अप्रक्षालितं शिष्टमङ्गमार्द्रवस्त्रेणोन्मृज्य, अस्त्रेण हुंपांडन्तेन पादाङ्गुष्ठोत्थितवह्निना शरीरगतबाह्यमलमात्रं दग्ध्वा, क्षुब्धशक्तिपरिसुतशुद्धतोयेनाप्लाव्य संहितामेकवारं जपेत् ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

निवृत्त्यादिविशुद्धेन भस्मना स्नानमाचरेत् ॥ ३७ ॥[56]

शिरस्तः पादपर्यन्तं हुफडन्तशराणुना ।

तेन कृत्वा मलस्नानं विधिस्नानं समाचरेत् ॥ ३८ ॥

ईशतत्पुरुषाघोरगुह्यकाजातशम्बरैः ।

क्रमेणोद्धूलयेन्मूर्धवक्त्रहृद्गुह्यविग्रहान् ॥ ३९ ॥[57]

---

[56] [37 a] एवं सकृद्यथाशक्ति स्नातोऽम्भसि दिने दिने ।
भस्मस्नानेऽधिकारी स्यान्नान्यथा मुनिपुङ्गव ।। (मतङ्गपारमेश्वरागमः - पृ.२०)

[37 b] एतन्न सर्वथा वारुणस्नानपूर्वकत्वनियमाय । अपि तु यथाशक्त्युपदेशात् सामर्थ्यापेक्षया जलस्नानपूर्वकत्वम्
अतत्पूर्वकत्वं वा ज्ञापयितुमुक्तम् । (पृ.२०)

[37 c] आग्नेयस्नानमपरं भस्मस्नामुदाहृतम् ।
जलस्नानोत्तरं नित्यमनुत्तरमथापि वा ।। (स्वायम्भुवागमः - पृ.२१)

[37 d] भूयो भूयोऽम्भसि स्नानं सेवमानस्य रुग्भवेत् ।
तस्मात्तत् सततं नेष्टमिष्टमाग्नेयमुच्यते ।। (मतङ्गपारमेश्वरागमः -...)

[37 e] वारिणा तु सकृत्स्नात्वा त्रिसन्ध्यं भस्मना पुनः ।
स्नायादघातुरो नित्यम् ... ।। (निःश्वासोत्तरागमः - पृ.२१)

[37 f] भसितं धूम्रवर्णञ्च रक्तं पीतं च वर्जयेत् । धारयेद्भसितं श्वेतं सर्वपुण्यफलप्रदम् ।। (पृ.२१)

[37 g] भर्त्सनात्सर्वपापानां दोषाणां च महामुने । भस्मेति कीर्त्तितम् .... ।।

[37 h] भकारं भवविच्छेदं स्मकारं स्मरणं तथा । भवस्मरणसंसर्गात् भस्म इत्यभिधीयते ।।
कल्पं चैवानुकल्पं च उपकल्पमकल्पकम् । तेषां लक्षणकं चैव क्रमाच्छृणुत सुव्रताः ।।
सलक्षणा च कपिला रक्ता शुक्ला सितेतरा । तासां च गोमयं पद्मपत्रैरम्भोद्भवैस्तथा ।।
पलाशपत्रके वापि हस्ताभ्यां व्योम्नि धारयेत् । गोष्ठे वा गोमयं ग्राह्यं सद्योमन्त्रेण धारयेत् ।।
पिण्डानि वाममन्त्रेण अघोरेण तु शोषयेत् । दहेत् तत्पुरुषेणैव ईशानेन तु संग्रहेत् ।।
अनुकल्पं ततश्चैव शृणु त्वं नन्दिकेश्वर । वने शुष्कं शकृद्ग्राह्यं चूर्णयित्वा ततः परम् ।।
गोमूत्रैर्मर्दयित्वा तु पिण्डितं तु तथा दहेत् । वस्त्रेणान्तरितं भस्म गोमूत्रात्पूर्ववद्दहेत् ।।
अनुकल्पमिति प्रोक्तमुपकल्पं ततः शृणु । दावाग्निना वने गोष्ठे दग्धं भस्म तु संग्रहेत् ।।
दग्धं पूर्वोक्तविधिना भवेद्भस्मोपकल्पकम् । पूर्वोक्तविधिमुत्सृज्य केवलं भस्मसाधनम् ।।
अन्येनापादितं भस्म अकल्पमिति कल्पितम् । (स्वायम्भुवागमः ... पृ.१२-१३)

[37 i] विभूतिं वामहस्ते च सव्यहस्तेन मन्त्रयेत् । असुरांशं त्यजेद्धीमान् .... (सूक्ष्मागमः - पृ.२१)

[37 j] कल्पादिसिद्धं भस्म समादाय, संहितया अभिमन्त्रयेत् । अकल्पं तु निवृत्त्यादिकलामन्त्रैः संशोध्य, संहितया चाभिमन्त्र्य .... (पृ.२०)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

सन्ध्यात्रये निशीथे च चर्यापूर्वावसानयोः ।

सुप्त्वा भुक्त्वा पयः पीत्वा कृत्वा चावश्यकादिकम् ॥ ४० ॥

स्त्रियं नपुंसकं शूद्रं बिडालवकमूषिकान् ।

स्पृष्ट्वा तथाविधांश्चान्यानाग्नेयस्नानमाचरेत् ॥ ४१ ॥

देवाग्निगुरुविद्यानां समीपेऽन्त्यजदर्शने ।

अशुद्धभूतले मार्गे कुर्यान्नोद्धूलनं व्रती ॥ ४२ ॥

### ।। माहेन्द्रस्नानविधिः ।।

सूर्यांशुवर्षसम्पर्के प्राङ्मुखेनोर्ध्वबाहुना ।

माहेन्द्रस्नानमीशेन कार्यं सप्तपदावधि ॥४३॥[58]

### ।। वापव्यस्नानविधिः ।।

गोसङ्घमध्यगः कुर्यात्तत्खुरोत्खातरेणुभिः ।

पावनं नरमन्त्रेण स्नानं तद्धर्मणाथवा ॥४४॥[59]

### ।। मन्त्रस्नानविधिः ।।

सद्योजातादिभिर्मन्त्रैरम्भोभिरभिषेचनम् ।

मन्त्रस्नानं भवेदेवं वारुणाग्नेययोरपि ॥४५॥[60]

---

[57] [39 a] ईशानेन शिरः, तत्पुरुहेण वक्त्रम्, अघोरेण हृदयम्, वामदेवेन गुह्यं, सद्योजातेन पादौ अंसद्वयं सर्वाङ्गानि च त्रिपुण्ड्रादिभिः प्रत्यङ्गमस्त्रेण कर्महस्तशुद्धिं स्मरन्नुद्धूल्य ... (पृ.२०)

[39 b] विद्यात्तु षोडशस्थाने त्रिपुण्ड्रं च समाहितः ।
शीर्षे चैव ललाटे च कण्ठे चांसद्वयोरपि ।।
कूर्परे मणिबन्धे च हृदये नाभिपार्श्वके ।
पृष्ठे चैव प्रतिस्थानं जङ्घे ..... (चिन्त्यविश्वसादाख्या .. पृ.२२)

[39 c] ललाटे हृदि बाहोश्च षडङ्गुलं तु दैर्घिकम् ।
शेषमेकाङ्गुलं प्रोक्तं त्रिपुण्ड्रं सर्वसन्धिषु ।। (पृ.२२)

[58] [43 a] वारुणं तैजसं भौममानिलं दिव्यगौरवे ।
मानसं चेति संक्षेपात् ...... (मृगेन्द्रागमः ... पृ.२४)

[59] [44 a] आदित्याभिमुखः पश्चात्तं नमस्कृत्य बुद्धिमान् ।
एवं कृते महापापान्मुच्यते नात्र संशयः ।। (सुप्रभेदागमः, पृ.२६)

[60] [45 a] चन्द्रार्करूपहस्ताभ्यां सेचयेत्कुम्भमुद्रया ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

## ।। मानसस्नानविधिः ।।

मनसा मूलमन्त्रेण प्राणायामपुरःसरम् ।
कुर्वीत मानसं स्नानं सर्वत्र विहितं हि तत् ॥४६॥[61]

## ।। आचमनविधिः ।।

सम्प्रक्षाल्य विशुद्धेन हस्तौ पादौ च वारिणा ।
संवीक्ष्य त्रिः पिबेदम्बु ब्रह्मतीर्थेन शम्बरैः ॥४७॥[62]

स्वधान्तैरात्मतत्त्वाद्यैर्द्विः प्रमृज्याधरौ हृदा ।
दक्षिणाङ्गुष्ठमूलेन मध्याभिस्तिसृभिः स्पृशेत् ॥४८॥

अङ्गुष्ठतर्जनीमूर्ध्ना पृशेन्नासापुटद्वयम् ।
अङ्गुष्ठानासिकाग्रेण चक्षुःश्रोत्रं मुहुर्जलैः ॥४९॥

कनिष्ठाङ्गुष्ठयुग्मेन नाभिवक्षःस्थलेऽपि च ।
अङ्गुलीभिः समस्ताभिश्शिरोंऽसौ हृदा स्पृशेत् ॥५०॥

## ।। शैवसन्ध्याविधिः ।।

सकलीकरणं कृत्वा प्राणायामेन संस्थितः ।
त्रिः समावर्तयेन्मन्त्री मनसा शिवसंहिताम् ॥५१॥[63]

---

वौषडन्तषडङ्गेन मूलेन ब्रह्मभिर्मुहुः ।।
अभिषिञ्चेत्क्रमान्नित्यममृताम्बु विभावयन् ।
जलक्रीडावसाने तु वक्त्रमुद्रां प्रदर्शयेत् ।। (चिन्त्यविश्वसादाख्य... पृ.८)

[61] [46 a] मनसा मूलमन्त्रं नादान्तमुच्चरन् क्षुब्धशक्तिपरिस्रुतबहुलामृतधारिभिः खां तनुमन्तर्बहिरभिषिक्तां भावयेद् इति
मानसं स्नानं सर्वत्र विधेयम् । (पृ.२३)

[62] [47 a] बद्धजूडः प्रागास्य उदगात्यो वा अनावृतशिरा आसीनः फेनबुद्बुदरहितेन वीक्षितेन अम्भसा ॐ हां आत्मतत्त्वाय स्वधा, ॐ हीं विद्यातत्त्वाय स्वधा. ॐ हूं शिवतत्त्वाय स्वधा इति प्रत्येकं पाणिं प्रक्षाल्य, ब्रह्मतीर्थेन आचम्य. ओष्ठावङ्गुष्ठमूलेन अस्त्रेण द्विः परिमृज्य. हस्ततलेनाधोमुखं सकृत् परिमृज्य. अङ्गुष्ठानामिकाभ्यां मुखनासिकाक्षिकर्णविवराणि नाभिहृदंसद्वयशिरासिं दक्षिणवामक्रमेण हृदा संस्पृश्य आचमनं भवति । [A. pp.17-18]

[63] [51 a] देहान्तश्चारवायुशुद्ध्यर्थे प्राणायाम ..... । [N. p.28]
[51 b] पूरककुम्भकरेचकात्मकप्राणायामकरणाय त्रिवारं शिवसंहितां पठेत् । [N, p.28

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

पूर्ववत्पुनराचम्य विधाय श्रोत्रवन्दनम् ।

कृत्वा कराङ्गविन्यासमेकचित्तो व्यवस्थितः ॥५२॥

ब्राह्मीं च वैष्णवीं रौद्रीं रक्तां शुक्लां सितेतराम् ।

प्रातर्मध्याह्नके सायं सन्ध्यां ध्यायेदनुक्रमात् ॥५३॥

**॥ ब्राह्मीसन्ध्याध्यानम् ॥**

रक्तभूषाम्बरां रक्तां जटायज्ञोपवीतिनीम् ।

हंसपद्मासनां बालां चतुर्वक्त्रां चतुर्भुजाम् ॥५४॥

स्रुगक्षमालिकां दक्षे वामे दण्डकमण्डलुम् ।

ब्राह्मीमष्टदृशीं ध्यायेत्प्रातस्तारकितेऽम्बरे ॥५५॥[64]

**॥ वैष्णवीसन्ध्याध्यानम् ॥**

शुक्लाम्बरधरां शुक्लां वनमालोपवीतिनीम् ।

तार्क्ष्यपद्मासनासीनामुद्भिन्ननवयौवनाम् ॥५६॥

शङ्खचक्रधरां वामे दक्षिणे सगदाभयाम् ।

ध्यायेन्माध्यन्दिने देवीं वैष्णवीं सर्वभूषणाम् ॥५७॥

**॥ रौद्रीसन्ध्याध्यानम् ॥**

नीलोत्पलदलाभासां किञ्चिच्चलितयौवनाम् ।

चतुर्भुजां त्रिणेत्रां च जटाखण्डेन्दुमण्डिताम् ॥५८॥

त्रिशूलाक्षधरां दक्षे वामे चाभयशक्तिकाम् ।

रौद्रीं ध्यायेद्वृषाब्जस्थां कालेऽर्घास्तमितारुणे ॥५९॥

कृष्णाजिनधराः सर्वाः साक्षिण्यः सर्वकर्मणाम् ।

तत्प्रभामण्डलाभोगप्रविष्टां खतनुं स्मरेत् ॥६०॥[65]

---

[64] [55 a] उत्तमा दृष्टनक्षत्रा मध्यमा लुप्ततारका ।
अर्धोदितारुना कन्या प्रातःसन्ध्या त्रिधा स्मृता ।। (ज्ञानरत्नावली ... पृ.२९)

[65] [60 a] तत्प्रभामण्डलाभोगप्रविष्टामात्मनस्तनुम् ।
संचिन्त्य कुर्याद्यत्कर्म तत्स्यास्तद्वन्दनं हि तत् ।। (पृ.२९)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

## [निष्कला सन्ध्या]

ज्ञानिनां परमाः सन्ध्याश्चतस्रो विदधेऽधुना ।
एकैवानेकतां याति शिवशक्तिरुपाधितः ॥६१॥

मृणालतन्तुवत्तन्वी रक्ता शुक्लासितेतरा ।
तुर्या स्वरूपा कृष्णाभा या निशीथे विभाव्यते ॥६२॥[66]

हृद्बिन्दुब्रह्मरन्ध्रेषु परे चैताः स्थिताः क्रमात् ।
तिस्रः सत्त्वादिसंयुक्ताश्चतुर्थी गुणवर्जिता ॥६३॥

सूर्याचन्द्रमसोरन्ते द्वे सन्ध्ये प्राणयोगिनाम् ।
शिवबोधपरा या तु सा सन्ध्या परमोच्यते ॥ ६४ ॥

### ॥ करस्थपित्रादितीर्थप्रदर्शनविधिः ॥

पैत्रं मूले प्रदेशिन्याः कनिष्ठायाः प्रजापतेः ।
ब्राह्ममङ्गुष्ठमूलेन तीर्थं दैवं कराग्रतः ॥६५॥

सव्यपाणितले वह्नेस्तीर्थं सोमस्य वामतः ।
ऋषीणां तु समग्रेषु ह्यङ्गुलौ पर्वसन्धिषु ॥ ६६ ॥

### ॥ मार्जनविधिः ॥

ततः शिवात्मकैर्मन्त्रैः कृत्वा तीर्थं शिवात्मकम् ।
मार्जने संहितामन्त्रैस्तत्तोयेन समाचरेत् ॥६७॥[67]

वामपाणौ पतत्तोयं योजयन्सव्यपाणिना ।
उत्तमाङ्गे क्रमान्मन्त्रैर्मार्जनं समुदाहृतम् ॥६८॥[68]

---

[66] [62 a] विसतन्तुनिभा सूक्ष्मा रक्ता शुक्ला सितेतरा । (चिन्त्यविश्वसादाख्य, N, p.33)

[62 b] शुक्ला चन्द्रकोटिसदृशकान्तिरित्यर्थः । इदं माध्याह्निकसन्ध्याध्यानम् ।
असितेतरा श्वेतकान्तिः अमृतार्णवसवर्णवर्णेत्यर्थः । (पृ.२८)

[67] [67 a] बिन्दुस्थानाद् अङ्कुशमुद्रया ॐ हां हृदयाय वौषट् इत्याकृष्य, जले संस्थाप्य, मूलेन शिवतीर्थमभिमन्त्र्य, संरक्ष्य, अवकुण्ठ्य अमृतीकुर्यात् । [A., p.28]

[68] [68 a] ततो यथाधिकारं तत्तत्कालोचितां सन्ध्यां ध्यात्वा, तत्प्रभामण्डलमध्यस्थितो दक्षिणहस्तेन वामहस्ते जलं निक्षिप्य, संहितया सकृदभिमन्त्र्य, कुम्भकमुद्रया वौषडन्तमूलेन सकृत्प्रयोगेण शिरसि निक्षिप्य, पुनः

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

## ।। अघमर्षः ।।

नीत्वा तदुपनासाग्रं दक्षपाणिपुटे स्थितम् ।

बोधरूपं सितं तोयं वामयाकृष्य कुम्भयेत् ॥ ६९॥[69]

तत्पापं कब्जलाभासं पिङ्गयारेच्य रिष्टिना ।

क्षिपेद्वज्रशिलायां यत्तद्भवेदघमर्षणम् ॥ ७० ॥[70]

## ।। शिवार्घ्यदानविधिः ।।

स्वाहान्तमूलमन्त्रेण कुशपुष्पाक्षतान्वितम् ।

शिवायार्घ्याञ्जलिं दत्त्वा गायत्रीं शक्तितो जपेत् ॥ ७१ ॥[71]

कुशाक्षततिलैर्मिश्रमस्त्रवारिविसर्जनम् ।

तर्पणं करशाखाग्रैः कारयेदुपदेशभाक् ॥ ७२ ॥[72]

## ।। शिवाङ्गदेवादितर्पणक्रमः ।।

ओं हां ह्यौं शिवाय स्वाहा ।

ओं हां हृदयाय स्वाहा ।

---

संहितयाऽभिमन्त्रितं वारि कुशान्विते वामपाणौ निधाय, दक्षिणहस्तेन तदधोगलितं जलं मूर्ध्नि संहितया वौषडन्तया निक्षिपेत् । इति मार्जनम् । [A., pp.33-34]

[69] [69 a] पूरकेण हृदिस्थं तन्नीत्वास्त्रं तु त्रिधा स्मरेत् ।
वाङ्मनःकायिकं पापं रेचकेन तु रेचयेत् ।। [N., p.37]

[70] [70 a] तत्पुनरवशिष्टं तोयं दक्षिणकरस्थं धर्मरूपं शुद्धं पूरकवायुना वामनासाप्रविष्टं सञ्चिन्त्य, कुम्भकयोगेनान्तः पापक्षयं कृत्वा, तत्पापं कज्जलाभं दक्षिणनासापुटेन विनिःसृतं, विभाव्य, हुंफडन्तास्त्रेण ज्वलदग्निवर्णवज्राशिलायां सभ्रुक्षेपं क्षिपेत् । सोऽयमघमर्षः । [A.,p.34]

[70 b] वज्राशिलायाम् – नैरृतदिग्भागे विभावितवज्राशिलायामित्यर्थः । एवमुवाच – श्रीमद्बालज्ञानरत्नावलीटीकाकारः। तथा चाह श्रीमन्मृगेन्द्रपद्धतिव्याख्याकारः - "जलं वज्राशिलापृष्ठे क्षिपेत्तदघमर्षणम्, इत्यत्र जलक्षेपो नैरृत्यां दिशि कर्तव्यः" इति । (N., p.37]

[71] [71 a] ॐ भूर्भुवः सुवः । तत्सवितुर्वरेण्यं भर्गो देवस्य धीमहि । धियो यो नः प्रचोदयात् ।

[71 b] ॐ तन्महेशाय विद्महे वाग्विशुद्धाय धीमहि । तन्नः शिवः प्रचोदयात् ।

[72] [72 a] देवानृषीन् पितॄंश्चैव वामाघोरेण सद्यकैः ।
तर्पयेत्तु यथा विद्वान् पुर्वे चोत्तरदक्षिणे ।। (सुप्रभेदागमः, क्रियापादः, पटल – 5. 35)

[72 b] स्थित्वा सन्ध्यामुपासीत प्रातः शुद्धः कृताञ्जलिः । आसीनो वा स्थितो मध्यः आसीनः सायमाजयेत् ।। (Sak., पृ.२९)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं ह्रीं शिरसे स्वाहा ।

ओं हूं शिखायै स्वाहा ।

ओं हैं कवचाय स्वाहा ।

ओं हौं नेत्रेभ्यः स्वाहा ।

ओं हः अस्त्राय स्वाहा ।

इत्यङ्गुल्यग्रैर्मन्त्रगणान् देवतीर्थेन तर्पयेत् ।

ओं हां आदित्येभ्यः स्वाहा ।

**********

## ।। सूर्यपूजा ।।

समाचम्य विधानेन त्र्यञ्जलेनार्घ्यमुद्धरेत् ।

रक्तपुष्पादितोयेन मूलमन्त्रेण भानवे ॥ १ ॥[73]

---

[73] [1 a] सकलः सूर्यरूपस्तु निष्कलः शिव एव च । देहस्थं पूर्वमाराध्य पश्चेद्देवं यजेद् बुधः ।। (अंशुमदागमः - पृ.४५)

[1 b] सूर्योपस्थानमात्मेज्या लिङ्गाग्निगुरुपुस्तकम् ।इति नित्यं समाख्यातं षडाधारशिवार्चनम् ।। (पृ.४५)

[1 c] बुभुक्षुश्च मुमुक्षुश्च सकृन्नित्यं प्रपूजयेत् ।। (षट्सहस्रिका - पृ.४५)

[1 d] ततः स्थण्डिले लिखिताष्टदलपद्मे ताम्रदिनिर्मितपद्मे वार्चयेत् ।। (पृ.४२)

[1 e] विघ्नान्निरोध्य मार्गस्थानस्त्रात्मकविमानगः ।व्रजेद्देवालयं वापि गृहमात्मीमुत्तमम् ।। (कामिकागमः - पृ.४५)

[1 f] ततोऽस्त्रपञ्जरमध्यगः पृथिव्यादितत्त्वानि मनसा संत्यजन् शुद्धविद्यातत्त्वान्तव्याप्तिकं पूजास्थानं प्रविश्य पूजोपकरणानि उपाहृत्य .. (पृ.४१)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

यदा यदा समाचामेन्मन्त्रन्यासं तदा तदा ।

कुर्वीत करकायेषु मन्त्री मन्त्रार्थसिद्धये ॥ २ ॥

अथ मार्तण्डदेवस्य सैङ्गमर्चनमुच्यते ।

कृत्वा कराङ्गविन्यासं मन्त्रैश्च हृदयादिभिः ॥ ३ ॥[74]

आत्मानं रविरूपेण संचिन्त्यार्घ्यस्य भाजनम् ।

पूरयेद्रक्तवर्णेन ललाटाकृष्टबिन्दुना ॥ ४ ॥ [75]

तत्सम्पूज्य रवेरङ्गैः कृत्वा रक्षावकुण्ठने ।

सम्प्रोक्ष्य तज्जलैर्द्रव्यं पूर्वास्यो भानुमर्चयेत् ॥ ५ ॥

ओं अं दण्डिने नमः, ओं अं पिङ्गलाय नमः इति दक्षिणवाम- शाखयोः द्वारपालकद्वयं पूजयेत् ।

ओं अं गणपतये नमः - ऐशान्याम् ।

ओं अं गुरुभ्यो नमः - आग्नेय्यां ।

ओं अं प्रभूतासनाय नमः ।

इति श्वेतपीठं मध्ये पूजयेत् ।

---

[1 g] पश्चात्ताम्रपात्रे रक्तपुष्पादितोयेन अर्घ्यं कृत्वा, जानुभ्यामवनिं गतो मस्तकान्तं नीत्वा ॐ ह्रां ह्रीं सः शिवसूर्या
नमः इति दर्शनार्घ्यं दत्त्वा यथाशक्ति जपं च कुर्यात् । (पृ.४२)

[74] [3 a] पूर्वास्यो भास्करमर्चयेत् । ॐ रः अस्त्राफट् इति हस्ततलपृष्ठे संशोध्य, वौषडन्तमूलेन आप्लाव्य, अङ्गुष्ठयोस्तर्जनीभ्यां ॐ अं हृदयाय नमः कनिष्ठानामामिकामध्यमासु अङ्गुष्ठाभ्यां ॐ अं अर्काय शिरसे नमः, ॐ अं भूर्भुवस्स्वरों ज्वालिनीशिखायै नमः, ॐ अं हूं कवचाय न मः, हस्ततलयोर्मध्यमाङ्गुलिभ्यां – ॐ भां भानुनेत्राभ्यां मनः तर्जन्योरङ्गुष्ठाभ्यां ॐ रः अस्त्राय फट् इति विन्यस्य, कवचनेन अवकुण्ठ्य, उभौ संयोज्य, मूलं वौषडन्तं विन्यस्य, सूर्यमूलमन्त्रेण कृतदेहशुद्धिर्दक्षिणाङ्गुष्ठानामिकायुग्मेन हृदि हृदयं मूर्ध्नि शिरोमन्त्रं शि्खायां शिखां, कण्ठप्रावरणत्वेन स्तनमध्यान्तं तर्जनीभ्यां कवचं, मध्यमातर्जनीभ्यां नेत्रमन्त्रं नेत्रयोर्हस्ततलयोरस्त्रं च विन्यस्य, दशदिक्षु छोटिकया अस्त्रेण दिग्बन्धनं विधाय, सर्वाङ्गेषु मूलमन्त्रं महामुद्रया विन्यस्य, स्वतनुं सूर्यरूपं भावयेत् । (पृ.४१-४२)

[3 b] कुर्यात्कराङ्गविन्यासं सूर्यमूलाङ्गशम्बरैः ।
विधाय देहसंशुद्धिं सूर्यशम्बरभावतः ।
भावयेद्धानुरूपेण स्वात्मानं भास्करं परम् ।। (सिद्धान्तशेखर - पृ.४६)

[75] [4 a] अस्त्रमन्त्रेण संशोध्य नमोऽन्तेन खषोल्किना । (अंशुमदागमः - पृ.३३)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

आग्नेयादीशपर्यन्तकोणेषु च यथाक्रमम् ।

ओं अं विमलाय नमः ।

ओं अं साराय नमः ।

ओं अं आराध्याय नमः ।

ओं अं परमसुखाय नमः ।

इति सितरक्तपीतहरितसिंहरूपाणि विचिन्त्यार्चयेत् ।

तदुपरि ओं अं पद्मासनाय नमः ।

इति सितपद्ममध्यमभ्यर्च्य, तदनन्तरम्

ओं रां दीप्तायै नमः । ओं रीं सूक्ष्मायै नमः ।

ओं रुं जयायै नमः । ओं रूं भद्रायै नमः ।

ओं रें विभूत्यै नमः । ओं रैं विमलायै नमः ।

ओं रों अमोघायै नमः ।

ओं रौं विद्युतायै नमः ।

ओं रः सर्वतोमुख्यै नमः ।

पूर्वादीशान्तपर्यान्तमष्टौ शक्तीः प्रपूजयेत् ॥ ६ ॥

नवमीं कर्णिकामध्ये विस्फुरामासु दर्शयेत् ।

दीप्तदीपनिभाकारा ध्यातव्या नव शक्तयः ॥ ७ ॥ [76]

ओं अं अर्कासनाय नमः, इत्यकार्सनं संपूज्य,

धवलाम्भोरुहारूढं दाडिमीकुसुमप्रभम् ।

स्फुरद्रक्तमहातेजो वृत्तमण्डलमध्यकम् ॥ ८ ॥

अंसासक्तस्फुटश्वेतसनालाब्जकरद्वयम् ।

एकास्यं चिन्तयेद्भानुं द्विनेत्रं रक्तवाससम् ॥ ९ ॥

इति ध्यात्वा ततः, "ओं खं खषोल्काय सूर्यमूर्तये नमः" इत्येनेन आसनस्योपरि मूर्तिं

---

[76] [7 a] पद्मचामरहस्ताश्च रक्ताः सर्वाङ्गभूषणाः । (पृ.४३)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

विन्यस्य "ओं भां भानुनेत्राभ्यां नमः" इति नेत्रे दत्त्वा, ललाटाकृष्टस्फुरदरुण- बिन्दुमञ्जलौ विचिन्त्य, "ओं ह्रां ह्रीं सः शिवसूर्याय नमः" इति मूलमन्त्रेण तद्व्यापकमारोपयेत् ।

आवाहनादिमुद्राभिर्विधायावाहनादिकम् ।
प्रीतये ग्रहराजस्य बिम्वमुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ १० ॥ [77]
सकलीकृतिमेकत्वं कृत्वा कुर्यात्खषोल्किना ।
पाद्यमाचमनीयञ्च शिरोऽर्घ्यं गात्रपूजनम् ॥ ११ ॥ [78]
सम्पूज्य गन्धपुष्पाद्यैर्मूलमन्त्रेण भास्करम् ।
पद्माख्यां बिम्बमुद्राञ्च भक्त्या तस्मै प्रदर्शयेत् ॥ १२ ॥
सौम्यानि रक्तवर्णानि वरदाब्जकराणि च ।
भूषितानि द्विहस्तानि भानोरङ्गानि भावयेत् ॥ १३ ॥
दंष्ट्राकरालमत्युग्रं प्रज्वलत्पावकप्रभम् ।
तर्जयन्विघ्नसङ्घातमित्थमस्त्रं विचिन्तयेत् ॥ १४ ॥

ओं अं हृदयाय नमः इत्यग्निदले ।

ओं अं अर्काय शिरसे नमः, इत्यैशान्यदले ।

भूर्भुवस्सुवरों ज्वालिनीशिखायै नमः इति नैरृते ।

ओं ह्रूं कवचाय नमः इति वायव्यदले । ओं भां भानुनेत्राभ्यां नमः इति मध्ये ।

ओं रं अस्त्राय नमः इति पूर्वाद्युत्तरान्तचतुर्दलेषु च सम्पूजयेत् ।

धेनुमुद्रा हृदादीनां गिविषाणा च नेत्रयोः ।
अस्त्रस्य त्रासिनी योज्या ग्रहाणां च नमस्क्रिया ॥ १५ ॥

---

77 [10 a] नमश्चोच्चार्य शक्त्यन्तं रक्तं बिन्दुगतं महः ।
पुष्पाञ्जलिगतं ध्यात्वा बाह्ये संस्थाप्य विग्रहे ।। (रामनाथपद्धतिः, पृ.४८)

78 [11 a] सूर्यस्य हृदयादिकरान्तस्थानेषु हृदयादिमन्त्रान् विन्यस्य, मूलेनैकत्वं कृत्वा, रक्षावकुण्ठने कृत्वा, मूलेनामृतमुद्रां महामुद्रां च विधाय, पाद्याचमनार्घ्याणि नमःस्वधास्वाहान्तस्वधोक्तिना दत्त्वा, मूलेन वौषडन्तेन- पुष्पदूर्बाक्षतादि च दत्त्वा, ॐ खं खषोल्काय नमः इत्युपहृदयेनाभ्यङ्गादिपूर्वं संस्नाप्य, रक्तपुष्पगन्धदिभिरलंकृत्य, ॐ ह्रां ह्रीं सः सूर्याय नमः इति पूष्पाञ्जलित्रयेण अभ्यर्च्य, अर्घ्यं दत्त्वा, पद्ममुद्रां बिम्बमुद्राञ्च दर्शयेत् । (पृ.४३-४४)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं सं सोमाय नमः, इति पूर्वदले ।

ओं अं अङ्गारकाय नमः, इत्याग्नेयदले ।

ओं बुं बुधाय नमः, इति दक्षिणदले ।

ओं शं शनैश्चराय नमः इति नैरृतदले ।

ओं गुं गुरवे नमः इति वारुणदले ।

ओं रं राहवे नमः इति वायव्यदले ।

ओं शुं शुक्राय नमः इति सौम्यदले ।

ओं कं केतवे नमः इत्यैशान्यदले ।

सोमं कुमुदकुन्दाभं बुधं चामीकरप्रभम् ।
गुरुं गोरोचनाभासं शुक्रं गोक्षीरसन्निभम् ॥ १६ ॥
रक्तमङ्गारकं ध्यायेद्राजावर्तनिभं शनिम् ।
कृष्णं कृताञ्जलिं राहुं केतुं धूम्राहिसन्निभम् ॥ १७ ॥
कामरूपधराः सर्वे दिव्याम्बरविभूषणाः ।
वमोरुन्यस्तहस्ताश्च दक्षहस्ताभयप्रदाः ॥ १८ ॥
ध्यानपूर्वं ग्रहानेवं पूजयित्वा यथाक्रमम् ।
धूपदीपादिनैवेद्यं देयं सर्वं खषोल्किना ॥ १९ ॥ [79]
मूलमन्त्रजपं कृत्वा यथाशक्ति समहितः ।
अर्घ्यपात्राम्बुना भक्त्या भास्कराय निवेदयेत् ॥ २० ॥
स्तुत्वा प्रणम्य सम्पूज्य निवेद्यार्घ्यं पराङ्मुखम् ।
अभिधाय क्षमस्वेति फडन्तेन शराणुना ॥ २१ ॥ [80]
समाहृत्याणुसङ्घातं संहारिण्योपसंहृतिम् ।
हृत्पुण्डरीकमध्यस्थे शिवसूर्ये नियोजयेत् ॥ २२ ॥ [81]

---

[79] [19-a] नमोमुद्रां दर्शयित्वा, अर्घ्यं दत्त्वा, धूपदीपनैवेद्यपानीयताम्बूलादिदर्पणच्छत्रचामराण्यन्तरान्तरा आचमनार्घ्यदानसहितान्युपहृदा दत्त्वा .... (पृ.४४-४५)

[80] [21 a] विसर्जने तु गाङ्गेय देयमर्घ्यं पराङ्मुखम् । (सर्वज्ञानोत्तरागमः - पृ.५१)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ततः अं तेजश्चण्डाय नमः इति -

अनेनादित्यनिर्माल्यं चण्डेशाय निवेदयेत् ।

ईशकाष्ठाप्रतिष्ठाय रवेरित्यर्चनाविधिः ॥ २३ ॥

**********

## ।। शिवार्चनाविधिः ।।

## ।। शिवपूजाङ्गद्वारपूजा ।।

अथाचम्य विधानेन प्रणवार्घ्यकराम्बुजः ।

द्वारमस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य द्वारपालान् प्रपूजयेत् ॥ १ ॥[82]

---

[81] [22 a] खषोल्किना स्वाहान्तेन पराङ्मुखार्घ्यं दत्त्वा, क्षमस्वेत्यभिधाय, हुंफडन्तास्त्रेण नाराचमुद्रया अङ्गादिमन्त्रानुत्थाप्य, ॐ खं खषोल्काय सूर्यमूर्त्तये नमः इति दिव्यमुद्रया देवे संयोज्य, तन्मूलमन्त्रेण हृत्पुण्डरीकस्थे शिवसूर्ये योजयेत् । (पृ.४५)

[82] [1 a] "पश्चिमे नित्यवद् द्वारपालानाराध्य" इति । (N., p.53)

[1 b] यस्यां दिशि भवेद्द्वारं प्रतीची तां प्रकल्पयेत् ।
लिङ्गस्याभिमुखं यत्तद् द्वारं तत्पूर्वमिष्यते ॥ *(Jñānaratnāvali citée par Sak., p. 57)*

[1 c] सदाशिवस्य पूर्वाभिमुखत्वमुक्तरीत्या वक्ष्यमाणेन च परिभाष्य पश्चिमद्वारे द्वारपालानर्चयेत् । किं च खात्मसदाशिवयोर्दक्षिणवामत्वं पश्चिमद्वारस्यैव भवतीति । (N., p. 53)

[1 d] पश्चिमद्वारस्य पार्थिवत्वात् सद्योजातमयत्वात् पार्थिवस्य सिद्धिप्रदत्वात् । . . .सद्योजातस्य मूर्तित्वात् सृष्टिकारणत्वाच्च । (N.,p. 53)

[1 e] भोगमोक्षकामः पूर्वद्वारे द्वारपालानर्चयेत् । कीर्तिविजयसौभाग्यकामः दक्षिणद्वारे ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
ओं हां गणपतये नमः ।

ओं हां सरस्वत्यै नमः ।

ओं हां महालक्ष्म्यै नमः इत्यूर्ध्वोदुम्बरे ।

ओं हां नन्दिने नम ।

ओं हां गङ्गायै नमः इति दक्षिणशाखायाम् ।

ओं हां महाकालाय नमः ।

ओं हां यमुनायै नमः इति वामशाखायाम् ।

**॥ विघ्नोच्चाटनक्रमः ॥**

ओं हां हौं शिवाय नमः ।

दिव्यदृष्टिनिपातेन दिव्यानुपरिवर्तिनः ।

ज्वलन्नाराचशस्त्रेण विघ्नान् क्षिप्त्वान्तरिक्षगान् ॥ २ ॥[83]

---

केवलं मोक्षकामः पश्चिमद्वारे । उदग्द्वारे तु पूजा न कर्तव्या ।। (Śivārcanācandrikā, p. 18)

द्वारमस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य द्वारपालान् प्रपूजयेत् ।

द्वारमन्तर्मुखं ज्ञेयं द्वारपाला बहिर्मुखाः ॥ *(Śukṣmāgama, cité dans Sak., p. 57)*

[1 f] द्वारदेशे द्वारविघ्नेश्वरमन्त्रगायत्र्याभिषेचनादिभिः संपूज्य फलं वा निवेद्य द्वारे सामान्यार्यजलेनास्त्रेण संप्रोक्ष्य कवचेनावकुण्ठ्य पलकायां दक्षिणोत्तरमध्येप्वन्नं निधाय द्वारस्योपरि दक्षिणे ओं हां गणपतये नमः, उत्तरे ओं हां सरखत्यै नमः, मध्ये ओं हां महालक्ष्म्यै नमः, द्वारस्याधो दक्षिणभागे ओं हां नन्दिने नमः ओं हां कुण्डिन्यै नमः ओं हां गङ्गायै नमः, उत्तरभागे ओं हां महाकालाय नमः ओं हां यमुनायै नमः, अधःशिलायां ओं हां भुवङ्गाय नमः, ऊर्ध्वशिलायाम् ओं हां पतङ्गाय नमः, दक्षिणस्तम्भे ओं हां उत्कलाय नमः, उत्तरस्तम्भे ओं हां पितामहाय नमः, दक्षिणकवाटे ओं हां विमलायै नमः, उत्तरकवाटे ओं हां सुबाहवे नमः, पट्टिकायाम् ओं हां स्कन्दाय नमः, दक्षिणवलये ओं हां सूर्याय नमः, उत्तरवलये ओं हां सोमाय नमः, सुषिरे नवशक्तीः - ओं द्राविण्यै नमः ओं कर्षिण्यै नमः ओं वशंकर्यै नमः ओं रुन्मत्यै नमः ओं अंकुशायै नमः ओं खेचर्यै नमः ओं वीजायै नमः ओं योनिदेव्यै नमः इत्यभ्यर्थ्य, आकाशे ओं अस्त्राय नमः दक्षिणभित्तिपार्थे ओं अस्त्रद्वारपालाय डिण्डिने नमः उत्तरभित्तिपार्श्वे ओं अस्त्रद्वारपालाय मुण्डिने नमः इत्यभ्यर्च्य, धूपदीपसामान्यार्यं दत्त्वा . . . (Išānaśivācāryapaddhati, p. 38)

[1 g] पूजा चैतेषां आसनदानावाहनस्थापनसन्निधानसन्निरोधनपाद्याचमनार्यगन्ध-पुष्पधूपदीपदानान्तं नैवेद्य-ताम्बूलदानान्तं वा प्रत्येकं कर्तव्या । अशक्तौ मध्य एव सर्वेभ्यो द्वारपालेभ्यो नम इति गन्धपुष्पादिभिः पूजयेत् । द्वारपा देवदेवस्य द्वारं रक्षत यत्नतः । निवार्य विघ्नसङ्घातमित्याज्ञा पारमेश्वरी ॥ इति शिवाज्ञां श्रावयेत् । *(Śivārcanācandrikā, p. 19)*

[83] [2 a] न्यस्तमूलेन चक्षुषोर्ध्व विलोक्य दिव्यान्, 'ओं हः अस्त्राय फट' इति ज्वलन्नाराचमुद्रया अस्त्रेण पुष्पं

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

दक्षपार्ष्णेस्त्रिभिर्घातैर्भूमिष्ठांस्त्रिविधानपि ।

विघ्नानुच्चाटयेन्मन्त्री यागमन्दिरमध्यतः ॥ ३ ॥[84]

### ।। शिवधामप्रवेशः ।।

देहलीं लङ्घयेत्किञ्चिद्वामशाखां समाश्रयन् ।

प्रविश्य दक्षपादेन विन्यस्यास्त्रमुदुम्बरे ॥ ४ ॥[85]

ओं हां वास्त्यधिपतये ब्रह्मणे नम इति ब्रह्मस्थाने पुष्पं दद्यात् ॥

### ।। शिवाभिषेकजलाहरणक्रमः ।।

निरीक्षणादिभिः शस्त्रैः शुद्धानादाय गड्डुकान् ।

लब्धानुज्ञः शिवान्मौनी गङ्गादिकमनुव्रजेत् ॥ ५ ॥[86]

पवित्राङ्गप्रजप्तेन वस्त्रपूतेन वारिणा ।

पूरयेदस्त्रधौतांस्तान् गायत्र्या हृदयेन वा ॥ ६ ॥

---

क्षिप्त्वा अन्तरिक्षगान् . . .। (A., p.54)

[2 b] न्यस्तमूलेन न्यस्तः अङ्गुष्ठानामिकाभ्यां विन्यासितः मूलः 'ओं हां हौं ____शिवाय नमः' इति मायान्तोच्चारितमन्त्रो यस्य तत् तथोक्तं तेन । (N., p.54)

[84] [3 a] भौम दिव्यान्तरिक्षस्थान्विन्नान्प्रोत्सारयेद्बुदा । भूमिष्ठान्प्राणदृष्टया तु तत्त्वदृष्टयान्तरिक्षगान् ।। ज्ञानदृष्टया तु दिवस्थांस्तांस्तन्नामाख्याय मुद्रया । *(Suprabhedāgama, kriyāpāda, patala 8. sl., 621), 63. p. 37)*

[85] [4 a] कल्पान्ताग्निप्रभं चास्त्रमधोदुम्बरगं भजे ।
दिव्यान्तरिक्षभूमिष्ठविघ्नसङ्घनिवारकम् ॥ (Pañcāvaranastava, cité par N., p. 55)

[86] [5a] एकेन द्वितयेनैव पञ्चभिर्नव भिस्तु वा ।। पञ्चविंशतिसंख्याकैः कलशैः स्नापयेच्छिवम् ।।
उत्तमोत्तमपूजायामष्टोत्तरशतावधि । नैमित्तिके तदूर्वं च सहस्रान्तैर्मुनीश्वराः ॥ **(Sairaganasāra, p 31)**

[5 b] प्रोक्षणं सायंजलेन उत्तानपादेन पताकाकारेण हस्ततलेन ।
ताडनं प्रसृत तर्जन्या मुष्टया ।
अभ्युक्षणमधोमुखेन पताकाकारेण हस्ततलेन ।
कुशैरित्यभ्युक्षणस्यापि संबन्धनीयम् । (Somaśambhupaddhativyākhyā, citée par N , p. 156)

[5c] ईक्षणं मूलमन्त्रेण प्रोक्षणं चास्त्रमन्त्रतः । ताडनं चास्त्रमन्त्रेण वर्मणाभ्युक्षणं भवेत् ।।
जडचिद्भेदनं विद्धि शिवदृष्टया निरीक्षणम् ।
प्रोक्षणं योग्यताक्लृप्ति जडाद्भिन्नस्य वस्तुनः ॥
ताडनं तत्र चिद्व्यक्तिर्यथा पाषाणताडनम् ।
उत्पत्तिर्विस्फुलिङ्गानामभ्युक्षणमतःपरम् ॥ (Kāmikāgama, cité par Sak., p. 68)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां गणपतये नमः ।

ओं हां सरस्वत्यै नमः ।

ओं हां महालक्ष्म्यै नमः इत्यूर्ध्वोदुम्बरे ।

ओं हां नन्दिने नम ।

ओं हां गङ्गायै नमः इति दक्षिणशाखायाम् ।

ओं हां महाकालाय नमः ।

ओं हां यमुनायै नमः इति वामशाखायाम् ।

**।। विघ्नोच्चाटनक्रमः ।।**

ओं हां हौं शिवाय नमः ।

दिव्यदृष्टिनिपातेन दिव्यानुपरिवर्तिनः ।

ज्वलन्नाराचशस्त्रेण विघ्नान् क्षिप्त्वान्तरिक्षगान् ॥ २ ॥[83]

---

केवलं मोक्षकामः पश्चिमद्वारे । उदग्द्वारे तु पूजा न कर्तव्या ।। (Śivārcanācandrikā, p. 18)
द्वारमस्त्राम्बुना प्रोक्ष्य द्वारपालान् प्रपूजयेत् ।
द्वारमन्तर्मुखं ज्ञेयं द्वारपाला बहिर्मुखाः ॥ *(Śukṣmāgama, cité dans Sak., p. 57)*

[1 f] द्वारदेशे द्वारविघ्नेश्वरमन्त्रगायत्र्याभिषेचनादिभिः संपूज्य फलं वा निवेद्य द्वारे सामान्यार्घजलेनास्त्रेण संप्रोक्ष्य कवचेनावकुण्ठ्य पलकायां दक्षिणोत्तरमध्येष्वन्नं निधाय द्वारस्योपरि दक्षिणे ओं हां गणपतये नमः, उत्तरे ओं हां सरस्वत्यै नमः, मध्ये ओं हां महालक्ष्म्यै नमः, द्वारस्याधो दक्षिणभागे ओं हां नन्दिने नमः ओं हां कुण्डिन्यै नमः ओं हां गङ्गायै नमः, उत्तरभागे ओं हां महाकालाय नमः ओं हां यमुनायै नमः, अधःशिलायां ओं हां भुवङ्गाय नमः, ऊर्ध्वशिलायाम् ओं हां पतङ्गाय नमः, दक्षिणस्तम्भे ओं हां उत्कलाय नमः, उत्तरस्तम्भे ओं हां पितामहाय नमः, दक्षिणकवाटे ओं हां विमलायै नमः, उत्तरकवाटे ओं हां सुबाहवे नमः, पट्टिकायाम् ओं हां स्कन्दाय नमः, दक्षिणवलये ओं हां सूर्याय नमः, उत्तरवलये ओं हां सोमाय नमः, सुषिरे नवशक्तीः - ओं द्राविण्यै नमः ओं कर्षिण्यै नमः ओं वशंकर्यै नमः ओं रुन्मत्यै नमः ओं अंकुशायै नमः ओं खेचर्यै नमः ओं वीजायै नमः ओं योनिदेव्यै नमः इत्यभ्यर्थ्य, आकाशे ओं अस्त्राय नमः दक्षिणभित्तिपार्श्वे ओं अस्त्रद्वारपालाय डिण्डिने नमः उत्तरभित्तिपार्श्वे ओं अस्त्रद्वारपालाय मुण्डिने नमः इत्यभ्यर्च्य, धूपदीपसामान्यार्घं दत्त्वा . . . (Īśānaśivācāryapaddhati, p. 38)

[1 g] पूजा चैतेषां आसनदानावाहनस्थापनसन्निधानसन्निरोधनपाद्याचमनार्घगन्ध-पुष्पधूपदीपदानान्तं नैवेद्य-ताम्बूलदानान्तं वा प्रत्येकं कर्तव्या । अशक्तौ मध्य एव सर्वेभ्यो द्वारपालेभ्यो नम इति गन्धपुष्पादिभिः पूजयेत् । द्वारपा देवदेवस्य द्वारं रक्षत यत्नतः । निवार्य विघ्नसङ्घातमित्याज्ञा पारमेश्वरी ॥ इति शिवाज्ञां श्रावयेत् । *(Śivārcanācandrikā, p. 19)*

[83] [2 a] न्यस्तमूलेन चक्षुषोर्ध्वं विलोक्य दिव्यान्, 'ओं हः अस्त्राय फट' इति ज्वलन्नाराचमुद्रया अस्त्रेण पुष्पं

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

दक्षपार्ष्णस्त्रिभिर्घातैर्भूमिष्ठांस्त्रिविधानपि ।

विघ्नानुच्चाटयेन्मन्त्री यागमन्दिरमध्यतः ॥ ३ ॥[84]

।। शिवधामप्रवेशः ।।

देहलीं लङ्घयेत्किञ्चिद्वामशाखां समाश्रयन् ।

प्रविश्य दक्षपादेन विन्यस्यास्त्रमुदुम्बरे ॥ ४ ॥[85]

ओं हां वास्त्यधिपतये ब्रह्मणे नम इति ब्रह्मस्थाने पुष्पं दद्यात् ॥

**।। शिवाभिषेकजलाहरणक्रमः ।।**

निरीक्षणादिभिः शस्त्रैः शुद्धानादाय गड्डुकान् ।

लब्धानुज्ञः शिवान्मौनी गङ्गादिकमनुव्रजेत् ॥ ५ ॥[86]

पवित्राङ्गप्रजप्तेन वस्त्रपूतेन वारिणा ।

पूरयेदस्त्रधौतांस्तान् गायत्र्या हृदयेन वा ॥ ६ ॥

---

क्षिप्त्वा अन्तरिक्षगान्. . .। (A., p.54)

[2 b] न्यस्तमूलेन न्यस्तः अङ्गुष्ठानामिकाभ्यां विन्यासितः मूलः 'ओं हां हौं ____शिवाय नमः' इति मायान्तोच्चारितमन्त्रो यस्य तत् तथोक्तं तेन । (N., p.54)

[84] [3 a] भौम दिव्यान्तरिक्षस्थान्विन्नान्प्रोत्सारयेद्बुदा । भूमिष्ठान्प्राणदृष्टया तु तत्त्वदृष्टयान्तरिक्षगान् ।। ज्ञानदृष्टया तु दिवस्थांस्तांस्तन्नामाख्याय मुद्रया । *(Suprabhedāgama, kriyāpāda, patala 8. sl., 621), 63. p. 37)*

[85] [4 a] कल्पान्ताग्निप्रभं चास्त्रमधोदुम्बरगं भजे ।
दिव्यान्तरिक्षभूमिष्ठविघ्नसङ्घनिवारकम् ॥ (Pañcāvaranastava, cité par N., p. 55)

[86] [5a] एकेन द्वितयेनैव पञ्चभिर्नव भिस्तु वा ।। पञ्चविंशतिसंख्याकैः कलशैः स्नापयेच्छिवम् ।।
उत्तमोत्तमपूजायामष्टोत्तरशतावधि । नैमित्तिके तदूर्वं च सहस्रान्तैर्मुनीश्वराः ॥ **(Sairaganasāra, p 31)**

[5 b] प्रोक्षणं सार्यजलेन उत्तानपादेन पताकाकारेण हस्ततलेन ।
ताडनं प्रसृत तर्जन्या मुष्टया ।
अभ्युक्षणमधोमुखेन पताकाकारेण हस्ततलेन ।
कुशैरित्यभ्युक्षणस्यापि संबन्धनीयम् । (Somaśambhupaddhativyākhyā, citée par N., p. 156)

[5c] ईक्षणं मूलमन्त्रेण प्रोक्षणं चास्त्रमन्त्रतः । ताडनं चास्त्रमन्त्रेण वर्मणाभ्युक्षणं भवेत् ।।
जडचिद्भेदनं विद्धि शिवदृष्टया निरीक्षणम् ।
प्रोक्षणं योग्यताक्लूप्ति जडाद्भिन्नस्य वस्तुनः ॥
ताडनं तत्र चिद्व्यक्तिर्यथा पाषाणताडनम् ।
उत्पत्तिर्विस्फुलिङ्गानामभ्युक्षणमतःपरम् ॥ (Kāmikāgama, cité par Sak., p. 68)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

गड्डुकाक्षतपुष्पादिसर्वद्रव्यसमुच्चयम् ।

सन्निधीकृत्य पूजार्थं भूतशुद्ध्यादिकं चरेत् ॥ ७ ॥

॥ भूतशुद्ध्यर्थं जीवरक्षणप्रकारः ॥

देवदक्षिणदिग्भागे सन्निविष्टः सुखासने ।

उत्तरास्यो विनीतात्मा न्यस्तमन्त्रकरद्वयः ॥ ८ ॥[87]

संहारमुद्रयादाय मूर्तिमन्त्रेण विग्रहात् ।

भोग्यकर्मोपभोगार्थं विधानज्ञो हृदम्बुजे ॥ ९ ॥ [88]

पाणिकच्छपिकायां वा द्वादशान्तपदेऽथवा ।

निधाय निजमात्मानं पञ्चभूतानि शोधयेत् ॥ १० ॥ [89]

---

[87][8a] देहं स्थानं तथा द्रव्यं मन्त्रं लिङ्गं च पञ्चकम् ।
कुर्याच्छिवार्चनादौ तु तेषां क्रमं वदामि ते ॥ (Suprabhedāgama, kriyāpāda, patala 8, št. 17, p. 34)

[8 b] यो वेत्ति पञ्चशुद्धिं तु स पूजां कर्तुमर्हति । (Vātulāgama, cité par N., p. 59)

[8 c] किमत्र भूतशुद्ध्यादिना क्रियत इति चेदुच्यते-समयिनां तावत् " सर्वमन्त्र प्रसाध्यानां या स्थिता व्यक्तशक्तयः। विघ्नभूता निरोधिन्यस्तासां दाह इहेप्यते । दाहश्चाप्रसवस्तासां निरोधो वा तदा स्मृतः ।" इति । निर्वाणदीक्षितानां तु " अनेकभविकं कर्म दग्धं बीजमिवाणुभिः । भविष्यदपि संरुद्धं येनेदं तद्धि भोगतः"। (N., p. 60)

[8 d] " आसनं दर्भदारुं च सारङ्गचर्म चैव च ।
व्याघ्रचर्म सरोमापि रत्नकम्बलभासनम् " । इति । " वतिनामासनं बसी" इत्यमरः । (N., p. 60)

[8 e] न प्राच्यामग्रतः शम्भोर्नोत्तरे योषिदाश्रये ।
न प्रतीच्यां यतः पृष्ठं तक्षे देवमर्चयेत् ।। (N., p. 60)

[8 f] अत्र पूर्वं करन्यासाङ्गन्यासद्वये कृते सति हृदयादिस्थानन्यस्तमन्त्राणां दाहप्रसङ्गः । अतः पूर्वं करन्यासमात्रं कर्तव्यमिति व्याहृतम् श्रीमद्बालज्ञानरत्नावल्याम् । (N., p. 61)

[88][9 a] भोग्यकर्म तावद्वर्तमानदेहारम्भकं दीक्षायामक्षपितं प्रारब्धकर्म तस्य भोगार्थम् । अत्र पुनरप्यादानाय न तु खेच्छोत्क्रान्तिवदपुनरावृत्तये इत्याकूतम् । तथा श्रीमत्कामिके-
"योजनं देशिकः कुर्याद्रक्षार्थं भोग्यकर्मणः । अधिकारवशाद्भूयो देहित्वं प्रतिपद्यते" ॥ (N., p. 64)

[89][10 a] यद्वा जीवं द्वादशान्तपर्यन्तं नीत्वा हृदयकमल एव शक्तिमण्डलसंपुटितं कृत्वा भूतशुद्धिसमयकर्तव्यदेहदाहतो रक्षेत् । तत्रायं क्रमः हृत्कमलकर्णिकोपरि हां सूर्यमण्डलाय नमः । हां सोममण्डलाय नमः । हां अग्निमण्डलाय नमः । हां शक्तिमण्डलाय नमः इति दिन्यस्य हां हं हां आत्मने नमः इति देहव्यापकं जीवात्मानमादायोपसंहृतव्यापकरूपं स्फुरत्तारकाकारं संचिन्त्य तं शक्तिमण्डलस्योपरि विन्यस्य तस्योपरि

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

चरणाङ्गुष्ठयोर्युग्मात्संचिन्त्य सुषिरं तनौ ।

सुषिरान्तर्बहिःशक्तिं व्यापिनीं चिन्तयेत्पुनः ॥ ११ ॥

हूङ्कारे रन्ध्रमध्यस्थे प्रज्वलत्पावकप्रभे ।

विधाय प्राणसंरोधं चित्तं मन्त्री निवेशयेत् ॥ १२ ॥ [90]

रेचकेन फडन्तेन तेन हृद्गलतालुषु ।

भ्रूमध्ये ब्रह्मरन्ध्रे च भित्त्वा ग्रन्थिं निवर्त्य च ॥ १३ ॥ [91]

हङ्कारं तारकाकारं जीवं हृदयसम्पुटम् ।

---

च शक्तिवह्निसोमसूर्यमण्डलानि क्रमेण विन्यस्य ऊर्ध्वाधस्थितशक्तिमण्डलद्वयविनिरसृतामृतपरिप्लुतं भावयेत् । (śivārcanācandrikā, p. 21-22)

[90][12 a] देवस्य दक्षिण दिग्भागे त्रस्याद्यासने उदङ्मुखः सुखासनं समुपविश्य, अस्त्रप्राकारकवचावकुण्ठनाभ्यां यागगृहं संरक्ष्य, शिवीकरणं कुर्यात् । तत्र पूर्व करन्यासं विधाय, पादाङ्गुष्टद्वयादारभ्य यावद्वस्ति द्विरूपामूर्ध्वं ब्रह्मबिलान्तमेकरूपां हृत्कण्ठादिप्विडापिङ्गलाभ्यां संयुक्तामधोमुखपद मुकुलयुक्तां सुपिररूपां सुषुम्नां संचिन्त्य, तस्या एवान्तर्वहिःस्रवदमृतधारां परमव्योमरूपिणी शक्ति विभाव्य, मध्ये हूंकारं ज्वलन्तं संचिन्त्य, पूरकं कुम्भकं च कृत्वा, हूंकारे चित्तं निवेश्य वायुमूर्ध्वं विरेचयेत् । ' हुं फट ' इति सन्ततोच्चारेण पद्ममुकुलानूप्रमुखान् भिन्नग्रन्थींश्च विधाय प्रतिनिवर्त्य (A., pp. 56-57)

[12 b] वामनासापुटे या तु इडा सा परिकीर्तिता ।
दक्षिणे पिङ्गला ज्ञेया सुषुम्ना मध्यतः स्थिता ॥ (Sarvajñanottara, cité par N., p. 61)

[12c] रेचयेद्देहगं वायुमशुद्धं व्योमसंस्थितम् ।
शुद्धं वायु पूरकेण समाहृत्य शनैः शनैः ॥ (Tantrasāra, cité par N., p. 62)

[12 d] सुषिरान्ते बहिःशक्ति विन्यसेद्व्योमरूपिणीम् ।
तस्या मध्ये तु हङ्कारं ज्वलन्तं पावकप्रभम् ॥ (Sarvajñanottara, cité par N., p. 61)

[91][13 a] शिखां समुच्चरेन्नाभेरू तां दीपिकाकृतिम् ।
ध्यात्वा तया मनःप्राणयुक्तया ग्रन्थिपञ्चकम् ॥
सुरेचकं फडन्तां तामेकैकस्यैकशो वदन् । (Rāmanāthapaddhati, cité par N., p. 62)

[13b] हृत्कण्ठतालुभ्रूमध्यब्रह्मरन्धेप्वधोमुखतया स्थितानि पद्ममुकुलानि पूरककुम्भकरेचिकैर्विकसितोत्तम्भितो-र्द्धमुखीकृतानि भावयित्वा मूलाधारप्रदेशे दीपशिखावत् ज्वलन्तं हूकार हुंफडिति सन्ततोच्चारणेन ऊर्द्धमुद्गच्छन्तं ध्यायन् तेन पञ्चापि ब्रह्मादिग्रन्थीन्पद्मनालग्रन्थीन् भिन्नान् भावयित्वा हुंकारं प्रतिनिवृत्य वायु विरेचयेत् । (Sivārcanācandrikā p.21)

[13 c] पञ्चग्रन्थि ततः कृत्वा तस्मात्प्रकृतिनिश्चयः । पञ्चग्रन्थि तथाच्छेद्य प्रारभेदात्मयोजनम् ॥
जानुग्रन्थिस्तु प्रथमं नाभिग्रन्थिर्द्वितीयकम् । गलग्रन्थिस्तृतीयं तु ललाटे तु चतुर्थकम् ॥
पञ्चमं तु शिरोग्रन्थि च्छेदयेत्तु हृदा पुरा । मूर्तिमन्त्रेण संग्राह्य जीवं हुंकारमूर्धनि ॥
कुम्भकेन समोपेतं वायुमूर्ध्वगतं नयेत् । (Pirvakāraṇāgama, xxx, 218-221a)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

पूरकाहृतचैतन्य हृशिखोपरि विन्यसेत् ॥ १४ ॥ [92]

संशुद्धं बिन्दुभूतञ्च ध्यात्वा कृत्वा च कुम्भकम् ।

रेचकेन शिवे विद्वानेकोद्घातेन योजयेत् ॥ १५ ॥ [93]

बीजवृत्त्या शिवे लीनः प्रातिलोम्यं स्वहेतुषु ।

तत्त्वानि बिन्दुपर्यन्तं लयं नीत्वा विशोधयेत् ॥ १६ ॥ [94]

---

[92][14 a] संहृतचैतन्यम् संहृतं चैतन्यं चेतनस्य भावः कर्म वा दृक्क्रियारूपमित्यर्थः । तद् यस्य स तथोक्तः तम् । तथा श्रीमन्मृगेन्द्रे " चैतन्यं दृक्क्रियारूपम् ।" इति । (N., p. 62)

[14b] पूरकवायुनोपसंहृतसर्वशरीरव्यापकचैतन्यं हृत्पङ्कजाश्रितं पुर्यष्टकरूपसूक्ष्मदेहान्वितं जीवं पुर्यष्टकाद् आदाय स्फुरत्तारकाकारमतिसूक्ष्ममेकाकिनं हामिति हृदयवीजसम्पुटितं कृत्वा हूंकारं मूर्ध्नि निवेश्य (Śivārcanācandrikā, p. 21)

[14c] दक्षिणनाड्या विरेच्य, पुनः पूरकवायुना संहृतचैतन्यं हृत्कमलाश्रितं स्फुरत्तारकाकारं सान्तबीजमयं जीवं हृत्सम्पुटितं हङ्कारमूर्निं विन्यस्य, बीजविग्रहं हङ्कार शिखान्तस्थं पुर्यष्टकावच्छिन्नं पुरुषं सूक्ष्म बिन्दुभूतम् एकाकिनं निरामयं ध्यात्वा, कुम्भकं कृत्वा, वायुमूर्ध्वं प्रवर्तयन् संहारमुद्रयादाय, ब्रह्मादिकारणत्यागक्रमेणैकेनोद्वातेन "ओं हूं हां हं हां हूं आत्मने नमः" इति भोग्यकर्मोपभोगार्थं द्वादशान्ते शिवे संयोजयेत् । (A., p. 57)

[93] [15a] "क्रमाच्छिखैकोच्चारेण देहं सूक्ष्ममपि त्यजन् । बिन्दु नादात्मना प्राप्य" (Rāmanāthapaddhati, citée par N., p. 63)

[15b] मन्त्रोच्चारलयक्रमेण परमकारणबिन्दुखरूपम् । (N., p. 63)

[15c] भोग्यकर्मोपभोगार्थं द्वादशान्तपद्मस्थे परमकारणे शुद्धस्फटिकनिर्मले ज्योतीरूपे निष्कलशिवे संयोजयेत् । (Īšānaśivācāryapaddhati, p. 13).

[94][16a] एवं बीजवृत्त्या शिवे लीनः सूक्ष्मदेहविशुद्धये प्रातिलोम्येन खेषु खेषु कारणेषु तत्त्वानि बिन्दुपर्यन्तं लयं नयेत् । तद्यथा गन्धे पृथ्वी, रसे जलं, रूपेऽग्निः, स्पर्शे वायुः, शब्दे व्योम, एतास्तन्मात्रास्तामसाहंकारे, वाक्पाणिपादपायूपस्थाख्यानि राजसाहंकारे, श्रोत्रत्वक्चक्षुर्जिह्वाघ्राणाख्यानि मनश्च सात्त्विकाहंकारे, स च बुद्धौ, सा गुणेषु, गुणतत्त्वं प्रकृतौ, सा रागविद्ये च कलायाम् , पुंस्तत्त्वं कालो नियतिः कला च मायायाम् , एवं विलीनानीति विभाव्य, शुद्धविद्यातत्त्वमीश्वरतत्त्वे, तत् सदाशिवतत्त्वे, तच्छक्तितत्त्वे, तच्च शिवतत्त्वे, तदपि अक्षुब्धरूपे विन्दौ विलीनमिति भावयेत् । (A., p. 57)

[16b] मायायाः परमकारणत्वेन नित्यत्वात् कुतश्चिदुत्पत्तिलयौ न विद्यते । तथा श्रीमत्सूक्ष्मस्वायंभुवे " मायातत्त्वं जगद्वीजमविनाश्यव्ययात्मकम् ।" (N., p. 66)

[16c] "प्रकृतित्वादयं बिन्दुः क्षोभ्यते नाखिलात्मना ।
तत्र योऽक्षुब्धभागोऽस्य शान्त्यतीतकला तु सा ॥
लयादिभेदः प्रागुक्तो यदुपाधौ शिवस्य तु ॥
स बिन्दुरिति मन्तव्यः सैव कुण्डलनी मता" । (Pauskarāgama, cité par N., p. 67)

[16d] वसुधाद्यस्तत्त्वगणः प्रतिपुंनियतः कलान्तोऽयम् ।

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

पृथ्वीवायू पयोवह्नी द्वौ द्वौ शोध्यौ परस्परम् ।

आकाशं चाविरौधेन यथा शोध्यं तदुच्यते ॥ १७ ॥ 95

पार्थिवं मण्डलं पीतं कठिनं वज्रलाञ्छितनम् ।

ह्लामित्यतेन बीजेन तन्निवृत्तिकलामयम् ॥ १८ ॥ 96

पदादारभ्य मूर्धान्तं विचिन्त्य चतुरश्रकम् ।

सम्युक्तं सद्यमन्त्रेण विरिञ्चिश्चात्र कारणम् ॥ १९ ॥

---

पर्यटति कर्मवशतो भुवनजदेहेष्वयं च सर्वेषु ॥ (Tattvasamgraha, cité par N., p. 63)

[16e] कथं पुनरस्य पुर्यष्टकत्वम् ? भूततन्मात्रकर्मेन्द्रियबुद्धीन्द्रियान्तःकरणसंज्ञैः पञ्चभिवर्गस्तत्कारणेन गुणेन तदापूरकेण प्रधानेन कलादिपञ्चकञ्चुकात्मना वर्गेणारब्धत्वाद् इत्यविरोधः । (N., p. 63)

[16f] शब्दः स्पर्शश्च रूपं च रसो गन्धश्च पञ्चमः ।
बुद्धिर्मनस्त्वहंकारः पुर्यष्टकमुदाहृतम् ॥ (Kālottara, cité par N., p. 63)

[16g] प्रकृत्यहंकारबुद्धिमनःश्रोत्रत्वकचक्षुर्जिह्वात्राणवाकपाणिपादपायूपस्थशब्दस्पर्शरूपरसगन्धाकाशवायुवह्नि-सलिलभूमितत्त्वभूतम् अरूपम् अशुद्धम् आत्मतत्त्वं स्थूलदेहं, मायाकलाविद्यारागकालनियतिपुरुषतत्त्वरूपं शुद्धाशुद्धं विद्यातत्त्वं सूक्ष्मदेह, शिवशक्तीश्वरसदाशिवशुद्धविद्यातत्त्वरूपं शुद्धं शिवतत्त्वं परदेहं च विभाव्य ... (Śivārcanācandrikā, p. 27)

[16h] शरीरं त्रिविधं प्रोक्तं स्थूलं लिङ्गं परं स्मृतम् ।स्थूलं भूतशरीरं च लिङ्गं पुर्यष्टकं भवेत् ॥
परं बिन्दुसमुत्पन्नं त्रिविधं समुदाहृतम् । (N., pp. 67-68)

95 [17a] स्थूल देहस्तावद् जातिकुलाद्यभिमानास्पदं पृथिव्यप्तेजोवाय्वाकाशानां समवायः, साधारणासाधारणरूपं भुवनजं भूतशरीरम् इत्युच्यते । (N., p. 67)

[17b] विशेषेण शुद्धिः विदधीत । तत्र च स्थूलसूक्ष्मदेहस्थानां तत्त्वानां विषनिवृत्त्यर्थं गरुडभावनावद् बन्धकत्वनिवृत्त्यर्थं विलयभावनैव शुद्धिः । न तु साक्षादुपसंहारः प्रत्यक्षविरोधात् । श्रुतिविरोधाच्च । तस्माद्बाह्यदेहस्थानि पृथिव्यादीनि पञ्चभूतानीतरदेव वस्त्विति ध्यायेत् । तेषु आत्मभावनां न कुर्यादिति तात्पर्यम् । (N., p. 68)

[17c] "खं समस्तेषु भूतेषु वारिवायू शिखिक्षिती ।वार्यग्नी भूमिपवनौ वारिक्ष्मे अनलानिलौ ॥
मध्यस्थारातिमित्राणि " (Mrgendrāgama, cité par N., p. 69)

96[18a] भूतानि तत्त्वगर्भाणि 'पञ्चचिह्नयुतानि च ।खभावदेवसंस्थानकलामण्डलकारणैः ॥
वर्णमन्त्रगुणस्थानप्रमाणादियुतानि च । (Jñanaratnāvali, citée par N., p. 68)

[18b] ततः स्थूलदेहं विशोधयेत् । पार्थिवं मण्डलं पीतं कठिनं वलाञ्छित हामिति पार्थिवबीजेन अधिनायकेन सद्योजातेनाधिष्ठितं ब्रह्मणा कारणेश्वरेण युक्तं निवृत्तिकलारूपं चतुरश्रं पादादारभ्य मूर्धान्तं विचिन्त्य, "ओं हां हां हां ह्लां ह्लां निवृत्तिकलायै हः हुं फट" इति पूरकपूर्वं सुषुम्नायां यावद्द्वादशान्तं प्राणवायु प्रेरयित्वा, प्रतिनिवर्त्य, दक्षिणनाड्या रेचयेत् । इत्युद्घातपञ्चकेन गन्धरसरूपस्पर्शशब्दगुणानुत्सार्य, पृथ्वी स्खविरुद्धवायुनाभिभूतां तदाकारान्वितां चिन्तयेत् ।(A., pp. 57-58)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

उद्घातपञ्चकेनैव वायुभूतं विशोधयेत् ।

अर्धचन्द्रनिभं सौम्यं शुभ्रमम्भोजलाञ्छितम् ॥ २० ॥ [97]

ह्वीमित्येन बीजेन प्रतिष्ठारूपतां गतम् ।

सम्युक्तं दाममन्त्रेण पुरुषोत्तमकारणम् ॥ २१ ॥

आप्यं चतुर्भिरुद्घातैर्वह्निभूतं विशोधयेत् ।

आग्नेयमण्डलं व्यश्रं रक्ते स्वस्तिकलाञ्छितम् ॥ २२ ॥

ह्रूमित्यनेन बीजेन विद्यारूऊपं विभावयेत् ।

धीरेण त्रिभिरूद्धतैर्जलभूतं विशोधयेत् ॥ २३ ॥ [98]

षडश्रमण्डलं वायुं बिन्दुभिः षड्भिरन्वितम् ।

कृष्णं ह्यैमिति विज्ञेयं शान्तं शान्तिकलामयम् ॥ २४ ॥ [99]

संचिन्त्योद्धतयुग्मेन पृथ्वौभूतं विशोधयेत् ।

नभो बिन्दुमयं भूतं बिन्दुशक्तिविभूषितम् ॥ २५ ॥

व्योमाकारं सुवृत्तं च शुद्धस्फटिकनिर्मलम् ।

हौंकारेण तु बीजेन शान्त्यतीतकलामयम् ॥ २६ ॥

ईशमन्त्रण संयुक्तमधिदैवं सदाशिवम् ।

ध्यात्वैकोद्घातयोगेन सुविशुद्धं विभावयेत् ॥ २७ ॥ [100]

आप्लावयेत्ततस्सर्वं मूलेनामृतवर्षिणा ।

---

[97] [20a] प्रत्युद्घात पूरकाद्यास्त्रयः प्राणायामा अर्थसिद्धा एव । यदुक्तं श्रीमतत्रयोदशशतिके "एवं पञ्चदश प्रोक्ताः प्राणायामारतु भूगताः । वारणस्य दश (N.. p. 69)

[20b] गुणक्षयवशात् क्षीणशक्तिकस्य भूतसमुदायात्मकशरीरस्य दहनाप्लावने विदधीतेत्याह । (N, p. 71)

[98] [23a] अघोराणुसमायुक्तं तामसं रुद्रदैवतम् । **(Siddhantasel: hara, cité par Sak., p. 61)**

[99] [24a] तत्पुरुषेण संयुक्तमधिदैवं महेश्वरम् । (Siddhantasekhara, cité par Sak., p. 61)

[100] [27a] तदनु नभोमण्डलं व्योमाकारं शुद्धस्फटिकसन्निभं शून्य बिन्दुशक्त्या विभूषितं हौंमिति नभोवीजेनाधिनायकेनेशानेनाधिष्ठितं कारणेशेन सदाशिवेनोपेतं शान्त्यतीतकलामयम् पूर्ववद् विभाव्य, पूर्वोक्तवदेकेनोद्वातेन शब्दगुणम् उत्सार्य अनित्यत्वाव्यापकत्वाशुद्धत्वादिरू स्वरूपं विमुच्य, नित्यत्वव्यापकत्वशुद्धत्वादियुक्तपरमाकाशाभिभूतस्वरूपं भावयेत् । (A., p. 58)

[27 b] " हेतुमदनित्यमव्यापि सक्रियमनेकाश्रितं लिङ्गम् । सावयव परतःत्रं व्यक्तम्" (N., p. 71)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

### द्वादशान्तस्थजीवस्य हृदि स्थापनक्रमः

आधाराख्यमनन्तं च धर्मज्ञानादिपञ्चकम् ॥ २८ ॥ [101]

हृद्यासनमिदं दत्त्वा मूर्तिमावाहयेत्ततः ।

सृष्ट्या शिवमयं तस्यात्मानं द्वादशान्ततः ॥ २९ ॥ [102]

अथ तं शक्तिमन्त्रेण कुर्वीत सकलीकृतिम् ॥ ३० ॥ [103]

### सकलीकरणक्रमः

हृदयादिकरान्तेषु कनिष्ठाद्यङ्गुलीषु च ।

हृदादिमन्त्रविन्यासः सकलीकरणं मतम् ॥ ३१ ॥

### स्थानशुद्धिः

क्षिप्रेत्काष्ठासु सर्वासु तालत्रयपुरःसरम् ।

छोटिकाभिः शिवस्यास्त्रं रक्षार्थं विघ्नवारणम् ॥ ३२ ॥

प्राकारं च तनुत्रेण तद्बहिः परिखान्वितम् ।

शक्तिजालमधश्चोर्ध्वं ततश्चामृतितां नयेत् ॥ ३३ ॥ [104]

---

[101] [28 a] दक्षिणाङ्गुष्ठपादस्थवह्निना शोधयेत्तनुम् ।। (Siddhāntasekhara, cité dans Sak., p. 61)

[28 b] मातापितृमलोद्भूते देहे स्थातुं न युज्यते ।

तस्मान्मन्त्रमयः कायः क्रियते प्रतिवासरम् । (Śivatantrarahasyasāra, cité par N., p. 72)

[28 c] अनन्तं चैव धर्मं च ज्ञानं वैराग्यमेव च । ऐश्वर्यं चैव पद्मं च षडुत्थमिदमासनम् ॥ (Vimalāvatī, citée par N., p. 119)

[102] [29a] हृदये नालपत्रकर्णिकारूपं पद्ममकारादिमात्रात्रययुक्तेन प्रणवेनावतीर्ण शुद्धविद्यात्मकमासनं विन्यस्य. तत्कर्णिकायां पुर्यष्टकं चतुष्कलेन प्रणवेनायतीर्ण भावयित्वा, तस्मिन्द्वादशान्तस्थं बीजरूपं शिवमयम् आत्मानं पञ्चकलेन प्रणवेन पूरकेण सृष्टया समानीय, ज्योतीरूपं संस्थाप्य, वौषडन्तशक्तिमन्त्रोच्चारण क्षुब्धशक्तिबहुलामृतप्रवाहेणाभिषिञ्चेत् । (A., p. 59)

[103] [30a] अथ शिवीकरणविधिमुदीर्य सूक्ष्मस्थूलदेहद्वयस्य मन्त्रमयशाक्तविद्यादेहत्वसिद्धयर्थमङ्गन्यासं कुर्यात् । (N., p. 76)

[104] [33a] अस्त्रेण तालत्रयं दत्त्वा, छोटिकाभिः तत्स्थानाद्विघ्नानुच्चाट्य, अस्त्रेण परितोज्वलदग्निवर्णप्राकार. कवचेन दक्षिणतर्जनीभ्रमणेन परिखात्रयं च संचिन्त्य, धेनुमुद्रया "ओं हां हौं शक्तये नमः" इत्ति शक्तिजालमूर्ध्वाधो विभाव्य, सर्वत्र कृतरक्षां भावयेत् । (A., p. 78)

[33b] अत्र शक्त्या पूजास्थानमोतं प्रोतं च भावयेदिति तात्पर्यार्थः । अनेन पूजामण्टपस्य मायेयत्वनिवृत्त्या बैन्दवत्वमापादितमिति समाख्यातं श्रीमन्मृगेन्द्र पद्धतिव्याख्याकारेण । (N., pp. 78-79)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

दर्शयित्वा महामुद्रामापादतलमस्तकम् ।

## अन्तर्यागः

भावोपनीतपुष्पाद्यैर्हृदम्भोजे शिवं यजेत् ॥ ३४ ॥ 105

## अन्तरग्निकार्यविधिः

पूरकाकृष्टपीयूषहविषाथ शिवाणुभिः ।

नाभिकुण्डे स्वतःसिद्धे तर्पयेत्तं शिवानले ॥ ३५ ॥ 106

निर्भर्त्सितशरच्चन्द्रबिन्दुरूपं महेश्वरम् ।

ललाटपट्टमध्यस्थं चिन्तयेच्छुभ्रविग्रहम् ॥ ३६ ॥ 107

## शिवार्घ्यकरणविधिः

एके स्वर्णादिपात्राणां पात्रमस्त्राम्बुक्पूरितम् ।

बिन्दुप्रसृतपीयूषरूपतोयाक्षतादिना ॥ ३७ ॥ 108

---

105[34a] हृदयेऽर्चाविधानं तु नाभौ होमं प्रकल्पयेत् ।
ललाटे चेश्वरं ध्यायेद्वरदं सर्वतोमुखम् ॥ (Kālottara, cité par N., p. 75)

[34b] अत्र हृदयकमले अर्घ्यपात्रद्वयं कृत्वा कन्दनालपत्रकर्णिकासु आधारशवस्यादिशक्तिपर्यन्तशिवासनं विन्यस्य मूर्तिद्वयपरावाहनस्थापनादिजपसमर्पणान्तं कर्म कुर्यात् । (N., P. 77)

[34c] मनो निर्याति विषयान्यस्मिन्नेव प्रलीयते ।
हृदयं तद्विजानीयान्मनसः स्थितिकारणम् ।। (Srimadvāsistha, cité par N., p. 77)

[34d] कदलीपुष्पसंकाशं हृदयं सर्वदेहिनाम् । तस्य मध्ये स्थितं पद्ममष्टपत्रं सकर्णिकम् ॥
वितस्तिमात्रं हृदयं कमलं चतुरङ्गुलम् । अष्टाङ्गुलप्रमाणं तन्नाभेरूर्ध्वे व्यवस्थितम् ॥
पद्मनालं नवद्वारं समन्तात्कण्टकान्वितम् ॥ अङ्गुष्ठपर्वतुल्यात्र कर्णिका सा सकेसरा ॥
कर्णिकायां भवेत्सूर्यस्तस्य मध्ये तु चन्द्रमाः । चन्द्रमध्ये भवेद्वह्निस्तस्य मध्ये महेश्वरः ॥
सदाशिवो महेशस्य तस्यापि परतः शिवः । (Niśvāsakārikā, citée par N., p. 77)

106[35a] नाभिकुण्डे स्वयंभूते त्रिमेखले निजभूताग्निं प्रज्वाल्य, क्रव्यादांशं परित्यज्य, निरीक्षणादिभिः संशोध्य वह्निबीजं समुद्दीपितं रेचकेन हृदयभूमध्यगतज्ञानवह्निभ्यामेकीकृत्य द्वादशान्तं नीत्वा पूरकेण तं शिववह्निं नाभिगतं कृत्वा ... (Jñānarainävali, citée par N., p. 77)

107[36a] हृत्पद्मे शिवानले चार्चित सकलरूपं तं महेश्वरं पूर्वोक्तमन्त्रात्मकावयवविभागरहितं निष्कलशिवं बिन्द्वधिष्ठानाद् बिन्दुरूपं चिन्तयेत् । (Somasambhupaddhativyākhyā, citée par N., p. 78)

108[37a] अर्घ्यस्य त्रीणि पात्राणि पाद्यस्यापि त्रयं भवेत् ।
षडाचमनपात्राणि स्यादप्येकमसम्भवे ॥ (Īšanaśivagurudevapaddhati, vol. III, p. 49)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
हृदापूत्य षडङ्गेन पूजयित्वाभिमन्त्रयेत् ।

संरक्ष्य हेतिमन्त्रेण कवचनावकुण्ठयेत् ॥ ३८ ॥ 109

रचयित्वार्घ्यमष्टाङ्गं रोचयेद्धेनुमुद्रया ।

## द्रव्यशुद्धिः

अभिषिञ्चेथात्मानं मूर्ध्नि तत्तोयबिन्दुना ॥ ३९ ॥

तत्रस्थं यागसम्भारं प्रोक्षयेदस्त्रवारिणा ।

अभिमन्त्र्य हृदा भाण्डं तनुत्राणेन वष्टयेत् ॥ ४० ॥ 110

दर्शयित्वामृतीमुद्राम्

## आत्मपूजा

पुष्पं दत्त्वा निजासने ॥

---

[37b] सामान्यार्घ्यपात्रमस्त्रेण संशोध्य, हृदयेन वौषडन्तेन शुद्धजलेनापूर्य, प्रणवेन सप्तधा संपूज्य, अभिमन्त्र्य, रक्षावकुण्ठनामृतीकरणानि विधाय . . . (A., p. 51)

[37c] सौवर्णं राजतं ताम्रं भौमं वा वारिपूरितम् । शिवार्यपात्रमब्जाकं वृत्तं व्रणविवर्जितम् ॥ (N., p. 79)

[37d] सुवर्णाद्यभावे शुक्तिखड्गशृङ्गशिलादारुनालिकेरकरङ्कादिनिर्मितानि वा नवमृत्पात्ररूपाणि वा पलाशाब्जकदलीदलादिकृतपर्णपुटरूपाणि वार्घ्यपात्राणि ग्राह्याणीति पुस्तकान्तरेऽधिकं वर्तते ।
(Śivārcanācandrikā, p. 32, note)

[37e] आपः क्षीरं कुशाग्राणि तण्डुलाः सुमनास्तिलाः ।
अर्घोऽष्टाङ्ग इति प्रोक्तो यवैस्सिद्धार्थकैः सह ॥ (N., p. 79)

[37f] अष्टाङ्गं कारयेद्यत्नात्तदभावेऽम्बुपूरितम् । (N., p. 79)

109[38a] ततः पाद्यादिपात्राणि बिन्द्वन्तं समुद्धृत्य बिन्दुप्रसृतामृतधारामयेन गङ्गादिसकलतीर्थोदकेन आपूर्णानि भावयित्वा यन्त्रकाणामुपरि स्थापयेत् । अथवा बिन्दुस्थानादङ्कुशमुद्रया दिव्यामृतमयं गङ्गादितीर्थमाकृष्य संहारमुद्रया तमादाय वौषडन्तहृदयेनोद्भवमुद्रया यन्त्रकान्तस्थप्वेव पाद्यादिपात्रेषु विनिक्षिपेत् । canācandrika, p. 34)

[38b] तस्मिन्नासनमूर्तिब्रह्मपञ्चक विद्यादेहनेत्रमूलाङ्गैः पुनर्मूलेन च संपूज्य, संहितया अभिमन्त्र्य .. (A., p. 79)

110[40a] पुष्पादिपूजोपकरणद्रव्यजातमस्त्रेण संप्रोक्ष्य, कवचेनाभ्युक्ष्य, हृदाऽभिमन्त्र्य, कवचेनावकुण्ठ्य धेनुमुद्रयामृती- कृत्य, अर्घ्यजलबिन्दून् स्नानतोयभाण्डेषु सपुष्पं निक्षिप्य अमृतीकुर्यादिति द्रव्यशुद्धिं विधाय... (A., p. 80)

[40b] नन्वत्र द्रव्यशुद्धया किं साध्यते । कुसुमजलादिद्रव्याणां स्वत एव शुद्धत्वादिति चेन्न । अशुद्धभुवनोत्पन्नमायेयद्रव्यजातस्याशिवतया शिवभोगानर्हत्वात् । न च व्यापकशिवसंबन्धाच्छिवत्वं तस्येति वाच्यम् । शिवस्य पुष्करपर्णवन्निर्लेपतया द्रव्यसंपृक्तत्वाभावात् । (N., p. 80)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

विधाय तिलसं मूर्ध्नि पुष्पं मूलेन योजयेत् ॥ ४१ ॥ [111]

स्नाने देवार्चने होमे भोजने यागयोगयोः ।

आवश्यके जपे धीरः सदा वाचंयमो भवेत् ॥ ४२ ॥

## मन्त्रशुद्धिः

नादान्तोच्चारणान्मन्त्रं शोधयित्वा०

## लिङ्गशुद्धिः

० पुराकृताम् ।

पूजामभ्यर्च्य गायत्र्या सामान्यार्घ्यमुपाहरेत् ॥ ४३ ॥ [112]

ब्रह्मपञ्चकमावर्त्य माल्यमादाय लिङ्गतः ।

ऐशान्यां दिशि चण्डाय हृदयेन निविदयेत् ॥ ४४ ॥ [113]

---

[111][41a] स्वासने 'ओं हां शिवासनाय नमः' इति पुष्पं दत्त्वा, हृदि मूर्ति विन्यस्य, चन्दनेन ललाटे तिलकं कृत्वा, मूलेन शिरसि पुष्पं दद्यात् । इत्थमात्मपूजां विधाय, पूजाविरुद्धमौनमास्थाय ... (A., pp. 80-81)

[112][43a] मन्त्रशुद्धिर्नाम मायीयशब्दव्यङ्गयत्वजनितस्पर्शलक्षणदोषस्य परतत्त्वसमाश्रयतः क्षपणम् । तदुक्तम् " मन्त्रशुद्धिर्भवेदेवं परतत्त्वसमाश्रयात्" इति । तथा च " दन्ताधरोष्ठसञ्चारे मन्त्रस्याशौचनिर्हणात् । नादान्तोच्चारणेनैव मन्त्रशुद्धिरुदाहृता ॥" (N., p. 82)

[43b] " शिवाङ्गब्रह्मणां शिवमूर्तित्वे सति शक्तिरूपत्वेनोक्तत्वाद् वस्तुतः सदाशिवपद एव स्थितिः" इति । तथा " ज्ञानशक्तिमयो मन्त्रः शिवेनाधिष्ठितः सदा" इति । (N., pp. 82-83)

[43c] ह्रस्वं बिन्दुगतं दीर्घं ब्रह्मरन्ध्रगतं प्लुतम् । द्वादशान्तपदे योज्य प्रासादं मन्त्रशुद्धये ॥ (N., p. 82)

[43d] ननु ब्रह्मबीजमध्ये ईशानतत्पुरुषबीजयोरोकारैकारयोः कथं ह्रस्वत्वं सन्ध्यक्षराणां ह्रस्वा न सन्ति हीति । सत्यम् । केषांचिन्मतमेतत् । यदाहुः शिक्षाकाराः "छन्दोगानां सात्यमुनिराणायनीया ह्रस्वमोकारमेकारं च पठन्ति । (N., p. 82)

[43e] लिङ्गमूर्धगतां पूजां पूर्वकालप्रकल्पिताम् । गायत्र्या पूजयित्वा .. (Kāmikāgama, cité par N., p. 84)

[43f] यदि चललिङ्गं तदा पेटकमुद्वाट्य लिङ्गं हस्ताभ्यां संगृह्य, वस्त्रं विसृज्य स्नानवेद्युपरि विन्यस्य गायत्र्यार्चयेत् । (N., p. 84)

[43g] सामान्यार्घ्येण सहृदा वाहान्तमूलेन सद्यादिक्रमेण पञ्चशिरःसु अर्घ्यं धूपं दीपं च दत्त्वा, पूजोपरि हस्तं निधाय, सद्यादिब्रह्मपञ्चकमावर्त्य, लिङ्गात्पूजामस्त्रमन्त्रेणापनीय, शुद्धपात्रे चण्डार्थमैशान्यां हृदयेन विन्यस्य, अस्त्रेण लिङ्गपिण्डिके प्रक्षाल्य, सामान्याजलेनास्त्रेणाभिषिच्य ... (A., p. 83)

[113][44a] कनिष्ठानामिकामध्ये नवपुष्पं तु संग्रहेत् ।
अङ्गुष्ठतर्जनीभ्यां च निर्माल्यं च विसर्जयेत् ॥ (Amśumadāgama, cité par N., p. 84)

[44b] न शून्यमस्तकं लिङ्गं पुष्पैः कुर्यात्कदाचन । (Kāraṇāgama, cité par N., p. 86)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

प्रक्षाल्य पिण्डिकालिङ्गे ह्यस्त्रतोयैस्तदा हृदा ।

अर्घ्यपात्राम्बुना सिञ्चेदिति लिनङ्गइशोधनम् ॥ ४५ ॥ [114]

एत्थमात्माश्रयद्रव्यमन्त्रलिङ्गविशुद्धिषु ।

कृतासु देवदेवस्य पूजनं नान्यथा भवेत् ॥ ४६ ॥ [115]

## गणेशकमलागुरुपङ्क्तिपूजा

तत्र पीठस्य वायव्यां दिशि ओं हां गणपतये नमः ।

उत्तरे ओं हां महालक्ष्म्यै नमः ।

---

[114][45a] एवं कृते पूर्वपूजासमाप्तौ लिङ्गपीठविन्यस्तमन्त्रोपसंहारानन्तरं लिङ्गपीठयोरासक्ताः पूजकस्य भुक्तिमुक्तिप्रतिबन्धकविघ्ना निरस्ता भवन्ति । लिङ्गं च हृदयाम्बुस्नपनेन शुद्धं पुनः मन्त्रविन्यासयोग्यं भवति. इति लिङ्गशुद्धिः ।। (śivārcanācandrikā, p. 41)

[45b] "पूज्यमानं यदा लिङ्ग हस्तादिस्पर्शतो मनाक् । चलितं घोरमन्त्रस्य शतं शेषक्रियां नयेत् ।" इति ज्ञानरत्नावल्यां मूलवचनत्वेनोक्तत्वात्, समग्रासनपूजायां विसर्जनात् पूर्व चलनं न योग्यम् । किं च वायव्येशानकोणयोगणपतिगुरुपूजायाः सर्वासु संहितासु पद्धतिप्वपि करणीयतया ति.हितत्वात्. स्नपनसमये निर्माल्यशुद्धिकाले पूजितयोस्तयोर्गणपतिगुर्वोः पूजासमये विसर्जनस्याश्रुतत्वात् . स्थण्डिलार्चितदेवानां विसर्जनात्पूर्व चलने प्रायश्चित्ततत्य श्रुतत्वात् , तयोश्चलनमवश्यंभावि । अतः समग्रासनपूजा न कार्येत्यादि तत एवावधार्यम् । (N., p. 82)

[45c] चललिङ्गे अष्टपुष्पिकया आसनमूर्तिमूलमन्त्रैर्वाभ्यर्च्य, अर्यधूपादि दत्त्वा. अस्त्रेण पूजाम् अपनीय शुद्धोदकेन संस्नाप्य ... (A.P. 8 (A., p. 83)

[115][46a] ईशाने " सदाशिवमनन्तं च श्रीकण्ठं च तथाम्बिकाम् । स्कन्दं विष्णुं च ब्रह्माणं गुरून् सप्त स्मरन्यजेत्' ॥ "ओं हां सदाशिवादिगुरुभ्यो नमः" इति गुरूनभ्यर्च्य, सामान्यार्यं दत्त्वा, गन्धपुप्पधूपदीपादिभिरिष्टा. "गणेश कमले खामिपादुके मां जगद्गुरुम् । यजन्तमनुजानीत यथासंपन्नकारकम् ॥ इति विज्ञाप्य. देवं संपूजयामीति प्रार्थ्य ... S (A., p. 87)

[46b] ईशानकोणे जटामकुटयुक्तं सितपाण्डुराङ्गं योगपट्टान्वितं धृतयज्ञोपवीतं नाभिस्थलोपरि कृतयोगमुद्रं द्विभुजं सौम्येक्षणं ध्यायन् गुरुपङ्क्ति पूजयेत् ।। (Mrgendrapadahativyākhyā, citée par N., p. 87)

[46c] "शिवार्चनं गणेशान निर्विघ्नं कुरु मे सदा" इति प्रार्थयेत् ।
"मातः शिवार्चनद्रव्यसमृद्धिं कुरु मे सदा" इति प्रार्थयेत् ।" शिवादिगुरवो मह्यमनुज्ञां दातुमर्हथ ।
"शिवार्चनं करिष्येऽहं युष्मद्दर्शितमार्गतः" ॥ इति प्रार्थयेत् । (Śivārcanācandrikā, p. 43)

[46d] गुरुस्थाने श्रीगुरुपादुकाभ्यां नम इति पादुके वा पूजयित्वा गणपतिमहालक्ष्मीगुरुपादुकानां पूजानन्तरं सर्वान्प्रणम्य क्षितितलनिहितनिश्चलजानुबद्धाञ्जलिः " गणनाथाम्बिके स्वामिपादुके मां जगद्गुरो । यजन्तमनुजानीत यथासंपन्नकारकम् ।" इति युगपत्प्रार्थयेत् । अथ तेभ्यः सकाशात् 'पुत्र शिवं यजख' इत्यनुज्ञालाभं भावयित्वा ... (Śivārcanācandrikā, pp. 43-44)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ईशाने ओं हां श्रीगुरुभ्यो नमः ।

## शिवासनपूजाविधिः

ततः कूर्मशिलासीनां क्षीरोदसितविग्रहाम् ।

यजेद्बीजाङ्कुराकारां शक्तिमाधाररूपिणीम् ॥ ४७ ॥ [116]

ओं हां अधारशक्तय नमः ।

कुन्देन्दुधवलोद्दण्डपयोजमुकुलाकृतिम् ।

यजेत्कूर्मशिलारूढं शिवस्यानन्तमासनम् ॥ ४८ ॥ [117]

---

[116] [47a] निवृत्तिकलात्मकं पृथिवीतत्त्वं यावत्कन्दं प्रतिष्ठाकलाविद्याकलान्तर्गतानि जलादिकालान्तान्येकोनत्रिंशत्ततत्त्वानि यावन्नालः । जलादिकालान्ततत्त्वेषु स्थितानि पञ्चसप्ततिभुवनानि कण्टकाः । तत्तद्भवनान्तर्गतप्राणिनां बुद्धिधर्माः पञ्चाशद्भुवननालान्तर्गतसूत्राणि । विद्याकलायामेव कालस्योपरि स्थितं मायातत्त्वं पद्मनालग्रन्थिः । शान्तिकलायां स्थितं शुद्धविद्यातत्त्वदलकेसरकर्णिकात्मकं पद्मम् । शुद्धविद्याया उपरि स्थितं महेश्वरतत्त्वं यावच्छिवस्य सूक्ष्ममूर्तिः । शान्त्यतीतकलायां स्थितं सदाशिवशक्तितत्त्वद्वयं यावद्विंद्यादेहः । (Śivarcanacandrikā, pp. 44-45)

[47b] अतः कलावृद्धिपक्षाश्रयणमेव शिवासनपद्मभावनायामनुकूलम् । इदं च कमलम् अनन्तासन-सिंहासन-योगासन-पद्मासन-विमलासनरूपपञ्चासनगर्भम् । तत्र पृथिवीतत्त्वपरिमितकन्द एवाधारशक्तिः। जलादि-कालान्ततत्त्वपरिमितो नाल एव तदुपरिस्थितपद्ममुकुलसहितस्सन् आधारशक्तिरूपक्षीरोद-समुत्थितफणा-मणिमण्डलसहित-भुजङ्गमाकृतिशालिविद्येश्वराष्टकान्तर्गतानन्तरुद्रेतदुभयमनन्तासनम् उच्यते । नालाद्य- वधिजलतत्त्वप्रभृति-गुणतत्त्वपर्यन्तं नालं परितः स्थितं सिंहासनम् । तत उपरि ग्रन्थिपर्यन्तं योगासनम् । तदुपरि दलकेसररूपं पद्मासनम् । कर्णिकैव विमलासनम् । कणिकोपरिस्थितगुणत्रयमण्डलत्रयतत्वत्रयात्मकं वा । (op. cit., p. 48)

[47c] अस्या ह्यशुद्धानां जगदङ्कुराणानाधारतया शुद्धानामुपादानतया च समस्तजगदविष्ठानात् तदाकारत्योपमानमुपपन्नम् । (N., pp. 90-91)

[47d] अधः कूर्मशिलासीनां क्षीरोदसितविग्रहाम् ।मौलौ बीजाङ्कुराकारां वरदामभयप्रदाम् ॥
पाशाङ्कुशधरां शक्ति क्रियामाधाररूपिणीम् । (A., pp. 87-88)

[47e] सेयमाधारशक्तिः शिवशषत्यधिष्ठिता कुटिलेति व्यपदिष्टा तत्रभवता सोमशम्भुपद्धतिव्याख्याकारेण । ननु किमर्थमाधारशक्तिन्यासः प्राविहितः ? । उच्यते । आधारशक्तेः सर्वाधारत्वेन प्राक् पूजनम् । (N., p. 91)

[117] [48a] अत्र पृथिव्यादिकलान्तत्रिंशत्ततत्त्वात्मकम् अशुद्धमायाक्षुब्धभागलक्षणम् अनन्तासनपा शुद्धावापेक्षया मायीयस्य किंचिज्ज्ञत्वादिहेतुत्वान्मोहकत्वाच्च मुकुलाकारमिति बोध्यम् । (N., p. 91)

[48b] "शुद्धेऽध्वनि शिवः कर्ता प्रोक्तोऽनन्तोऽसिते प्रभुः ।" इत्यत्र अनन्तो विद्येश्वराणां प्रथमः । न त्वनन्ताख्यो नागराजः । (N.. p. 92)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं ह्रां अनन्तासनाय नमः ।

ओं ह्रां अनन्ताय नमः ।

विचित्रकेसरिप्रख्यानन्योन्यं पृष्ठदर्शिनः ।

कृतत्रेत्रादिरूपेण शिवस्यासनपादुकान् ॥ ४९ ॥ [118]

धर्मं ज्ञानं च वैराग्यमैश्वर्यं च यथाक्रमम् ।

कर्पूरकुङ्कुमस्वर्णकज्जलाभानि पूजयेत् ॥ ५० ॥ [119]

ओं ह्रां धर्माय नम इत्याग्नेय्याम् ।

ओं ह्रां ज्ञानाय नम इति नैरृत्याम् ।

---

[48c] यद्यप्यनन्तः सहस्रफणामण्डितः सर्पत्वेनोक्त इति तस्य भोगदण्ड एवोर्वाकारस्थितो नालः. सङ्कुचितं तत्फणामण्डलमेवात्र मुकुलम् , न तु तद्व्यतिरेकेण पद्ममन्ति । तथापि तदेव विकासध्यानदशायामष्ट-दलपद्मरूपेण भावनीयमिति पद्मासनमुच्यते । यद्वा वृत्ताकारं कोटिसूर्याभं सिंहासनादधःस्थितमनन्त-भोगिरूपमनन्तपङ्कजरूपं नालादन्यदेवानन्तासनम् । वृत्ताकारमुपर्युपरिस्थितानन्तवासुकि-तक्षक-कार्कोटक-पद्म-महापद्म-शङ्ख-गुलिकाख्याष्टमहानागरूपं वा । अथवा एवमनन्तासनं भावनीयम्-सिंहासनस्याधस्ताद् वृपसिंहभूतकुञ्जराकारधर्मा दिपादयतुष्टयस्य अधर्मा दिफलकचतुष्टयस्य मञ्चस्योपरि फणपञ्चकेन पुच्छेन च सहितः फणामध्ये पुरुषाकारः क्षोमवस्त्रपरीधानः सर्वाभरणभूषितः वराभयधरकरद्वयो नागराजः । तं परितः पूर्वादिदिक्षु अनन्ताद्याः गुलिकान्ता एकफणाः कृताञ्जलिपुटा नागराजा ईक्षमाणा महानागाः नागराजस्य शिरसि प्रफुल्लाटदलयुक्तम् अनन्तपङ्कजमिति । (Śivārcanacandrikā, pp. 48-49)

[118][49a] धर्मादयस्त्वनन्तसामर्थ्य विशेषाः । यैः सर्व धत्ते । जानाति । न केनचिदनुरज्यते । सर्वेश्वरश्च भवति । (Kalottaravrtti, citée par N., p. 92)

[119][50a] शिवसिंहासनस्य पूर्वफलकरूपं श्वेतकृष्णवर्ण पुरुषाकारं दक्षिणशिरसमुत्तरपादम् अधोमुखमधर्म पूजयामि । (Sivārcanācandrikā, p. 50)

[50b] कृष्णश्वेतं पूर्वभागे श्वेतरक्तं च दक्षिणे । रक्तपीतं पश्चिमतः पीतकृष्णमुदग्दिशि ।।
चत्वारि गात्रकाण्येवमनन्तेशबलानि तु । (A., p. 88)

[50c] सिंहासनं संपूज्य योगासनं पूजयेत् । तस्य श्वेतरक्तपीतकृष्णवर्णानि भूर्तरूपाणि कृतत्रेताद्वापरकलि-युगान्याग्नेयादिपादत्वेन, अव्यक्त नियतिकलाकालान स्फटिककालमेघदाडिमीपुष्पभिन्नाञ्जन-वर्णान्पूर्वादि -फलकत्वेन चाभ्यर्थ्य, ह्रां शिवयोगा- . सनमध्यफलकरूपाय श्रीमहाविष्णवे नमः इति मध्ये नीलवर्णं त्रिणेत्रं शङ्खचक्रवराभयकरं विष्णुं पूजयेत् । ततो रजोगुणारुणाय तमोगुणतूलभरिताय मायारूपाय अधश्छदाय नमः इति योगासनस्य ऊर्ध्वमेखलाया अधोभागप्रसारितं शयनीयरूपमधश्छदनं नैर्ऋतकोणे संपूज्य, ह्रां सत्वगत्रणधवलिताय शुद्धमायारूपोर्ध्वच्छदनाय नमः इति मेखलाया उपरि शयनीयोत्तर-च्छदनरूपमूर्ध्वच्छदनं नैर्ऋतकोणे च संपूज्य ह्रां शिवयोगासनाय नम इति समस्तं योगासनं पूजयेत् । (Śivārcanācandrika, p. 51)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां वैराग्याय नम इति वायव्याम् ।

ओं हां ऐश्वर्याय नम इत्यैशान्याम् ।

उत्फुल्लाष्टदलं श्वेतं तदेवानन्तपङ्कजम् ।

संपूज्य सिंहवक्त्रोर्ध्वं क्पद्ममुद्रां प्रदर्शयेत् ॥ ५१ ॥ [120]

ओं हां पद्माय नमः ।

तप्तचामीकरच्छायाम् पञ्चाशद्बीजगर्भिताम् ।

केसराणां चतुःष्ट्या कर्णिकां क्पूजयेत्ततः ॥ ५२ ॥

ओं हां क्रिणकायै नमः ।

उद्यद्दिनकराभासास्त्रिणेत्राश्च चतुर्भुजाः ।

जटामकुटखण्डेन्दुमण्डिता धृतचामराः ॥ ५३ ॥ [121]

वरदाभयहस्ताश्च शिवासक्तकराम्बुजाः ।

पूर्वादीशान्तपत्रस्थकेसराग्रेष्वनुक्रमात् ॥ ५४ ॥ [122]

शक्तीः संपूजयेदष्टौ नमोमुद्रां प्रदर्शयेत् ।

गोक्षीरधवलां शक्तिं कर्णिकायां मनोन्मनीं ॥ ५५ ॥ [123]

---

[120] [51a] माणिक्यसदृशं कन्दं नालं नीलसमप्रभम् ।अङ्कुरं तु प्रवालाभं दलं रजतसप्रभम् ॥
केसरं हेमवर्णाभमग्रे मुक्तावलीयुतम् । (A., pp. 88-89)

[121] [53a] विद्येश्वराधिष्ठात्रीः शिवशक्तीर्वामाद्या अष्टौ शक्तीलिङ्गमूले कर्णिकायां शिवशक्तिमेव मनोन्मनीं च . . . . ध्यात्वा . . . (A., p. 89)

[122] [54a] अत्र वामादिशक्तीनां रक्तत्वमैश्वर्यरक्तानामनन्तादीनामधिष्ठानात् । मनोन्मन्यास्त्वनन्ताद्यधिष्ठानराहित्यात् शुक्लत्वमिति समीरितं श्रीमन्मृगेन्द्रपद्धतिव्याख्याकारेण । (Mygendrapaddhativyākhyā, citée par N., p. 94)

[123] [55a] दलाप्रवृत्ते "ओं हां सूर्यमण्डलाय नमः" इति पीतभाखररूपं तदधिपतिम्--

ब्रह्मा चतुर्मुखः पीतश्चतुर्दोर्दण्डमण्डितः ।
स्रुग्दण्डाक्षकुशोपेतः सूर्यमण्डलमध्यगः ॥

इति ध्यात्वा. 'ओं हां सूर्यमण्डलाधिपतये ब्रह्मणे नमः' इत्यभ्यर्च्य. केसराग्रवृत्ते 'ओं हां सोममण्डलाय नमः' इति श्वेतरूपं तदधिपतिम् . . .

विष्णुश्चतुर्भुजो माली शङ्खचक्रगदाब्जधृक् ।
नीलाम्बुदप्रतीकाशः सोममण्डलमध्यगः ॥

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां वामायै नमः । ओं हां ज्येष्ठायै नमः ।

ओं हां रौद्र्यै नमः ।

ओं हां काल्यै नमः ।

ओं हां कलविकरण्यै नमः ।

ओं हां बलविकरण्यै नमः ।

ओं हां बलप्रमथन्यै नमः ।

ओं हां सर्वभूतदमन्यै नमः।

ओं हां मनोन्मन्यै नमः ।

क्षित्यादिशुद्धविद्यान्ततस्वव्यापकमासनम् ।

संचिन्त्य देवदेवस्य पूजयेत्तदनन्तरम् ॥ ५६ ॥ [124]

---

इति ध्यात्वा, 'ओं हां सोममण्डलाधिपतये विष्णवे नमः' इत्यभ्यर्च्य, कर्णिकाग्रे 'ओं हां अग्निमण्डलाय नमः' इति रक्तरूपं तदधिपतिं च . . .

अग्निमध्यस्थितं रुद्रं नीलकण्ठं त्रिलोचनम् ।
व्याख्यामुद्रानलज्ञानशूलहस्तं चतुर्भुजम् ॥
सर्वालंकारिणं नागराजयज्ञोपवीतिनम् ।

इति ध्यायन् 'ओं हां अग्निमण्डलाधिपतये रुद्राय नमः' इतीष्टा, कर्णिकामध्ये कुटिलात्मिकां क्षीरोदनिभां शक्तिं विचिन्त्य, 'ओं हां शक्तिमण्डलाय नमः' तदधिष्ठायकम् ईश्वरं च

शक्तेश्च मण्डलासीनं व्यालयज्ञोपवीतिनम् ।
चन्द्रार्धशेखरं व्यक्ष शुद्धस्फटिकनिर्मलम् ॥
खड्गत्रिशूलबाणाक्षमालाभयकरान्वितम् ।
कमण्डलुधरं देवं वरारविन्दधारिणम् ॥
दक्षवामक्रमात् सिंहगजचर्मपरिच्छदम् ।

इत्थं विभाव्य, 'ओं हां शक्तिमण्डलाधिपतये ईश्वराय नमः' इति संपूज्य . . . (A., pp. 89-90)

[55b] यद्वा इच्छाज्ञानक्रियाशक्तयः सूर्यसोमाग्निमण्डलानि । तदधिपाः ईश्वरसदाशिवशिवाख्याः अधिकार-भोगलयावस्थशिवभेदा एव ।। (N., p. 94) [55 c] एतानि मण्डलानि न लोकसिद्धानि भुवोकचारीणि । अपि तु ज्ञानक्रियेच्छाशक्तीनामाविर्भावाधिकरणभूतान्यात्मतत्त्वविद्यातत्त्वशिवतत्त्ववाच्यानि बिन्दुविकाराणि । तेषां लोकसिद्धानां ब्रह्माण्डान्तर्गतत्वेन दिव्यसिंहासने प्रगमासंभवात् । तदधिपतयश्च न लोकसिद्धाः । किं तु तदधिष्ठातृशक्तिविशेषा इत्युक्तं गुरुभिः । (N., p. 94)

[124][56a] आसनं शुद्धविद्यान्तमूर्ति शक्त्यन्तगोचरम् । (Purvakāraṇāgama, I, pasala 30, śl. 260 a).

[56b] आसने मूर्तिमावाहय त्वेतद्वितयमध्वनि ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां शिवासनाय नमः ।

## विद्यादेहध्यानम्

तत्र सिंहासने देवं शुद्धस्फटिकनिर्मलम् ।

पञ्चास्यं दशदोर्दण्डं प्रतिवक्त्रं त्रिलोचनम् ॥ ५७ ॥ [125]

---

व्याप्यव्यापकभावेन ज्ञात्वा यजनमारभेत् ॥

इच्छाशक्त्युत्थितं पद्मं पृथिव्यादिशिवान्तकम् ।(Suprabhedāgama, kriyāpāda, paṭala 8, śl. 84b, 85)

[56c] क्षित्यादिशुद्धविद्यान्तमासनं बुभुक्षुविषयम् । क्षित्यादिमहामायान्तव्याप्तिकमासनं त्वत्र मुमुक्षुविषयतयोक्त- मित्यवधातव्यम् । यदाह-श्रीमत्-सोमशम्भुपद्धतिव्याख्याकारः "क्षित्यादिशुद्धविद्यान्ततत्त्वव्यापकमासनम्" इत्यत्र शुद्धविद्या कुटिला शक्तिः, "परा वागीश्वरी विद्या मायाऽविद्यापरा स्मृता" इति श्रुतेः । "शक्त्यादिशक्तिपर्यन्तमासनम् " इति प्रतिष्ठायां वक्ष्यमाणत्वात् ।" पीठमेवंविधं कल्प्यमशेषाध्वविनिर्मितम्" इति श्रुतेश्च । (N., p. 95)

[56d] सिंहासनं चतुष्कोणमनन्तं च त्रिकोणकम् ।पद्मं च वर्तुलाकारं षट्कोणं विमलासनम् ॥

योगासनं चाष्टकोणमासनं परिकल्पयेत् । आवाहनासनं योगं स्नाने सिंहासनं भवेत् ॥

अर्चनायां महापद्मं विमलाख्यं तु भोजने ।

स्तोत्रसंगीतनृत्तेष्वनन्तासनमिहोच्यते । (Piurrakirandgama, I, patala 30, 61. 252, 253, 254).

[56e] स्वयंभौ दैविके बाणे कल्पयेदेकमासनम् । आर्षे च गाणपे वत्स कल्पयेदासनत्रयम् ॥

मानुषे चैव कर्तव्यं पञ्चासनमिति स्मृतम् । (Purvakāraṇāgama, patala 30, śl. 267, 268)

[125][57a] 'ओं हां हं हां शिवमूर्तये नमः' इति मूर्ति तेजोरूपां दण्डाकारामविभक्तावयवां शिवतत्त्वात्मकपर बिन्दुव्याप्तिकां विभाव्य, लिङ्गवेष्टने निवेशयेत् । (A., p. 95)

[57b] अस्यां मूर्तौ मूर्धमुखहृद्गुह्यपादादिषु सर्वाङ्गेषु 'ओं हों ईशानमूर्धाय नमः' 'ओं हे तत्पुरुषवक्त्राय नमः । 'ओं हुँ अघोरहृदयाय नमः । 'ओं हिं वामदेवगुह्याय नमः' 'ओं हे सद्योजातमूर्तये नमः' इत्यष्टत्रिंशत्कलाभेदेन विभाव्य विन्यसेत् । एवं स्याच्छाक्तविग्रहः । ततः-शात्तेनानेन सकलो विज्ञेयो निष्कलः शिवः । (A., p. 97)

[57c] लिङ्गाकारोपमर्दन भावने लिङ्गतां त्यजेत् । 'ओं हां हौं विद्यादेहाय नमः' इति ब्रह्मरन्ध्रान्तव्यापकं प्रासादमुच्चार्य, शिवतत्त्वान्तव्याप्तिकं सौदामिनीनिभं स्रगञ्जलावाविर्भूतं ध्यात्वा, लिङ्गारोहे विद्यादेहं समुदितरूपं विन्यस्य । 'ओं हौं नेत्रेभ्यो नमः' इति नेत्रं सर्वज्ञताबीजं मुखपञ्चकनेत्रेषु विन्यस्य । (A., p. 99)

[57d] धवलेशानवदनं पीततत्पुरुषाननम् ।

कृष्णाघोरमुखोपेतं रक्ताभोत्तरवक्त्रकम् ॥

सुश्वेतपश्चिमास्यैकसद्योजातं समूर्तिकम् । (A., p. 98)

"प्राचि तत्पुरुषं विद्याद्धृदयोपरि शोभनम् ।

अघोरं दक्षिणस्कन्धे वामस्कन्धे तु गुह्यकम् ॥

सद्योजातं प्रतीच्यां तु पृष्ठग्रीवोपरि स्थितम् ।" (Jnanarratnavali, citée par N., p. 100)

[57e] तद्वपुः पञ्चभिमन्त्रैः पञ्चकृत्योपयोगिभिः ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

जटामकुटशोभाढ्य स्फुरच्चन्द्रार्धशेखरम् ।

शक्त्यसीशूलखटाङ्गवरव्यग्रकराम्वुजम् ॥ ५८ ॥

दक्षिणे वामहस्तेऽथ डमरुं बीजपूरकम् ।

नागाक्षसूत्रं नीलाब्जं विभ्राणं पञ्चभिः करैः ॥ ५९ ॥

द्वात्रिंशल्लक्षणोपेतं बद्धपद्मासनस्थितम् ।

सदाशिवां न्यसेन्मूर्ति शैवी शक्त्यन्तगोचराम् ॥ ६० ॥ [126]

ओं हां हं हां शिवमूर्तये नमः

संपूजयेदनेनैइ ०

## शिवावाहनक्रमः

० सर्वेशं सर्वगं प्रभुम् ।

सर्वज्ञं सर्वकर्तारं बोधाअनन्दमयं विभुम् ॥ ६१ ॥ [127]

निष्कलं स्वप्रकाशं च संचिन्त्य परमं शिवम् ।

ब्रह्मादिकारणत्यागान्मन्त्रं नीत्वा शिवारपदम् ॥ ६२ ॥ [128]

---

ईशतत्पुरुषाघोरवामाजैर्मस्तकादिकम् ।। (Tattva-prakāśikā, p. 9)

[57f] सकलोऽपि पुमान्नैव मायावयववर्जनात् ।
निर्मलत्वाच्छिवस्यात्र न करप्यास्त्वसिताः कलाः ॥ (Kiraṇāgama, cité par N., p. 98)

[126][60a] शुद्धस्फटिकसंकाशं द्वात्रिंशल्लक्षणान्वितम् । पञ्चदीर्घं चतुर्हस्वं पञ्चसूक्ष्मं षडुन्नतम् ॥
सप्तरक्तं त्रिगम्भीरं द्विविस्तीर्णं प्रशस्यते । बाहुनेत्रान्तरं चैव हनुर्नासा तथैव च ॥
स्तनयोरन्तरं चैव पञ्चदीर्घं प्रशस्यते ।। ग्रीवा प्रजननं पृष्ठं ह्रस्वं जङ्घा प्रशस्यते ।
सूक्ष्माण्यङ्गुलिपर्वाणि केशदन्तनखत्वचः ॥ कक्षः कुक्षिश्च वक्षश्च घ्राणं स्कन्धो ललाटिका ।
पाणिपादाधरोष्ठं च जिहवा दृक् तालु च श्रुतिः ॥ स्वरः सत्त्वं च नाभिश्च त्रिगम्भीर प्रशस्यते ।
शिरो ललाटिका चैव द्विविस्तीर्णं प्रशस्यते ॥ (Saivagamasara, p. 47)

[60b] सदा नित्यं शिवः सदाशिवः स्वशक्तिरूपया सर्वमङ्गलया शबलितखरूपत्वादपरिच्छिन्नकल्याणघन इत्यर्थः । (N., p. 71)

[127][61a[ अरुणाभं स्मरेनेत्रं दृक्तियेच्छात्मकं विभोः । त्रितत्त्वरूपवयादिमण्डलत्रितयाश्रयम् ॥ (A., p. 108)

[128][62a] अत्र ऋजुकायः पुष्पैरञ्जलिमापूर्य हृत्प्रदेशे निधाय, पूरकं विभाव्य, कुम्भकभावनया मूलाधारान्नाभ्यन्त-व्याप्तप्राणवीजहकारं नाभ्यादिहृदयान्तव्याप्तीकारेण संयोज्य, हौकारं हृदयादिकण्ठान्तव्याप्तऊकारेण संयोज्य, हौकारऊकारौ कण्ठादितालुरन्ध्रव्याप्तमकारेण संयोज्य, हौंकारस्योपरि भ्रूमध्यगतबिन्दु ललाट-गतार्धचन्द्रकलया, अर्धचन्द्रकलां तावद् उपरिगतनिरोधिकलया, निरोधिकलां तावद् ऊर्ध्वगतनादेन, नादं च

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ततो ललाटमध्यस्थं स्फुरत्ताहापतिप्रभम् ।

षडङ्गेन समायुक्तं विन्दुरूपं परं शिवम् ॥ ६३ ॥ 129

पुष्पाञ्जलिगतं ध्यात्वा लक्ष्यमूर्तौ नियोजयेत् ।

आवाहिन्या हृदावाह्य स्थापिन्या स्ताप्य शङ्करम् ॥ ६४ ॥

सन्निधानान्तिकं कृत्वा निष्ठुर्या च निरोधयेत् ।

कालकण्ठ्या फडन्तेन विघ्नानुत्सार्य मुष्टिना ॥ ६५ ॥ 130

लिङ्गमुद्रां नमस्कारान् हृदा बध्वावकुण्ठयेत् ।

## आवाहनादीनामर्थविचारः

सादरं संमुखीभावो ह्यावाहनमिहोच्यते ॥ ६६ ॥ 131

---

तदुपरि ब्रह्मरन्ध्रान्तव्याप्तनादान्तेन संयोज्य, ब्रह्मरन्ध्रादुपरि शक्तिमेकाङ्गुलव्याप्तां, तदुपरि व्यापिनीं व्यङ्गुलव्याप्तां, तदुपरि समनां चतुरङ्गुलव्याप्तां, तदुपर्युन्मनामपि चतुरङ्गुलव्याप्तां संचिन्त्य, प्रासादान्ते द्वादशोन्तोपरि पञ्चाक्षरेण वाच्यवाचकादभिन्न परमशिवं संचिन्त्य, पुष्पाञ्जलिं द्वादशान्तपर्यन्तं नीत्वा, सृष्टिमार्गेण भ्रूमध्यान्तमवरोप्य, चन्द्रकोटिसदृशं शिवं रेचकभावनया हृदयस्थितपुष्पाञ्जलि-गतं विभाव्य, हृदयमन्त्रेण पुष्पाञ्जलिं लिङ्गमूर्ध्नि विन्यस्य, सदाशिवस्य ब्रहारन्ध्रमार्गेण हृदम्बुजप्रविष्टत्वं भावयेदित्यावाहनक्रमोऽनुसंधेयः । (N., pp. 102-103)

129[63a] ... सृष्टिक्रमेण द्वादशान्तात् पतङ्गपिङ्गाभं ललाटेऽवतार्य, चन्द्रकोटिसदृशं निर्यत्सुधापिण्ड-पाण्डुरितदिङमण्डलं स्यात्वा, प्राणप्रवाहवर्मना विनिर्गत्य, अञ्ज लिगतं विचिन्त्य, लक्ष्यमूर्तावावाहिन्या हृदयेनावाहय ... (A., pp. 101-102)

130[65a] आवाहय सद्यमन्त्रेण स्थापयेद्गुह्यमन्त्रतः ।
बहुरूपेण सान्निध्यं पुरुषेण निरोधनम् ॥
सर्वावयवसंपूर्णमीशानेन तु भावयेत् ।
(Suprabhedāgama, kriyāpāila, patala 8, śl. 115b-116)

131[66a] सर्वत्र व्यापिनं शान्तं देवदेवं सदाशिवम् ।
अभिमुखीकरणं यच्च तदावाहनमुच्यते ॥
पूजापरिसमाप्तौ तु विमुखं तद्विसर्जनम् ॥ (N., p. 103)

[66b] वाच्यवाचकयोरभेदाद्वाचकस्य मन्त्रस्य विशेषविन्यासाद्वाच्यस्यापि शिवस्य विशिष्टा सन्निधिर्भवतीति न विरुध्यते । (N., p. 103)

[66c] व्यापकस्यापि जीवस्य शरीरावच्छेदोपाधिकत्वमिव शिवस्यापि मन्त्रतेजोऽवच्छेदोपाधिवदभिमत-देशान्तरप्राप्तिर्न विरुध्यते । अथवा दारुणि व्याप्तस्याग्नेर्मथनक्रियया क्वचिदभिव्यञ्जनवदभिमत-देशप्रापणभावनारूपया क्रियया शिवलिङ्गाभिमतदेशे शिवस्याभिव्यञ्जनमेवावाहनम् । (Śivārcanācandrika, p. 65)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
भक्त्या निवेशनं तत्र स्थापनं कथितं बुधैः ।

जगन्नाथ तवास्मीति यत्स्वीकारोपदर्शनम् ॥ ६७ ॥ 132

विभुत्वेऽपि तदीशस्य सन्निधानं न बाध्यते ।

आकर्मकाण्डपर्यन्तं सन्निधेयापरिक्षयः ॥ ६८ ॥

स शम्भोर्व्यापकत्वेऽपि निरोधः परिगीयते ।

शिअस्यानन्तबीजस्य ल्हहोधानन्दमयस्य च ॥ ६९ ॥ 133

अभक्तेप्वप्रकाशो यस्तद्ध्रवेदवकुण्ठनम् ।

## आवाहनाद्यनन्तरकरणीयविधिः

सकलीकरणं कृत्वा मन्त्रैः षड्भिरथैकताम् ॥ ७० ॥ 134

अङ्गानामङ्गिना सार्धं विदध्यादमृतीकृतिम् ।

## हृदयाद्यङ्गानामर्थविचारः

यथाधृप्यः समर्थश्च मार्ताण्डश्चण्डरश्मिभिः ॥ ७१ ॥

तद्वदङ्गैर्निजैर्देवो ध्यातव्यः परमेश्वरः ।

हृदयं तस्य चिच्छक्तिः शिरश्चैश्वर्यमष्टधा ॥ ७२ ॥ 135

---

[132][67a] भगवानपारकरुणाम्भोधिरत्रानुग्रहार्थम् आरते इति भावः स्थापनं मनसो निश्चलता । अथ सन्निधिरनुग्राह्यानुग्राहकलक्षणसंबन्धः प्रसादा भिमुखीभावः । अथ भगवान्मयि सततमनुग्रहपरो भवेदिति प्रार्थना निरोधः । **(Jnanaratndrali, citée par N., p. 10-1)**

[67b] स्थापन्या संस्थाप्य, सन्निधान्या सन्निधाप्य, निष्ठुरया निरोध्य ; स्वागतं ते महादेवेति विज्ञाप्य, वत्स स्वागतमिति देवेनोक्तं विभाव्य, स्वामिन् सर्वजगन्नाथ यावत्पूजावसानकम् । तावत् संप्रीतिभावेन लिङ्गेऽस्मिन् सन्निधीभय ।। इति विज्ञाप्य, स्वागतायं दत्त्वा, कालकर्णिकलिङ्गनमस्कारमुद्रां दत्त्वा । (A., pp. 103-101)

[133][69a] स्वयंभूर्दैविकं वाणं गाणवं चार्षकं तथा ।
शिष्टलिङ्गमिति ख्यातं पूजां पूर्ववदाचरेत् ।।
शिष्टलिङ्गे विशेषेणावाहनोद्वासनं न हि । **(Karanagama I, patala 30, 51. 198b-199)**

[134][70a] हृदयादिकरान्तस्थानेषु हृदयाघङ्गानि विन्यस्य, मूलेनैकत्वं विधाय, अस्त्रेण संरक्ष्य, कवचेनावकुण्ठ्य, अमृतमुद्रां दत्त्वा, वौषडन्तमूलेन महामुद्रया परमीकृत्य, पञ्चमुग्वीमुद्रामावध्य . . . (A., p. 104)

[135][72a] सृष्टयादिपञ्चकृत्यैरष्टविधैश्वर्यरूपमित्यर्थः । तथा श्रीमच्छिवतन्त्ररहस्यसारे "शिरश्चैश्वर्यमष्टधा" इति । अत्रैश्वर्यस्याष्टविधत्वम् अणिमादिसिद्धिप्रवर्तकत्वादौपचारिकम । न तु तद्रूपतया. तस्य शरीरेन्द्रियधर्मत्वेन तद्रहितस्य शिवस्य तदसंभवात् । (N., p. 111)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

नान्याधीनं वशित्वं यत् सा शिखोपरिवर्तिनी ।

अभेद्यमरिभिः शस्त्रैस्तेजः कवचमुच्यते ॥ ७३ ॥

प्रतापो दुःसहश्चास्त्रमन्तरायापहारकम् ।

## पाद्यादिविधिः

नमः स्वधा च स्वाहा च वौषट् चेति यथाक्रमम् ॥ ७४ ॥

हृत्पुरःसरमुच्चार्य पाद्यादीनि निवेदयेत् ।

पाद्यं पादाम्बुजद्वन्द्वे वक्त्रेष्वाचमनीयकम् ॥ ७५ ॥ 136

अर्घ्यं शिरःसु देवस्य पुष्पदूर्वाक्षतानि च ।

एवं संस्कृत्य संस्कारैर्दशभिः परमेश्वरम् ॥ ७६ ॥ 137

यजेत्पञ्चोपचारेण विधिना कुसुमादिभिः ।

## अभिषेकविधिः

अभ्यज्योद्वर्त्य निमृच्य राजिकायवज्रादिभिः ॥ ७७ ॥ 138

अर्घ्योदबिन्दुपुष्पाद्यैर्गड्डुकैः स्नापयेच्छनैः ।

पयोदधिघृतक्षौद्रशर्कराद्यैरनुक्रमात् ॥ ७८ ॥ 139

ईशादिमन्त्रितैर्भुक्त्यै मुक्त्यै तेषां विपर्ययः ।

---

136 [75a] सहृदा नमोऽन्तेन पादयोः पाद्यं, खधान्तेन ईशानादिमुखपञ्चकेष्वाचमनं, खाहान्तेन तथैव शिरःपश्चकेष्वर्थ दत्त्वा वौषडन्तमूलेन दूर्वापुष्पाक्षतादि च दद्यात् । सहृदा स्वाहान्तमूलेन धूपं पूर्ववदाचमनायौ च दत्त्वा .... (A., p. 105)

[75b] पाद्यादिकं पूजकस्येश्वरसदाशिवतत्त्वप्रापकं च ध्यात्वा मूलाधारादुत्थितं प्रासादादिमन्त्रं पाद्यादिक्रमेण भ्रमध्यब्रह्मरन्ध्रद्वादशान्तपर्यन्तमुच्चरन्तं विभावयन् ... (Sivārcanācandrika, p. 68)

137 [76a] आवाहनस्थापनसन्निधाननिरोधनाकुण्टनसौधमुद्राः ।
पाद्यं तथा चाचमनायपुष्पदानं मताः सं कृत्यो दशैव ॥ (Siddhānta sārāvali, citée par N., p. 106)

138 [77a] पञ्चेति गन्धपुष्पाद्यैः पार्थिवैः, पयोवस्त्राद्यै राप्यैः, रत्नदीपाभरणाद्यैराग्नेयैः, उ चामरधूपाद्यैर्वायव्यैः, गेयवाद्याद्यैर्नाभसैरिति भावः । (Somaśambhupaddhati, note 1, p. 38)

139 [78a] मध्ये दुग्धं दधि प्राचि दक्षिणे घृतमेव च ।
उत्तरे मधु संयोज्यं शर्करा पश्चिमे भवेत् ॥
कदलीपनसानं च गन्धोदकं तथैव च ।
अग्न्यादीशानपर्यन्तं स्थापयेत्तु दिशेषतः ॥
पञ्चामृतं ततः स्नाप्य प्रतिप्रस्थं विशेषतः । (Cintyaviśvasādākhya, cité par N., p. 86)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

तोयधूपान्तरैः सर्वमूलेन स्नापयेच्छिवम् ॥ ७९ ॥ [140]

विरूक्ष्य यवचूर्णेन यथेष्टं शीतलैर्जलैः ।

स्वशक्त्या गन्धतोयेन संस्नाप्य जगदीश्वरम् ॥ ८० ॥ [141]

परिशुद्धेन वस्त्रेण विमृज्यार्घ्यं निवेदयेत् ।

च्धो न लृअन्धयेन्मुद्रां नोपरि भ्रामयेत्करम् ॥ ८१ ॥

सर्वदा कुसुमैः कुर्याद् देवस्याशून्यमस्तकम् ।

### अभिषेकानन्तरकरणीयविधिः

चन्द्रचन्दनकाश्मीरैः समलिप्य सुगन्धिभिः ॥ ८२ ॥ [142]

पुष्पैराभरणैर्वस्त्रैः समभ्यर्च्य शिवाणुना ।

धूपभाजनमस्त्रेण प्रोक्ष्याभ्यर्च्य हृदाणुना ॥ ८३ ॥ [143]

---

[140][79a] प्रथमं गन्धतैलं च द्वितीयं पञ्चगव्यकम् ।
त्रयं पञ्चामृतं चैव वृतस्नानं चतुर्थकम् ॥
पञ्चमं पयसा स्नानं दधिस्नानं तु षष्ठकम् ।
सप्तमं मधुना स्नान मिक्षुस्नानमथाष्टमम् ॥
नवमं फलसारं च नालिकेरोदकं दशम् ।
एकादशं गन्धतोयं द्वादशं स्नपनं भवेत् ॥
शङ्खाभिषेकशुद्धानं धूपं दीपं विशेषतः । **(Karanāgama, citée par N., p. 86)**

[141][80a] पञ्चामृतादिसंभवे तेनापि जलधूपाष्टपुष्पिकान्तरितेन अशून्यमस्तकं मूले नाभिषिच्य. यवादिचूर्णेन विरूक्ष्य, सम्यक् शुद्धिं कृत्वा. मूलेन पञ्चवारं ब्रह्मभिरङ्गैः खाहान्तव्योमव्याप्यादिना वा सहस्रधारया च सुगन्धिशीतल जलेन यथेष्टमभिषिच्य, गन्धोदकेन स्थापितशिवकलशेनापि संसाप्य. पश्चाद्धदयेनार्यजलेनाभिषिच्य, वर्मणा शुक्लवस्त्रेण उन्मृज्य पीठे समारोपयेत् । (p. 83)

[80b] हृदयेन तैलेनाभिषिच्य. पिष्टामलकै रजन्यादिभिश्च द्रव्यैरुद्वर्त्य, कूर्चकया निमृज्य. पञ्चब्रह्म-षडङ्गैयोमव्यापिमन्त्रैश्च पञ्चगव्यपञ्चामृताद्यैर भिषिच्य, प्रतिद्रव्याभिषेकं धूपमर्थं च दत्त्वा. भुवनतत्त्वकलामन्त्रैः कुशोदकैः शुद्धोदकैश्वाभिषिच्य. अस्मिन् समये स्नपनमण्टपस्थितब्राह्मणैस्सह नमकचमकादिमन्त्रैः सुगन्धपुण्यतीर्थजलैरभिषिच्य,सुगन्धोदकसहस्रधाराभिषेकविशेषार्यवस्त्रोपवीतगन्ध-पुष्पमकुटकुण्डलकटककेयूरहारमाल्यादि- भिरलंकृत्य. मूलमन्त्रेण पुष्पं समय. धूपायं दत्त्वा. लयाजैरभ्यचर्य . ... (Išānašivācāryapaddhati, pp. 48-49)

[142][82a] देवस्यानुलेपनोचितानि ललाटादीन्यङ्गानि भावयन् लिङ्गपीठिकापर्याप्त यथालब्धं वा गन्धं-हृदयमन्त्रेण समर्पयेत् . . . . (Sivarconiacandrika, pp.69-70)

[143][83a] निर्गन्धं केशकीटादिदूषितं चोग्रगन्धकम् । मलिनं तुच्छसंस्पृष्टमाघ्रातं स्व विकासितम् ॥

In Public domain: Digitization Muthulakshmi Research Academy

अस्त्रेण पूजितां घण्टां वादयन् गुग्गुलुं दहेत् ।

दद्यादाचमनं पश्चात्स्वधान्तहृदयाणुना ॥ ८४ ॥ 144

आरात्रिकं समुत्तार्य तथा चाचामयेत्पुनः ।

## भोगाङ्गपूजाविधिः

प्रणम्यादाय देवाज्ञां भोगाङ्गानि प्रपुजयेत् ॥ ८५ ॥ 145

---

अशुद्धभाजनानीतं स्नात्वानीतं च याचितम् । शुष्कं पर्युषितं चैव भूमिगं नार्पयेत्सुमम् ॥
विना चाम्पेयकलिकां वर्जयेत्कलिकान्तरम् । (Nityapājālakṣaṇasangraha, p. 100)

[83b] पुष्पालाभे यानि पुष्पाणि शिवार्हाणि तेषां पत्रैरेवार्चनीयम् । पत्राणामप्यलाभे तेषां फलेषु च बीजपूर-जम्बीर-कदली-दाडिमादीन्यर्चनायामतिप्रशस्तानि । फलानामप्यलाभे तिलतण्डलसिद्धार्थैरर्चनीयम् । (Śivārcanācandrikā, p. 3)

[83c] हां शिवासनाय नमः । हां हं हां शिवमूर्तये नमः । हां हौं शिवाय नमः । हों ईशानमर्ने नमः । हें तत्पुरुषववत्राय नमः । हुं अघोरहृदयाय नमः । हिं वामदेवगुह्याय नमः । हं सद्योजातमूर्तये नमः । इत्यासनमूर्तिमूलैः पञ्चब्रह्मभिश्चाष्टपुष्पिकयाभ्यर्च्य, हां हृदयाय नमः इत्यादिभिरहैरभ्यर्चयेत् । ततो नाम्नां सहस्रेण शतेन वार्च येत् । तदवसराभावे " शर्वाय क्षितिमूर्तये नमः । भवाय जलमूर्तये नमः । रुद्राय तेजोमूर्तये नमः । उग्राय वायुमूर्तये नमः । भीमाय आकाशमूर्तये नमः । पशुपतये यजमानमूर्तये नमः । ईशानाय सूर्यमूर्तये नमः । महादेवाय सोममूर्तये नमः।" (अथवा) " शिवाय नमः । महेश्वराय नमः । रुद्राय नमः । विष्णवे नमः । पितामहाय नमः । संसारवैद्याय नमः । सर्वज्ञाय नमः । परमात्मने नमः ।" इति नामाष्टकेन वार्चयेत् । "प्रभवे नमः । शम्भवे नमः । उमापतये नमः" इति नामत्रयेण वार्चयेत् । "नमो नीलकण्ठाय नमः" इति नाम्नैकेनाभ्यर्च्य यथासंभवं पुष्पमालिकाभिरलंकुर्यात् । (op. cit., pp. 78-74) [83 d] चन्दनाक्षतदूर्वाश्रीपुष्पहेमकौपीनमेखलोपवीतकुण्डलाद्याभरणानि विचित्रवस्त्राणि मनसा भक्त्या निवेद्य .... । (A., p. 106)

144[84a] कर्पूरागरुचन्दनतक्कोलजातीफललवङ्गसिल्हकमांसीमुस्तापत्रचूर्ण यक्षकर्दमाख्यम् । (Śivārcanācandrikā, p. 74)

[84b] धूपपात्रं निर्मलेनाङ्गारवहिनापूर्य तस्मिन् धूपद्रव्यं निक्षिप्य, धूपपात्रं पिधाय निरीक्षणादिभिः संस्कृत्य, गन्धपुष्पैरभ्यर्थ्य, धूपमुद्रां प्रदर्य, धूपपात्रं दक्षिणहस्तेनादाय, वामहस्ते ... घण्टां घोषयन्नेव देवस्य घाणसमीपे "ओं हां हौं शिवाय धूपं वाहा" इति धूपं प्रदय, तदुपरि धूपपात्रमुद्धृत्य तद्भ्रामयन्नेव किरीटे बिन्दुद्वयान्वितपार्श्वदण्डाकारं नादं, मुखवृत्ते बिन्दुदेहे हकारं, बाह्वोरौकारं, पादयोरूकारं च धूपपात्रभ्रमणेन भावयेत् । (op. cit., p. '74)

145[85a] कपिलावृतमुत्तमम् । गवान्तरवृतं मध्यमम् । अजावृतं तिलतैलमधमम् । उष्ट्रमहिप्यादिवृतं वृक्षवीजादिभवं च वर्जनीयम् । (op. cit., p. 76)

[85b] एवं गन्धपुप्पधूपदीपैरभ्यर्च्य, दिग्बन्धनमस्त्रेण कृत्वा, सुरभिमुद्रां प्रदर्य, पाणिभ्यान् उद्धृत्य, देवस्य शिरसि हृदये पादयोश्च त्रिर्धामयित्वा ... । (op. cit., p. 90)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

अग्नीशासुरवायूनां दिक्षु चत्वार्यनुक्रमात् ।

हृदयं चन्द्रसंकाशं शिरश्चमीकरप्रभम् ॥ ८६ ॥

शिखां सिन्दूरवर्णाभां कवचं भृङ्गभास्वरम् ।

पद्मासनस्थानर्धेन्दुजटामकुटधारिणः ॥ ८७ ॥

त्रिलोचनांश्चतुर्बाहून्सर्वाभरणभूषितान् ।

शिवस्याभिमुखान् शक्तिशूलाभयवरन्विताय् ॥ ८८ ॥

चतुर्वक्त्रान् निजैर्मन्त्रैः पूजयेद्दलसंस्थितान् ।

दंष्ट्राकरालमत्युग्रमस्त्रं चाशनिसप्रभम् ॥ ८९ ॥

लिङ्गपूर्वाद्युदौच्यन्तं चतुर्दलगतं यजेत् ।

धूपदीपादि नैवेद्यं तोयमाचमनीयकम् ॥ ९० ॥ [146]

करोद्वर्तनताम्बूलमुखवासं च दर्पणम् ।

---

[85c] "ब्रह्माङ्गानि लयाङ्गेषु संपूज्य प्रार्य शङ्करम् । भोगस्थाने यजेत्" । (Magendrapadihati, citée par N., p. 107)

[146][90a] पाद्याचमनमर्धं च हृदादीनां निवेदयेत् । (Karmakandakramāvali, p. 23)

[90b] एतान् शिववदावाहनस्थापनसन्निधानसन्निरोधनपाद्याचमनार्घ्यपुष्पदानान्तैरष्टभिः संस्कारैः संस्कृत्य पूजयेत् । यद्वा संस्काराष्टकं समुदितमेव सर्वं संस्मृत्यार्घ्यं दद्यात् । ईशानादीनां ब्रह्मणां धेनुपात्रिशूलमकरसुगाख्या मुद्राः, अङ्गानां च नमस्कारमुद्रां दर्शयेत् । (A., p. 109)

[90c] आवाहनादिनैतानि स्वमन्त्रैः क्रमशोऽर्चयेत् । नावकुण्ठनमेतेषाममृतीकरणं तथा ॥
संस्काराष्टकमेतेषां प्रत्येकं विहितं बुधैः । स्नपनं दीपधूपो च न पृथक् चाङ्गभावतः ॥
भोजनं तु प्रभोः पार्थे तेषां तस्य च कीर्तितम् । (Brahmasambhupadahati, citée par N., p. 112)

[90d] शिवलिङ्गस्य ब्रह्मभागे ओं हां आत्मतत्त्वाय नमः, विष्णुभागे ओं हां विद्यातत्त्वाय नमः, रुद्रभागे ओं हां शिवतत्त्वाय नमः इति संपूज्य, धेनुपालिङ्गमहामुद्राः प्रदर्य धूपार्घ्यं दत्त्वा ... । (Īšanašivācāryapadahati, p. 56)

[90e] ततो धूपदीपावाचमनार्यौ च दत्त्वा, नैवेद्यं विविधं पानीयं चतुःसंस्कारशुद्धं स्वाहान्तमूलेन दत्त्वा, ब्रह्माङ्गानां स्वस्वमन्त्रैर्दत्त्वा, अभावे एकस्मिन् पात्रे निवेद्य, आचमनं च निवेद्य, हस्तोद्वर्तनताम्बूलमुखवासमयं च दत्त्वा, पुनरभ्युक्ष्य, धूपदीपाचमनार्यांधुपाहत्य . . . । (A., 113)

[90f] धूपाय दत्त्वा, प्रच्छन्नपटमाच्छाद्य, घण्टां संताड्य, हविःस्थालीं त्रिपाद्युपरि निधाय, विघ्नेशाय पूर्वं हविर्निवेद्य, पश्चाद् देवाग्रस्थितहविःस्थालिकामस्त्रेण संरक्ष्य, कवचेन अवकुण्ठ्य, भूर्भुवःस्वरिति प्रोक्ष्य, परिषिच्य, अन्नसूक्तं जप्त्वा, स्वहस्तं गौरीहस्ते विभाव्य गौरीहस्तेन योजयेत् । व्यञ्जनोपदंशपानीयानि दत्त्वा, आपोशनं दत्त्वा, पुनः पाद्याचमनीयानि दत्त्वा . . . । (Īšānasirācāryapaddhati, p. 56)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

दद्यात्सपरिवाराय मूलमन्त्रेण शम्भवे ॥ ९१ ॥ [147]

## परिवारोपणविधिः

शिरस्यारोप्य देवस्य दूर्वाक्षतपवित्रकम् ।

स्तूमानं विरिञ्च्याद्यैः संतुष्टं भावयेच्छिवम् ॥ ९२ ॥[148]

## मूलमन्त्रजपविधिः

मानसोपांशुभाष्याणां कुर्यादिकतमं जपम् ।

मूलस्याष्टशतं जप्त्वा न द्रुतं न विलम्बितम् ॥ ९३ ॥ [149]

हृदाभिमन्त्रितं वर्मवेष्टितं खड्गरक्षितम् ।

---

[147][91a] पूगमेकं प्रतिप्रस्थं द्विगुणं त्रिगुणं तु वा ।
अधमादिक्रमेणैव पत्रं तत्रिगुणं भवेत् ॥
शैलचूर्णं सदा देयं तथैव शङ्खचूर्णकम् । (Suprabhedagama, citée par N., p. 114)

[91b] एलालबङ्गकर्पूरजातितक्कोलचूर्णयुक् ।।
मध्वीपत्रखण्ड संमिश्रं मुखवासमिदं भवेत् ॥

[148][92a] दूर्वाक्षतसहित पुष्पमञ्जलौ गृहीत्वा, 'ओं हां हौं सर्वतत्त्वाधिपतये शिवाय नमः' इति पवित्रं दत्त्वा, आरात्रिक चतुस्संस्कारसंशुद्धं खाहान्तकवचेनाध ऊर्ध्वं वारत्रयं परिभ्राम्यावतार्य, आचमनार्यौं च दत्त्वा, भस्मदर्पणच्छत्रचामराण्युपाहृत्य, सितवासतालवृन्ते च दत्त्वा, अनन्तादिभिः स्तूयमानं संतुष्टं शिवं ध्यात्वा, द्वयष्टककलोपेतप्रासादोच्चारेण पुष्पाञ्जलित्रयं दत्त्वा, महामुद्रया प्ररोच्य, पञ्चमुखी दत्त्वा . . . । (A., pp. 114-115)

[149][93a] अङ्गुलीदर्भयोर्ग्रन्थिगोवालग्रन्धि कुशम् ।
स्फाटिक मौक्तिक पाद्म पुत्रजीवशिवाक्षजम् ॥
अधमाधमपूर्वं तु दशवृद्धयत्तरोत्तरम् । (Rauravāgama, I, p. 30)

[93b] रुद्राक्षादिकृतवाह्याक्षमालया गणयन् जपेत् । तत्प्रकारः – उत्तमादिक्रमे णामलकबदरचणक-प्रमाणैरवक्त्रैस्त्रिवक्त्रैश्चतुः- पञ्चषट्सप्ताप्टनवदशैकादशवक्त्रैर्वा एकसंख्यवक्त्रैभिन्नसंख्यवक्त्रामिश्रितै-रष्टोत्तरसंख्यैः चतुःपञ्चाशत्संख्यैः सप्तविंशतिसंख्यैर्वा सुवर्णरजतादिमये क्षौमपट्टादिमये वा सूत्रे परम्परमुखसंयोजनेन परस्परपुच्छसंयोजनेन च स्यूतैर्मेरुसहितैः वर्णानुगुणरुद्राक्षैर्निर्मितां सद्योजातादिमन्त्रैः प्रत्येकं शतवारावृत्तैः क्रमेणाभिमन्त्रितमेरुकां शिवपूजाक्रमेणावाहनादिभिः पूजितां जपारम्भकाले हुंफडन्तास्त्रमन्त्रेण प्रोक्षितां हृदयेन गन्धपुष्पादिभिर्मालामुद्राप्रदर्शनेन च पूजितां दक्षिणहस्तगृहीतां वस्त्रसंगोपितामक्षमालां वाचिकजपे मध्यमायां निधाय तर्जन्यङ्गुष्ठाभ्याम् उपांशुजपेऽनामिकायां निधाय मध्यमाङ्गुष्ठाभ्यां, मानसजपे कनिष्ठिकायां निधाय अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां च गणयेत् । बुभुक्षुरक्षमालाम् अधो नयेत् । मुमुक्षुरूर्ध्वं नयेत् । मेरूल्लङ्घनदोषे प्रायश्चित्तमघोरसहस्रजपः । तद्दोपास्पर्शनाय मेरुरहिताक्षमाला कर्तव्या । (Sivārcanacandrika, pp. 94-95)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

कुशपुष्पाक्षतोपेतं मुद्रयोद्भवसंज्ञया ॥ ९४ ॥ 150

गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ।

सिद्धिर्भवतु मे येन त्वत्प्रसादात्त्वयि स्थिते ॥ ९५ ॥ 151

भोगी स्लोकं पठित्वा तु दक्षहस्तेन शम्भवे ।

मूताणुनार्घ्यतोयेन वरहस्ते निवेदयेत् ॥ ९६ ॥ 152

यत् किंचित्कर्म द्३४वेश सदा सुकृतदुष्लृतम् ।

तन्मे शिवपदस्थस्य भुङ्क्ष्य क्षपय शंकर ॥ ९७ ॥ 153

शिवो दाता शिवो भोक्ता शिवः सर्वमिदं जगत् ।

शिवो यजति सर्वत्र यः शिवई सोऽहमेव तु ॥ ९८ ॥ 154

श्लोस्द्वयमधीत्यैवं शिवार्पुतमना मुनिः ।

---

150[94a] हस्ते पुष्पं गृहीत्वा, हृत्संपूजितयाक्षमालया मूलमन्त्रमष्टोत्तरशतं जप्त्वा, अस्त्रकवच-हृदयमन्त्रैर्हृदयकवचास्त्रमन्त्रैः संपुटीकृत्य, अस्त्ररक्षितं कवचावकुण्ठितं दक्षिणहस्ते गृहीत्वा, सार्घ्यजलजपमुद्भवमुद्रया भूमिष्टजानुः ... (A., p. 115)

151[95a] गुह्यशब्देन रहस्यपर्यायेण 'पञ्चविंशोऽयं पुरुष' इत्यादिश्रुतिसिद्धानि पुरुषप्राकृतानि वस्तून्युच्यन्ते । अतिगुह्यशब्देन बिन्दुबैन्दवानि तत्त्वानि एतान्यतीत्य स्थितानि सिद्धान्तसिद्धानि अतिगुह्यानि । अतिगुह्यशब्देन बिन्दुबैन्दवानि तत्त्वानि नादादिवैखर्यन्तशब्दरूपाणि मायामायेयानि कलादिरागान्तानि, तत्तत्तत्त्ववासिनो विद्येश्वराः सर्वे आत्मानश्च कथ्यन्ते । एते सर्वेऽपि यस्याधिष्ठेयाः स गुह्यातिगुह्यः ... (N., p. 117)

[95b] अयं भुक्तिमुक्तिसाधकस्य खकृतजपस्य विस्मयसंकीर्तनकर्मनाशजलस्पर्शादिभिः विनाशशङ्कया तत्संरक्षणाय शिवहस्ते निक्षेपः । (Śivārcanācandrika, p. 95)

152[96a] इति सहदा श्लोकत्रयेण जपं कर्म तथा मान क्रमेण शिवस्य वरदहस्ते निवेदयेत् । (A.. p. 116)

153[97a] एतेन दीक्षोत्तरकालम् अबुद्धिपूर्वप्राप्तं पापकर्म अकामतया प्राप्तं कर्म चेप्यते बुद्धिपूर्वकृतस्य पापसामान्यस्य विशेषशास्त्रेषु प्रायश्चित्तस्य श्रुतत्वात् । काम्यस्य च कर्मणो मुमुक्षोनिषिद्धत्वाच्च । अतः शङ्कर एतादृशं कर्म नाशयेत्यर्थः । (N., p. 117)

154[98a] "शिवो दाता" इत्यनेन श्लोकेनात्मनिवेदनं क्रियते । अस्य पूर्वार्धनात्मनिवेदनस्य संप्रदानभूतः शिव उच्यते । शिवो दाता शिवशब्देन नित्यनिर्मलनिरतिशयसर्वार्थज्ञान क्रियारूप शिवत्वयुक्तः परमेश्वर उच्यते । स एव दाता अनाद्यशुद्धियुक्तानामाशोधकः । "दैप शोधने" इत्यस्माद्धातोनिवृत्तं रूपं दातेति । शिवो भोक्ता स एव सर्वेषां रक्षकः । भोक्तेति "भुज पालनाभ्यवहारयोः" इत्युक्तत्वाद् अत्र भुजिः पालन एव वर्तते । शिवः पालक एव वर्तते । अभ्यवहारासंभवात् "अनश्नन्नन्यो अभिचाकशीति" इति श्रुतेः । शिवः सर्वमिदं जगत् स शिवः शुद्धमिश्राशुद्धरूपमिदं सर्वं जगद् रक्षकत्वेन शोधकत्वेन च व्याप्य स्थितः । अस्मान्नान्यः शोधको रक्षकश्च विद्यते । उत्तरार्धेन दाता अस्य कर्तृकारक आत्मोच्यते । (N., pp. 117-118)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

दद्यात्सपरिवाराय मूलमन्त्रेण शम्भवे ॥ ९१ ॥ [147]

## परिवारोपणविधिः

शिरस्यारोप्य देवस्य दूर्वाक्षतपवित्रकम् ।

स्तूमानं विरिञ्च्याद्यैः संतुष्टं भावयेच्छिवम् ॥ ९२ ॥ [148]

## मूलमन्त्रजपविधिः

मानसोपांशुभाष्याणां कुर्यादेकतमं जपम् ।

मूलस्याष्टशतं जप्त्वा न द्रुतं न विलम्बितम् ॥ ९३ ॥ [149]

हृदाभिमन्त्रितं वर्मवेष्टितं खड्गरक्षितम् ।

---

[147] [91a] पूगमेकं प्रतिप्रस्थं द्विगुणं त्रिगुणं तु वा ।
अधमादिक्रमेणैव पत्रं तत्रिगुणं भवेत् ॥
शैलचूर्णं सदा देयं तथैव शङ्खचूर्णकम् । (Suprabhedagama, citée par N., p. 114)

[91b] एलालबङ्गकर्पूरजातितक्कोलचूर्णयुक् ।।
मध्वीपत्रखण्ड संमिश्रं मुखवासमिदं भवेत् ॥

[148] [92a] दूर्वाक्षतसहित पुष्पमञ्जलौ गृहीत्वा, 'ओं हां हौं सर्वतत्त्वाधिपतये शिवाय नमः' इति पवित्रं दत्त्वा, आरात्रिक चतुस्संस्कारसंशुद्धं खाहान्तकवचेनाध ऊर्ध्वं वारत्रयं परिभ्राम्यावतार्य, आचमनार्यौं च दत्त्वा, भस्मदर्पणच्छत्रचामराण्युपाहृत्य, सितवासतालवृन्ते च दत्त्वा, अनन्तादिभिः स्तूयमानं संतुष्टं शिवं ध्यात्वा, द्वयष्टककलोपेतप्रासादोच्चारेण पुष्पाञ्जलित्रयं दत्त्वा, महामुद्रया प्ररोच्य, पञ्चमुखी दत्त्वा . . . । (A., pp. 114-115)

[149] [93a] अङ्गुलीदर्भयोर्ग्रन्थिगोवालग्रन्धि कुशम् ।
स्फाटिक मौक्तिक पाद्म पुत्रजीवशिवाक्षजम् ॥
अधमाधमपूर्वं तु दशवृद्धयत्तरोत्तरम् । (Rauravāgama, I, p. 30)

[93b] रुद्राक्षादिकृतवाह्याक्षमालया गणयन् जपेत् । तत्प्रकारः – उत्तमादिक्रमे णामलकबदरचणक-प्रमाणैरवक्त्रैस्त्रिवक्त्रैश्चतुः- पञ्चषट्सप्ताप्टनवदशैकादशवक्त्रैर्वा एकसंख्यवक्त्रैभिन्नसंख्यवक्त्रामिश्रितै-रष्टोत्तरसंख्यैः चतुःपञ्चाशत्संख्यैः सप्तविंशतिसंख्यैर्वा सुवर्णरजतादिमये क्षौमपट्टादिमये वा सूत्रे परम्परमुखसंयोजनेन परस्परपुच्छसंयोजनेन च स्यूतैर्मेरुसहितैः वर्णानुगुणरुद्राक्षैनिर्मितां सद्योजातादिमन्त्रैः प्रत्येकं शतवारावृत्तैः क्रमेणाभिमन्त्रितमेरुकां शिवपूजाक्रमेणावाहनादिभिः पूजितां जपारम्भकाले हुंफडन्तास्त्रमन्त्रेण प्रोक्षितां हृदयेन गन्धपुष्पादिभिर्मालामुद्राप्रदर्शनेन च पूजितां दक्षिणहरतगृहीतां वस्त्रसंगोपितामक्षमालां वाचिकजपे मध्यमायां निधाय तर्जन्यङ्गुष्ठाभ्याम् उपांशुजपेऽनामिकायां निधाय मध्यमाङ्गुष्ठाभ्यां, मानसजपे कनिष्ठिकायां निधाय अनामिकाङ्गुष्ठाभ्यां च गणयेत् । बुभुक्षुरक्षमालाम् अधो नयेत् । मुमुक्षुरूर्ध्वं नयेत् । मेरूल्लङ्घनदोषे प्रायश्चित्तमघोररुहस्रजपः । तद्दोपास्पर्शनाय मेरुरहिताक्षमाला कर्तव्या । (Sivārcanacandrika, pp. 94-95)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

कुशपुष्पाक्षतोपेतं मुद्रयोद्भवसंज्ञया ॥ ९४ ॥ [150]

गुह्यातिगुह्यगोप्ता त्वं गृहाणास्मत्कृतं जपम् ।

सिद्धिर्भवतु मे येन त्वत्प्रसादात्त्वयि स्थिते ॥ ९५ ॥ [151]

भोगी स्लोकं पठित्वा तु दक्षहस्तेन शम्भवे ।

मूताणुनार्घ्यतोयेन वरहस्ते निवेदयेत् ॥ ९६ ॥ [152]

यत् किंचित्कर्म द्३४वेश सदा सुकृतदुष्लृतम् ।

तन्मे शिवपदस्थस्य भुङ्क्ष्य क्षपय शंकर ॥ ९७ ॥ [153]

शिवो दाता शिवो भोक्ता शिवः सर्वमिदं जगत् ।

शिवो यजति सर्वत्र यः शिवई सोऽहमेव तु ॥ ९८ ॥ [154]

श्लोस्द्वयमधीत्यैवं शिवार्पुतमना मुनिः ।

---

[150][94a] हस्ते पुष्पं गृहीत्वा, हृत्संपूजितयाक्षमालया मूलमन्त्रमष्टोत्तरशतं जप्त्वा, अस्त्रकवच-हृदयमन्त्रैर्हृदयकवचास्त्रमन्त्रैः संपुटीकृत्य, अस्त्ररक्षितं कवचावकुण्ठितं दक्षिणहस्ते गृहीत्वा, सार्थ्यजलजपमुद्भवमुद्रया भूमिष्टजानुः ... (A., p. 115)

[151][95a] गुह्यशब्देन रहस्यपर्यायेण 'पञ्चविंशोऽयं पुरुष' इत्यादिश्रुतिसिद्धानि पुरुषप्राकृतानि वस्तून्युच्यन्ते । एतान्यतीत्य स्थितानि सिद्धान्तसिद्धानि अतिगुह्यानि । अतिगुह्यशब्देन बिन्दुबैन्दवानि तत्त्वानि नादादिवैखर्यन्तशब्दरूपाणि मायामायेयानि कलादिरागान्तानि, तत्तत्तत्त्ववासिनो विद्येश्वराः सर्वे आत्मानश्च कथ्यन्ते । एते सर्वेऽपि यस्याधिष्ठेयाः स गुह्यातिगुह्यः ... (N., p. 117)

[95b] अयं भुक्तिमुक्तिसाधकस्य खकृतजपस्य विस्मयसंकीर्तनकर्मनाशजलस्पर्शादिभिः विनाशशङ्कया तत्संरक्षणाय शिवहस्ते निक्षेपः । (Śivārcanācandrika, p. 95)

[152][96a] इति सहृदा श्लोकत्रयेण जपं कर्म तथा मान क्रमेण शिवस्य वरदहस्ते निवेदयेत् । (A., p. 116)

[153][97a] एतेन दीक्षोत्तरकालम् अबुद्धिपूर्वप्राप्तं पापकर्म अकामतया प्राप्तं कर्म चेप्यते बुद्धिपूर्वकृतस्य पापसामान्यस्य विशेषशास्त्रेषु प्रायश्चित्तस्य श्रुतत्वात् । काम्यस्य च कर्मणो मुमुक्षोनिषिद्धत्वाच्च । अतः शङ्कर एतादृशं कर्म नाशयेत्यर्थः । (N., p. 117)

[154][98a] "शिवो दाता" इत्यनेन श्लोकेनात्मनिवेदनं क्रियते । अस्य पूर्वार्धनात्मनिवेदनस्य संप्रदानभूतः शिव उच्यते । शिवो दाता शिवशब्देन नित्यनिर्मलनिरतिशयसर्वार्थज्ञान क्रियारूप शिवत्वयुक्तः परमेश्वर उच्यते । स एव दाता अनाद्यशुद्धियुक्तानामाशोधकः । "दैप शोधने" इत्यस्माद्धातोनिवृत्तं रूपं दातेति । शिवो भोक्ता स एव सर्वेषां रक्षकः । भोक्तेति "भुज पालनाभ्यवहारयोः" इत्युक्तत्वाद् अत्र भुजिः पालन एव वर्तते । शिवः पालक एव वर्तते । अभ्यवहारासंभवात् "अनश्नन्नन्यो अभिचाकशीति" इति श्रुतेः । शिवः सर्वमिदं जगत् स शिवः शुद्धमिश्राशुद्धरूपमिदं सर्वं जगद् रक्षकत्वेन शोधकत्वेन च व्याप्य स्थितः । अस्मान्नान्यः शोधको रक्षकश्च विद्यते । उत्तरार्धेन दाता अस्य कर्तृकारक आत्मोच्यते । (N., pp. 117-118)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

जपन्मुमुक्षुर्देवाय तथैव विनिवेदयेत् ॥ ९९ ॥

दशांशेन शिवाङ्गानां जपं कृत्वा निवेद्य च ।

अर्घ्यं धूपादिकं दत्त्वा स्तुत्वा च विविधैः स्तवैः ॥ १०० ॥ 155

शिवं प्रदक्षिणीकृत्य संतुष्टं रापरिग्रहम् ।

भक्त्या प्रणाममष्टाङ्गं विदध्यादष्टमूर्तये ॥ १०१ ॥ 156

समाधिना तपोध्यानधारणाभावनाजपैः ।

निजमूर्तौ गुरोर्मूर्तौ पुस्तके सलिलेऽनले ॥ १०२ ॥ 157

---

155[100a] पञ्चावरणस्तोत्रैरन्यैरपि श्रुतिस्मृतिपुराणागमादिदृष्टैः पूर्वाचार्यकृतैः स्तोत्रैर्वा यथासंभवं स्तुवीत । स्वकृतम्तोत्रं श्रुतितुल्यमिति पौराणिकाः । (Sivarcondcandrika, p. 99)

156[101a] तत् प्रदक्षिणं त्रिविधं सव्यमपसव्यं सव्यापसव्यं चेति । देवं खस्य दक्षिणभागे कृत्वा क्रियमाणं सव्यम् । तद्विपरीतमपसव्यम् । उभयं मिलितं सव्यापसव्यम् । त्रिविधमपि इन्द्रदिगादीन्द्रदिवपर्यन्तं कर्तव्यम् । सव्यापसव्यं सोमसूत्रस्थानादि सोमसूत्रस्थानान्तं वा कर्तव्यम् । तत्र सव्यं ब्रह्मचारिणाम् अपसव्यं यतीनां सव्यापसव्यं गृहिवानप्रस्थयोरिति कश्चन पक्षः । सव्यं साधारणम् अपसव्यं यतीनामेव सव्यापसव्य दीक्षितानामेवेत्यपर: पक्षः । (Sivarcandcandrika, p. 100)

[101b] "पूजासाफल्य सिद्ध्यर्थं प्रदक्षिणमवश्यकम् ।
पदात्पदान्तरं गच्छेत् करौ चलनवर्जितौ ।
स्तुतिर्वाचा हृदि ध्यानं चतुरङ्गं प्रदक्षिणम् ॥
आसन्नप्रसवा नारी तैलपूर्ण यथा घटम् ।
वहन्ती शनकैर्याति तथा कुर्यात्प्रप्रदक्षिणम "। (op. cit., pp. 99-100)

[101c] "शिरो हस्तौ च कर्णौ च चिबुकं बाहुयुग्मकम् । अष्टाङ्गं च नमस्कारम्"
(Diptagama, cité par N., p. 129)

[101d] प्रणामश्चतुर्विधः । अष्टाङ्गः पञ्चाङ्गः व्यङ्गः एकाङ्गश्च । अष्टाङ्गो द्विविधः दण्डप्रणामः केवलप्रणामश्च । पद्भ्यां कराभ्याम् उरसा शिरसा वाचा क्रियमाणो दण्डप्रणामः । पादद्वयेन करद्वयेनोरसा शिरसा वाचा मनसा धिया दृष्टया च क्रियमाणो दण्डप्रणाम इति पक्षान्तरम् । अत्र मनसेत्यनन्यमनस्कत्वमुच्यते । धियेति शिवमहिमानुसन्धानरूपस्तोत्रं विविच्यत इति भेदः । पादद्वयेन जानुद्वयेन करद्वयेन उरसा शिरसा मनसा वाचा दृष्टया च क्रियमाण इति कश्चन पक्षः । शिरसा हस्ताभ्यां कर्णाभ्यां चिबुकेन बाहुभ्यां च भुवं संस्पृश्य क्रियमाणः केवलप्रणामोऽष्टाङ्गः । शिरसा हस्ताभ्यां जानुभ्यां च भुवं स्पृष्टा क्रियमाणः पञ्चाङ्गः । शिरो हस्तौ बाह च जाननि निधाय क्रियमाणः पञ्चाङ्ग इति पक्षान्तरम् । शिरसि हस्ताभ्यामञ्जलिबन्धनं व्यङ्गनमस्कारः । केवलं शिरसैव नमनमेकाङ्गनमस्कारः। एते प्रणामा देशकालबलाद्यपेक्षया यथासंभवं विनियोक्तव्याः । (Śivārcanacandrikā, pp. 100-101)

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

चित्रादौ स्थण्डिले वापि लिङ्गेऽभ्यर्च्यत्यन्तमुत्तमम् ।

यज्ञनं बहुधा शम्भोर्यथादृष्टमुदाहृतम् ॥ १०३ ॥

## अग्निकार्यविधिः

### ।। अग्निस्थानगमनविधिः ।।

अथेशादेशमादाय यायादग्निनिकेतनम् ।

प्रदक्षिणं ससम्भारमर्घ्यपात्रकरो मुनिः ॥ १ ॥[158]

यागोपकरणं सर्वं दिव्यदृष्ट्यावलोकयेत् ।

कुण्डनाभिं पुरस्कुर्वन्नुपविश्योत्तराननम् ॥ २ ॥[159]

### ।। कुण्डसंस्कारविधिः ।।

निरीक्षणं च कुण्डस्य प्रोक्षणं ताडनं कुशैः ।

विदध्यादस्त्रमन्त्रेण वर्मणाभ्युक्षणं मतम् ॥ ३ ॥

खड्गेन खातमुद्धारं पूरणं समतामपि ।

कुर्वीत वर्मणा सेकं कुट्टनं तु शराणुना ।। 4 ।।[160]

---

[157][102a] तदनु देवस्याग्नेयदिग्भागे सकृत्प्रयोगेणासनं षडुत्थं वा दत्त्वा, तत्र मूर्तित्वेन गुरुमूर्तौ मूर्तिमन्त्रेण विन्यस्य, तस्यां शिवमावाह्य, पाद्यादिकं दत्त्वा, गन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्य, शिवं ध्यात्वा, "श्रीमद्देशिकपादेभ्यः सशक्तिभ्यो नमो नमः । सदा शिष्टात्मचिद्वयक्तिकारणेभ्यो नमो नमः ।" इत्यादिस्तोत्रादिभिस्तोषयेत् ॥ (A., p. 119)

[102b] तदनु देवस्य पश्चिमदिग्भागे "ओं हां योगपीठाय नमः । ओं हां हौं विद्यापीठाय नमः" इति विद्यापीठं संपूज्य, "सकलाज्ञानहं विश्वविज्ञानप्रदमीधरम् । विद्यापीठस्थमादृत्य मनोवाग्विग्रहैनमः ॥" इत्यादिभिः स्तुत्वा.... (A., pp. 119-120)

[158][1a] अग्निकार्याधिकारित्वमभिषेकादनन्तरम् ।
यतस्तेन विनाचार्या दीक्षादौ नाधिकारिणः ॥ (Sarasangraha, citée par N.. p. 128)

[1b] हुतेनैव तु मुच्यन्ते साधका जन्मबन्धनात् । (N. p. 126)

[159][2a] शुद्धदेशोत्थसिकतैरनार्द्रैर्हस्तविस्तृतम् ।अङ्गुलत्रयमानोर्ध्वं समं निम्नोन्नतं न च ॥ (Karanagama, cite par N., P. 126)

[2b] याम्यनैर्ऋतवायव्येभ्योऽन्यस्यां दिशि कल्पितं कुण्डं स्थण्डिलं वा समासाद्य, पूर्वास्य उत्तरास्यो वा समुपविश्य, कुण्डे वा स्थण्डिले वा न्यस्तमूलेन चक्षुषा निरीक्षणम् , शिवमन्त्रेण प्रोक्षणताडने, कुशैर्हुंफडन्तास्त्रेणाभ्युक्षणम् ... (A. p. 124)

[160][4a] कुण्डे हस्तमिते वृत्ते वेदाश्रे वास्त्रशोधिते । उत्कीर्णे पूरिते नीते समतां सुदृढीकृते ॥

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

संमार्जनं समालेपं कलारूपप्रकल्पनम् ।

त्रिसूत्रीपरिधानं च वर्मणाभ्यर्चनं हृदा ॥ 5 ॥[161]

रेखात्रयमुदक्कुर्यादेकां पूर्वाननामथ ।

कुशेन शिवमन्त्रेण यद्वा तासां विपर्ययः ॥ 6 ॥[162]

वज्रीकरणमस्त्रेण हृदा दर्भैश्चतुष्पथम् ।

अक्षपाटं तनुत्रेण विन्यसेद्विष्टरं हृदा ॥ 7 ॥[163]

## ॥ वागीश्वरीवागीश्वरावाहनम् ॥

अतसीपुष्पसङ्काशां तत्र देवीं सलक्षणाम् ।

तद्वद्वागीश्वरं देवं हृदा विन्यस्य पूजयेत् ॥ 8 ॥

## ॥ वह्निविन्यासः ॥

वह्निं सदाश्रयानीतं शुद्धपात्रोपरि स्थितम् ।

क्रव्यादांशं परित्यज्य वीक्षणादिविशोधितम् ॥ 9 ॥[164]

औदर्यं बैन्दवं भौतमेकीकृत्यानलत्रयम् ।

विन्यस्य वह्निचैतन्यं वह्निबीजेन देशिकः ॥ 10 ॥[165]

---

सिक्ते व्युदस्तरजसि प्रलिप्ते वज्रलक्ष्मणि । साक्षापाटचतुर्मार्गे हृदा संधाय विष्टरम् ॥
देवीमावाहयेद्विद्यां विधिवद्विश्वमातरम् । (मृगेन्द्रागमः, क्रियापादः)

[4b] वज्रीकरणमस्त्रेण रेखास्तिस्रस्तु पूर्वगाः । याम्यसौम्यमुखा त्वेका वज्रमेतत्प्रकीर्तितम् ॥
(स्वतन्त्र, भट्टनारायणकण्ठदानस्य पुत्रस्य व्याख्या, मृगेन्द्रागमः, क्रियापादः, पटल-6, श्लो.2-3)

[161][5a] कुण्डमध्यपूर्वयाम्योत्तरपश्चिमेषु शान्त्यतीतादिकलामन्त्रान्न्यस्य, कलामयं परिकल्प्य, त्रिसूत्र्यास्त्रेणावेष्ट्य, ओं हां कलामयाय कुण्डय
नमः, इत्यभ्यर्च्य.... (A., P.234)

[162][6a] यद्युत्तराभिमुखस्तदा उदगग्रं रेखात्रयं रेखामेखां प्रागग्रां च सम्पादयेत् । (N.p.126)

[163][7a] त्रिशूलाकृतिना कुशत्रयेण वज्रीकरणं पूर्वोत्तराग्रकुशद्वयेन चतुष्पथन्यासमस्त्रेण, कुण्डस्याभ्यन्तरेसमन्तादुत्थितैः कुशैरक्षपाटं कवचेन विधाय, मध्ये कूर्चरूपं विष्टरम् "ओं हां वागीश्वरीवागीश्वरासनाय नमः" इति दत्त्वा ... (A., p. 234)

[164] [9a] 'ओं हां वागीश्वराय नमः' इति गन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्य, अरणेः सूर्यकान्ताद् द्विजगृहात् खगृहाहा वह्निं मृत्पात्रे ताम्रपाने वानीय, आग्नेय्यामैशान्यां नैर्ऋत्यां का निधाय ... (ibid)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हूं वह्निचैतन्याय नमः ।

संहितामन्त्रितं वह्निं धेनुमुद्रामृतीकृतम् ।

रक्षितं हेतिमन्त्रेण कवचेनावकुण्ठितम् ।। 11 ।।

पूजितं त्रिः परिभ्राम्य कुण्डस्योर्ध्वं प्रदक्षिणम् ।

शिवबीजमिति ध्यात्वा वागीशीगर्भगोचरे ।। 12 ।।

वागीश्वरेण देवेन क्षिप्यमाणं विभावयेत् ।

भूमिष्ठजानुको मन्त्री हृदात्मसंमुखं क्षिपेत् ।। 13 ।।[166]

**।। वह्निविन्यासानन्तरकरणीयविधिः ।।**

ततोऽन्तःस्थितबीजस्य नाभिदेशे समूहनम् ।

संवृति परिधानस्य शौचमाचमनं हृदा ॥ १४ ॥[167]

गर्भाग्नेः पूजनं कृत्वा तद्रक्षार्थं शराणुना ।

बध्नीयाद्दर्भजं देव्याः कङ्कणं पाणिपल्लवे ।। १५ ॥

**।। गर्भाधानादिसंस्कारविधिः ।।**

गर्भाधानाय सम्पूज्य सद्योजातेन पावकम् ।

ततो हृदयमन्त्रेण जुहुयादाहुतित्रयम् ॥ १६ ॥

पुंसवनाय वामेन तृतीये मासि पूजयेत् ।

आहुतित्रितयं दद्याच्छिरसाम्बुकणान्वितम् ॥ १७ ॥

---

[165][10a]क्रव्यादांशं परित्यज्य निरीक्षणादिचतुस्संस्कारैः संस्कृत्य "ओं हां हां हां वह्निमूर्तये नमः" इत्यनेन मन्त्रेण संहारमुद्रया वह्निमादाय, पूरकेण इडया आकृत्या, कुम्भकेन नाभ्यग्निना बैन्दवेन च संयोज्य एकीकृत्य, रेचकेण पिङ्गलया "ओं हूं वह्निचैतन्याय नमः" इति प्रदीपकलिकोपमम् आग्नेयं बीजमुद्रबा निवेश्य..... (A., pp.124-125)

[166][13a]शिवबीजमिति ध्यात्वा, पितरावीशदिग्गतशिरसौ ध्यायन् वागीश्वरीगर्भनाड्यां वागीश्वरेण क्षिप्यमाणं विभाव्य .... (A., p.235)

[167][14a] नाभिः स्यात् कुण्डमध्ये तु सार्धमानेन निर्मिता।
तच्चतुर्थांशतोऽतुङ्गा पद्माकारं यथा भवेत् ॥ (Kanikagana, cite par N., p. 160)

[14b] शौचाचमनार्थ तोयबिन्दु हृदा दत्त्वा, कवचेन सदिन्धनैराच्छाय, अस्त्रैण प्रज्वाल्य, "ओं हां गर्भामये नमः" इति गर्भाग्नि संपूज्य, गर्भरक्षार्थमस्त्र-जप्तदर्भककणं देवीहस्ते वध्वा, दक्षिणमेखलोपरि निधाय ... (A.,p. 235)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

सीमन्तोन्नयने षष्ठे मासि संपूज्य रूपिणा ।

जुहुयादाहुतीस्तिस्रः शिखया शिखयैव तु ॥ १८ ॥

वक्त्राङ्गकल्पनां कुर्याद्वक्त्रोद्घाटननिष्कृतौ ।

### ॥ जननान्तरकरणीयविधिः ॥

जातकर्म नृवर्मभ्यां दशसे मासि पूजयेत् ॥ १९ ॥[168]

वह्निं संधुक्ष्य दर्भाग्रैः स्नानं गर्भमलापहम् ।

सुवर्णबन्धनं देव्याः कृतं ध्यात्वा हृदार्चयेत् ॥ २० ॥ .

सद्यः सूतकनाशाय प्रोक्षयेदस्त्रवारिणा ।

कुण्डं तु बहिरस्त्रेण ताडयेदुर्मणोक्षयेत् ॥ २१ ॥

अस्त्रेणोत्तरपूर्वाग्रान् मेखलासु बहिः कुशान् ।

आस्तीर्य स्थापयेत्तेषु हृदा परिधिविष्टरान् ॥ २२ ॥[169]

वक्त्राणामस्त्रमन्त्रेण ततो लालापनुत्तये ।

समिधः पञ्च होतव्याः प्रान्तमूले घृतप्लुताः ॥ २३ ॥[170]

### ॥ अग्निशिशुरक्षणप्रकारः ॥

ब्रह्माणं शङ्करं विष्णुमनन्तं च हृदार्चयेत् ।

पूर्वायुत्तरपर्यन्तं परिधिस्थानानुक्रमात् ॥ २४ ॥

इन्द्रादीश्वरपर्यन्तान् विष्टरस्थानानुक्रमात् । ।

अग्नेरभिमुखीभूतान्निजदिक्षु हृदार्चयेत् ॥ २५ ॥

---

[168][19a]वक्त्राङ्गकल्पनाम्-शिरोवदनग्रीवोरुपादाद्यवयवक्ल तिम् । अनेन कर्मणात्र शिवाग्नेर्वपुर्निष्पन्नमिति मन्तव्यम् । (N., p. 163)

[19b] निष्कृतिं च निःशेषकरणं च । एवमाख्यातं श्रीमत्सोमशम्भुपद्धतिव्याख्याकारेण-वक्त्रागकल्पनार्थ निष्कृत्यर्थ चात्र शिखामन्त्रेण त्रिवारं प्रत्येकं जुहुयात् । तथा श्रीरामानाथपद्धत्याम् -

"संपूज्य शिखया हुत्या त्रिधा क्षत्रागवलप्तये ।
उद्घाटनाय वक्त्राणां निष्कृत्यै च तथा त्रिधा" ॥ इति । (N., p. 163)

[169][22a]तन्माना ऋजवः सास्तित्कुण्डसमिदुद्भवाः ।
निर्वणाश्च समच्छेदाः प्रोक्ताः परिधयः समाः ॥ (Kamikagama. cité par N., p. 164)

[170][23a]वक्त्राणां लालापनोदनाय अग्नेः पुष्टये च मूलाग्रयोवृताक्ताः पञ्चसमिधः खड्गेन हुत्वा ... (A., p. 236) A., p. 235)

In Public domain. Digitization: Muthulakshmi Research Academy

[illegible]

शैवीमाज्ञामिमां तेषां श्रावयेत्तदनन्तरम् ॥ २६ ॥

## ॥ स्रुक्स्रुवसंस्कारः ॥

गृहीत्वा सुक्सवाबू वदनाधोमुखौ क्रमात् ।।

प्रताप्यागौ त्रिधा दर्भमूलमध्याग्रकैः स्पृशेत् ॥ २७ ॥[171]

कुशस्पृष्टप्रदेशेषु चात्मविद्याशिवात्मकम् ।

क्रमात्तत्त्वत्रयं न्यस्य हां ही हूं शम्बरैः क्रमात् ॥ २८ ॥

स्रुचि शक्ति स्रुवे शम्भु विन्यस्य हृदयाणुना ।

त्रिसूत्र्यावेष्टितग्रीवौ पूजितौ कुसुमादिभिः ॥ २९ ॥[172]

कुशानामुपरिष्ठात्तौ स्थापयित्वा खदक्षिणे ।

## ।। आज्यसंस्कारः ।।

गव्यमाज्यं समादाय वीक्षणादिविशोधितम् ॥ ३० ॥

खकां ब्रह्ममयीं मूर्ति संचिन्त्यादाय तघृतम् ।।

कुण्डस्योर्ध्वे विधावर्त्य तापयित्वाग्निगोचरे ॥ ३१ ॥[173]

---

[171] [27a]ततः सुक्नुवौ सकुशाबूर्ध्ववदनाधोमुग्वौ गृहीत्वास्त्रेण संप्रोक्ष्य, कवचेनाभ्युक्ष्य, अवकुण्याग्नौ प्रताप्याम्राग्य, कुशाग्रेण तदनं संस्पृश्य, पुनः परिश्राग्य, मध्येन मध्यं संस्पृश्य, पुनराम्राम्य, मूलेन मूलं संस्पृश्य, परिभ्राम्य ... (A., p. 236)

[172] [29a]नुचि शक्ति सुवे शम्भु न्यस्त्वा, वर्मणा त्रिसूत्रीवेष्टितम्रीवात्मनः सम्यदिभागे कुशोपरि मूलेन संस्थाप्य, हृदा संपूजयेत् । (A., p. 236)

[173] [31a].... अग्निगोचरे तापयित्या, आरोग्यां संस्थाप्य, दर्भाग्रेण धृतबिन्दुमादाय, "ओं हां ब्रह्मणे खाहा" इति हुत्वा, कुशाग्रेण आज्यबिन्दुमादाय, "ओं ही विष्णवे इति स्थापनम्। पुनर्विष्णुमयं वदेहं ध्यावा, ऐशान्यामधिश्रित्य, कुशाग्रेण आज्यबिन्दुमादाय, "ओं हूं रुद्राय खाहा" स्वाहा" इति हुत्या, इत्यधिश्रयणम् । पश्चात्स्वमूर्ति रुद्रमयीं मत्वा नाभौ धृत्वा, "ओं हूं रुद्राय खाहा" इत्याज्यबिन्दु कुशाग्रेण जुहुयादित्युदास्य . . . (A., p. 236)

[31b] अत्र "ओं हां ब्रह्मणे स्वाहा" इति मन्त्रहोमेन तापनाल्यसंस्कारः कृतः ॥ (N., P. 165)

स्वकां ब्रह्ममयीं मूर्ति धृत्वादाय कुशाग्रतः ।
ब्रह्मणे जुहुयाद्विन्दं स्वाहान्तहृदयाणुना ॥
तापन तत्समाख्यात पुनविष्णुमय स्वयम् ।
ईशकोणे वृतं धृत्या विष्णवे जुहुयात्ततः ॥

In Public domain, Digitization Muthulakshmi Research Academy

पुनर्विष्णुमयीं ध्यात्वा घृतमीशानगोचरे ।

धृत्वादाय कुशाग्रेण वाहान्तशिरसाणुना ॥ ३२ ॥

जुहुयाद्विष्णवे बिन्दुं रुद्ररूपमनन्तरम् ।।

भावयेन्निजमात्मानं नाभौ धृत्वोत्प्लवेत्ततः ॥ ३३ ॥

प्रादेशमात्रदर्भाभ्यामङ्गष्ठानामिकाग्रकैः ।।

धृताभ्यां संमुखं बरस्त्रेणोत्प्लवमाचरेत् ॥ ३४ ॥[174]

हृदात्मसंमुखं तद्वत्कुर्यात्संप्लवनं ततः ।

हृदालब्धं दग्धदर्भं शस्त्रक्षेपात्पवित्रयेत् ॥ ३५ ॥[175]

दीप्तेनापरदर्भेण नीराज्यान्येन दीपयेत् ।

अस्त्रमन्त्रेण निर्दग्धं वह्नौ दर्भं पुनः क्षिपेत् ॥ ३६ ॥

क्षिप्त्वा घृते कृतग्रन्थिं कुशं प्रादेशसंमितम् ।

पक्षद्वयमिडादीनां त्रयं चाज्ये विभावयेत् ॥ ३७ ॥

क्रमाद्भागत्रयादाज्यं सुवेणादाय होमयेत् ।

स्वेत्यग्नौ हेति तद्भागे शेषमाज्यं क्षिपेत्क्रमात् ॥ ३८ ॥[176]

---

इत्यधिश्रयणं ख्यातं नाभौ धृत्वा तथा वृतम् ।
रुद्रो रुद्राय तदद्यादुद्वासनमितीरितम् ॥
कचिदेतत्त्रयं प्रोक्तं हृच्छिरश्चूलिकाणुभिः ॥ (N., p. 166)

[174][34a]प्रादेशमात्र दर्भागद्वयनिर्मितं मध्यग्रन्थिपवित्रकमङ्गुष्ठानामिकाभ्यां गृहीत्वा अस्त्रेण आज्यमग्निसंमुख त्रिधोत्प्लावयेत् । (A., p. 236)

[34b] अत्र वामकराङ्गष्ठानामिकाभ्यां मूलभागं तदितरकराङ्गुष्ठानामिकाभ्यामग्रभागं गृह्णीयादिति बोध्यम् । (N.. p. 166)

[34c] सूक्ष्मरूपाणां विनानामूर्ध्वगमनमुत्प्लवनम् । तेषामेव विनानां सर्वथाघोगमनं संप्लवनम् इत्यभिहितं श्रीमद्बाल ज्ञानरत्नावल्याम् । (N.. p. 166)

[175][35a]तत्पवित्रप्रन्थिमुन्मुच्य. भनौ क्षिप्वा. हृदयाभिमन्त्रितं दग्धदर्भौरमुकमस्त्रणघृते क्षिप्वा. पवित्रीकृत्य. तदप्यमावस्त्रेण क्षिपेत् । (N.. p. 166)

[176][38a]ततः प्रादेशमात्रं मध्यग्रन्थिकुशद्वयं प्रणवेन वृतमध्ये न्यरत्या. दक्षिणवामक्रमेण शुक्लकृष्णपक्षद्वयं दक्षिणवाममध्यभागेषु पिङ्गलेडासुषुम्नानाडीत्रयं च संकल्प्य. सन्यभागात्सुवेणाज्यमादाय. "ओं हां अग्नये स्वाहा" इत्यग्निदक्षिणनेत्रे. वामभागादाज्यमादाय "ओं हां सोमाय स्वाहा" इत्यग्निवामनेत्रे. मध्यादादाय "ओं हां अग्नीयोमाभ्यां खाहा" इत्यग्निमध्यनेत्रे. "ओं हां अग्नये खिष्टकृते खाहा" इत्यग्निवक्त्रे च खेति चिद्धुत्वा.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां अग्नये स्वाहा ।

ओं हां सोमाय स्वाहा ।

ओं हां अग्नीषोमाभ्यां स्वाहा ।

उद्घाटनाय नेत्राणामग्नेनैत्रत्रये मुखे ।

स्रवेण घृतपूर्णेन चतृ माहुति यजेत् ॥ ३९ ॥ .

ओं हां अग्नये स्विष्टकृते स्वाहा ।

अभिमन्त्र्य षडङ्गेन रेचये नुमुद्रया । .

अवकुण्ठ्य तनुत्रेण रक्षेदाज्यं शराणुना ॥ ४० ॥

हृदाज्यबिन्दुविक्षेपात्कुर्यादन्याज्यशोधनम् ।

**।। अग्नेर्वक्त्राभिधारादिविधिः ।।**

वक्त्राभिघारसन्धानं वक्त्रकीकरणं ततः ॥ 41 ॥

ओं हं सद्योजाताय स्वाहा ।

ओं हिं वामदेवाय खाहा ।

ओं हुं अघोराय स्वाहा ।

.ओं हे तत्पुरुषाय स्वाहा ।

ओं हों ईशानाय स्वाहा ।

इत्येकैकया घृताहुत्याभिधारः ।

ओं हं हिं सद्योजातवामदेवाभ्यां स्वाहा ।

ओं हिं हुं वामदेवाघोराभ्यां स्वाहा ।

ओं हैं हैं अघोरतत्पुरुषाभ्यां स्वाहा ।

ओं हे हों तत्पुरुषेशानाभ्यां स्वाहा ।

---

शेषमाज्यं तत्तद्भागेषु हेति क्षिपेत् शुक्लपक्षे । कृष्णपक्षे तु "ओं हां सोमाय खाहा", "ओं हां अग्नये स्वाहा", "ओं हां सोमाग्निभ्यां स्वाहा", ओं हां अग्नये विष्टकृते स्वाहा" इत्यग्नेर्वामदक्षिणमध्यनेत्रेषु वक्त्रे च पूर्ववद्दत्वा, आज्यं संहितयाभिमन्य, संरक्ष्यायकुण्ठ्य, मूलेन धेनुमुद्रया अमृतीकृत्य, मूलेन संपूज्य, हृदयेनाज्यबिन्दुशेपादन्याज्यशोधनं कुर्यात् । (A., p. 287)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

इति वक्त्रानुसन्धान तथैव परिकीर्तितम् ।

अग्नितो गतया वायुं नैर्ऋत्यादिशिवान्तया ।

वक्त्राणामेकतां कुर्यात्स्रवेण घृतधारया ।

ओं हं हिं हुं हे हों सद्योजात-वामदेवाघोर-

तत्पुरुषेशानेभ्यः स्वाहा ।

इतीष्टवक्त्रे वक्त्रान्तर्भाववक्त्रैक्यकल्पनम् ।

अथवा कुण्डमानत्वं यदिष्टयदने स्मरेत् ।

अन्तर्भाव्यान्यवक्त्राणि तदेकीकरणं मतम् ॥ ४२ ॥[177]

### ।। अग्नेर्नामकरणविधिः ।।

ईशेन वह्निमभ्यर्च्य दत्त्वास्त्रेणाहुतित्रयम् ।

कुर्यात्सर्वात्मना नाम शिवाग्निस्त्वं हुताशन ॥ ४३ ॥[178]

### ।। वागीश्वरीवागीश्वरविसर्जनादिविधिः ।।

हृदाचितौ विसृज्याग्नेः पितरौ विधिपूरणीम् ।

मूलेन वौषडन्तेन दद्यात्पूर्णा यथाविधि ॥ ४४ ॥[179]

### ।। शिवयजनपूर्वकहोमविधिः ।।

ततो हृदम्बुजे साङ्गं सासनं भास्वरं परम् ।

यजेत्पूर्ववदावाह्य प्रार्थ्याज्ञां तर्पयेच्छिवम् ॥ 45 ॥[180]

---

[177][42a]ईशाने मुक्तये होमः पुरुषे त्वणिमादिकम् । प्रायश्चित्तादिकं घोरे तथा स्यात्क्रूरकर्मणि ॥
वश्याकर्षणहोमार्थ वामदेवेन होमयेत् ।
नित्यकर्मविधान तु वक्त्रेऽस्मिन्पश्चिमे हितम् ॥ (Brhatkalottarāgama, citee par N., p. 169)
[42b] ध्यात्वा यवत्राणि पञ्चाग्नेर्येन यत्कर्म वाञ्छितम् ।
तन्मुखमूर्ध्वं कुर्वीत तत्स्थाने चोर्ध्वगं मुखम् ॥
अन्तर्भाव्यान्यवक्त्राणि तच्च कुण्डप्रमाणकम् । (N., p. 169)

[178][43a]ततो नामकरणार्थमीशेनाभ्यर्य, अस्त्रेण आहुतित्रयं दत्त्वा, "ओं हां शिवाग्निस्त्वं हुताशन" इति नाम कृत्वा, हृदयेन वागीशीवागीशावभ्यर्थ. आहुतित्रयं दत्वा विसृज्य ... (A., p. 237)

[179][44a]मध्यजिह्वायां चूडान्तसंस्कारपूरणार्थ वौषडन्तमूलेन पूर्णा दद्यात् । (A., p. 238)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

यागाग्निशिवयोः कृत्वा नाडीसन्धानमात्मनः ।

शक्त्या मूलाणुना होमं कुर्यादङ्गैर्दशांशतः ॥ ४६ ॥[181]

### ।। होमद्रव्यमानविधिः ।।

घृतस्य कार्षको होमः क्षीरस्य मधुनस्तथा ।

शुक्तिमात्राहुतिर्दनः प्रसूतिः पाथसस्य तु ॥ ४७ ॥

पथ्यवत्सर्वभक्ष्याणां लाजानां मुष्टिसम्मितम् ।

खण्डत्रयं तु मूलानां फलानां स्वप्रमाणतः ॥ ४८ ॥

ग्रासार्धमात्रमन्नानां पञ्च सूक्ष्माणि होमयेत् ।

इक्षोरापर्वकं मान लतानामङ्गुलद्वयम् ॥ ४९ ॥

पुष्पं पत्रं स्वमानेन समिधस्तु दशाङ्गलाः ।

चन्द्रचन्दनकाश्मीरकरतूरीयक्षकर्दमान् ॥ ५० ॥

काषायसम्मितानेतान् गुग्गुलु बदरास्थिवत् ।

कन्दानामष्टमं भागं जुहुयाद्विधिना परम् ॥ ५१ ॥

होमं निवर्तयेदेवं ब्रह्मबीजपदैस्ततः ।

### ।। पूर्णाहुतिप्रकारः ।।

घृतेन स्रुचि पूर्णे तु निधायाधोमुखं स्रुत्रम् ॥ ५२ ॥

---

[180][45a]शिवं पूर्ववदभ्यर्च्य इति । अत्र पवित्रान्तं संपूजयेत् । तथा ज्ञानरत्नावल्याम् "ततस्तद्वहिहृत्पने पूजयेत्पूर्ववत् सासनं साङ्गमाश्रयोपाधिरूपं सोपचार शिवं पवित्रान्तं संपूज्य, भगवस्त्वां तर्पयामीत्याज्ञां प्राथ्य नाडीसन्धानेन । होमं कुर्यात् । इति (N., p. 127)

[45 b] अग्ने त्वमैश्वरं तेजः पावनं परमं यतः ।
तस्मात्त्वदीयहृत्पने संस्थाप्य तर्पयामि तम् ॥ इत्याज्ञां प्राथ्य ..... (Ar, p. 171)

[181][46a]अनन्तरमनेविग्रहं मध्यनाड्या प्रविश्य, तदीयहृत्पद्ये पूर्ववद् भाखरं भगवन्तं सासन सावरणमभ्यर्च्य. धूपदीपौ दत्त्वा. शिक्ववक्त्राग्निवक्त्रयोः संधानं कृत्वा. निस्सृत्य, मूलमन्त्रमुच्चार्य. वहिस्थशिवनासा-विनिर्गतज्योतीरूपशिखा यागस्थशिवालीनां रश्मिमात्रावियोगेनावच्छिन्नामुभयत्र कृतास्पदां ध्यायेत् । (A.. pp. 171-172)

[46b] कुर्यात्खनाडीसन्धानं कुम्भयागाग्निशंकरैः । (Magendrapadithals, citéo par N., p. 173)

[46c] इति पूर्णां विधायोपविश्य चर्वाद्यर्थमग्नि विभज्य स्थानान्तरे संरक्ष्य शिवाग्नेराप्यायनायाग्नेः पुष्टये च अकाराद्यैः स्वरैः पोडशाङ्गुलानिध्मान् पलाशान् जुहुयात् । (Ar p. 238)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

स्रुगग्रे पुष्पमारोप्य पश्चाद्वामेन पाणिना ।

पुरः सव्येन तौ धृत्वा शङ्खसन्निभमुद्रया ॥ ५३ ॥

समुद्गतोर्ध्वकायश्च समपादः समुत्थितः ।

नाभौ तन्मूलमाधाय स्रुगग्रव्यग्रलोचनः ॥ ५४ ॥

ब्रह्मादिकारणत्यागाद्विनिस्सृत्य सुषुम्नया ।

वामस्तनान्तमानीय तयोर्मूलमतन्द्रितः ॥ ५५ ॥

मूलमन्त्रमतिस्पष्टं वौषडन्तं समुच्चरन् ।

तदग्नौ जुहुयादाज्यं यवसंयुतधारया ॥ ५६ ॥

आचामं चन्दनं दत्त्वा ताम्बूलप्रभृतीनपि ।

भक्त्या तदतिमावर्त्य विदध्यात्प्रणतिं पराम् ॥ ५७ ॥[182]

## ।। वह्निवस्थशिवविसर्जन विधिः ।।

ततो वह्नि समभ्यर्च्य (हुं)फडन्तास्त्रेण शम्वरान् ।

संहारमुद्रयाहृत्य क्षमस्वेत्यभिधाय च ॥ ५८ ॥

भास्वरान् परिधिस्थांश्च पूरकेण हृदाणुना ।

शुद्धया परयात्मीये स्थापयेद्ददयाम्बुजे ॥ ५९ ॥[183]

## ।। अन्तर्वलिविधिः ।।

सर्वपाकाग्रमादाय कृत्वा मण्डलकद्वयम् ।

अन्तर्बहिर्बलिं दद्यादाग्नेय्यां कुण्डसन्निधौ ॥ ६० ॥[184]

---

[182] [57a]ततोऽग्निहृत्पद्मे शिवं पूर्ववदभ्यर्य. नैवेद्यसमये तिलादिभिर्यथाशक्ति मूलेन ब्रह्माश्च दशांशतो हुवा. पूर्णा दत्त्वा. नैवेद्याय चरुं हुत्वा. आचमनचन्दनताम्बूलादि दत्त्वा. तद्भस्माभिवन्ध ... (A., p. 125)

[57b] अत्र · दर्भान् शिवाग्नौ संदीप्य तदभिव्यञ्जितशिवात्मना ललाटे तिलकं धृत्वेत्यर्थः । (N., P. 137)

[183] [59a]अष्टपुष्पिकया संपूज्य, पराङ्मुखार्यं दत्त्वा. अग्निस्थमुत्थाप्य, संयोज्य. शिवं निरपेक्षं विसृज्य. "ओं भूः स्वाहा". "ओं भुवः साहा" "ओं वः खाहा". "ओं भूर्भुवःस्वः खाहा" इत्याहुतिचतुष्टयं दत्त्वा. ब्रह्मादिभ्यो बलिं दत्त्वा. यहिं नमस्कृत्य. हुत भुक्त्वोपरमेन्युक्त्या. "ओं हौं हूं शिवाग्नये नमः" इति वहिं विसृज्य, ब्रह्मादीनपि व्युत्क्रमेण विसृजेत् । (A., p. 125)

[184] [60a]अत्र कुण्डस्य वहिकोणे मण्डलमेकं पश्चिमे मण्डलमेकं पूर्व चतुरश्रं कुर्यात् । (N.. p. 128)

[60b] "जलमिश्रान्नेन स्वाहान्तेन रुद्रादिभ्यो बलिं दत्त्वा" (Jilanaratnavali, citée par N., p. 168)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां रुद्रेभ्यः स्वाहा, पूर्वे ।

ओं हां मातृभ्यः स्वाहा, दक्षिणे ।

ओं हां गणेभ्यः स्वाहा, पश्चिमे ।

ओं हां यक्षेभ्यः स्वाहा, उत्तरे ।

ओं हां ग्रहेभ्यः स्वाहा, ईशाने ।

ओं हां असुरेभ्यः स्वाहा, आग्नेये ।

ओं हां राक्षसेभ्यः स्वाहा, नैर्ऋते ॥

ओं हां नागेभ्यः स्वाहा, वायव्ये ।

ओं हां नक्षत्रेभ्यः स्वाहा, मण्डलमध्ये ईशाने ।

ओं हां राशिभ्यः स्वाहा, वह्नौ ।।

ओं हां विश्वेभ्यः स्वाहा, नैर्ऋत्याम् ॥

ओं हां क्षेत्रपालाय स्वाहा, वरुणानिलयोर्मध्ये ।

**।। इत्यन्तलिविधानं सम्पूर्णम् ।।**

**।। लीलावत्यग्निकार्यविधिः ।।**

अथ संक्षेपतो दृष्टं लीलावत्यां शिवागमे ।
कुण्डे वा स्थण्डिले वापि वह्निकार्य तदुच्यते ॥ ६१ ॥
चक्षुषा न्यस्तमूलेन वीक्ष्य प्रोक्ष्य शराणुना ।
हुंफडन्तेन संताड्य कन्यादांशं परित्यजेत् ॥ ६२ ॥
अभ्युक्ष्य वर्मणा मूल् कुण्डे वह्नि नियोजयेत् ।

---

]60c] तान विसृज्य विनिर्गत्य वहिर्गोमयमण्डले ।
श्वभूतपतितप्रेतकाकादिभ्यो बलि क्षिपेत् ॥ (Siddhantasekhara, cilipar N., P. 129)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां हं हां वह्निमूर्तये नमः

संहारमुद्रयानेन बिन्दौ वह्निं निवेशयेत् ॥ ६३ ॥

पूरकेण ततो नाभौ विश्राम्योद्भवमुद्रया ।

रेचकेन प्रयोगेण, ओं हां हूं हां वह्निमूर्तये नमः

आग्नेयममुना बीजं प्रदीपकलिकोपमम् ॥ ६४ ॥

कुण्डस्थे पावके न्यस्य पञ्च ब्रह्माणि पूजयेत् ।

आहुतीः पञ्च मूलेन जुहुयात्तदनन्तरम् ॥ ६५ ॥

ध्रुवाद्येन हृदा नाम शिवाग्निस्त्वमिति न्यसेत् ।

ब्रह्माणं शंकरं विष्णुमनन्तं च हृदार्चयेत् ॥ 6६ ॥

॥ बाहिलिविधिः ॥

अथ द्वितीयमण्डले,

ओं हां इन्द्राय स्वाहा ।

ओं हां अग्नये स्वाहा ।

ओं हां यमाय स्वाहा ।

ओं हां निर्ऋतये स्वाहा ।

ओं हां वरुणाय स्वाहा ।

ओं हां वायवे स्वाहा ॥

ओं हां सोमाय स्वाहा ।

ओं हां ईशानाय स्वाहा ।

इति पूर्वादीशान्तदिक्षु ।

ओं हां ब्रह्मणे स्वाहा, एवमूर्ध्वभागमुद्दिश्य ऐशान्याम् ॥

ओं हां विष्णवे स्वाहा, अधोभागमुद्दिश्य नैर्ऋते ।

ओं हां क्षेत्रपालाय स्वाहा, तयोर्मध्ये ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
ततो मण्डलाद्बहिः,

ओं हां वायसादिभ्यः समयभेदिभ्यः स्वाहा ।

इति बहिर्वलिविधानम् ।

यागमण्डपाबहिर्बलिदेयः ।

ततो बलिद्वयमन्त्रान् संहारमुद्रयात्मनि निवेशयेत् ।

पूर्वाद्युत्तरपर्यन्तं दिक्षु कुण्डाबहिः क्रमात् ।

तदन्वाधारशक्त्यादि शिवमभ्यर्च्य पूर्ववत् ॥ ६७ ॥

जुहुयान्मूलमन्त्रेण शक्त्याङ्गैश्च दशांशतः ।

शिवं विसृज्य भूरादित्रयं च प्रणवान्वितम् ॥ ६८ ॥

क्रमेण यौगपद्येन दत्त्वाहुतिचतुष्टयम् ।

ओं हां हूं हृदयायेति पठित्वा मनसा युतम् ॥ ६९ ॥

वह्निं च विसृजेदेवमिति लीलावतीमतम् ।

**।। शिवपूजासमापनविधिः ।।**

ततः शिवान्तिकं गत्वा पूजाहोमादिकर्म च ॥ ७० ॥

गृहाण भगवन् पुण्यफलमित्यभिधाय च ।।

ओदकेन देवाय मुद्रयोद्भवसंज्ञया ॥ ७१ ॥ [185]

हृद्बीजपूर्वमूलेन स्थिरचित्तो निवेदयेत् ।

ततः पूर्ववदभ्यर्च्य स्तुत्वा स्तोत्रैः प्रणम्य च ॥ ७२ ॥

अयं पराङ्मुखं दत्त्वा क्षमस्वेत्यभिधाय च ।

नाराचमुद्रयास्त्रेण फडन्तेनाणुसंचयम् ॥ ७३ ॥[186]

---

[185] [71a]ततः स्तोत्रवन्दनादिकं कृत्वा, सकलीकृत्य, सायंजलहस्तः शिवान्तिकं गत्वा स्वाहान्तमूलेन पूजाहोमादिकं पुण्यफलं शिवस्य वरदहस्तेऽयंजलेन सहोद्भवमुद्रया भूमिष्ठजानुनिवेदयेत् । (A., p. 129)

[186] [73a]ततोऽपुष्पिकया संपूज्य पञ्चमुखी दर्शयित्या, सद्यादिक्रमेण मूलेनाभ्यर्य, अयं दत्वा, अस्त्रादीशानान्तं पूजाप्रातिलोम्येनाध्य दत्त्वा ..... (A., P. 130)

"पराङ्मुखं ततश्चाध्ये सद्योजाताच्छिवावधि । अस्त्राद्धदयपर्यन्तम् " (Kanikegama, cité par N., p. 130)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

संहृत्य दिव्यया लिङ्गे मूर्तिमन्त्रेण योजयेत् ।

स्थण्डिले त्वचिते देवे मन्त्रसङ्घातमात्मनि ॥ ७४ ॥[187]

नियोज्य विधिनोक्तेन विदध्याच्चण्डपूजनम् ।

***********

## ।। चण्डपूजा ।।

गोमयालिप्तभूभागे यद्वा पीठेऽम्बरावृते ।

अर्चयेद्दिशि भर्गस्य यथा चण्डं तदुच्यते ।। 1 ।।[188]

ओं चण्डनाथाय नमः।

ओं चण्डभूर्तये नमः ।।

ओं ध्वनिचण्डेश्वराय हुं फट् स्वाहा ।

इत्यनेनावाह्य,

---

[73b] अत्र पराङ्मुखार्यो न विसर्जनार्थ देयः । किं त्विदमस्मदीयमर्चनमिति पूजायाः समाप्तौ निरोधकत्वेन दद्यादिति भावः । तथा श्रीमन्मृगेन्द्रे परोऽयस्तेव्यियत्तायै पूजायां न विसृष्टये । इति । (A., p. 130)

[73c] स्वामिन्क्षुद्रेण दासेन मलीमसधिया मया ।
कदर्थितोऽसि यद्भक्तिलेशाप्रीतः क्षमख तत् ॥ (A., p. 180)

[73d] " संहृत्य तानणून् । भोगस्थानस्थितान्मूर्ती निदध्यान्नोपसंहरेत् ॥ (Nagendriagana, cite par N., p. 130)

[73e] संहारमुद्रयास्त्रेण देवानावरणस्थितान् ।
समस्तानर्चितान्देवास्ताँलिके सह योजयेत् ॥
आसनार्चितमन्त्रांस्तु.पीठेनैव तु योजयेत् । (Kanikagana, cite par N., p. 181)

[187] [74a]शिवमन्त्रमनुस्मृत्य लिङ्गं संगृहय देशिकः । चित्रवस्त्रेण संवेष्टय पेटिकामध्यमे न्यसेत् ॥
अपिधानं तु संयोज्य भीमरुद्रं स्मरेत्ततः । (Anemadagama, citi par N., p. 131)

[188] [1a] अथैवं शिवलिङ्गार्चनं यथावदभिधाय तन्न्यूनाधिकदोषनिवारणाय चण्डेश्वरार्चनमाह । [N.p.132]

[1b] अत्र केचनात्मार्थपूजायां चण्डेश्वरसपर्यां नेच्छन्ति । तन्मतं न रोचते । शैवसिद्धान्ते सर्वदा सर्वत्र चण्डेश्वरः पूजनीय एवेति नियमः । चण्डपूजानिषेधश्च वामदक्षिणतन्त्रविषयः । तथा श्रीमत्कालोत्तरे –

स्थिरे चले तथा रत्नमृद्दारौ शैलकल्पिते ।
लोहचित्रमये बाणे स्थितश्चण्डो नियामकः ।।
सिद्धान्तस्येतरे तन्त्रे न वामे न च दक्षिणे । [N.p. 133]

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं चण्डहृदयाय हुंफण्णमः ।

ओं चण्डशिरसे हुंफण्णमः ।

ओं चण्डशिखायै हुंफण्णमः ।

ओं चण्डकवचाय हुंफण्णमः ।

ओं चण्डनेत्रेभ्यो हुंफण्णमः ।

ओं चण्डास्त्राय हुंफण्णमः ।

इति हस्ते अस्त्रमिति सकलीकृत्य ध्यायेत् ।

रुद्राग्निप्रभवं चण्डं कज्जलाभं भयानकम् ।
शूलटङ्कधरं रौद्रं चतुर्वक्त्रं चतुर्भुजम् ॥ २ ॥[189]
मुखोद्गीर्णमहाज्वालं रक्तद्वादशलोचनम् ।
जटामकुटखण्डेन्दुमण्डितं फणिकङ्कणम् ॥ ३ ॥
व्यालयज्ञोपवीतं च साक्षसूत्रकमण्डलुम् ।
श्वेतपद्मासनासीनं भक्तिप्रह्वार्तिनाशनम् ॥ ४ ॥
मण्डले चन्द्रखण्डाभे टङ्काकारेऽथवार्चयेत् ।
यथाशक्ति जपं कुर्यादङ्गानां च दशांशतः ॥ ५ ॥
गोभूहिरण्यवस्त्राणि मणिहेमादिभूषणम् ।
विहाय शेषनिर्माल्यं चण्डेशाय निवेदयेत् ॥ ६ ॥[190]

"ओं ध्वनिचण्डेश्वराय हुंफट् स्वाहा" इति मूलमन्त्रेण ।

तदुक्तम्,

लेह्यशोष्यान्नपानादि ताम्बूलं स्रग्विलेपनम् ।
निर्माल्यभोजनं तुभ्यं प्रदत्तं तु शिवाज्ञया ॥ ७ ॥[191]

---

[189] [2a] रुद्राग्निप्रभवं रुद्राग्निः रुद्रवह्निः । यद्वा रुद्रस्याग्निः क्रोधः । "चण्डं क्रोधाद्विनिर्गतम् ॥ इति श्रुतेः । तस्मात्प्रभवः प्रकृष्टो भवो जन्म यस्य स तथोक्तः तम् । एवमुक्तं श्रीमता सोशम्भुपद्धतिव्याख्याकारेण । (N., p. 132)

[190] [6a] "माल्यं निरस्तं निर्माल्यं न लिङ्गादाववस्थितम् । नादत्तं शम्भवे पूर्वं न चामन्त्रबहिष्कृतम् ॥ चण्डेश्वराय यद्दत्तं निरस्तं मन्त्रपूर्वकम् । उपभुक्तं हि देवेन निर्माल्य तत्प्रकीर्तितम् ॥" (N., p. 132)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

सर्वमेतक्रियाकाण्डं मया चण्ड तवाज्ञया ।

न्यूनाधिकं कृतं मोहात्परिपूर्णं तदस्तु मे ॥ ८ ॥

इति विज्ञाप्य चण्डेशं दत्वायं तस्य शम्बरान् ।

संहरेन्मूर्तिमन्त्रेण शनैः संहारमुद्रया ॥ ९ ॥

ओं चण्डमूर्तये नमः ।

पूरकान्वितमूलेन मन्त्रानात्मनि योजयेत् ।

निर्माल्यापनये स्थान लिम्पेगोमयवारिणा ॥ १० ॥[192]

प्रोक्ष्यास्त्रवारिणा स्थानं विसृज्यायं करादिकम् ।

प्रक्षाल्य सम्यगाचम्य न्यासं कुर्याद्यथोदितम् ॥ ११ ॥

**********

## कपिलापूजा

ओं कपिले नन्दे नमः ।

ओं कपिले भद्रे नमः ।

ओं कपिले सुशोले नमः ।

ओं कपिले सुरभे नमः ।

ओं कपिले सुमनसे नमः ।

सौरभेयि जगन्मातः देवानाममृतप्रदे ।

गृहाण वरदे ग्रासमीप्सितार्थं च देहि मे ॥ १ ॥[193]

---

[191][7a] "भक्ष्यं भोज्यं च पेयं च लेद्य शोप्यं च पश्चधा ।
भक्ष्य फलादिकं भोज्यमन्न पेय रसायनम् ।।
लेहा मध्वादि शोप्यं तु नालिकेरोदकादिकम् ॥" (N., p. 183)

[192][10a]"ततोऽयपात्रस्थमन्त्रानुत्थाप्य. संहृत्य. हृत्कमले विन्यस्य. निर्माल्यापनयने कृत्वा, भूमिं गोमयेन संशोध्य प्रोक्षयेत् । (A., p. 133)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

वन्दितासि वसिष्ठेन विश्वामित्रेण जह्नुना ।

कपिले हर मे पापं यन्मया दुष्कृतं कृतम् ॥ २ ॥

गावो ममाग्रतो नित्यं गावः पृष्ठत एव मे ।

गावो मे हृदये वाचि गवां मध्ये वसाम्यहम् ॥ ३ ॥

एतन्नरो जपेन्मन्त्रं त्रिसन्ध्यं नियतः शुचिः ।

विमुक्तः सर्वपापेभ्यः शिवलोकं स गच्छति ॥ ४ ॥

अथवा,

अमृतोन्मथनोत्पन्ने सुरभे लोकधारिणि ।

इमं ग्रासं गृहाण त्वमिदं मे व्रतमुत्तमम् ॥ ५ ॥

गवां ग्रासो यथा देयः सौरभेयाय चैव तु ।

तुल्यमेतत्फलं दृष्टं किं तु मन्त्रः पृथक् पृथक् ॥ ६ ॥

सर्वलोकधरा ह्येते जीवितानप्रदायिनः ।

ग्रासं गृह्णन्तु हृष्टास्ते ह्येतन्मे व्रतमुत्तमम् ॥ ७ ॥

नित्यं परगवे द्रद्याद्गृहीत्वा दुर्लभं व्रतम् ।

रक्षन्ति च भयादोरारपर्शने पापनाशनम् ॥ ८ ॥

**********

## विद्यागुरुपूजा

अथ विद्यां समभ्यर्च्य पुष्पधूपस्रगादिभिः ।

सम्यक् संपूजयेद्भक्त्या गुरोश्चरणपङ्कजे ॥ १ ॥

**********

## माध्याह्निकविधिः

[193][1a] यथा कपिलां गां नन्दासुभद्रासुरभिसुशीलासुमनःसंज्ञां 'पञ्चगोत्ररूपायै कपिलायै नम' इति गन्धपुष्पादिभिरभ्यर्च्य ... (Sirareanacandrike, p. 198)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

मध्याह्नसमयं यावत्कृत्वा स्वाध्यायमीप्सितम् ।

अर्चयेत्परमेशानं कृत्वा स्नानादि पूर्ववत् ॥ १ ॥

पूर्वार्चिते तथा देवे प्रदद्यादष्टपुष्पिकाम् ।

पीठमूर्तिशिवाङ्गानां पूजा स्यादष्टपुष्पिका ॥ २ ॥[194]

**********

## भोजनविधिः

### ।। भोजनालयकर्तव्यविधिः ।।

विधिं माध्याह्निकं कृत्वा रम्ये भोजनमन्दिरे ।

विविक्ते गोमयालिप्ते विशुद्धं पाकमानयेत् ॥ १ ॥

ततो मृत्युञ्जयेनैव वौषडन्तेन सप्तधा ।

जप्तैः सदर्भहस्तस्थैः सिञ्चत्तं वारिबिन्दुभिः ॥ २ ॥

सर्वपाकाग्रमुद्धृत्य शिवायाधू निवेदयेत् ।

---

[194][2a] "आसने प्रथमं पुष्पं दातव्यं शुद्धचेतसा ।
मूर्तिध्यानं हृदा कार्यं पुष्पेणैवापरेण तु ॥
पञ्चपुष्पप्रदानेन पञ्चाङ्गानि प्रकल्पयेत् ।
शिवं तथाष्टमेनैव कथिता चाष्टपुष्पिका ॥"
पञ्चाङ्गानि मूर्धादीनि पञ्चब्रह्माणि, नेत्रवर्जितानि हृदयादीनि वा । (Sivarcanācandrika, p. 107)

[2b] "एतानि चाष्टपुष्पाणि सर्वसाधारणानि तु ।।
सर्वसिद्धिप्रदानीह तथा सर्वाश्रमेषु च ॥
सर्वेषां चैव वर्णानां सर्वसाधारणानि च ।
एककालं द्विकालं वा त्रिकालं वा प्रपूजयेत् ॥
प्रातर्मध्याह्नसमये तथा चास्तमिते रवौ ।
पूजयेत्परया भक्त्या त्वष्टपुष्पविधानतः ॥
दरिद्राणामनाथानां बालस्त्रीबालिशेषु च ।।
भोगिनां व्याधिजुष्टानां तथा ध्यानार्पितात्मनाम् ।।
शिवशास्त्रानुरक्तानां नानासिद्धिहितात्मनाम् ।
अनुरक्तविरक्तानां कथिता साष्टपुष्पिका ॥" इति कालोत्तरवचनात् । (ibid., pp. 107-108)

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
अन्याधं चुल्लिकाहोमविधानायोपकल्पयेत् ॥ ३ ॥

## ॥ चुल्लीहोमविधिः ॥

विशोध्य विधिना चुल्लीं तद्वह्नि पूरकाहृतम् ।

कृत्वा नाभ्यमिना चैक्यं ततो रेचकवायुना ॥ ४ ॥

वह्निबीजं समास्थाय कादिस्थानगतिक्रमात् ।

शिवाग्निस्त्वमिति ध्यात्वा चुल्लिकाग्नौ निवेशयेत् ॥५॥

ओं हां अग्नये नमः ।

ओं हां सोमाय नमः ।

ओं हां सूर्याय नमः ।

ओं हां बृहस्पतये नमः ।

ओं हां प्रजापतये नमः ।

ओं हां सर्वेभ्यो देवेभ्यो नमः । .

ओं हां सर्वेभ्यो विश्वेभ्यो नमः ।

ओं हां अमये स्विष्टकृते नमः ।

अग्न्यादिपूर्वपर्यन्तं पूजयित्वानलं क्रमात् ।

स्वाहान्तमाहुतीर्दत्त्वा क्षमयित्वा विसर्जयेत् ॥ ६ ॥

## ॥ वास्तुबलिविधिः ॥

"ओं हां धर्माय नमः"

इति चुल्ल्यां दक्षिणबाहौ ।

ओं हां अधर्माय नमः

इति चुल्ल्यां वामबाहौ ।

ओं हां सदनपरिवर्तनाय नमः ।

इति काञ्चिन्यादिसन्धानभाण्डेषु ।

ओं हां जलाश्रिताय वरुणाय नमः ।

इति जलभाण्डेषु ।

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ओं हां महाविघ्नराजाय नमः ।

इति गृहप्रधानद्वारे ।

ओं हां सुभगे नमः ।

इति पेषिण्याम् ।

ओं हां रौद्रकोटीरकाय नमः । .

इत्युलूखले ।

ॐ हां बलभद्रप्रियाय प्रहरणाय नम: ।

इति मुसले ।

ॐ हां मृत्यवे देवचोदिताय नम: ।

इति संमार्जिन्याम् ।

ॐ हां कामाय कुसुमायुधाय नम: । इति शयनीयशिरसि ।

ॐ हां स्कन्दाय गृहाधिपतये नम: । इति मध्यस्तम्भस्याधस्तात ।

इति वास्तुवलिं निर्वृत्य ।

**।। सान्तानिकभिक्षाभोजनविधि: ।।**

धौतपाद: समाचान्त: स्थानमासाद्य पूर्वकम् ।
शिवभक्तै: सदाचारै: शुद्धशैवैस्तपोधनै: ।। ७ ।।[195]

परस्परमसङ्कीर्णैरुत्कृष्टैरप्यनाकुलै: ।
सवर्णैरिकया पङ्क्त्या भुञ्जीतान्तर्मना मुनि: ।। ८ ।।

सौवर्णे राजते ताम्रे लोहपात्रे सुसंस्कृते ।
आचार्य: साधक: पुत्र: समयी च यथाक्रमम् ।। ९ ।।[196]

अग्रे परिष्कृतिं कृत्वा परितो भस्मरेखया ।
चतुर्दिगाननो मौनी पात्राभावे तु ताम्रजे ।। १० ।।[197]

---

[195][7a] शिष्यादिसन्तति: शैवे सन्तानं तन्निवेदितम् ।
द्रव्यं यद्गुरवे सा हि भिक्षा सान्तानिकी स्मृता ।। (Somasambhupaddhati, cites par N.p.141)

[196][9a] भाजनं गुरोर्हैमं रौप्यं स्यात्साधकस्य तु ।
ताम्रकं पुत्रकस्योक्तं लोहजं समयार्थिनाम् ।। (Kiranagama, cite par N.p.137)

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

साधारणेऽथवा कांस्ये सप्तधा भस्कशोधिते ।

मन्त्रिते बहुरूपेण पात्रे भुञ्जीत भोजनम् ॥ ११ ॥

पलाशपद्मिनीचूतमधूककदलीदलैः ।

अन्यैश्चानिन्दितैः पत्रैर्भोक्तव्यं तुल्यजातिभिः ॥ १२ ॥

वटाश्वत्थार्कवातारिसर्जभल्लातकोद्भवैः ।

एवमादिभिरन्यैश्च निषिद्धैर्नाद्यते दलैः ॥ १३ ॥

जानुमध्यकरो मन्त्री बद्धवीरासनोऽथवा ।

लग्नवामकरः पात्रे पूर्ववन्मन्त्रितौदनः ॥ १४ ॥[198]

औदर्यं ज्वलितं ध्यात्वा हेतिमन्त्रेण पावकम् ।

अन्नं पवित्रमश्नीयात्सूपयुतं घृतप्लुतम् ॥ १५ ॥

आपोशनं पुरा दत्त्वा प्राणायैः प्रणवान्वितैः ।

स्वाहान्तैराहुतीः पञ्च दत्त्वोद्दीप्योदरानलम् ॥ १६ ॥[199]

---

[197][10a]भोजनस्थानमासाद्य पीठे प्राङ्मुख उपविश्य चतुरस्रेण हस्तमानेन आचार्यपुत्रसाधकसमयिक्रमेण चतुस्त्रिद्व्येक- रेखाङ्कितमण्डलेन भूषितभूतले .... (शिवार्चनचन्द्रिका. पृ.१२६)

[10b] देशिकादयः प्रागदक्षिणपश्चिमोत्तरास्या वा स्वातन्त्र्येण सर्वे प्रागास्या वा ... (A.ज्.१३५)

[198][14a]द्विर्भुजापततिं वामपादं दक्षिणतोपरि । स्थितं वीरासनं प्रोक्तं भुक्तिकाले विशेषतः ॥ (सुप्रभेदागमः - पृ.१३७)

[14b] ततः पात्रदत्तमन्त्रमस्त्रेण प्रोक्ष्य, वौषडन्तमृत्युञ्जयमन्त्रेण सप्तधाभिमन्त्र्य, यथाशक्ति पृथक्पात्रेषु शिवादिभ्यो निवेद्य, अम्भसा परिषिच्य, किञ्चिदन्नं भूमौ निक्षिप्य, दक्षिणहस्तेन कनिष्ठाङ्गुलिपातितजलेन 'ॐ नागकूर्मकृकरदेवदत्तधनञ्जयेभ्य उपप्राणवायुभ्ः स्वाहा' इति मन्त्रेण भूमिष्ठमन्त्रं नागादिभ्यो निवेद्य, शिष्टं जलम्, 'अमृतोपस्तरणमसि' इति प्राश्य... (पृ.१३६)

[199][16a]"आत्मा प्राणे स्थितोऽपाने संस्थिता भूतयोनयः ।
उदाने संस्थिता देवाः समाने पितरस्तथा ।
व्याने व्यवस्थिता नागास्तथा पातालवासिनः ।
अष्ठमध्यानामात्रैर्दक्षहस्तस्रवाग्रगैः ॥
आस्यकुण्डान्तरस्थाग्निज्वालामध्ये व्यवस्थिताः ।
एकैकाहुतिभिर्दन्तानस्पृशंस्तर्पयेदिमान् ॥
वृतव्यञ्जनसंमिश्र शेषमीशाय होमयेत् ।" इति । (Jivanaratnavali, citée par N., p. 138)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
तद्यथा

नागकूर्मक्रकरदेवदत्तधनञ्जयेभ्य उपप्राणवायुभ्यः स्वाहा ।

इत्यापोशनजलेन भक्तादिकं निवेद्य, शेषजलम्

"अमृतोपस्तरणमसि"

इत्यनेन मन्त्रेण प्राश्य

ओं प्राणाय स्वाहा

ओं अपानाय स्वाहा

ओं व्यानाय स्वाहा

ओं उदानाय स्वाहा

ओं समानाय स्वाहा

इति प्राणाहुतीर्दत्त्वा विधिना भुक्त्वा

"ओं अमृतापिधानमसि" इति मन्त्रेणाप्रक्षालितहस्तेन चुलुकं गृहीत्वा आचामेत् । इति।

ग्रासैः परिमितैर्भागं भागं तोयेन पूरयेत् ।
प्राणसंचारणायांशमुदरस्य च पूरयेत् ॥ १७ ॥
कतकं मधुशिगू च पलाण्डं लाशुनामिषे ।
व्यञ्जनं हस्तदत्तं च लवणं परिवर्जयेत् ॥ १८ ॥
आददीत प्रभुञ्जानो लवणं च न वा घृतम् ।
मूर्धापिध्रानमौत्कट्यं कुत्सनं जृम्भणं त्यजेत् ॥ १९ ॥
नान्नस्योर्ध्वं पिवेद्वारि न प्रक्षालितपाणिना ।

---

[16b] अथ शिवाय निवेदितं प्रसादममत्रे निक्षिप्य क्षुद्वयाधिनिवृत्यर्थमात्मशुद्धयर्थं परमौषधं शिवप्रसादं . . . भुञ्जीत । (Kriyadipika, p. 107)

[16c] "निर्माल्यं निर्मलो भुङ्क्ते निर्मलत्वादनिन्दितम् ।
तस्मादभोज्यं निर्माल्यं प्राकृतैरशिवात्मभिः ॥
निर्माल्यं निर्मलं शुद्धं निर्मलामा परिग्रहेत् ।
निर्मलत्वाच्च निर्माल्यं नृणां नैर्मल्यकारणात् ॥
धारयेच्छिवनिर्माल्यं भक्त्या लोभान्न धारयेत् ।" (unigana cits dans Kriyadipike, p. 108)

...ublic domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

न विस्तारितवक्त्रेण न चादौ नान्यचेतसा ॥ २० ॥[200]

मक्षिकानखकेशादिदुष्टं त्यक्त्वाल्पमोदनम् ।

शेष क्षालितहस्तेन भुञ्जीत स्पृष्टभस्मना ॥ २१ ॥

अद्भिर्यथावदाचम्याङ्गुष्ठं पादस्य दक्षिणम् ।

सिञ्चदक्षिणमुष्टिस्थादङ्गुष्ठानाञ्च्युताम्भसा ॥ २२ ॥

आत्मा वै दक्षिणे पादे परात्परतरो विभुः ।

तमहमभिषिञ्चामि योऽङ्गुष्ठाने व्यवस्थितः ॥ २३ ॥

पूर्ववत्सकलीकृत्य भुक्तदोषनिवृत्तये ।

मुद्रामानाभिनासान्तं बनीयात्परिखायाम् ॥ २४ ॥[201]

## ।। अयाचितभिक्षाचरणविधिः ।।

आनीयायाचमानाय श्रद्धया यत्प्रदीयते ।

अन्नादिभूमिपर्यन्तं सा भिक्षा स्यादयाचिता ॥ २५ ॥[202]

पतितान्नापितात्कारोरभिशस्तात्तथा त्यजेत् ।

धर्मोन्निनीषया भिक्षां भिक्षुरभ्याददीत ताम् ॥ २६ ॥

यथा मध्वाददानोऽपि भृङ्गः पुष्पं न बाधते ।

तद्वन्माधुकरी भिक्षामाददीत गृहाधिपात् ॥ २७ ॥

भिक्षार्थ संप्रविष्टाय भ्रमते स्वयमेव वा ।

उपनीता स्वयं दत्ता या सा स्यान्निष्परिग्रहा ॥ २८ ॥[203]

---

[200] [20a]भोजनसमये पिपासास्ति चेद्दक्षिणहस्तेन पत्रपुटादिपात्रे जलं गृहीत्वा पिबेत् । अन्त्यजश्वानपुष्पिणी-स्त्रीखरसूकरपतितासच्छुद्रादीक्षितसद्रादिदर्शने तैरदर्शनैश्च दृष्टे अन्त्यजातिहतवाद्यश्रवणे उच्छिष्टसंसर्गे चान्य- पुरुषस्पर्श च सति, आस्यस्य कवलमपि त्यक्त्वा सचेलस्नानमाचरेत् । (Kriyadipika, p. 109)

[201] [24a]ततो भस्मना विशुद्धः सकलीकृत्य, परिघामुद्रामाबद्धध, वामदेवं नवधायर्त्य, ताम्बूलादिना मुखं संशोधयेत् । अन्यगृहभोजने अन्नस्थागतः शिवगायत्रीजपपूर्वकं भुञ्जीत । (A., p. 136)

[202] [25a]"भैक्षं चतुर्विधं प्रोक्तं साधूनां हि महात्मनाम् ।
माधुकरं वयं दत्तं सान्तानिकमयाचितम् ॥" (Pauskarigana, cite par N., P. 141)

[25b] "अयाचित तु शुद्धान्नमादरेण समन्वितम् । अन्नादिभूमिपर्यन्तं सा भिक्षा स्यादयाचिता ॥
किरातनटकैवर्तगोपालपुरुषादिभिः । पनितश्चाभिशस्तैश्च त्यजेद्दत्तमयाचितम् ॥"
(Cintyavisvasada cite dana la Vartmapaddhati, pp. 702t 708)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

एताः सोमवदादेया भुक्तिमुक्तिफलार्थिभिः ।

आसां माधुकरी श्रेष्ठा सदैकान्नं तु वर्जयेत् ॥ २९ ॥

माधुकरी चरेद्वृत्तिमतिम्लेच्छकुलादपि ।

एकान्नं तु न भुञ्जीत बृहस्पतिसमो यतिः ॥ ३० ॥

एताभ्यस्त्वपरां भिक्षां प्रार्थनाधुपरोधतः ।

साध्यां भिक्षां निरोधाख्यामधमां परिवर्जयेत् ॥ ३१ ॥

भिक्षार्थं ताम्रजं लोहं ब्रह्मवृक्षादिसम्भवम् ।

बुभुक्षोर्विहितं पात्रं मुमुक्षोः तुम्बिकादिजम् ।। ३२ ।।[204]

पवित्रं शिक्यकालम्बिबहुरूपाभिमन्त्रितम् ।

तनुप्रजप्तकाषायशुचिवस्त्रावकुण्ठितम् ।। ३३ ।।

विशुद्धभस्मना स्नातः कौपीनं चोत्तरीयकम् ।

परिवृत्त्य समाचम्य मौनी ध्यात्वा शिवं गुरुम् ।। ३४ ।।

तयोराज्ञां समादाय दण्डं चास्त्राभिमन्त्रितम् ।

आतपत्रकरो यायाद्भिक्षार्थं शुद्धवेश्मसु ।। ३५ ।।

तदा प्रणामं निष्ठीवं स्पर्शमुन्मार्गसर्पणम् ।

कुत्सनं च न कुर्वीत त्यजेच्च श्वादिसङ्कुलम् ।। ३६ ।।

चतुर्णां शुद्धवर्णानां समासाद्य गृहाङ्गणम् ।

भिक्षां देहीति सञ्जल्प्य पादाङ्गुष्ठाग्रलोचनः ।। ३७ ।।

तावत्कालं प्रतीक्षेत यावद्वैर्वत्सयोगतः ।

प्रस्रवं समवाप्नोति ततोऽन्यत्र व्रजेन्मुनिः ।। ३८ ।।

व्रजन्नपि समाहूतो नागच्छेत्तत्प्रसादतः ।

---

[203][28a]" स्वयं दत्तं साधकस्य भैक्षं पात्रस्य पूरणम् ।
गृहाद्गृहं पर्यटतो भैक्षं माधुकरं स्मृतम् ॥"
(Pauskaregamacite dans la Varunapadahati, p.103)

[204][32a]ताम्रादिलोहनिर्मितं वा. उदुम्बरादियाज्ञिकवृक्षनिर्मितपात्रं वा.
पलाशमधूककदम्बाम्रचम्पकाद्यनिषिद्धपत्रनिर्मितपात्रं वा. अलाबुपात्रं वा ...... (क्रियादीपिका, पृ.105)

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

यजमानजनानीता भिक्षा तत्रैव चाहरेत् ॥ ३९ ॥

न दर्व्या न च हस्तेन न कांस्येनाददीत ताम् ।

वृषलीगुर्विणीम्लानवस्त्राणां च करेण वा ॥ ४० ॥

ततो भिक्षामटित्वेत्थं पात्रपूर्त्यवसानिकाम् ।

लोकानां शुभमाशंसन्व्रजेदाश्रममात्मनः ॥ ४१ ॥

**॥ भिक्षाटनानन्तरकरणीयविधिः ॥**

भिक्षापात्रं शुचिस्थाने धृत्वाचम्य यथा पुरा ।

उडूल्य सकलीकृत्य तां प्रोक्ष्यास्त्रेण दीपयेत् ॥ ४२ ॥

त्र्यक्षरेणामृतीकृत्य कुर्याद्भागत्रयं व्रती ।

भागं निवेद्य देवाय गुरवे च द्वितीयकम् ॥ ४३ ॥[205]

तृतीयं प्राणरक्षार्थमुपभुञ्जीत पूर्ववत् ।

सिद्धान्ते भोजनस्यायं विधिः प्रोक्तः समासतः ॥ ४४ ॥

**********

**॥ सायन्तनविधिः, रात्रिविधिः ॥**

**॥ सायन्तनविधिः ॥**

अथ स्वाध्याययोगेन सन्ध्यामासाद्य पश्चिमाम् ।

स्नानं सन्ध्यार्चनं कृत्वा पूजयित्वा महेश्वरम् ॥ १ ॥

**॥ शयनविधिः ॥**

विशुद्धभूतले शुद्धे तृणाच्छन्ने मृगत्वचम् ।

शार्दूलचर्मकन्थां वा प्रस्तीर्योपरि विन्यसेत् ॥ २ ॥[206]

---

[205] [43a]गुरुसन्निधाने चेत् तत्सन्निधौ समर्प्य तद्दत्तप्रसादं भुञ्जीत । (Kriyadipika. p. 106)

[206] [2a] स्वपेत्पूर्वशिराः शय्यामथवा दक्षिणाशिराः ।
सा चतुष्करदीर्घा स्याद्विस्तारः स्यात्तदर्धतः ॥
तत्समन्तोपधानं स्याद् द्वादशाङ्गुलविस्तृतम् ।
तस्यां स्वपेद् गृहस्थो यः .... (किरणागमः ... पृ.१४५)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

कृतमन्त्रतनुर्मन्त्री हृदम्भोरुहवर्तिनम् ।

चिन्तयन्नक्षरात्मानं शयित्वा योगनिद्रया ।। ३ ।।

### ।। अर्धरात्रविधि: ।।

ततो दीपोपनीतेन वस्त्रपूतेन वारिणा ।

सन्ध्यां शिवार्चनं कुर्यान्निशीथेऽपि यथा पुरा ।। ४ ।।

### ।। नित्यविध्युपसंहार: ।।

पुन: सुप्त्वा समुत्थाय प्रात: सञ्चिन्त्य शङ्करम् ।

यथोद्दिष्टं क्रियाकाण्डं सर्वं प्रत्यहमाचरेत् ।। ५ ।।

परोपकारशीलेन श्रीमता सोमशम्भुना ।

क्रियाकाण्डक्रमावल्यां कृतो नित्यविधिक्रम: ।। ६ ।।

।। इति श्रीक्रियाकाण्डक्रमावल्याख्यसोमशम्भुपद्धतौ नित्यविधि: सम्पूर्ण: ।।

**********

## APPENDICE - I

### ।। सकलीकरणविधि: ।।

तत: सकलीकरणं कुर्यात् । ॐ ह: अस्त्राय फट् इति दक्षिणवामहस्तादूर्ध्वाध:क्रमेण संशोध्य, ॐ हौं शक्तये वौषट् इत्याप्लाव्य, ततो हस्ततलयोरङ्गुष्ठाभ्यां ॐ हां शिवासनाय नम:, ॐ हां हं हां शिवमूर्त्तये नम: इति विन्यस्य, ॐ हों ईशानमूर्धाय नम:, इत्यङ्गुष्ठयोस्तर्जनीभ्याम्,

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

अन्यासु तर्जन्यादिकनिष्ठान्तमङ्गुष्ठाभ्यां ॐ हें तत्पुरुषवक्त्राय नमः, ॐ हुं अघोरहृदयाय नमः, ॐ हिं वामदेवगुह्याय नमः, ॐ हं सद्योजतमूर्त्तये नमः, तलयोः ॐ हां हौं विद्यादेहाय नमः, अङ्गुष्ठाभ्याम्, पुनर्मध्यमाङ्गुलीभिस्तिसृभिः, ॐ हां नेत्रेभ्यो नमः, सकलहस्तव्याप्तशक्तित्वेन मध्ये तद्व्यापकत्वेन अङ्गुष्ठाभ्यां प्रासादमावाह्य, कनिष्ठिकादिकरशाखासु ॐ हां हृदयाय नमः, ॐ हीं शिरसे नमः, ॐ हूं शिखायै नमः, ॐ हैं कवचनाय नमः, ॐ हः अस्त्राय नमः इति विन्यस्य, कवचेनावकुण्ठ्य, उभौ संयोज्य, वौषडन्तमूलेन परमीकृत्य, हृद्यामनमूर्त्ती दक्षिणाङ्गुष्ठानामिकाभ्यां विन्यस्य, ईशानमन्त्रं मूर्ध्नि मुष्टिं वध्वा अङ्गुष्ठेन विन्यस्य, वक्त्रहृद्ह्यपादप्रदेशेषु तत्पुरुषाघोरवामदेवसद्योजातमन्त्रानङ्गुष्ठयुक्ततर्जन्याद्यङ्गुलिक्रमेण, हृदि विद्यादेहमङ्गुष्ठानामिकाभ्याम्, नेत्रमन्त्रं नेत्रेषु मध्यमाङ्गुलीभिस्तिसृभिर्विन्यस्य, विशेषाधिष्ठातृत्वेन प्रासादं देहे समावाह्य, हृदयशिरश्शिखास्थानेषु हृदयशिरःशिखामन्त्रान् साङ्गुष्ठकनिष्ठानामिकामध्यमाभिः, कण्ठप्रावरणत्वेन स्तनमध्यान्तं तर्जनीभ्यां कवचं, हस्ततलयोरस्त्रमनामिकाभ्यां विन्यस्य, अस्त्रेण तालत्रयपुरस्सरं दिग्बन्धनं कृत्वा कवचेनावकुण्ठ्य, मूलेन वौषडन्तेन महामुद्रां दर्शयेत् । (अघोरशिवाचार्यपद्धतिः .. पृ.२४)

**********

॥ ॐ ॥

## ॥ அதிகாலையில் தியானிக்க வேண்டிய முறை ॥

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

[207]எல்லா அறிவுகளையும் தோற்றுவிப்பவராயும் [208]எல்லா ஞானங்களின் வடிவினராயும், [209]எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் [210]மேலானவராயும் உலகத்திற்கு ஈசனாயும், [211]மாறுதலற்ற வராயும் இருக்கிற பரமசிவனை வணங்கி01

[212]நல்ல ஆசாரியர்களின் உபதேசத்தினால் திவ்யாகமங்களை அறிந்து கிரியாக்ரமங்களில் (நாளடைவில்) அறிவு விருத்தியடையும் பொருட்டு முறையாக நித்திய விதி, நைமித்திகவிதி, காம்யவிதி என்னும் இவற்றைக் கூறுகிறேன்.02

## || ஸௌசவிதி ||

---

[207] எல்லா அறிவுகளையும் என்னும் பதத்தால் கர்மாவினாலும் மலபரிபாகத்தாலும் உண்டாகும் சித்துக்களின் போதமும், தம் தொழிலில் சாமர்த்தியத்தை உண்டு செய்யும் அசித்துக்களின் போதமும் எனப் பொருள்படுகின்றன.

[208] எல்லா ஞானங்களின் என்னும் பதத்தால், சித்ரூபமாயுள்ள சக்திகளும், காமிகம் முதலிய ஆகமங்களும் கொள்ளப்படுகின்றன.

[209] எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் என்னும் பதத்தால், பரமசிவன் சிவதத்துவம் முதல் பிருதிவி தத்துவம் வரை உள்ள எல்லா தத்துவங்களையும் எப்பொழுதும் நிலைப்படுத்தி இருப்பதால் எல்லாத் தத்துவரூபமாக பரமசிவன் இருக்கிறார் என்பது அறிவிக்கப் படுகின்றது

[210] மேலானவராயும் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் ஒருவருக்கும் அடங்கவில்லை என்பது அறிவிக்கப்படுகின்றது.

[211] மாறுதலற்றவராயும் என்னும் பதத்தால் மறைவில்லா, குறைவற்ற சக்தியை உடையவர் என்பது அறிவிக்கப்படுகிறது.

[212] நல்ல ஆசாரியர்களின் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் முதற்கொண்டு இடைவிடாமல் தொடர்கின்ற ஸம்பிரதாய ஞானத்தை உடைய ஆசாரியர்களால் உபதேசிக்கப்பட்டவர்கள் என்பதாகும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

காலையில் எழுந்திருந்து மங்களம் உண்டாவதற்காக அக்ஷரமாகிய [213]சிவனைத் தியானித்து, உரிய இடத்தை அடைந்து , மலம் மூத்திரம் [214]முதலியவற்றை விஸர்ஜனம் செய்யவேண்டும். 3[215]

---

[213] சிவனை – மங்கலமானவரை என்பதாகும். அக்ஷரமாகிய சிவனை என்றதனால் ஸ்வபாவத்தினால் உண்டானவையாயும், வரம்பினால் உண்டாகின்ற நாசம் முதலிய தோஷங்களற்ற நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, போகாவஸ்தையில் உள்ள ஸகல நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, அக்ஷமெனும் சிறப்புடன் கூடிய ஐந்துமுகங்கள் முதலிய ரூபத்தை அருளிய மற்றும் உடைய எனும் வ்யுத்பத்தியால் அதிகார நிலையில் உள்ள ஸ்ரீ ஸதாசிவரை என்னும் பொருளாகவோ,அல்லது அந்த அந்த அதிகாரிகளுக்குத் தக்கவாறு என கிரஹிக்கத்தக்கது . அல்லது லயம் போகம் அதிகாரம் ஆகிய நிலைகளை உடைய சிவனைச் சொல்லக்கூடிய மகேஸ்வரனுடைய மந்திரசிரேஷ்டமான பிரசாதமே "சிவமக்ஷரம்" என்னும் சப்தத்தால் கொள்ளத்தக்கது.

[214] "முதலியவற்றை" என்பதனால் காது முதலியவைகளால் உண்டாகும் பத்து வகையான மலங்கள் என்பதாகும்.

[215] A இரவின் முடிவில் ஏற்படும் நாழிகையே அதிகாலை எனக் கூறப்படுகிறது என அறிந்து அந்த அதிகாலி வேளையில் நித்ய கர்மாவை அனுஷ்டிக்க வேண்டும். இந்த வேளையே ப்ராஹ்மம் எனும் காலமாகும் - ஸ்ரீமத் சூக்ஷ்மாகமம்.

B அதிகாலை வேளைக்கு முன்னர் ஐந்து நாழிகை முடியும்போது துயிலெழுந்து தூய்மையுடனோ அல்லது தூய்மையற்றபோதும் கூட முடிந்த அளவு தூய்மையுடன் கூடி இதயதாமரையில் அல்லது த்வாதசாந்தத்திலோ ஸ்ரீ குருவானவர் உபதேசித்த முறையில் சிவபெருமானை தியானித்து, சக்திக்கு ஏற்ப ஜபமும் செய்து ஆழ்ந்த தியான நிலைக்கு செல்ல இயலாலதாய் ஸ்ரீ ஸதாசிவர் முதலிய தனது விருப்பத்திற்கு உகந்த உருவை தியானித்து... (ஸ்ரீ அகோரசிவாச்சார்ய பத்ததி)

C தீண்டத்தகாததை தீண்டிய அசுத்தியை நீக்குதற் பொருட்டும், தூக்கம் எனும் தோஷத்தை நீக்கவும், வாருணஸ்நானம் செய்யாத போதிலும் கூட அந்தந்த

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

[207]எல்லா அறிவுகளையும் தோற்றுவிப்பவராயும் [208]எல்லா ஞானங்களின் வடிவினராயும், [209]எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் [210]மேலானவராயும் உலகத்திற்கு ஈசனாயும், [211]மாறுதலற்ற வராயும் இருக்கிற பரமசிவனை வணங்கி01

[212]நல்ல ஆசாரியர்களின் உபதேசத்தினால் திவ்யாகமங்களை அறிந்து கிரியாக்ரமங்களில் (நாளடைவில்) அறிவு விருத்தியடையும் பொருட்டு முறையாக நித்திய விதி, நைமித்திகவிதி, காம்யவிதி என்னும் இவற்றைக் கூறுகிறேன்.02

## || ஸௌசவிதி ||

---

[207] எல்லா அறிவுகளையும் என்னும் பதத்தால் கர்மாவினாலும் மலபரிபாகத்தாலும் உண்டாகும் சித்துக்களின் போதமும், தம் தொழிலில் சாமர்த்தியத்தை உண்டு செய்யும் அசித்துக்களின் போதமும் எனப் பொருள்படுகின்றன.

[208] எல்லா ஞானங்களின் என்னும் பதத்தால், சித்ரூபமாயுள்ள சக்திகளும், காமிகம் முதலிய ஆகமங்களும் கொள்ளப்படுகின்றன.

[209] எல்லாத் தத்துவங்களின் சொரூபராயும் என்னும் பதத்தால், பரமசிவன் சிவதத்துவம் முதல் பிருதிவி தத்துவம் வரை உள்ள எல்லா தத்துவங்களையும் எப்பொழுதும் நிலைப்படுத்தி இருப்பதால் எல்லாத் தத்துவரூபமாக பரமசிவன் இருக்கிறார் என்பது அறிவிக்கப் படுகின்றது

[210] மேலானவராயும் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் ஒருவருக்கும் அடங்கவில்லை என்பது அறிவிக்கப்படுகின்றது.

[211] மாறுதலற்றவராயும் என்னும் பதத்தால் மறைவில்லா, குறைவற்ற சக்தியை உடையவர் என்பது அறிவிக்கப்படுகிறது.

[212] நல்ல ஆசாரியர்களின் என்னும் பதத்தால் பரமசிவன் முதற்கொண்டு இடைவிடாமல் தொடர்கின்ற ஸம்பிரதாய ஞானத்தை உடைய ஆசாரியர்களால் உபதேசிக்கப்பட்டவர்கள் என்பதாகும்.

public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

காலையில் எழுந்திருந்து மங்களம் உண்டாவதற்காக அக்ஷரமாகிய [213]சிவனைத் தியானித்து, உரிய இடத்தை அடைந்து , மலம் மூத்திரம் [214]முதலியவற்றை விஸர்ஜனம் செய்யவேண்டும். 3[215]

---

[213] சிவனை – மங்கலமானவரை என்பதாகும். அக்ஷரமாகிய சிவனை என்றதனால் ஸ்வபாவத்தினால் உண்டானவையாயும், வரம்பினால் உண்டாகின்ற நாசம் முதலிய தோஷங்களற்ற நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, போகாவஸ்தையில் உள்ள ஸகல நிஷ்கள சிவனை என்னும் பொருளிலோ அல்லது, அக்ஷமெனும் சிறப்புடன் கூடிய ஐந்துமுகங்கள் முதலிய ரூபத்தை அருளிய மற்றும் உடைய எனும் வ்யுத்பத்தியால் அதிகார நிலையில் உள்ள ஸ்ரீ ஸதாசிவரை என்னும் பொருளாகவோ,அல்லது அந்த அந்த அதிகாரிகளுக்குத் தக்கவாறு என கிரஹிக்கத்தக்கது . அல்லது லயம் போகம் அதிகாரம் ஆகிய நிலைகளை உடைய சிவனைச் சொல்லக்கூடிய மகேஸ்வரனுடைய மந்திரசிரேஷ்டமான பிரசாதமே "சிவமக்ஷரம்" என்னும் சப்தத்தால் கொள்ளத்தக்கது.

[214] "முதலியவற்றை" என்பதனால் காது முதலியவைகளால் உண்டாகும் பத்து வகையான மலங்கள் என்பதாகும்.

[215] A இரவின் முடிவில் ஏற்படும் நாழிகையே அதிகாலை எனக் கூறப்படுகிறது என அறிந்து அந்த அதிகாலி வேளையில் நித்ய கர்மாவை அனுஷ்டிக்க வேண்டும். இந்த வேளையே ப்ராஹ்மம் எனும் காலமாகும் - ஸ்ரீமத் சூக்ஷ்மாகமம்.

B அதிகாலை வேளைக்கு முன்னர் ஐந்து நாழிகை முடியும்போது துயிலெழுந்து தூய்மையுடனோ அல்லது தூய்மையற்றபோதும் கூட முடிந்த அளவு தூய்மையுடன் கூடி இதயதாமரையில் அல்லது த்வாதசாந்தத்திலோ ஸ்ரீ குருவானவர் உபதேசித்த முறையில் சிவபெருமானை தியானித்து, சக்திக்கு ஏற்ப ஜபமும் செய்து ஆழ்ந்த தியான நிலைக்கு செல்ல இயலாலதாய் ஸ்ரீ ஸதாசிவர் முதலிய தனது விருப்பத்திற்கு உகந்த உருவை தியானித்து... (ஸ்ரீ அகோரசிவாச்சார்ய பத்ததி)

C தீண்டத்தகாததை தீண்டிய அசுத்தியை நீக்குதற் பொருட்டும், தூக்கம் எனும் தோஷத்தை நீக்கவும், வாருணஸ்நானம் செய்யாத போதிலும் கூட அந்தந்த

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

பகலிலும் ஸந்தியா காலங்களிலும் வடக்குத் திக்கை நோக்கியும், இரவில் தெற்குத் திக்கை நோக்கியும், ஒன்றும் பேசாமலும் , மூக்கினது நுனியில் பார்வையைச் செலுத்தியும்,4

சிரஸை வஸ்திரத்தினால் மூடியும். நிலையான மனதை உடையவனுமாய், மல விஸர்ஜனம் செய்ய உரியதான பூமியைப் புற்களால் மறைத்துக் கொண்டும், வலது காதில் பூணூலைத் தரித்தும், வேதியர் முதலியவர்களைப் பாராமலும் மலமூத்ர விஸர்ஜனஞ் செய்யவேண்டும்.5[216]

பின்னர் யாகத்திற்கு உதவாத புற்களாலேனும், மண் கட்டியாலேனும் குதத்தைத் துடைத்துக்கொள்ளல் வேண்டும். சாணி, கல், மரத்துண்டு இவற்றால் ஒரு பொழுதும் துடைத்துக்கொள்ளக்கூடாது.6

---

சமயத்திற்கு உகந்தவாறு பொருத்தமான ஸௌச விதியை அனுசரித்தல் அதற்கு சமமேயாகும். (ஸ்ரீ அகோரசிவாச்சார்ய பத்ததி)

D வழி, புல்,ஆறு,பள்ளம், ஜாலம், பசுவின் சாணம் முதலியன சூழ்ந்த இடமும், மயானம், வீட்டுத்தோட்டம், மாட்டுத்தொழுவம், முக்கியமான மரம், நாற்சந்தி முதலான இடங்களும், ஸ்த்ரீகள், பசுக்கள், அந்தணர், சூரியன், சந்நியாசி, சந்திரன் மற்றும் பிராணிகளுடைய விகார பிரதேசத்திற்கு எதிராகவும் இருந்து மலஜலமோசனஞ் செய்யலாகாது. - ஸ்ரீமத் காமிகாகமம்.

காது, கண், மூக்கு, நாக்கு, பல், லிங்கம், மலத்வாரம், நகம், கபம், வியர்வை, மலம், மூத்திரம் ஆகிய பன்னிரண்டும் மலத்திற்கு ஆதாரமான இடங்களாக அறியவேண்டும். - சிவதருமோத்தரம்.

[216] A தேவர்கள், ரிஷிகள் முதலிய அனைத்து கணங்களும், அவ்வாறே நாகர்களும் எல்லா புறங்களிலும் விழித்தெழுங்கள். மல விஸர்ஜனம் செய்கிறேன் - வாசிஷ்டம்.

B பசு, பிராமணர் போல் வேடமிட்டவர் (அப்ராமணர்), பெண்கள், சந்திரா சூரியர்கள் இவர்களுக்கு எதிரிலும் மற்றும் பஞ்சமஹா பூதங்களில் மாற்றங்கள் நிகழும் போதும் மெதுவாகவே மலவிஸர்ஜனம் செய்தல் வேண்டும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
சுத்தமான மண்ணை எடுத்து அதனை நீரின் சமீபத்தில் வைத்துக்கொண்டு

1இடையில் மண்ணாலும், பின் நீராலும் சுத்தம் செய்துகொள்ளல் வேண்டும்.7[217]

லிங்கத்தையும் ஒரு முறையும், குதத்தை ஐந்து முறையும், இடதுகையைப் பத்துமுறையும், இரண்டு கைகளையும் ஏழு முறையும் மண்ணால் சுத்திசெய்யவேண்டும். பின்னர் பிருஷ்டங்களைத் துடைத்துக் கொள்ளவேண்டும்.8

அல்லது [218]பாவசுத்தி உண்டாகும் வரை சௌசம் செய்து கொள்ளவேண்டும். பாவமாவது சுத்தம் செய்து கொள்ளுபவரின் அந்தக்கரணம். அதன் சுத்திக்காக சௌசவிதியானது முனிவரால் கொள்ளப்பட்டது.9[219]

கால்கைகளை ஒவ்வொரு முறை மண்ணாலும் ஜலத்தாலும் சுத்தி செய்து,

---

[217] பூமியில் மல விஸர்ஜனம் செய்தபின்னர் மண்கட்டி முதலியவைகளால் குதத்தை நன்கு சுத்தம் செய்து, இடதுகையினால் லிங்கத்தை பிடித்து மற்றொரு கையினால் கூறியவிதமாக மண்ணை எடுத்துக்கொண்டு நீர்நிலைக்கு அருகில் சென்று... - அகோரசிவாசாரியபத்ததி

[218] முன்னர் ஜலத்தாலும், இடையில் மண்ணாலும், அதன் பின் ஜலத்தாலும், சௌசம் செய்ய வேண்டுமென்பது பொருள்.

2. "பாவசுத்தி உண்டாகும் வரை" இதனால் கூறப்பட்ட அளவினும் அதிக அளவாகச் சுத்தி செய்யவேண்டுமெனக் கொள்ள வேண்டும், குறைந்த அளவில் தாத்பரியமில்லை. அவ்வாறாயின் எண்ணை விதித்தது பயனற்றதாய் முடியும்.

3."பவிநாம்" என்ற பாடத்தைக் கொண்டால் "பாவமாவது ஸம்ஸாரத்தில் இருப்பவர்களின் மனம்" என்ற பொருளைத்தரும். மனச்சுத்தியாவது – சுத்தி செய்து போதுமென்று மனத்திற்குத் தோன்றுதல்.

[219] பாவசுத்தி ஏற்படாதபோது இயன்றவரை ஸௌசம் செய்யவேண்டும். மனத்தூய்மை எது வரை உருவாகவேண்டுமோ அது வரை ஆஸௌசம் என்று ஏற்றுக்கொள்ளவேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

## || தந்ததாவன விதி ||

பின்னர் முறைப்படி ஆசமனஞ்செய்து, சுத்தனாய் தந்ததாவனஞ் செய்யவேண்டும்.10

ஈரமுள்ளதாயும், தோலுடன் கூடியதாயும், சமமாய் ஒடிக்கப்பட்டதாயும் நேர்மையாயும், சுத்தமாயும், கணுவற்றதாயும், கடைவிரல் அளவு பருமனாயுமுள்ள தந்தகாஷ்டம்(பற்குச்சி) சிறந்ததாகும்.11

புங்கமரம், கொடிப்புங்கை, வாகை, கருங்காலி, மருது இவற்றின் குச்சுகளை எட்டு அங்குல அளவாக முமுக்ஷுக்களுக்கும், இரளி, மா, மருது அசோகம், நாவல், சம்பகம், நாயுருவி, குருக்கத்தி இவற்றின் காஷ்டங்கள் பன்னிரு அங்குல அளவாக கிரகஸ்தர்களுக்கும் விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.12, 13

அல்லது பிராமணர், க்ஷத்திரியர், வைசியர், சூத்திரர் , அநுலோமர் , பிரதிலோமர் ஆகிய இவர்கள் விஷயத்தில் முறையே 1 அங்குலத்தினின்றும் ஒவ்வொரு அங்குலம் குறைவாக விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.14[220]

நறுவிலி,நெல்லி,நமை,2ஆமணக்கு, பழமுண்ணிப்பாலை, வேம்பு ஆவிரை, புல், முருங்கை, வஞ்சி, (நொச்சி) பைசாசவிருக்ஷம், நாணல், விரல், தர்ப்பை இவற்றால் பல்துலக்கக்கூடாது.15[221]

---

[220] அல்லது பிராமண, க்ஷத்ரிய, வைஸ்ய, சூத்ர முதலான ஜாதிகளுக்கு பன்னிரெண்டு அங்குலமாகக் குறிப்பிடப்பட்டுள்ளது. மேற்கூறிய வரிசைப்படி ஒவ்வொருவருக்கும் ஓரோர் அங்குலமாகக் குறைத்தல் வேண்டும். பெண்களுக்கு நான்கு அங்குலமாத்திரமே தந்ததாவனத்திற்கு கூறப்பட்டுள்ளது - கிரியாகாண்டக்ராமாவளி.

[221] முள் மற்றும் பாலுடன் கூடிய மரக்குச்சியாலோ, செங்கலைச் சுட்ட சாம்பலினாலோ, விரலினாலோ பல்லைத் துலக்குதல் கூடாது. அவ்விதம் கவனக்குறைவுடன் செய்தால் தவக்குறைவு ஏற்படும். - ஞானரத்னாவளி

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
நவமீ, அமாவாஸ்யை, ஷஷ்டீ, பிரதமை, இந்தத்தினங்களில் தந்தகாஷ்டத்தால் பல்துலக்கலாகாது. கிரஹஸ்தர் இந்தத் தினங்களில் பரிசுத்தமான இலைகளால் தந்ததாவனஞ் செய்யலாம். 16

அல்லது இந்தத்தினங்களில் தந்ததாவனஞ் செய்யாமல் பன்னிரு முறை கொப்பளித்து வாயை நன்கு சுத்தி செய்துகொண்டு ஸ்நானம் செய்யவேண்டும் .17

## || வாருணமலஸ்நான விதி ||

இரண்டு நதிகள் கூடுமிடும், அல்லது சமுத்திரத்தில் நதி கூடுமிடும், ஓடை, தாமரைத் தடாகம், மேற்குத்திக்கை நோக்கி பிரவஹிக்கும் நதமென்று கூறப்படும் ஆறு, நதியின் நடுவிலுள்ள வற்றாத நீரை உடைய மடு, மூழ்கிகுளிக்கக்கூடிய வட்டவடிவமான குட்டை, நீந்திக் குளிக்கக்கூடிய நீர்ப்பெருக்கு என்னும் இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் மிகவும் உத்தமமாகும்.18[222]

[222] நதி, தேங்கிய நீர்நிலை, தடாகம், அல்லது கிணறு என நான்கு விதமான இடங்களில் ஸ்நானம் செய்யலாம். நதி முதலானவைகள் இருக்கும் போது கிணற்றில் குளித்தால் கூடாது. மேற்கூறிய நீர்நிலைகள் இல்லாவிடில் கிணற்று நீரில் குளிப்பது தோஷமில்லை. ஹே கஜானன! நதி இருக்கும்போது தடாகத்தில் குளித்தால் கூடாது. கிணற்றைவிட பத்துமடங்கு தேங்கிய நீர்நிலை சிறந்தது. அதைவிட நதியில் குளிப்பது பத்து மடங்கு சிறந்தது. அதைவிட நதியானது சமுத்திரத்தை அடையும் இடத்தில் குளிப்பது பத்து மடங்கு சிறந்தது என அறிவாயாக. இதனைவிட கிழக்குமுகமாக குளிப்பது நூறுமடங்கு புண்ணியத்தை தரும் என கூறப்படுகிறது. நதியில் அது பிரவகிக்கும் திசையை நோக்கியே ஸ்நானம் செய்யவேண்டும். - (சிந்த்யாவிஸ்வாஸாதாக்யா. சுப்ரபேதாகமம்.)

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

கால்வாய், புஷ்கரிணீ, (நான்கு மூலையுள்ள தடாகம்) இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் மத்தியமமாகும். கிணறு, பாத்திரம் (எடுத்துவந்த தீர்த்தம்) இறங்கும் கிணறு, வீடு, இவற்றில் ஸ்நானம் செய்தல் அதமமாகும்.19[223]

அஸ்திர மந்திரத்தால் எட்டு அங்குலத்திற்கு கீழே உள்ள மண்ணைத்தோண்டிக் கிளறி, இருதய மந்திரத்தால் எடுத்து வைத்துக்கொண்டு, மீண்டும் அந்த மந்திரத்தாலேயே தோண்டின இடத்தை மூடிவிடவேண்டும்.20[224]

எடுத்துவைத்த மண்ணை, சிரோமந்திரத்தால் தீர்த்தக் கரையில் வைத்துக்கொண்டு, அஸ்திரமந்திரத்தால் சுத்தி செய்ய வேண்டும். சிகாமந்திரத்தால் புல் முதலியவற்றைக் களைந்து, கவசமந்திரத்தால் மூன்று பிரிவாகச்செய்யவேண்டும்.21

ஒரு பாகமாகிய மண்ணால், நாபி முதல் கால் ஈறாகச் சுத்திசெய்து அஸ்திர மந்திரத்தை ஜபித்து, அதனால் பிரகாசிக்கப்பட்டதாகப் பாவிக்கப்பட்ட

---

[223] இரவில் நதிஸ்நானமானது தள்ளத்தக்கதாகும். க்ரஹண காலத்திலோ போற்றத்தக்கது. அசுரரின் இரத்தம் எப்போதும் ஒழுகுகிறது. இரவில் அசுரர்கள் நதிகளில் மூழ்குகிறார்கள். ஆகவே நீராடுதலோ, குடிப்பதோ இரவில் ஒரு போதும் செய்தல் கூடாது. – (சுப்ரபேதாகமம்.)

[224] A மலையிலிருந்தோ, நதிக்கரையிலிருந்தோ, புண்ணிய க்ஷேத்திரத்தில் இருந்தோ, சுத்தமான இடத்தில் இருந்தோ பிரம்ம விருக்ஷத்தில் இருந்தோ, தர்ப்பைப்புல்லின் அடியிலிருந்தோ.. (காலோத்தராகமம்)

B சுத்தமான இடத்தில் எட்டு அங்குலம் வரையில் ஹூம் பட் என்பதை முடிவாகக் கொண்ட அஸ்த்ர மந்திரத்தினால் தோண்டி அதே மந்திரத்தினால் மணலை எடுத்து அவ்வஸ்துவில் மூலமந்திரத்தால் நம என முடியும் ஹ்ருதய மந்திரத்தாலோ எடுத்து அதே மந்திரத்தினாலேயே தோண்டிய இடத்தை மணலால் நிரப்பி ..( சிவார்ச்சனசந்திரிகா )

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

மற்றொரு பாகமாகிய மண்ணால், எல்லா அங்கங்களிலும் பூசிக்கொண்டு, இரு கைகளால் கண் காது முதலிய இந்திரியங்களை மூடிக்கொண்டு, காலாக்நி போல் பிரகாசமுள்ள அஸ்திர மந்திரத்தை இருதயத்தில் பாவனை செய்துகொண்டு, பிராணவாயுக்களை அடக்கி ஜலத்தில் மூழ்கியிருக்க வேண்டும்.22, 23

இவ்வாறு மலஸ்நானம் செய்த பின்னர், நீரில் இருந்து எழுந்து,

25.அஸ்திரசந்தியை உபாஸித்து பின்னர் விதி ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

விதிஸ்நான முறை.

26. ஸரஸ்வதி, கங்கை, யமுனை முதலிய தீர்த்தங்களுள்யாதானுமோர் தீர்த்தத்தை, அங்கு சமுத்திரை செய்து இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து ஆகர்ஷணம் செய்து, அவ்வாறே ஸம்ஸாரமுத்திரை செய்துகொண்டு இருதய மந்திரத்தால் தன்னுடைய முன்பாகத் தாபித்துக் கொள்ளல் வேண்டும்.

27. எஞ்சிய மண்ணின் பாகத்தை எடுத்துக்கொண்டு தொப்புள் அளவாக உள்ள நீருள் சென்று வடக்கு முகமாக நின்று கொண்டு, இடது உள்ளங்கையில் அம்மண்ணை மூன்று பாகமிடவேண்டும்.

28. தெற்குத்திக்கிலுள்ள மண்ணை அங்க மந்திரங்களால் ஒரு முறையும், கிழக்குத் திக்கிலுள்ள மண்ணை அஸ்திர மந்திரத்தால் ஏழு முறையும், வடக்கு திக்கிலுள்ள மண்ணை சிவமந்திரத்தால் பத்து முறையும், முறையே மூன்று பாகங்களையும் ஜபிக்க வேண்டும்.

29. ஹும்படை இறுதியில் உடைய அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டு கிழக்கு திக்கிலுள்ள மண்ணை எல்லாத் திக்குகளிலும் போகும்படி வீச வேண்டும். பின்னர் சிவ மந்திரத்தை உச்சரித்து வடக்கு திக்கிலுள்ள மண்ணை கையினுல் சுழற்றி நான்கு பக்கங்களிலும் போகும்படி வீசி தீர்த்தத்தைச் சிவதீர்த்தமாக்க வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

30. நான்கு அங்க மந்திரங்களை உச்சரித்துக் கொண்டு, அங்க மந்திரங்களால் ஜெபிக்க பெற்ற தெற்குத் திக்கிலுள்ள மண்ணால் தலை முதல் கால் ஈறாக எல்லா அங்கங்களையும் பூசிக்கொள்க.

31. ஷண்முகீ கரண முத்திரை செய்து எல்லா இந்திரியங்களையும் மூடிக்கொண்டு, சிவ மந்திரத்தைத் தியானித்து நீரின் மத்தியில் சிவ தீர்த்தத்தினுள் மூழ்கவேண்டும்.

32. பின்னர் நீரில் நின்றும் எழுந்து சந்திர சூரியர்களாக பாவிக்கப்பட்ட இரண்டு கைகளால் கும்ப முத்திரை செய்து கொண்டு,நீரையெடுத்து வௌஷடை இறுதியிலுடைய ஷடங்க மந்திரங்களால் சிரசில் தெளித்துக் கொள்ளல் வேண்டும்.

33. ஆன்மரக்ஷையின் பொருட்டும் விக்கினங்களை போக்கு தற்பொருட்டும், தீர்த்தத்தை அஸ்திர மந்திரத்தால் அபிமந்திரித்து மகாதிக்கு உபதிக்கு இவற்றில் தாரையாக இறைக்க வேண்டும்.

34. சக்கரவர்த்திக்குச் செய்யப்படும் உபசாரத்துடனும்,பரிமள திரவியங்கள் நெல்லிப் பொடி இவற்றுடனும் ஸ்நானம் செய்து கரைக்கு வந்து ஸம்ஹார முத்திரையால் சிவ தீர்த்தத்தை உப சம்ஹாரசம் செய்ய வேண்டும்.

35-36. மாடப்புறா, கோழி, இளிக்கண்குருவி, காகம், கழுகு, கழுதை, நாய், ஊர்ப்பன்றி, பருந்து, ஒட்டகம், 1 இவற்றின் அங்கவிகாரங்கள், மயானம்,பதிதன்,பிரேதம், பிரசவித்தவள், நிர்மால்யம் 1 போஜகன், பிறமதஸ்தர் ஆகிய இவர்களைப் பரிசித்தால் ஜல ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

1. இறக்கை, மூக்கு, உரோமம், குளம்பு, எலும்பு, என்னும் இவை அங்க விகாரங்களாகும்.

37. தொப்புளுக்கு மேல் கை நீங்கலாகவுள்ள அங்கங்களில் ரேதஸ், மலம், மூத்திரம் இவற்றின் சம்பந்தம் ஏற்பட்டால் ஜலஸ்நானத்தால் சுத்தி செய்து

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

கொள்ளல் வேண்டும். வபனம் செய்துகொண்டாலும், வாந்தி செய்தாலும், சுத்தியின் பொருட்டு ஜலஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

## பஸ் மஸ்நாஹன விதி

38. ஜல ஸ்நானம் செய்த பின்னர், கற்பம் முதலிய முறையாக சித்தித்ததாயும் ஸம்ஹிதா மந்திரங்களால் மந்திரிக்கப்பட்டதாயும் (அகற்பமாயின்) நிவிருத்தி முதலிய கலைகளாற் சுத்தம் செய்யப்பட்ட தாயுமுள்ள பஸ்மத்தால் ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

39. தலை முதற்கொண்டு பாதமளவாக ஹும்படை இறுதியிலுடைய அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து திருநீற்றால் மலஸ்நானம் செய்து விதி ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

40. ஈசான மந்திரத்தால் சிரசு, தத்புருஷ மந்திரத்தால் நெற்றி,அகோர மந்திரத்தால் மார்பு, வாமதேவ மந்திரத்தால் தொப்புள், ஸத்யோஜாத மந்திரத்தால் எல்லா அங்கங்கள் ஆகிய இவற்றில் முறைப்படி 2 உத்தூளனம் செய்ய வேண்டும்.

41-42. மூன்று சந்திகளிலும்,இரவிலும், பிக்ஷாடனத்தின் ஆரம்பம் முடிவு இவற்றிலும், நித்திரையினின்று எழுந்தவுடனும், போஜனத்திற்குப் பின்னரும், தீர்த்தம் அருந்திய பின்னரும், மல ஜலம் கழித்த பின்னரும், அவ்வாறே பெண்கள், நபும்ஸகன், சூத்திரர்,பூனை, கொக்கு, எலி, இவைகளைப் பரிசில் தவிர்த்தும் 3 விதிப்படி பஸ்ம ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

1. புருஷன் இறந்த பின் சோர புருஷனிடத்தில் உண்டானவன்.

2. யதிகள் உத்தூளனம் செய்யவேண்டும்,கிரஹஸ்தர்கள் திரிபுண்டரம் தரிக்க வேண்டுமென்று சோமசம்பு பத்ததி வியாக்யானமாக ஸ்பஷ்ட போதினியில் இருக்கின்றது.

3.______ என்ற பாடத்தை______ என்ற பாடமாக கொண்டால் இவைபோன்ற பிறவற்றை தொட்ட விடத்தும் என்று பொருள் கொள்ளல் வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

43. விரதத்தை அனுட்டிப்பவன் ஈசுவரன், அக்னி, ஆசிரியர், வித்யாபீடம், இவற்றின் சமீபத்திலும், சண்டாளரின் பார்வையிலும்,
அசுத்தமான இடத்திலும், வழியிலும் உத்தூளனம் செய்யலாகாது.

மாஹேந்திரா ஸ்நானமுறை

44. சூரிய கிரகணங்களோடு (வெய்யிலுடன்) மழை சேர்ந்த காலத்தில் கிழக்கு முகமாக கைகளை உயரே தூக்கி ஈசான மந்திரத்தை உச்சரித்து உச்சரித்துக் கொண்டு ஏழு அடிகள் நடக்க வேண்டும். இது மாஹேந்திர ஸ்நானமாகும்.

மாருத ஸ்நான முறை

45. தத்புருஷ மந்திரத்தையேனும், கவச மந்திரத்தையேனும் உச்சரித்துக் கொண்டு, பசுக்களின் குளம்புகளால் கிளப்பப்பட்ட தூளிகள், தன் சரீரத்தில் விழும்படி பசுக்களின் மத்தியில் செல்லுதல் மாருதஸ்நானம் எனப்படும்.

மந்திரஸ்நான வதி

46. ஸத்யோஜாதம் முதலிய மந்திரங்களை உச்சரித்துக் கொண்டு தீர்த்தத்தை சிரசில் புரோக்ஷித்து கொள்ளுதல் மந்திர ஸ்நானமாகும் .இந்த மந்த்ரஸ்நானமானது,வாருண ஸ்நானம் ஆக்னேய ஸ்நானம் இவற்றில் விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

மானஸ ஸ்நான விதி

47. பிராணாயாமம் செய்து மனதால் 1 மூல மந்திரத்தை உச்சரித்து மானஸ ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும். இந்த மானஸ ஸ்நானம் 2 எல்லா காலங்களிலும் விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

ஆசமன விதி

48-49. சுத்தமான ஜலத்தால் கால் கைகளை கழுவிய பின்னர் சுத்தமான தீர்த்தத்தை 3 பார்த்து பெருவிரலின் அடியிலுள்ள தீர்த்தத்தை ஸ்வதா என்னும் பதத்தை இறுதியிலுடைய ஆத்மதத்துவம் முதலிய மந்திரங்களால் மூன்று முறை ஆசனம் செய்ய வேண்டும். இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டு

public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

வலது கைப் பெருவிரல் அடியால் கீழ்மேலுதடுகளை இருமுறை துடைத்து நடுவிரல் மூன்றாலும் பரிசிக்க வேண்டும்.

1.மூல மந்திரத்தை உச்சரித்ததால் கலக்கப்பட்ட குண்டலினீ சக்தியினின்றும் பெருகிய அமிருததாரையால் மானச ஸ்நானம் செய்ய வேண்டும்.

2."எல்லா காலங்களிலும்" என்பதற்கு அசுசி யேற்பபட்ட காலங்களிலெல்லாம் என்பது பொருள்.

3.சுத்தமான தீர்த்தத்தை சுக்ல பட்சத்தில் சந்திர ரூபமாகவும், கிருஷ்ண பட்சத்தில் சூரிய ரூபாவாகவும் பாவனை செய்து பார்த்து என்பது கருத்து.

50. பெருவிரல் சுட்டு விரல் இவற்றின் நுனியால் இரண்டு நாசிகளையும், பெருவிரல் அணிவிரல் இவற்றின் நுனியால் கண் காது இவற்றையும் தொடுதல் வேண்டும். அடிக்கடி ஜலத்தால் கைகளை கழுவ வேண்டும்.

51. கடைவிரல் பெருவிரல் இவற்றின் 1 அடியால் நாபியையும், உள்ளங்கையால் மார்பையும்,எல்லா விரல்களாலும் சிரசு தோள் இவற்றையும், இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டு தொடுதல் வேண்டும்.

## சைவ ஸந்தியா விதி

52. ஸமயி முதல் ஆசாரியர் ஈறாகிய யாவரும் ஸகளீகரணஞ் செய்து பிராணயாமம் செய்து கொண்டு சிவஸம்ஹிதையை மனதால் மூன்று முறை உச்சரிக்க வேண்டும்.

53-54. வலது காதைத் தொடுதலாகிய மந்திரமில்லாத ஆசமனத்தை செய்து, மீண்டும் முன்போல் மந்திரத்துடன் ஆசமனஞ் செய்து, கரந்யாசம் அங்கந்யாசங்களைச் செய்து, ஒரே மனதை உடையவனாய், காலையில் ப்ராஹ்மீஸந்தியை செம்மை நிறமுடையதாகவும், உச்சிக் காலத்தில் வைஷ்ணவீ ஸந்தியை வெண்மை நிறமுடையதாகவும், சாயங்காலத்தில் ரௌத்ரீ சந்தியை கருமை நிறமுடையதாக்வும் தியானிக்க வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ப்ராஹ்மீ சந்தியின் தியானம்

55-56. விடியற்காலத்தில் ஆகாயமானது நக்ஷத்திரங்களுடன் இருக்கும் சமயத்தில், ப்ராஹ்மீ சந்தியை செம்மையாக ஆபரணம் வஸ்திரம் இவற்றை உடையவளாகவும், செம்மை நிறம் உடையவளாகவும் ஜடை, யக்ஞோபவீதங்களை உடையவளாகவும், அன்னத்தின் மீது பத்மாஸனமாக வீற்றிருப்பவளாகவும், இளமைப் பருவமுள்ளவளாகவும், நான்கு முகங்கள் நான்கு கைகள் இவற்றை உடையவளாகவும், ஸ்ருக்கு, அக்ஷமாலை இவற்றை வலது கையிலும், தண்டம், கமண்டலம் இவற்றை இடது கையிலும் தரித்திருப்பவளாகவும், 8 கண்களை உடையவளாகவும் தியானிக்க வேண்டும்.

வைஷ்ணவீ சந்தியின் தியானம்

57-58. மத்யாஹ்ன காலத்தில் வைஷ்ணவீ சந்தியை, வெண்மை நிறமுள்ள வஸ்திரமணிந்தவளாகவும், வெண்மை நிறமுள்ள வளாகவும், துளசிமாலை, உபவீதம் இவற்றை உடையவளாகவும், கருடன் மீது பத்மாஸனமாக அமர்ந்தவளாகவும், வெளிப்பட்ட புதிதான யௌவநத்தை உடையவளாகவும், இடது கைகளில் சங்கு சக்கரங்களையும், வலது கைகளில் கதை, அபயம் இவற்றையும் உடையவளாகவும், எல்லா ஆபரணங்களையு மணிந்தவளாகவும் தியானிக்க வேண்டும்.

ரௌத்ரீ ஸந்தியின் தியானம்

59-60. சூரியன் பாதி அஸ்தமித்த காலத்தில் ரௌத்ரீ சந்தியை, நீலோத்பல தளத்தின் காந்தியை உடையவளாகவும், சிறிது நீங்கிய யௌவநத்தை உடையவளாகவும், நான்கு கைகள் மூன்று கண்கள் இவற்றை உடையவளாகவும், ஜடை, அர்த்த சந்திரன் இவற்றால் அலங்கரிக்கப் பட்டவளாகவும், வலது கைகளில் த்ரிசூலம், அக்ஷமாலை இவற்றையும், இடது கைகளில் அபயம், சக்திகளையும் தரித்திருப்பவளாகவும், விருஷபத்தின் மீது பத்மாஸனமாக வீற்றிருப்பவளாகவும் தியானிக்க வேண்டும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

61. எல்லா ஸந்தியா தேவதைகளையும் மான் தோலை தரித்திருப்பவர்களாகவும், எல்லா கர்மாக்களுக்கும் சாக்ஷிபூதர்களாகவும் தியானிக்க வேண்டும். அந்த ஸந்தியா தேவதைகளைளுடைய விஸ்தாரமான காந்தியின் சமூகத்தில் பிரவேசித்ததாகத் தன் சரீரத்தைத் தியானிக்க வேண்டும்.

62. இப்பொழுது நிர்வாண தீக்ஷை உடையவர்களுக்கு மேலான நான்கு சந்தி களையும் விதிக்கிறார். சிவசக்தி ஒன்றே உபாதி பேதத்தால் அனேக விதமாகப் பாவிக்கின்றது.

63-64. தாமரை நூல்போல் சூக்கும் வடிவமும், செம்மை நிறமுள்ள ப்ராஹ்மீ சந்தி தேவதையும், வெண்மை நிறமுள்ள வைஷ்ணவீ சந்தி தேவதையும் கருமை நிறமுள்ள ரௌத்ரீ சந்தி தேவதையும், எந்தச் சந்தியானது அர்த்தராத்திரியில் தியானிக்க படுகிறதோ, அந்த ரூபமற்றதாகவேணும், கருமை நிறமுடைய தாக வேனுமிருக்கும் நான்காம் காலத்துச் சந்தி தேவதையும், முறையே இருதயம் புருவநடு பிரம மரந்திரம் துவாதசாந்தம் ஆகிய ஸ்தானங்களில் இருக்கின்றனர்.பிராஹ்மீசந்தி தேவதை ஸத்துவ குணத்தையும், வைஷ்ணவீசந்தி தேவதை ரஜோ குணத்தையும்,ரௌத்ரிசந்தி தேவதை தமோ குணத்தையும் உடையதாக இருக்கும்.நான்காவது காலத்தில் தியானிக்கப்படும் சந்தி தேவதை ஒருவித குணமுமில்லாதது.

65. 1 ஹம்ஸயோகிகள் மேலும் கீழும் செல்லும் சுவாசங்களை அடக்கி 2 இரண்டு சந்திகளையும் உபாஸிக்க வேண்டும். ஒரு உபாதியுமற்ற துவாத சாந்தத்தில் இருக்கும் பரமசிவனை அறிதல் ரூபமான சந்தியானது மிகவும் மேலானதாகக் கூறப்படுகிறது.

பிதிர்தீர்த்தம் முதலியவற்றின் விபரம்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

66-67. சுட்டு விரலினடியில் பிதிர் தீர்த்தமும், கடை விரலினடியில் ப்ரஜாப்அதி தீர்த்தமும், பெருவிரலினடியில் ப்ரஹ்ம தீர்த்தமும், கையின் நுனியில் தேவ தீர்த்தமும், வலது உள்ளங்கையில் அக்னி தீர்த்தமும், இடது உள்ளங்கையில் சோம தீர்த்தமும், எல்லா விரல்களிலும் கணுக்களுடைய சந்திகளில் ரிஷி தீர்த்தமும் இருக்கின்றன.

1. நிர்வாண தீக்ஷையுடையாரும் மேலான ஞானிகள் ஹம்ஸயோகிகள் ஆவார்.

2. நிர்வாண தீக்ஷையுடையார் செய்யவேண்டிய நான்காவது காலத்து சந்தியும் ,மேலான ஞானிகளால் செய்யப்படும் துவாதசாந்தத்தியில் ஆன்மாவிற்கு சிவனுக்கும் சமரச பாவத்தை கற்பித்தல் ரூபமாயுள்ள சக்தியும் ஆகிய இரண்டும் சந்திகளும் குறிக்கப்படுகின்றன.

## மார்ஜன விதி

(68-69) பின்னர் பஞ்சப்பிரம மந்திரம் அங்க மந்திரங்களால் தீர்த்தத்தை சிவ தீர்த்தமாக செய்து, அந்த தீர்த்தத்தால் ஸம்ஹிதா மந்திரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டு மார்ஜனம் செய்ய வேண்டும். இடது கையின் கீழ் ஒழுகுகிற ஜலத்தை வலது கையால் சிரசில் முறைப்படி ஸம்ஹிதா மந்திரத்தால் ப்ரோக்ஷித்து கொள்ளல் மார்ஜனமெனப்படும்.

## அகமர்ஷம்

(70-71) தொன்னை போன்ற வலதுகையில் இடது கையிலுள்ள எஞ்சிய ஜலத்தை வாங்கி மூக்கின் நுனியருகே சேர்ப்பித்து ஞானரூபமாயும் வெண்மையாயும் சுத்தமாயுமுள்ள அந்த தீர்த்தத்தை இடையென்னும் நாடியால் இடது மூக்கு துவாரத்தால் இழுத்து, கும்பகஞ் செய்து, அந்த ஜலத்தை பாப ஸ்வரூபமாகவும் கருமை நிறம் உள்ளதாகவும் சிந்தித்து, பிங்களை என்னும் நாடியால் வலது மூக்குத் துவாரத்தால் ரேசகஞ்செய்து, அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டு 1 வஜ்ரசிலையில் விடவேண்டும். இது அகமர்ஷமெனப்படும்.

...domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy



72. ஸ்வாஹாந்தமாக மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து, தர்ப்பை புஷ்பம் அக்ஷதை இவற்றுடன் ஜலத்தால் அஞ்சலி செய்து, சிவபெருமானுக்கு அர்க்யங்கொடுத்து காயத்ரியை சக்திக்கு தக்கவாறு ஜபிக்க வேண்டும்.

73. தர்ப்பை, அக்ஷதை, எள்ளு இவற்றுடன் 2 அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து அர்க்யம் கொடுக்க வேண்டும். 3 உபதேசத்தை பெற்றவன் கை விரல் நுனிகளால் தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

1. நிருருதி திக்கில் வஜ்ர சிலை இருப்பதாக பாவித்து அதில் விட வேண்டுமென்பது கருத்து.

2. _____என்ற பாடத்தை ______ என்பதாகக் கொண்டால் மந்திரோச்சாரணத்துடன் தீர்த்தத்தை கொடுத்தலாகிய தர்ப்பணத்தை செய்யவேண்டுமென்று பொருள் கொள்க.

3._____ என்பதை _____ என்பதாகக் கொண்டால் தேவர் முதலியவர்களின் பெயரைக் கூறி என்ற பொருள் கொள்க.

தர்ப்பண மந்திரங்கள்.

__

____ என்பது சிவகாயத்ரியாகும்.

_______

என்று சொல்லிக்கொண்டு தேவ தீர்த்தமாகிற விரல் நுனிகளால் மந்திர கூட்டத்திற்கு தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும். அவ்வாறே,

__________

என்று சொல்லிக்கொண்டு தேவதீர்த்தமாகிய விரல் நுனிகளால் எட்டு தேவகணங்களுக்கு தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

பின்னர் கழுத்தில் உப வீதத்தை தரித்து,

____

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

என்று சொல்லிக்கொண்டு விரல்களின் கணுக்களில் சந்திகளாகிய ரிஷி தீர்த்தத்தால் ஏழு ரிஷிகளுக்கும் தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

______

என்று சொல்லிக்கொண்டு மானவ தீர்த்தமாகிற கடை விரலடிகளால் ஏழு மனுஷ்யர்களுக்கும் தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

______

என்று சொல்லிக்கொண்டு சேர்ந்த இரண்டு உள்ளங்கைகளினடியால் ஐந்து பூதங்களுக்கும் தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

1. ____என்பதற்கு பின்னர் க்ரியாக்ரம த்ரோ திகையில்_____ என்று அதிகமான பாடமிருக்கின்றது.

2. _______என்பது பாடபேதம்.

பின்னர் வலது தோளில் உபவீதமிட்டு தர்ப்பத்தை மடித்து கரதலத்தில் வைத்து அடி நுனிகளால் எள்ளுடன் கூடிய தீர்த்தத்தால்,

_____ என்று சொல்லிக்கொண்டு வேத பிதுருக்களுக்கு தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

___

1. ___ என்றும் பாடபேதமுண்டு.

என்று சொல்லிக்கொண்டு ஞாதி, ஆசாரியன், பித்ருக்கள் இவர்களுக்கு சுட்டு விரலடிகளால் தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

74. ஈசர் 1 முதலாயினோர்,2 பதிகள், ஸித்தர், மாதிருக்கள், கிரஹங்கள், ரக்ஷஸ்கள் ஆகிய இவர்களுக்கு முறைப்படி பிதிரு என்னும் பதம் முதலாக தர்ப்பணம் செய்ய வேண்டும்.

## சூரிய பூஜை.

1. விதிப்படி ஆசமனம் செய்து, செம்மையான புஷ்பம் முதலிய 3 வற்றுடன் கூடிய தீர்த்தத்தால் அஞ்சலி செய்து, சூரிய மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து, சூரிய பகவானுக்கு மூன்று முறை அர்க்கியம் சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

2.ஸமயி முதல் ஆசாரியர் ஈறாகிய எல்லோரும் மந்திரத்தினால் ஸாதிக்கப்படும் பலன் சித்திக்கும்பொருட்டு ஆசமனம் செய்ய நேரிடும் சமயங்களில் அங்கந்யாஸ கரந்யாஸங்களைச் செய்ய வேண்டும்.

3-4. பின்னர் ஸாங்கமான சூரிய பூஜை கூறப்படுகிறது. சூரிய ஹிருதய மந்திரம் முதலிய மந்திரங்களால் கரநியாஸ அங்கநியாஸங்களை செய்து, தன்னை சூரியனாக பாவனை செய்து, அர்க்ய பாத்திரத்தை நெற்றியிலிருந்தும் இழுக்கப்பட்ட செம்மை நிறமுள்ள அபிருதபிந்து ரூபமான நீரால் நிரப்ப வேண்டும்.

5. அந்த தீர்த்தத்தை 1 சூரியஷடங்க மந்திரங்களால் பூசித்து 2 ரக்ஷை அவகுண்டனங்கள் செய்து, அந்த ஜலத்தால் பூஜா திரவியங்களை புரோக்ஷித்து, கிழக்கு முகமாக இருந்து சூரியனை பூசிக்க வேண்டும்.

____

என்று சொல்லிக்கொண்டு வலது இடது பக்கங்களில் உள்ள இரண்டு சாகைகைகளில் இரண்டு துவார பாலகர்களையும் பூசிக்க வேண்டும்.

____என்று ஈசான திக்கில் கணபதியை பூஜித்து, ____என்று அக்னி திக்கில் குருவை பூஜிக்க வேண்டும்.___ என்று நடுவில் வெண்மையான பீடத்தை பூஜிக்க வேண்டும்.

5.5 அக்னிதிக்கு முதல் ஈசானதிக்கு முடியவுள்ள உபதிக்குகளில் முறையே,

____

என்று சொல்லிக்கொண்டு, வெண்மை, செம்மை, பொன்மை, பசுமை, நிறங்களை உடைய சிம்மங்களை தியானித்து அர்ச்சிக்க வேண்டும்.

அதற்குமேல் ___ என்று வென்மையான பத்மத்தின் நடுவை பூஜிக்கவேண்டும்.

1. ____என்னும் ஷடங்க மந்திரங்களால் என்பது கருத்து.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
2.அஸ்திர மந்திரத்தால் ரக்ஷையும், கவச மந்திரத்தால் அவகுண்டனமும் செய்து என்பது கருத்து.

3.____என்பது முதலாக___ என்னும் பீஜாக்ஷரம் ப்ரதியில் அதிகமாக இருக்கின்றது.

6. பின்னர் தாமரையின் கிழக்கு முதல் ஈசானதிக்கு முடிவாகவுள்ள தளங்களில், ____ என்று சொல்லிக்கொண்டு எட்டு சந்திகளையும் பூஜிக்க வேண்டும்.

7. ஒன்பதாவதான ஸர்வதோ முகி என்னும் சக்தியை ____ என்று கர்ணிகையின் மத்தியில் பூஜிக்கவேண்டும். இந்த ஒன்பது சக்திகளையும், பிரகாசிக்கும் தீபங்களுக்குச் சமமான ஸ்வரூபத்தையுடையவர்களாக தியானித்து, இவர்களுக்கு விஸ்புரமுத்திரையை காண்பிக்க வேண்டும்.

___என்று சூரிய பகவானின் ஆஸநத்தை பூஜித்து,

8-9 சூரிய பகவானை, வெண்டாமரையில் வீற்றிருப்பவராகவும், மாதுளம்பூவின் காந்தியை ஒத்தவராகவும், பிரகாசிக்கும் செம்மையான பெரிய தேஜோமண்டலத்தின் நடுவில் இருப்பவராகவும், இரண்டு தோள்களிலும் சாத்திய மலர்ந்த இரண்டு வெண்டாமரைகளை காம்புகளுடன் இரண்டு கைகளில் பற்றிய வராகவும், ஒரு முகத்தையு மிரண்டுகண்களையுடையவராகவும்,செம்மையான வஸ்திரத்தையறிந்தவராகவும் சிந்திக்க வேண்டும்.

பின்னர்___ என்னும் மந்திரத்தை உச்சரித்து ஆஸநத்திற்குமேல் மூர்த்தியை நியாஸஞ்செய்து,___ என்று நேத்திரங்களை நியாஸஞ் செய்து, நெற்றியிலிருந்தும் இழுக்கப்பட்ட பிரகாசிக்கின்ற செம்மையான பிந்துவிலுள்ள தேஜஸை புஷ்பங்கள் நிறைய அஞ்சலியில் இருப்பதாக தியானித்து,___என்ற மூல மந்திரத்தால் கஷோல்கமூர்த்தியினிடத்தில் வியாபகமாக ஆரோபணஞ் செய்ய வேண்டும்.

domain. Digitization: Muthulakshmi Research Academy

10.ஆவாஹன முத்திரை முதலிய முத்திரைகளால் ஆவாஹனம் 1 முதலியவற்றை செய்து, சூரிய பகவானுக்கு பீரீதி உண்டாவதற்காக பிம்ப முத்திரை காண்பிக்க வேண்டும்.

11.ஸகளீகரணம் (சூரியனுடைய இருதயம் முதல் கரம் முடியவுள்ள ஸ்தானங்களில் இருதயம் முதலிய மந்திரங்களை நியாஸஞ் செய்தல்) ஏகத்துவம் (இருதயம் முதலிய அங்கங்களுக்கு அங்கியுடன் வேறுபடாதிருக்கும் தன்மை) இவற்றை செய்து 2 கஷோல்கமந்திரத்தால் பாத்யம் ஆசமநீயம் சிரசில். அர்க்கியம் இவற்றை சமர்ப்பித்து சூரியனுடைய தேகத்தை 3 பூஜிக்க வேண்டும்.

12.மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து, சந்தனம் புஷ்பம் முதலியவற்றால் சூரிய பகவானை பூஜித்து, அன்புடன் பத்ம முத்திரை பிம்ப முத்திரை இவற்றை சூரியபகவானுக்கு காண்பிக்க வேண்டும்.

1.'முதலியவற்றை'என்னும் பதத்தால், ஸ்தாபினீ முத்திரையால் பத்மாஸனத்தில் ஸ்தாபனம் செய்தல், ஸந்நி தான முத்திரையால் ஸந்நிதாபனஞ் செய்தல், நிஷ்டுர முத்திரையால் நிரோதனஞ் செய்தல் ஆகிய இவை கொள்ளத் தக்கன.

2.___என்ற மந்திரத்தால் பாதங்களில் பாத்யமும்,___ என்ற மந்திரத்தால் முகத்தில் ஆசமனமும்,___ என்ற மந்திரத்தால் சிரசில் அர்க்யமும் சமர்ப்பிக்க வேண்டுமென்பது கருத்து.

3. "தேகத்தை பூஜிக்க வேண்டும்" என்பதனால் வௌஷடை இறுதியிலுடைய மூலமந்திரத்தால் சிவ சூரியனின் பொருட்டு புஷ்பம் அறுகு அக்ஷதை இவற்றை சமர்ப்பித்தல், தைலம் முதலியவற்றால் அபிஷேகம் செய்தல், செம்மையான வஸ்திரம் புஷ்பம் சந்தனம் இவற்றால் அலங்கரித்தல், மூலமந்திரத்தால்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

மூன்று புஷ்பாஞ்சலிகளை சமர்ப்பித்தல், அர்க்யம் சமர்ப்பித்தல் ஆகிய இவை கொள்ளத்தக்கன.

13.அழகுடையவர்களாகவும், செம்மை நிறமுள்ளவர்களாகவும், வரதம் தாமரை இவற்றைக்கைகளில் உள்ளவர்களாகவும், அலங்கரிக்கப்பட்டவர்களாகவும், இரண்டு கைகளை உடையவர்களாகவும், சூரியனுடைய அங்க தேவதைகளை தியானிக்க வேண்டும்.

14. கோரப்பல்லால் பயங்கரராகவும், மிகவும் உக்ரராகவும், ஜ்வலிக்கிற அக்னிக்குச் சமானராகவும், விக்னக்கூட்டத்தை போக்குபவராகவும், இவ்வாறு அஸ்திரத்தை தியானிக்க வேண்டும்.(இவ்வாறு தியானித்த பின்னர் ) அக்னித் தளத்தில்___ என்றும், ஈசான தளத்தில்___ என்றும், நிருதி தளத்தில்___ என்றும், வாயு தளத்தில் ___என்றும், நடுவில்___ என்றும், கிழக்கு முதல் வடக்கு ஈறாகவுள்ள நான்கு திக்குகளிலுள்ள தளங்களில்___ என்றும் பூஜிக்க வேண்டும்.

15. இருதயம் முதலியவற்றிற்கு தேநு முத்ரையும், நேத்திரங்களுக்கு கோவிஷாண முத்ரையும்,அஸ்திரத்திற்கு த்ராஸிநீ முத்ரையும், கிரகங்களுக்கு நமஸ்கார முத்ரையும் காண்பிக்க வேண்டம்.

__என்று கிழக்கு தளத்திலும்,

__என்று அக்னி திக்கிலுள்ள தளத்திலும்,

__என்று தெற்கு தளத்திலும்,

__என்று நிருருதி திக்கிலுள்ள தளத்திலும்,

__என்று மேற்கு தளத்திலும்,

__என்று வாயு தளத்திலும்,

__என்று வடக்கு தளத்திலும்,

___என்று ஈசான தளத்திலும். பூஜிக்க வேண்டும்.

1.___என்றும் பாடபேதமுண்டு.

2.___என்றும் பாடபேதமுண்டு.

16-17.சந்திரனை ஆம்பல் பூ, முல்லைப் பூ,இவற்றின் காந்தியை உடையவராகவும், புதனை சொர்ணத்தின் காந்தியை உடையவராகவும், குருவை கோரோசனையின் காந்தியை உடையவராகவும், சுக்கிரனை பசுவின் பாலுக்கு சமானவராகவும், அங்காரகனை செம்மை நிறமுடையவராகவும்,சநீசுவரனை ராஜாவர்த்தமென்னும் கருமை நிறமுடைய காசாம் புஷ்பத்திற்கு சமானராகவும், ராகுவை கருமை நிறம் உடையவராகவும் அஞ்சலி பந்தம் செய்து கொண்டிருப்பவராகவும், கேதுவை புகை வர்ணமுள்ளவராகவும் பாம்புக்கு சமானராகவும் தியானிக்க வேண்டும்.

18. எல்லா கிரஹங்களும் இஷ்டமான ரூபத்தை தரிப்பவர்களாகவும், திவ்யமான ஆடை ஆபரணமணிந்தவர்களாகவும், இடது துடையில் வைக்கப்பட்ட இடது கையை உடையவர்களாகவும், வலது கையால் அபாயத்தை கொடுப்பவர்களாகவும் இருக்கின்றனர்.

19.இவ்வாறான தியானத்துடன் கிரஹங்களை முறையாக பூஜித்து, கிஷோல்க மந்திரத்தால் தூபம் தீபம் நைவேத்தியம் முதலிய எல்லாவற்றையும் சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

20.கவனத்துடன் மூலமந்திரத்தை சக்திக்கு தக்கவாறு ஜபித்து ஜபத்தை அர்க்ய பாத்திரத்திலிருந்து தீர்த்தத்தினால் சூரியபகவானின் பொருட்டு அன்புடன் சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

21-22. ஸ்தோத்ரம் செய்து, நமஸ்கரித்து, பூஜித்து, பராங்முகார்க்யம் கொடுத்து, பொறுத்தருள வேண்டும் என்று வேண்டிக்கொண்டு____ என்றும் மந்திரத்தினால் அங்க மந்திரம் முதலிய மந்திரங்களை எழுப்பி, ஸம்ஹார முத்திரையினால்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
உபஸம்சாரம் செய்து, இருதய கமலத்தில் மத்தியில் இருக்கும் சிவசூரியன் இடத்தில் சேர்க்க வேண்டும்.

23.பின்னர் ____என்னும் மந்திரத்தால் சூர்ய நிர்மாலியத்தை ஈசான திக்கில் அமர்ந்துள்ள சண்டே சுவரருக்கு சமர்ப்பிக்க வேண்டும். இவ்வாறு சூரிய பூஜை கூறப்பட்டது. ஆக ஸ்லோகம் 97.

## சிவபூஜா விதி

(துவார பால பூஜை)

1. பின்னர் விதிப்படி 1 ஆசமனம் செய்து, பிரணவத்தால் 2 அபிமந்திரிக்கப்பட்ட ஸாமான்யார்க்ய தீர்த்தம் நிரம்பிய பாத்திரத்தை கையிலேந்தி, துவாரத்தை அஸ்திர ஜலத்தால் புரோக்ஷித்து, துவார பாலகர்களை பூஜிக்க வேண்டும். துவாரத்தின் மேலுள்ள ஏதும் பரத்தின் வலது பக்கத்தில்____ என்றும்,இடது பக்கத்தில்___ என்றும், நடுவில்____ என்றும், வாயிலின் வலது சாகையில் ____என்றும், வாயிலின் இடது சாகையில் _____என்றும் பூஜிக்க வேண்டும்.

## விக்நோச்சாடனம்

2-3.___என்ற மூல மந்திரத்தை உச்சரித்து, கண்களால் மேல்நோக்கி பார்த்து மேலே உள்ள தேவலோகத்திலிருக்கும் விக்னங்களையும்,நாராச முத்ரை செய்துகொண்டு ____என்ற பிரகாசிக்கும் அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து ஆகாசத்தில் பூவை எறிந்து ஆகாயத்திலுள்ள விக்னங்களையும்,____ என்றும் பரசுபதா ஸ்திரத்தை உச்சரித்து வலது குதிகாலடியினால் மூன்று முறை பூமியை தட்டுதலால் பூமியில் உள்ள விக்னங்களையும், இவ்வாறு மூன்று வித விக்னங்களையும் பூஜா கிருஹத்தின் மத்தியினின்றும் ஸாதகன் முதல் ஆசாரியர் ஈறாகிய யாவரும் போக்கவேண்டும்.

1.சூரிய சம்பந்தமான பாவனை நீங்குவதற்காக ஆசமனம் வேண்டும் என்பது கருத்து. ஆசமனம் செய்த சமயங்களில் ஸகளீ கரணமும் ஆவச்ய கமானதால் அசமனத்திற்குப்பின் ஸகளீகரணத்தையும் செய்ய வேண்டும்.

2. பிரணவத்தால் ஏழுமுறை அபி மந்திரிக்கப்பட்ட தாயும், ரக்ஷை அவகுண்டனம் அமிருதீகரணம் இவை செய்ய பெற்றதாயும் இருக்கிற சாமான்யார்க்ய தீர்த்தம் நிரம்பிய என்பது கருத்து.

## பூஜா கிருஹத்திற்கு செல்லுதல்

4. சிறிது இடப்புறமாக வலது காலை முன்னே வைத்து கீழே உள்ள உதும்பரத்தை (படியை) கடந்து சென்று, கீழ்ப்படியில்___ என்று அஸ்திரத்தை பூஜிக்கவேண்டும். (வலமாக சென்று) நிருருதி திக்கில் ஓம்___ என்று புஷ்பத்தினால் வாஸ்து பிரமனை பூஜிக்க வேண்டும்.

## அபிஷேக ஜலம் சேகரிக்கும் முறை

5-6. அபிஷேக கலசங்களை மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து நிரீக்ஷணஞ்செய்து, அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து புரோக்ஷணம் தாடனமிவற்றை செய்து, கவச மந்திரத்தை உச்சரித்து அப்யுக்ஷணம் செய்து, சுத்தமாகிய அக்கலசங்களை எடுத்துக் கொண்டு, சிவபெருமானிடம் உத்தரவு பெற்று,பேசாது கங்கை முதலிய நதியை அடைத்து, பஞ்சப் பிர்ம்ம மந்திரம் அங்க மந்திரங்களை ஜபிக்க பெற்றதாயும், வடிகட்ட பெற்றதாயும் உள்ள ஜலத்தால் அஸ்திர மந்திரத்தினால் பரிசுத்தமான கலசங்களை காயத்ரியையேனும் இருதய மந்திரத்தையேனுமுச்சரித்து நிரப்ப வேண்டும்.

7.கலச தீர்த்தம் அக்ஷதை புஷ்பம் முதலிய எல்லாத் திரவியங்களையும் பூஜைக்காக அருகே வைத்துக்கொண்டு பூதசுத்தி முதலியன செய்ய வேண்டும்.

## பூதசுத்தி

8-9-10. ஈஸ்வரனக்கு தென்பக்கத்தில் மிருதுவான 1

கிருஷ்ணாஜினம் முதலிய ஆஸனத்தில் பத்மகம் ஸ்வஸ்திகம் முதலியவற்றுள் யாதானுமோர் ஆஸன முறையை அனுசரித்து,வடக்கு முகமாக அமர்ந்து, சித்தத்தை அடக்கி, கரந்யாசம் செய்துகொண்டு, மூர்த்தி

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

மந்திரத்தை உச்சரித்து தீக்ஷையில் நாசமடையாத பிராரப் தக ர்மாவை அனுபவிப்பதற்காக ஜீவனை ஹம்ஹார முத்திரையால் சரீரத்தினின்றும் எடுத்து, இருதயம் முதலிய பற்றுக்கோடான ஸ்தானங்களை அறிந்தவனாய், இருதய கமலத்திலேனும் பாணிக் சபிகை(புறங்கை) என்னும் ஸ்தானத்திலேனும் துவாத சாந்தத்தி லேனும் தன் ஜீவனை வைத்துவிட்டு, ஐந்து பூதங்களையும் சுத்தி செய்ய வேண்டும்.

1. கிருஷ்ணாஜினம்- கருப்பு புள்ளியை உடைய மான்தோல்.

11. தன்னுடைய சரீரத்தில் சுழுமுனாநாடியை இரண்டு கால்களின் கட்டைவிரல்கள் முதற்கொண்டு மூலாதாரம் வரை இரண்டு ரூபமாகவும், மூலாதாரம் முதற்கொண்டு பிர மந்திரம் முடிய ஒரு ரூபமாகவும் தியானம் செய்து, சுழுமுனா நாடியின் உட்புறத்திலும் வெளிப்புறத்திலும் குண்டலினீ சக்தி வியாபிக்கிறதாக தியானிக்க வேண்டும்.

12.ஆசாரியர் சுழுமுனாநாடியின் மத்தியில் இருக்கின்றதாயும், பிரகாசிக்கிற அக்னியின் காந்தியை உடையதாயும் இருக்கிற ஹூம்காரத்தினிடம், ப்ராணனை அடக்கி (பூரககும்பங்களை செய்து) சித்தத்தை செலுத்த வேண்டும்.

13.வாயுவை உயரே எழுப்பி ஹூம்பட என்னும் பதத்தை(ஐந்துமுறை) உச்சரித்தலால் இருதயம், கழுத்து, அன்னம், புருவநடு, பிரமந்திரம், இவற்றிலுள்ள க்ரந்திகளை (தளங்களின் ஸந்திகளை ) பேதித்து ஹூம்காரத்தைத் திருப்ப வேண்டும்.

14.பூரக வாயுவால் ஒடுக்கப்பட்ட சைதன்யத்தையுடையதாயும், ஹாம் என்னும் இருதய பீஜங்களின் நடுவை அடைந்ததாயும், பிரகாசிக்கிற நக்ஷசத்திரத்தின் சொரூபத்தை உடையதாயும் இருக்கிற ஜீவனான ஹம்காரத்தை சஹூங்காரத்தின் சிரஸில் வைக்க வேண்டும்

domain. Digitiz

15. வித்வானானவன் ஜீவனை சுத்தனாகவும் (அவித்தை முதலியன அற்று ஸத்வகுண ரூபானாகவும்) பரம காரணமான பிந்து ரூபனாகவும் தியானித்து, கும்பகஞ் செய்து ரேசகஞ்செய்து கொண்டு, ஒரே 1 உத்காதத்தினால் துவாத சாந்தத்திலுள்ள பரமசிவனிடத்தில் சேர்க்க வேண்டும்.

1. உத்காதமாவது- உதான வாயுவின் தொழிற்பாடு.

## சூக்ஷ்ம தேகசுத்தி

16. நாத ரூபமாக சிவனிடத்து ஒடுங்கிய பூஜகனாகிய ஆத்மாவானவன் பிருதிவீ முதலான முப்பத்தாறு தத்துவங்களை தத்தம் காரணங்களில் ஸிருஷ்டிக்ரமத்திற்கு மாறாக குண்டலினீ சக்தி பரியந்தம் 1 ஒடுங்க செய்து சுத்தி செய்யவேண்டும்.

ஒன்றா லொன்றை சுத்தி செய்தலாகிய ஸ்தூல தேக சுத்தி.

17.பிருதிவி வாயு இவ்விரண்டையும் தமக்கு விரோதியான ஒன்றால் ஒன்றையும், ஜலம் அக்னி இவ்விரண்டையும் தமக்கு விரோதியான ஒன்றால் ஒன்றையும் சுத்தி செய்க. ஆகாசத்தை 2 விரோதமில்லாமல் சுத்திசெய்த. சுத்தி செய்ய வேண்டிய முறை இனி கூறப்படுகிறது.

18,19,19.5. பிருதிவி மண்டலத்தை பொன்னிறமாகவும், கடினமாகவும், வஜ்ரத்தாலடையாளமிடம் பெற்றதாகவும்,ஹ்லாம் என்னும் பார்த்தவ பீஜத்துடன் கூடிய தாகவும், நிவிருத்தி கலையால் அதிட்டிக்கப்பட்டதாகவும், பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக வியாபித்திருப்பதாகவும், நாற்கோண வடிவமாகவும், ஸத்யோஜாத மந்திரத்துடனும் காரணேஸ்வரரான பிரமாவுடனும் கூடியதாகவும்,

தியானித்து, 1ஐந்து உத்கா தங்களால் பிருதிவியின் ஐந்து குணங்களை போக்கி,தனக்கு விரோதியான வாயுவால் தோல்வியுற்று வாயுவாக பாவத்ததாக தியானித்து சுத்தி செய்யவேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

1."ஒடுங்க செய்து" - கந்தம் முதலிய ஐந்து தன்மாத்திரைகளிடத்தில் பிருதிவி முதலிய ஐந்து தத்வங்களும், இந்த தன்மாத்திரைகள் தாமஸாஹங்காரத்தினிடமும், வாக்கு பாணி பாதம் பாயு உபஸ்தம் ஆகியவை ___ஹங்காரத்தினிடமும், ஸ்தோத்திரம் தவ ஷா்! சிங்கை ஆக்கி ரணம் இவையும் மனமும் சாத்வீக அகங்காரத்தை இடமும் அகங்காரம் புத்தி இன் இடமும் புத்தி குண தத்துவத்தின் இடமும் குண தத்துவம் பிறகு தி என்னிடமும் பிரகதி அரங்கம் விந்தை ஆகிய இவை கலையின் இடமும் புருஷ தத்துவம் கால நியதிகளை ஆகியவை மாயை இடமும் ஒடுங்கின தியாகியாக பாவித்து சுத்த வித்தியா தத்துவம் ஈஸ்வர தத்துவம் இடமும் ஈஸ்வர தத்துவம் சதாசிவம் தத்துவமும் சதாசிவ தத்துவம் சக்தி தத்துவமும் சக்தி தத்துவம் சிவதத்துவம் ஓம் சிவ தத்துவமானது ரூபமான குண்டலி சக்தி இடமும் ஓடியதாக செய்து என்பது கருத்து.

2. ஆகாசமானது பிருதிவி ஜலம் தேஜஸ் வாயு இவற்றிற்கு இடம் கொடுத்தல் பற்றி நட்பாக இருக்கின்றது .பரசக்தி ரூபமான பரமா காச ந்தான் ஆகாசத்திற்கு பகையாகும்.

20,21,21.5. ஜல மண்டலத்தை அர்த்த சந்திர வடிவமாகவும்,திரவமாகவும், அழகாகவும், வெண்மை நிறமுள்ளதாகவும், தாமரையாலடையாளம் செய்யப்பட்டதாகவும், ஹ்வீம் என்னும் பீஜாக்கரத்தை உச்சரித்துக் கொண்டாவது, தியானித்துக் கொண்டாவது பிரதிட்டா கலையால் அதிட்டிக்க பட்டதாகவும், வாமதேவ மந்திரத்துடன் கூடியதாகவும்,காரணேஸ்வரரான 2 விஷ்ணுவுடன் கூடியதாகவும், பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக வியாபித்திருப்பதாகவும் தியானித்து,____ என்னும் நான்கு உத்காதங்களால், ஜலத்தினுடைய ரஸம் ரூபம் பரிசம சம்பத் ஆகிய குணங்களை போக்கி, அக்னியால் தோல்வியுற்று அக்னியாக பவித்ததாக தியானித்து சுத்தி செய்யவேண்டும்.

c domain. Digitization

22.23, அக்னி மண்டலத்தை முக்கோண வடிவமாகவும், செம்மை நிறமுள்ளதாகவும், ஸ்வஸ்திகத்தால் அடையாளமிடப்பட்ட தாகவும் ஹ்ரூம் என்னும் பீஜாக்ஷரத்தை உச்சரித்தேனும் தியானித்தேனும் வித்யா கலையால் அதிட்டிக்க பட்டதாகவும் ,அகோர மந்திரத்துடன் கூடியதாகவும், காரணேசுவரரான ருத்ரருடனும் கூடியதாகவும், பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக வியாபித்திருப்பதாகவும் தியானித்து____ என்றும் மூன்று உத்காதங்களால் அக்நியினுடைய ரூபம் ஸ்பரிசம் சம்பத் ஆகிய குணங்களை போக்கி ஜலத்தினால் தோல்வியுற்று ஜலமாக பவித்ததாக தியானித்து சுத்தி செய்யவேண்டும்.

1. ____என்பதான ஐந்து உத்காதங்களால் என்பது கருத்து.

2.____ என்ற பாடத்தை கொண்டு காரணேசுவரரான விஷ்ணுவுடன் கூடியதாகவும் என்று மொழிபெயர்க்கப்பட்டது. "____" என்ற பாடத்தை கொண்டால் புருஷ தத்துவ மீறாக வியாப்தியை உடையதாகவும் காரணேசுவரரான விஷ்ணுவுடன் கூடியதாகவும் என்று பொருள் கொள்ளல் வேண்டும்.

24-25.வாயு மண்டலத்தை ஆறுகோண வடிவமுள்ளதாகவும்,ஆறு புள்ளிகளுடன் கூடினதாகவும், கருமைநிறம் உள்ளதாகவும்,ஹ்யைம் என்னும் பீஜாக்கரத்தை உச்சரித்தேனும் தியானம் செய்தேனும் சாந்தி கலையால் அதிட்டிக்க பட்டதாகவும், தத்புருஷ மந்திரத்துடன் கூடியதாகவும், காரணேசுவரரான மகேசுவரருடன் கூடியதாகவும், பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக வியாபித்திருப்பதாகவும் தியானித்து,____என்று இரண்டு உத்காதங்களால் வாயுவின் பரிசம் சப்தம் ஆகிய குணங்களை போக்கி,பிருதிவியால் தோல்வியுற்று பிருதிவியாக பவித்ததாக தியானிக்கவும்.

26-27-27.5. ஆகாச மண்டலத்தை சப்தமாகிய ஒரு குணத்துடன் கூடியதகவும், குடிலா சக்தியால் அலங்கரிக்கப்பட்ட தாகவும், இடந்தரும் வெளி ரூபமாகவும்,

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

வட்டமாகவும், சுத்தமான படிகம் போல் நிர்மலமாகவும், ஹௌம் என்னும் பீஜத்தை உச்சரித்தேனும் தியானித்தேனும் சாந்திய தீத கலையால் அதிட்டிக்க பட்டதாகவும், ஈசான மந்திரத்துடன் கூடியதாகவும், காரணேசுவரரான ஸதாசிவருடன் கூடியதாகவும், பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக வியாபித்திருப்பதாகவும் தியானித்து ____என்றும் ஒரு உத்காத்தால் சுத்தி அடைந்ததாக தியானிக்க வேண்டும். 28.பின்னர் அமிருதத்தை பெருக்குகிற மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து எல்லா பூதங்களையும் நினைக்க வேண்டும்.

1. நாதாந்தமாக உச்சரிக்கப்பட்ட குடிலா சக்தியினின்று பெருகும் அமிருத தாரையால் எல்லா பூதங்களையும் நினைக்க வேண்டும் என்பது கருத்து.

## துவாத சாந்தத்திலிருக்கும் ஜீவனை இருதய கமலத்தில் ஸ்தாபிக்கும் முறை.

29.29.5, பின்னர், இருதய கமலத்தின் கர்ணிகையில் ஆதார சக்தியையும், அனந்தா ஸணத்தையும், தர்மம் 1 ஞானம் முதலிய ஆஸனங்களையும், பத்மாஸனத்தையும் சமர்ப்பித்து, புரியஷ்டக தேகத்தை 2 நியாசம் செய்து, அதில் சிவமாக பவித்த ஜீவாத்மாவை துவாத சாந்தத்திலிருந்து கொண்டு வந்து ஸிருஷ்டிக்ரமமாக ஆவாஹனம் செய்யவேண்டும்.

30- 30.5, பின்னர்,____ என்னும் மந்திரத்தை உச்சரித்து,3 திவ்யமான அமிருதத்தால் ஜீவாத்மாவை முற்றிலும் நினைத்து சகளீகரணம் செய்ய வேண்டும்.

31-31.5, இருதயம் முதல் கரம்( கை ) ஈறாகவுள்ள ஸ்தானங்களிலும், கடைவிரல் முதலிய விரல்களிலும், இருதயம் முதலிய மந்திரங்களை நியாஸம் செய்தல் ஸகளீகரணமாகும்.

### ஸ்தான சுத்தி

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

32.33.34. மூன்று தளங்களை (கைதட்டுதல்களை) முன்னிட்டு, சோடிகைகளுடன் இரக்ஷித்தற்காக பத்து திக்குகளிலும் உள்ள விக்கினங்களை போக்கும் அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரிக்க அஸ்திர மந்திரத்தால் பிராகாரத்தை செய்து, அதற்கு வெளியில் கவச மந்திரத்தால் அகழ்களையும் செய்து, சத்திகளின் கூட்டத்தை கீழும் மேலும் இருப்பதாக பாவித்து, அதன்பின் அமிருதீ கரணம் செய்து, பாதம் முதல் சிரசு ஈறாக மகா முத்திரையும் காண்பிக்க வேண்டும்.

1."ஞானம் முதலிய - என்றதனால் வைராக்கியம், ஐசுவர்யம்,இரண்டும் கொள்ளப்படும். இதுவே ஷடுத்தாஸனம் எனப்படும்.____ என்று பூஜிக்க வேண்டும் என்பது கருத்து.

2. ___ என்னும் மந்திரத்தால் நியாசம் செய்து என்பதாம்.

3.துவாத சாந்தத்திலுள்ள சத்தி மண்டலத்திலிருந்து பெரும் அமிருததாரையால் என்பது கருத்து.

அந்தரி யாகம்.

34.5 மனதால் சேகரிக்கப்பட்ட புஷ்பம் முதலியவற்றால் பரமசிவனை இருதய கமலத்தில் பூஜிக்க வேண்டும்

அந்தரக்னி கார்யம்.

35.5 இயல்பாகவே ஸித்தித்த நாபியாகிற குண்டத்தில் உள்ள சிவாக்னியில், ஆஸன மூர்த்தி மூலமந்திரங்களால் சிவனை ஆவாகனம் செய்து, துவாத சாந்ததினின்று கொண்டு வரப்பட்ட அமிருதமாகிற ஹவிஸை அக்னியில் ஹோமம் செய்து, சிவபெருமானை சந்தோஷமுடையவராக செய்ய வேண்டும்.

36.5 வெண்மையான வடிவத்தை உடைய பரமேசுவரரைப் புருவங்களின் நடுவில் இருப்பவராகவும் சோபிக்கப்பட்ட சரத்கால சந்திரனை உடைய பந்து 2 ரூபமாகவும் தியானிக்க வேண்டும்.

அர்க்யம் சேகரிக்குமுறை

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

37-38-39 சுவர்ணம் முதலியவற்றுள் யாதானுமொன்றால் செய்யப்பட்ட பாத்திரத்தை அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து கழுவி, அதில் பிந்து ஸ்தானத்தினின்று பெருகுகிற அமிருத ரூபமாகிற சுத்த ஜலத்தை வௌஷடை இறுதியில் உடைய இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து நிரப்பி, அக்ஷதை முதலியவற்றை அதில் போட்டு, ஷடங்க மந்திரங்களால் பூஜித்து, அபி மந்திரிக்க வேண்டும்.( ஸம்ஹிதா மந்திரத்தை ஜபிக்க வேண்டும்) அஸ்திர மந்திரத்தால் ஸம்ரக்ஷணம் செய்து கவசத்தால் அவகுண்டனம் செய்ய வேண்டும்.3 எட்டு அங்கங்களை உடையதாக அர்க்யத்தை கற்பித்து தேனு முத்திரை செய்து அமிருதமாக செய்ய வேண்டும்.

1.சக்தி சம்பந்தமான தேஜஸை என்பது கருத்து.

2. சிவபெருமான் மிக வெண்ணிறமான பிந்துவை அதிட்டிப்பது பற்றி பிந்து ரூபமாகவும் தியானிக்க வேண்டுமென்று கூறப்பட்டது.

3. ஜலம், பால், தர்ப்பை நுனி, அரிசி ,புஷ்பம், எள்ளு,யவம், கடுகு ஆகிய இவை அர்க்யத்திற்கு எட்டு அங்கங்களாகும்.

## திரவிய சுத்தி

40-41 பின்னர் அந்த அர்க்ய ஜலத்திவலையால் 1 தன் சிரஸைப்புரோக்ஷிக்கவேண்டும். அங்குள்ள பூஜா திரவியங்களை அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து புரோக்ஷிக்க வேண்டும். இருதய மந்திரத்தால் அபிமந்திரித்து, பாத்திரங்களை கவசத்தால் அவகுண்டனம் செய்ய வேண்டும். அமிருத முத்திரை காண்பித்து (தேனு முத்திரையால் அமிருதீ கரணம் செய்து)

## ஆத்ம பூஜை

42-42.5 தன் ஆஸனத்தில் புஷ்பத்தை 2 சமர்ப்பித்து, நெற்றியில் 3 பொட்டிட்டு, மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து சிரசில் புஷ்பத்தை தரிக்க வேண்டும். ஸ்நானம், தேவ பூஜை, ஹோமம், போஜனம், யாகம்,( அதாவது தீக்ஷை) யோகாப்யாஸம்,

(Public domain. Digitization: Muktabodha Research Academy

மலஜல விஸர்ஜனம், ஜபம் இவை செய்யும் பொழுது தீரனாயுள்ளவன் எப்பொழுதும் மௌனியாக இருக்க வேண்டும்.

மந்திர சுத்தி

43.நாதாந்தமாக உச்சரித்தலால் மந்திரத்தை 4 சுத்தி செய்யவேண்டும்.

லிங்க சுத்தி

44-44.5 முன் தினத்தில் செய்யப்பட்ட பூஜையை காயத்திரியை உச்சரித்து அர்ச்சித்து, ஸாமான்யார்க்யத்தால் லிங்கத்தை புரோக்ஷித்து, பஞ்சபிரஹ்ம மந்திரத்தை 1 நியாஸம் செய்து லிங்க த்தினின்று நிர்மால்யத்தை எடுத்து சண்டேசுவரருக்காக ஈசானதிக்கில் இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து 3 வைக்க வேண்டும்.

1.மற்ற திரவியங்களை போல் ஆன்மாவும் பூஜைக்கு சாதனமாக இருப்பதால் திரவிய சுத்தியில் அடங்கியிருக்கின்றது.

2.____ என்றும் மந்திரத்தால் சமர்ப்பித்து என்பது கருத்து.

3. சந்தனத்தால் பொட்டிட்டு என்று கொள்ளவேண்டும்.

4. பற்கள் அன்னம் உதடுகள் ஆகிய இவற்றின் தொழில் பட்டால் உண்டான மாயா காரியமான அசுத்தத்தை நீக்குவதற்கும் ஐஸ்வர்ய ரூபமான அதிகார பலத்தை மறைக்கப்பட்ட பலனை கொடுக்க கூடிய சந்தர்ப்பத்தை உடைய மந்திரங்களுக்கு அந்த சாமர்த்தியத்தை உண்டு பண்ணுவதற்கும் மந்திர சுத்தி செய்யவேண்டும் பஞ்சபிரம்ம மந்திரங்களை பிந்து அளவாகவும் அங்க மந்திரங்களை பிரம்ம மூலமந்திரத்தை துவாதசாந்த அளவாகவும் உச்சரிக்க வேண்டும் இதுவே மந்திர சுத்தி.

45.5 அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து, ஜலத்தால் லிங்கம் பீடம் இவற்றை கழுவி, உடன் இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து ஸாமான்யார்க்ய ஜலத்தால் லிங்கத்திற்கு அபிஷேகம் செய்ய வேண்டும். லிங்க சுத்தி இவ்வாறாகும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

46.5 இவ்வாறு ஆத்மசுத்தி, ஸ்தான சுத்தி, திரவிய சுத்தி, மந்திர சுத்தி,லிங்க சுத்தி ஆகிய இவை செய்யப்பட்ட பின்னர் லிங்கத்தை பூஜிக்கவேண்டும். இந்த ஐந்து சுத்திகளையும் செய்யாமல் பூஜிக்கக் கூடாது.

விநாயகர், லக்ஷ்மீ, குருபரம்பரை இவர்களின் பூஜை.

பீடத்திற்கு வாயு திக்கில் ____வடதிக்கில்____ ஈசான திக்கில் ____என்று பூஜிக்க வேண்டும்.

சிவாஸன பூஜை

47.5: 4 பின்னர் கூர்ம சிலையில்,( ஆதார சிலையில்) அமர்ந்திருப்பவளாயும்,பாற் கடல்போல் வெண்மையான சரீரத்தையுடையவளாயும், விரையினின்று வெளிப்படும் முளைபோல் (குடில மான) சொரூபத்தை உடையவளாகவும் இருக்கிற ஆதார சக்தியை____ என்று 1 பூஜிக்க வேண்டும்.

1.நைஷ்டிகானாயுள்ளவன், கடைவிரல் முதலிய விரல்களால் ஸத்யோஜாதம் முதலிய சிரசுகளை தொடுதலால் முறையே நியாஸம் செய்ய வேண்டும். பௌதிகனாயுள்ளவன் ஈசானம் முதலிய சிரசுகளில் அர்க்யத்தையும், பெருவிரல் முதலிய விரல்களால் நியாசத்தையும் செய்யவேண்டும்.

2. அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து பெருவிரல் சுட்டு விரல் இவற்றால் எடுத்து என்பது கருத்து.

3._____ என்று சொல்லிக்கொண்டு வைக்கவேண்டும்.

4. ____என்ற பாடத்தை கொண்டால்,___ என்பதற்கு சுத்தா சுத்தங்களான எல்லா உலகங்கட்கும் கீழே என்று பொருள் கொள்ள வேண்டும். இந்த பாடமே சிறந்தது.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

48.5 முல்லைப்பூ, சந்திரன் இவை போல் வெண்ணிற மாயும், உயரே நோக்கிய காம்பை உடையதாயும் இருக்கிற தாமரை மொட்டின் சொரூபத்தை உடையதாயும், கூர்ம சிலையின் மீது ஏறியருப்பதாயும் இருக்கிற சிவனுடைய அனந்தாஸனத்தை____ என்று சொல்லி பூஜிக்க வேண்டும்.

49.5-50.5 ஆச்சரியப்பட தகுந்த சிம்மங்களுக்கு சமான முள்ளவையாவும், ஒன்றுக்கொன்று பிருஷ்டத்தை காண்பிக்கின்றவையாவும்; க்ருதயுகம், த்ரேதா யுகம், துவாபர யுகம், கலியுகம் ஆகியவற்றின் சொரூபத்தை அடைந்து பரமசிவனுடைய ஆஸனக்கால்களாக இருப்பவையாயும் இருக்கும், தர்மம் ஞானம் வைராக்கியம் ஐசுவரியம் ஆகியவற்றை, முறையே வெண்மை செம்மை பொன்மை கருமை நிறமுடையவையாக தியானித்து பூஜிக்க வேண்டும்.

___என்று அக்னி திக்கிலும்,____என்று நிருருதி திக்கிலும்,____ என்று வாயு திக்கிலும், ____ என்று ஈசான திக்கிலும் பூஜிக்கவேண்டும்.

51.5 கிழக்குத் திக்கில் ____, தெற்கு திக்கில் _____,மேற்குத் திக்கில் ____,வடக்கு திக்கில்____ என்று பூஜித்து, நிருருதி திக்கில் அதச்சதனத் தையும் ஈசானதிக்கில் ஊர்த்வச் சதனத்தையும் பூஜிக்கவேண்டும்.

52.5 மலர்ந்த எட்டு தளங்களை உடையதாயும்,வெண்மையும் இருக்கிற 2 அதே ஆனந்த தாமரையை, சிம்மங்களின் கூட்டத்திற்கு மேல் பூஜித்து பத்ம முத்திரை காண்பித்து ___என்று பூஜிக்கவேண்டும்.

1.பரமேசுவரருடைய பீடத்தின் கீழ் பாகத்தில் நடுவில் பூஜிக்க வேண்டுமென்பது கருத்து.

2. நாற்பத்தெட்டாவது சுலோகத்தினால் எந்த அனந்தாஸனம் பூஜிக்கப்பட வேண்டுமென்று கூறப்பட்டதோ, அதே அனந்தாசனமாகிய தாமரையை பூஜிக்க வேண்டும் என்பது கருத்து.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

53.5 பின்னர் உருக்கின சொர்ணத்தின் காந்தியை உடையதாயும், 1 ஐம்பது அக்கரங்களாகிய விரைகளுடன் கூடியதாயும், 2 அறுபத்து நான்கு கேஸரங்களுடன் கூடிய தாயும் இருக்கிற 3 கர்ணிகையை___ என்று 4 பூஜிக்க வேண்டும்.

54.5-55.5-56.5 உதயமாகிற சூரியனுக்கு சமானமான காந்தியை (செம்மை நிறத்தை) உடையவர்களாயும், மூன்று கண்களையும் நான்கு கைகளையுமுடையவர்களாயும், ஜடா மகுடத்தில் அர்த்த சந்திரனால் அலங்கரிக்க பட்டவர்களாயும், சாமரத்தை தரித்திருப்பவர்களையும், வரதம் அபயம் இவற்றை கையில் உடையவர்களாயும், சிவா ஸநத்தில் தாமரை போன்ற ஒரு கையை வைத்திருப்பவர்களாயும், கிழக்கு திக்கு முதல் ஈசான திக்கு ஈறாகவுள்ள தலங்களிலுள்ள கேஸரகங்களின் நுனிகளில் முறையாக இருப்பவர்களாயும் இருக்கும் வாமை முதலிய எட்டு சத்திகளை பூஜித்து நமஸ்கார முத்திரை காண்பிக்கவேண்டும். பசுவின் பால் போல் வெண்ணிறமான மனோன்மணி சக்தியை கர்ணிகையில் பூஜிக்க வேண்டும்.

___

___

1.ககாரம் முதற்கொண்டு மகாரம் முடியவுள்ள இருபத்தைந்து அக்ஷரங்களும், அகாரம் முதல் விஸர்க்கம் முடிவாகவுள்ள பதினாறு அக்ஷரங்களும், யகாரம் முதல் க்ஷகாரம் முடியவுள்ள ஒன்பது அக்ஷரங்களும் சேர்ந்து ஐம்பது அக்ஷரங்கள் ஆகும்.

2. மகாரம் நீக்கிய ககாரம் முதலிய ஐந்து வர்க்கங்கள், ய, ர, ல, வ, ச,ஷ, ஸ,ஹ ஆகிய அக்ஷரங்களை தனித்தனி அகாரம் பிந்து இவற்றுடன் இரண்டு முறை உச்சரித்தாலே அறுபத்து நான்கு கேஸரங்கள்.

3.எல்லா சொற்களுக்கும் காரணமான ஐம்பது அக்ஷரங்களுடன் கூடின பரமா காச ரூபமான பரம குண்டலினீ சக்தியே கர்ணிகை என்பதாம்.

Public domain. Digitization ... Academy

4.____ என்ற பாடத்தை கொண்டால்" ஹிருதய பீஜத்தால் பூஜிக்க வேண்டும்" என்றும் பொருளை கொள்ள வேண்டும்.

___

என்னும் மந்திரங்களால் பூஜிக்க வேண்டும்.

57.5 பின்னர் பரமேசுவரருடைய ஆஸனத்தை,பிருதிவீ தத்துவம் முதல் சுத்த வித்யாத் தத்துவ மீறாகவுள்ள தத்துவங்களை வியாபிக்கிறதாகத் தியானித்து.____ என்னும் மந்திரத்தால் பூஜிக்க வேவேண்டும்.

58.5- 61.5 அந்த ஸிம்மாஸனத்தில் பரமேசுவரரை சுத்தமான ஸ்படிகம் போல் நிர்மலராகவும், ஐந்து முகங்களையும் தண்டம் போன்ற பத்து கைகளையுமுடையவராகவும், ஒவ்வொரு முகந்தோறும் மூன்று கண்களை உடையவராகவும், ஜடாமகுடத்தின் சோபையால் வியாபிக்க பட்டவராகவும், பிரகாசிக்கிற பாதி சந்திரனை சிரோ பூஷணமாகவுடையவராகவும், வலது பக்கத்திலுள்ள தாமரை போன்ற ஐந்து கைகளில் சக்தி, கட்கம், சூலம், கட்வாங்கம், (யோகாப்யாஸத்திற்கு சாதனமான தண்டம்) வரம் ஆகியவற்றையும், இடது பக்கத்திலுள்ள ஐந்து கைகளில் டமரு.(அதாவது துடி என்னும் சிறிய உடுக்கை) மாதுளம்பழம், ஸர்ப்பம், அக்ஷ மாலை, நீலோத்பலம் இவற்றையும் தரித்திருப்பவராகவும், ஸாமுத்திரிகா லக்ஷணப்படி முப்பத்திரண்டு லக்ஷணங்களுடன் கூடியவராகவும், பத்மாஸனமாக அமர்ந்திருப்பவராகவும் தியானித்து, ஸதாசிவரை சேர்ந்த தாயும், சிவதத்துவமென்னும் வேறு பெயரை உடைய பர பிந்துவை விஷயமாகவுடையதாயும் இருக்கிற சிவமூர்த்தியை ____என்னும் மந்திரத்தால் நியாஸம் செய்து பூஜிக்க வேண்டும்.

ஆவாஹந முறை

62-65. எல்லோருக்கும் ஈஸ்வரர் ஆராயும் எங்கும் செல்லு பவர் ஆகும் பிரபு வாயும் எல்லாவற்றையும் அறிபவன் எல்லாவற்றையும் செய்பவரும் சிக்கன்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ஆராயும் வியாபக ராயும் சர்வ காச ராயும் இருக்கிற பரம சிவனை தியானித்து பிரம்மா முதலிய காரணீஸ்வரர் களை கடந்து அதாவது முதலில் யாரை சொல்லக்கூடிய அகாரம் முதலிய கலைகளின் ஸ்தானங்களான இருதயம் முதலியவற்றை கடந்து மூல மந்திரத்தை துவாதசாந்தம் வரை கொண்டுபோய் பின்னர் மந்திரத்துடன் பரமசிவனை புருவநடு வுக்கு கொண்டு வந்து நெற்றியின் மத்தியில் புருவ நடுவில் இருப்பவராகவும் பிரகாசிக்கிற சந்திரனது காந்தியை உடையவராயும் படங்களுடன் கூடிய வரையும் பிந்து சொரூப ராயும் இருக்கிற பரமசிவனை புஷ்பாஞ்சலி அடைந்தவராக தியானித்து இதில் சேர்க்க வேண்டும்.

66-67 ஆவாஹன முத்திரை செய்துகொண்டு இருதய மந்திரத்தால் பரமசிவனை ஆவாஹனம் செய்து, ஸ்தாபன முத்திரையினால் ஸ்தாபனம் செய்து (அதாவது அனுக்ரஹம் செய்வதற்காக ஸதாசிவரது இருதய கமலத்தில் இருக்கச் செய்து) ஸந்நிதான முத்திரையினால் தனக்கு அருகே இருக்க செய்து,நிஷ்டுர முத்திரையினால் நீரோதனம் செய்து, (அதாவது பூஜை முடியும்வரை பரமசிவன் ஸாந்நித்தியம் செய்து அனுக்ரஹிக்க வேண்டும் என்னும் பிரார்த்தனையை செய்து) காலகண்டீ முத்திரை செய்து____ என்னும் மந்திரத்தால் விக்னங்களை போக்கி, இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து, லிங்க முத்திரை நமஸ்கார முத்திரைகளை பரமசிவனுக்கு காண்பித்து அவகுண்டனம் செய்ய வேண்டும்.

### ஆவாஹனம் முதலியவற்றின் பொருள்

68-71 பரம சிவனை ஆதரவுடன் பூஜகருக்கு எதிர்முகமாக இருக்க செய்வது இங்கு ஆவாஹனமென்று கூறப்படுகிறது. பூஜகரால் அன்புடன் கூடிய ஒரே மனதுடன் தனக்கு லக்ஷியமான மூர்த்தியினிடத்தில் சிவபெருமானை இருக்கச் செய்தல் ஸ்தாபனமாகும் என்று வித்வான்களால் கூறப்பட்டது.

உலகத்திற்கு நாதனே! நான் உம்மை சேர்ந்தவன். என்னை அணுக்கிரகிக்க வேண்டும் என்று தன்னை ஆட்கொள்ளுதலை தெரிவிப்பது ஸாந்நித்தியமாகும்.

பரமேஸசுவரக்கு விபுத் தன்மை (வியாபகத்தன்மை) இருந்தபோதிலும் அந்த ஸாந்நித்யமானது 1 விரோதமாகாது. பூஜை முடியும் வரை வேறிடத்திற்கு போகக்கூடாது; பூஜையை யேற்றருள வேண்டும் என்பது நிரோதமெனப்படும். பரமேசுவரருக்கு வியாபக தன்மை இருந்தபோதிலும் இத்தகைய நீரோதமானது பூஜகன் பொருட்டு வேண்டப்படுகிறது. எண்ணிறந்த காரணங்களை உடையவராகவும்,சின்மய ராகவும், எங்கும் நிறைந்திருப்பவராகவும் இருக்கும் பரமேசுவரரை அபக்தர்களுக்கு அறிவிக்காமல் மறைத்தலே அவகுண்டனமாகும்.

ஆவாஹனம் முதலியவற்றிற்குப் பின்னர் செய்ய வேண்டுவன.

72.ஆறு மந்திரங்களாலும் ஸகளீகரணஞ் செய்து, (அதாவது இருதயம் முதல் கை ஈறாகவுள்ள ஸ்தானங்களில் இருதய மந்திரம் முதலிய அங்கமந்திரங்களை நியாஸம் செய்து ) அங்கங்களுக்கு அங்கியுடன் வேறுபடாதிருத்தலாகிய 2 ஐக்கியத்தை செய்து 3 அமிருதீகரணம் செய்ய வேண்டும்.

73. சூரியன் மிக வெப்பமான கிரணங்களுடன் கூடி எவ்வாறு பிறரால் ஆக்ரமிக்கக் கூடாதவராயும் ஸமர்த்தராயும் இருக்கிறாரோ, அவ்வாறு பரமேசுவரரும், தன்னைச் சேர்ந்த இருதயம் முதலிய அங்கங்களுடன் கூடி,பிறரால் ஆக்ரமிக்கக் கூடாதவராகவும் ஸமர்த்தராகவும் இருப்பதாக தியானம் செய்ய வேண்டும்.

1.பரமசிவன் எங்கும் நிறைந்திருப்பதால் எல்லாருடைய சமீபத்திலும் இருக்கக்கூடும். ஆதலால் ஸந்நிதானம் பொருந்தாதெனின், கூறுதும். இத்தகைய ஸாதாரணமான ஸந்நிதானத்தை ஈண்டுக் கொள்ளுதலால் ஒருவித ப்ரயோஜனமும் இல்லை. பூஜிக்கப்படுவது பூஜிப்பது என்னும் தன்மையுடன்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

கூடின பூஜகருடைய அன்பிற்கு உரியதான அனுக்ரகம் செய்யப்படுவது அனுக்கிரகம் செய்வது என்னும் ஸம்பந்த ரூபமான ஸந்நிதானத்தை இங்கு கொள்ள வேண்டும். இக்கருத்து பற்றியே மூலத்தில் பரமேசுவரருக்கு வியாபக தன்மை இருந்தபோதிலும் அந்தஸாந்நித்யமானது விரோதமாகாது என்று கூறப்பட்டது.

2. மூல மந்திரத்தால் செய்து என்பது கருத்து.

3. அமிருதீ கரணமாவது விக்ரகத்தையும் பரமசிவனையும் அபேதமாக எண்ணுதல்.

இருதயம் முதலிய அங்கங்களின் பொருள்.

74-75 பரமேசுவரருடைய சித்சத்தியானது இருதயமாகவும், அஷ்டைசுவரியமானது சிரஸாகவும் பிறருக்கு உட்படாத [1] சிவத்தன்மையானது எல்லாவற்றிற்கும் மேலாக இருக்கிற சிகையாகவும், சத்துருக்களின் ஆயுதங்களினால் பேதிக்க முடியாத தேஜஸானதும் கவசமாகவும்,(பிறரால்) ஸஹிக்க முடியாத பிரதாபமானது விக்னங்களை போக்கக்கூடிய அஸ்திரமாகவும் கூறப்படுகின்றன.

பாத்யம் முதலியன கொடுத்தல்.

76-78 ____என்று உச்சரித்து பகவானுடைய இரண்டு பாத கமலங்களில் [2] பாத்யத்தையும், ___என்று உச்சரித்து ஈசானம் முதலிய ஐந்து முகங்களில் ஆசமனீயத்தையும், ___என்று உச்சரித்து ஐந்து சிரசுகளிலும் அர்க்யத்தையும்,___ என்று உச்சரித்து ஐந்து சிரசுகளிலும் புஷ்பம் அறுகு அக்ஷதை இவற்றையும் சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.இவ்வாறு பரமேசுவரரை [3] பத்து ஸம்ஸ்காரங்களால் உபசரித்து பின்னர் புஷ்பம் முதலியவற்றை கொண்டு [4] ஐந்து உபசாரங்களாலும் முறைப்படி பூஜிக்க வேண்டும்.

1.___ என்ற பாடத்தை கொள்ளாமல் __என்பதாக பாட பேதத்தை கொண்டால் வசப்படுத்தும்

domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

தன்மையானது என்ற பொருளை கொள்ள வேண்டும்.

2. இங்கு பாத்யம் முதலியவற்றை விசேஷார்க்யஜலத்தால் ஸமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

3. ஆவாஹனம், ஸ்தாபனம், ஸந்நித்யம், ஸந்நிரோதனம், ஸகளீகரணம், ஏகீகரணம் ,பாத்யம், ஆசமனீயம், அர்க்யம், புஷ்பம் ஸமர்ப்பித்தல் ஆகிய பத்து ஸம்ஸ் காரங்களால் என்பது கருத்து.

4. சந்தனம் புஷ்பம் கிழங்கு வேர் பழம் முதலிய பிருதுவீ சம்பந்தமான உபசாரங்கள், ஜலம் பால் ஆடை தயிர் கோமூத்திரம் முதலிய ஜல சம்பந்தமான உபசாரங்கள், சுவர்ணம், இரத்தினம் தீபம் ஆபரணம் முதலிய அக்னி ஸம்பந்தமான உபசாரங்கள், சாமரம் தூபம் விசிறி முதலிய வாயுஸம்பந்தமான உபசாரங்கள், கீதம் வாத்யம் மணி சப்தம் முதலிய ஆகாசஸம்பந்தமான உபசாரங்கள் ஆகிய பஞ்சபூதங்களின் ஸம்பந்தமான ஐந்து உபசாரங்களாலும் என்பது கருத்து.

அபிஷேக முறை

79. பின்னர், கடுகு நெய்யால் சிவபெருமானுக்கு தைலாபிஷேகம் செய்வித்து, மாக்காப்பு மஞ்சள் காப்பு சாத்தி, அர்க்ய ஜலத்திவலை புஷ்பம் இவற்றுடன் அபிஷேக கலசத்திலுள்ள தீர்த்தங்களால் பொதுவாக அபிஷேகம் செய்ய வேண்டும்.

80-80.5 பால் தயிர் நெய் தேன் சர்க்கரை என்னும் இவற்றை, போகத்தில் விருப்பமாயின் ஈசானம் முதலாகவும், முக்தியில் விருப்பமாயின் அதற்கு மாறாகவும் (ஸத்யோஜாதம் முதலாகவும்) மந்திரித்து, (சுத்தி செய்து) இடையிடையே சுத்த ஜலத்தால் அபிஷேகம், தூபம் ஸமர்ப்பித்தல் இவை முதலியயாவற்றுடன் பரமசிவனுக்கு மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து அபிஷேகஞ் செய்ய வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

81.5 யவமென்னும் தான்யத்தின் மாவை பரமேசுவரனுக்கு சாத்தி ஏராளமான குளிர்ந்த தீர்த்தங்களாலும், சக்திக்கு தக்கவாறு கந்தோ தகத்தாலும் பரமசிவனை அபிஷேகம் செய்வித்து,

82.5 பரிசுத்தமான ஆடையால் திருவொற்றாடை சாததி அர்க்யத்தை சமர்ப்பிக்க வேண்டும். 1 கைகளை இரண்டு ஸ்தனங்களுக்கு கீழாக வைத்துக்கொண்டு முத்திரை செய்யலாகாது. ஈசுவருக்கு மேலே கையை கொண்டு போய் அர்க்யம் ஸமர்பிக்க லாகாது.

83. ஈசுவரருடைய சிரசு ஒருபொழுதும் புஷ்பம் இல்லாமல் இருக்கக் கூடாது.

1. கைகளை இரண்டு ஸதனங்களுக்கு கீழாக வைத்துக்கொண்டு முத்திரை செய்யலாகாது. இருதயத்தின் நேராக கைகளை வைத்து கொண்டு முத்ரையை காண்பிக்க வேண்டும். வலம் இடமாக ஐந்து மூர்த்தாக்களில் அர்க்யத்தை சமர்ப்பிக்க வேண்டும். ஈசுவருக்கு மேலே கையை கொண்டு போய் அர்க்யம் ஸமர்ப்பிக்க கூடாது என்று சோம சம்பு பத்ததி வியாக்யானமான ஸ்பஷ்டபோதினியில் கூறப்பட்டிருக்கிறது.

அபிஷேகத்திற்கு பின் செய்ய வேண்டுவன.

84.வாசனை உள்ள பச்சை கரப்பூரம் குங்குமப்பூ கலந்த சந்தனத்தை சிவபெருமானுக்கு இட்டு சிவ மந்திரத்தால் புஷ்பங்களை (புஷ்ப மாலைகளை) மும் ஆபரணங்களையும் சாத்தி வஸ்திரம் தரித்தல் வேண்டும்.

85- 86 தூபத்துடன் கூடிய பாத்திரத்தை அஸ்திர மந்திரத்தால் புரோக்ஷித்து, இருதய மந்திரத்தால் அருச்சித்து, மணியை அஸ்திர மந்திரத்தால் பூஜித்து அடித்துக்கொண்டு,குங்கிலியத்தை ( தூப பாத்திரத்தணலில் இட்டு ) தஹித்து சிவபெருமானுக்கு சமர்ப்பித்து, பின் ஸ்வதா சப்தத்தை இறுதியிலுடைய இருதய மந்திரத்தால் ஆசமனம் ஸமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

அவ்வாறே கற்பூர ஆராத்திரிகத்தையும் சமர்ப்பித்து, மீண்டும் ஆசமனம் ஸமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

போகாங்க பூஜை

86.5 சிவபெருமானை வணங்கி உத்தரவு பெற்று போகாங்க பூஜை செய்ய வேண்டும்.

87-90 அக்கினி திக்கு ஈசானதிக்கு நிருதி திக்கு வாயு திக்கு ஆகிய நான்கு திக்குகளிலும் முறையே இருதயத்தை வெண்ணிறமாகவும், சிரஸை பொன்னிறமாகவும், சிகையை செந்நிறமாகவும், கவசத்தை கரு நிறமாகவும் தியானித்து இந்த நான்கு தேவர்களையும் பத்மாஸனத்தில் இருப்பவர்களாகவும், பாதி சந்திரனை ஜடாமகுடம் தரித்திருப்பவர்களாகவும், மூன்று கண்களையும் நான்கு கைகளையுடையவர் களாகவும், எல்லா ஆபரணங்களாலும் அலங்கரிக்கப்பட்ட வர்களாவும்,பரமேசுவரரை பார்த்துக்கொண்டு இருப்பவர்களாகவும், சத்தி சூலம் அபயம் வரம் இவற்றுடன் கூடியவர்களாகவும் ,நான்கு முகங்களை உடையவர்களாகவும், சிவாஸனபத்மத்தின் தளங்களில் இருப்பவராகவும் தியானித்து தத்தம் மந்திரங்களால் 1 பூஜிக்க வேண்டும்.

1. ப்ரஹ்ம சம்பு பத்ததியில் "இந்த இருதயம் முதலிய தேவர்களை அவரவர்களின் மந்திரங்களைக் கொண்டு ஆவாஹனம் முதலிய ஸம்ஸ்காரங்கள் அர்ச்சிக்க வேண்டும். அவகுண்டனம் அமிருதீகரணம் இவை கிடையாது. இவர்களுக்கு எட்டு ஸம்ஸ்காரங்கள் தான் தனித்தனியாக உண்டென்று விதிக்கப்பட்டிருக்கிறது. ஸ்நபனம் தீபம் தூபம் நைவேத்யம் ஆகிய இவை இந்த நான்கு தேவர்களுக்கு அங்க தேவர்களாய் இருப்பதால் சிவபெருமானினும் வேறாக இவர்கட்குக் கிடையா. பரமசிவனுடைய ஸந்நிதியில் செய்யப்படுவன, இந்த அங்க தேவர்களுக்கு சேர்ந்தவையாகும்" என்று கூறப்பட்டிருப்பதால் ஆவாஹனம் ஸ்தாபனம் ஸந்நிதானம்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
ஸந்நிரோதனம் பாத்யம் ஆசமனம் அர்க்யம் புஷ்பம் ஸமர்ப்பித்தல் ஆகிய எட்டு ஸம்ஸ்காரங்களால் பூஜிக்க வேண்டுமென்பது கருத்து.

91.அஸ்திரத்தை கோரப் பல்லால் பயங்கரமாகவும், மிகவும் உக்ரமாகவும்,வஜ்ரத்திற்குச் சமானமான காந்தியை உடையதாகவும், லிங்கத்தை சுற்றி கிழக்கு முதல் வடக்கு ஈறாகவுள்ள திக்குக்களிலுள்ள நான்கு தளங்களையும் அடைந்திருப்பதாகவும் தியானித்து பூஜிக்க வேண்டும்.

92-92.5 தூபம், தீபம், நைவேத்யம், பாநீயம், ஆசமனம், கை துடைத்தல் (சந்தனத்தால் கை துடைத்தல்) தாம்பூலம்,முக வாஸம் (வாஸனை உருண்டை )கண்ணாடி ஆகிய இவற்றை மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து பரிவாரங்களுடன் கூடிய பரமசிவனுக்கு சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

பவித்திரம் ஸமர்ப்பித்தல்

93.5 அறுகு அக்ஷதைகளுடன் கூடிய பவித்திரத்தை பரமசிவனுடைய சிரஸில் ஆரோகணித்து, பரமசிவனை பிரமன் முதலாயினோரால் ஸ்தோத்ரம் செய்யப்படுகிறவராகவும் ஸந்தோஷமுடையவராகவும் பாவிக்க வேண்டும்.

ஜப ஸமர்ப்பணம்

94.1 மனதாலேனும், உதடு அசைதலாகிய உபாம்சுஸ்வரத்தா லேனும், பிறருக்கு கேட்கும்படியாக வேணும் ஜபம் செய்ய வேண்டும்.

95-97.5 மூல மந்திரத்தை நூற்றெட்டு எண்ணாக வேகமிறியும் அதிக தாமதமின்றியும் ஜபித்து, ஜபத்தை இருதயத்தால் அபிமந்திரித்து, கவசத்தால் அவகுண்டனஞ் செய்து, அஸ்திரத்தால் ஸம்ரக்ஷனஞ் செய்து, உத்பவ முத்திரை செய்து, தர்ப்பை புஷ்பம் அக்ஷதை இவற்றுடன்____ இதன்பொருள் "குஹ்யம் அதிகுஹ்யம் முதலிய மந்திர தத்துவங்களனைத்தையும் காப்பவர் நீரே. எல்லாவற்றையும் இரக்ஷிக்கிறவராய் இருப்பதால் என்னால் செய்யப்பட்ட ஜபத்தையும் ஏற்றருள வேண்டும். எந்த என் ஜபமானது உம்மிடத்தில் இருக்கிறதோ அது கொண்டு நும்முடைய அனுக்ரஹத்தால் எங்களுக்கு

போகமோக்ஷங்கள் ஸித்திக்கவே செய்யும்" என்பதாம். போகத்தில் விருப்புள்ளவர் இந்த ச்லோகத்தை சொல்லிக்கொண்டு மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து அர்க்ய ஜலத்துடன் வலது கையால் பரமசிவனுடைய வரதஹஸ்தத்தில் ஸமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

1. மனதால் செய்யப்படும் ஜபம் ஸாத்துவீக ஜபமாகும். உபாம்சு ஜபம் ராஜாஸஜபமாகும். புஷ்டி வசியம் ஆகிய பலன்களை உத்தேசித்து ஜபம் செய்யின் உபாம்சு வாகஜபம் செய்ய வேண்டும். பிறருக்கு கேட்கும்படியாக ஜபம் செய்வது தாமஸ ஜபமாகும். இந்த தாமஸஜபத்தை க்ரூரகர்மாவில் தான் உபயோகிக்க வேண்டும் என்பது சோமசம்பு பத்ததி வியாக்யானத்தின் கொள்கை.

98-100. மோக்ஷத்தில் விருப்புள்ளவர் "___"இதன் பொருள் "ஓ ஈச! சிவ பதத்தில் இருக்கிற என்னுடைய புண்ய ரூபமாயுள்ள கன்மத்தை எப்பொழுதும் காப்பாற்றும். பாப ரூபமான கன்மத்தை எப்பொழுதும் நாசம் செய்யும். பலன் தருபவர் சிவனே. பலனை அனுபவிப்பவன் சிவனே.எல்லாஜகத்துக்களும் சிவனே. எல்லா விடங்களிலும் பூஜைப்பவன் சிவனே. இவ்வாறு சிவன் எல்லாமாய் இருந்தலால் நான் சிவமாய் இருக்கிறேன்"1 என்பதாம். இவ்வாறு இந்த இரண்டு சுலோகங்களையும் சொல்லிக்கொண்டு பரமசிவனிடம் மனதை செலுத்தி முன்போல் ஜெபத்தை சிவபெருமானுக்கு சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

101.5 பஞ்ச ப்ரஹ்ம ஷடங்க மந்திரங்களை தசாம் சமாக ஜபித்து சிவபெருமானுக்கு சமர்ப்பித்து அர்க்யம் தூபம் முதலியவற்றை சமர்ப்பித்து பலவிதமான ஸ்தோத்திரங்களால் ஸ்தோத்ரம் செய்ய வேண்டும்.

1. இந்த மூன்று மந்திர சுலோகங்களுக்கு சிவா ர்ச்சநா சந்திரிகையில் விரிவாக உரை கூறப்பட்டிருக்கிற படியால் இங்கு விரிக்கவில்லை.

102.5 பரிவாரங்களுடன் கூடினவராயும்,ஸந்தோஷமுள்ளவராயும் இருக்கிற பரமேசுவரரை, 2 பிரதக்ஷிணம் செய்து,அஷ்ட மூர்த்தியாகிய

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
பரமேசுவரருக்கு அன்புடன் 1 அஷ்டாங்க நமஸ்காரத்தையும் செய்ய வேண்டும்.

2. அடிமேல் அடிவைத்து செல்லுதல், இரு கைகளையும் அசைகாத்திருத்தல், ஸ்தோத்ரம் செய்தல், இருதயத்தில் சிவபெருமானை தியானித்தல் ஆகிய நான்கு அங்கங்கள் பிரதக்ஷிணத்திற்கு உள்ளன.

1.சிரசு ஒன்று, கைகள் இரண்டு, காதுகள் இரண்டு, மோவாய் ஒன்று, புஜம் இரண்டு என்னும் இவற்றால் பூமியை பரிசித்து செய்யப்படும் நமஸ்காரம் அஷ்டாங்க நமஸ்காரம் ஆகும்.

103.5-104.5 2 ஸமாதி,3 தபசு, த்யானம், 4 தாரணை, 5 பாவனை, 6 ஜபம் இவற்றால் தன் மூர்த்தி, அதாவது - (தன் சரீரம்) குருமூர்த்தி, புஸ்தகம் (அதாவது வித்யாபீடம்) கும்பத்தில் உள்ள தீர்த்தம், சிவாக்னி, சித்திரம் முதலியன, ஸ்தண்டிலம், (பூமி) லிங்கம் ஆகிய இவற்றில் பரமேசுவரரை பூசிப்பது மிகவும் மேலானதாகும். பரமேசுவர பூஜையானது ஆகமங்களில் எவ்வாறு என்னால் அறியப்பட்டதோ, அவ்வாறே இங்கு கூறப்பட்டது. ஆக சுலோகம் 201.5.

2. ஸமாதியாவது தியானம் செய்யப்படும் பொருள் மாத்திரம் தோன்ற நிஷ்டையிலிருத்தல்.

3. தபஸாவது பிராணாயாமமாகும். 4 தாரணையாவது சித்தத்தை கட்டுப்படுத்தல். 5 பாவனையாவது மனத்தின் தொழில். 6 ஜபமாவது தியானம் செய்யப்படும் பொருள் தோன்றுவதற்காக அப்பொருளை சொல்லக்கூடிய மந்திரத்தை உச்சரித்தால்.

## அக்கினி காரிய விதி

### அக்கினி குண்டத்திற்கு செல்லும் முறை.

1.பின்னர் ஆசாரியர் சிவபெருமானிடமிருந்து விடைபெற்று, ஸாமான்யார்க்ய பாத்திரத்தை கையில் எடுத்துக் கொண்டு, அக்னி

காரியத்திற்கு வேண்டிய சாமான்களுடன், சிவபெருமானை தியானித்து, வலமாக அக்னிகுண்டமிருக்கும் இடத்திற்கு செல்ல வேண்டும்.

2.அக்கினிகாரியத்திற்குரிய எல்லா திரவியங்களையும் திவ்ய திருஷ்டியால் பார்வையிட்டுக் கொண்டு குண்டத்தின் நாபியின் முன்பாக வடக்கு முகமாக உட்கார வேண்டும்.

குண்ட ஸம்ஸ்கார விதி

3.குண்டத்திற்கு நிரீக்ஷணம், (நிரீக்ஷணமாவது- மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து அணி விரல் பெருவிரல் இரு கண்களிலும் நியாஸம் செய்து குண்டத்தை பார்வையிடுதல்) தர்ப்பைகளுடன் கூடிய அர்க்ய ஜலத்தால் அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து புரோக்ஷித்தல், அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து தாடனம் செய்தல், (தாடனமாவது நீட்டப்பட்ட சுட்டுவிரலை உடைய முஷ்டியால் அடித்தல்) கவச மந்திரத்தால் அப்யுக்ஷணம் செய்தல் (அப்யுக்ஷணமாவது கீழே நோக்கிய பதாகை ரூபமான உள்ளங்கையால் அர்க்ய ஜலத்தை தெளித்தல்.

4.அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து 1 கனனம் செய்தல்,( தோண்டுதல்) உத்தாரணம் செய்தல், (கிளறுதல்) 2 பூர்த்தி செய்தல் (நிரப்புதல்) ஸமமாக செய்தல், கவச மந்திரத்தால் நினைத்தல், அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து குட்டனம் செய்தல்(குட்டனமாவது கெட்டிப் படுத்தக் கூடிய ஒரு ஸம்ஸ்காரம்).

5.ஸம்மார்ஜனம் செய்தல், (புழுதியை போக்குதல்) மெழுகுதல், கால ரூபமாக செய்தல், (அதாவது நடு மேகலை கிழக்கு முதலிய நான்கு திக்குகளிலுள்ள மேகலைகள் ஆகிய இவற்றில் சாந்தியதீதை முதலிய கலைகளை நியாசம் செய்து காலமயமாக்குதல்) கவச மந்திரத்தை உச்சரித்து மூன்று நூல்களை சுற்றுதல் இருதய மந்திரத்தால் அர்ச்சித்தல்,(____ என்று அர்ச்சித்தல்).

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

6. 3 வடக்கு முகமாக மூன்று ரேகைகளையும்,கிழக்கு முகமாக ஒரு ரேகையையும், அல்லது கிழக்கு முகமாக மூன்று ரேகைகளையும், வடக்கு முகமாக ஒரு ரேகையையும் சிவ மந்திரத்தை உச்சரித்து, தர்ப்பத்தால் செய்தல். (ரேகையாவது கோடு).

1. கனனம் முதலிய இவை மனதாற் செய்ய வேண்டும் என்பது கருத்து.

2. ஞான ரத்னா வளியில் ஹூம்பட்டை இறுதியில் உடைய அஸ்திர மந்திரத்தால் கனனம் உத்தாரணம் இவற்றையும், இருதய மந்திரத்தால் நிரப்புதல் ஸமமாக செய்தல் இவற்றையும் செய்ய வேண்டுமென்று கூறப் பட்டிருக்கிறது.

3. ஆசாரியர் வடக்கு முகமாக அமர்ந்திருப்பின் வடக்கு முகமாக மூன்று ரேகைகளையும், கிழக்கு முகமாய் அமர்ந்திருப் பின் கிழக்குமகமாக மூன்று ரேகைளையும் என்பது கருத்து.

6.5 அஸ்திர மந்திரத்தால் வஜ்ரீ கர்ணம் செய்தல், (அடி முடிகளில் த்ரிசூல ரூபமாய் உள்ள மூன்று தர்ப்பங்களால் செய்யப்படுவது வஜ்ரீகரணம் என்னும் ஸம்ஸ்காரம் ஆகும்). இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து 1 தர்ப்பங்களால் சதுஷ்பதமென்னும் ஸம்ஸ்காரம் செய்தல் ஆகிய பதினெண் ஸம்ஸ்காரங்களையும் குண்டத்திற்கு செய்ய வேண்டும்.

வாகீசுவரீ வாகீசுவரர்களை ஆவாஹனம் செய்தல்

7.கவச மந்திரத்தை உச்சரித்து அக்ஷபாடம் செய்து, (அதாவது குண்டத்தின் நடுவிலுள்ள கண்டத்திற்கு மேலே கிழக்கு நுனியாகவும், வடக்கு நுனியாகவும் தர்ப்பங்களை பரப்புதல்) இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து தர்ப்பத்தால் செய்யப்பட்ட ஆஸனத்தை 2 சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

8.பச்சிலைப்பூவிற்கு சமானமாக காந்தியுடையவளாயும் (அதாவது கருமையான திருமேனியை உடையவளாயும்) நல்ல இலக்கணத்தை

உடையவளாயும் இருக்கிற வாகீசுவரியையும், இவ்வாறான இலக்கணங்களையுடைய வாகீசுவரரையும், தர்ப்பத்தாலாகிய கூர்ச்சங்களில் இருதய மந்திரத்தால் ஆவாஹனம் செய்து பூஜிக்க வேண்டும்.

குண்டத்தில் அக்கினியிடுதல்

9.சமானமான பற்றுக்கோடுகளிலிருந்து (அரணி,சூரிய காந்தம், வேதியரது கிரஹாம் இவற்றுள் யாதானுமொன்றிலிருந்து) கொண்டுவரப்பட்ட அக்னியை சுத்தமான பாத்திரத்தில் வைத்துக்கொண்டு, இரக்ஷஸபாகத்தை (அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து நிருருதி திக்கில்) நீக்கி, நிரீக்ஷணம் முதலிய நான்கு சுத்திகள் செய்யவேண்டும்.

1. கிழக்கு நுனியாகவும், வடக்கு நுனியாகவும் போடப்பட்ட இரண்டு தர்ப்பங்களால் என்பது கருத்து.

2. _____என்ற மந்திரத்தால் என்பது கருத்து.

10. ஜடராக்கினி, பைந்தவாக்கினி, பௌதி காக்கினி, இம்மூன்றையும் ஒன்றாக செய்து, ஆசாரியர் அக்கினி பீஜத்துடன் கூடிய ___ என்ற மந்திரத்தை உச்சரித்து அக்னிக்கு சைதன்யத்தை நியாசம் செய்ய வேண்டும்.

11.பாத்திரத்திலுள்ள அக்னியை ஸம்ஹிதா மந்திரத்தால் அபிமந்திரித்து, அஸ்திர மந்திரத்தால் ஸம்ரக்ஷணம், கவச மந்திரத்தால் அவகுண்டனம், வௌஷடந்தமான பிராஸாத மந்திரத்தை உச்சரித்து தேனுமுத்திரையால் அமிருதீ கரணம் ஆகிய இவற்றை செய்ய வேண்டும்.

12-13 குண்டத்திற்கு மேலே வலமாக மூன்று முறை அக்கினியை சுற்றி பரமேசுவரர் உடைய வீர்யமென்று தியானித்து, வாகீசுவரியின் கர்ப்பநாடியில் வாகீசுவரரால் விடப்படுகிறதாக பாவித்து, பூமியில் முழங்காலை ஊன்றி கொண்டு இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து, தனக்கு நேராக அக்கினியை வைக்கவேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

அக்கினியை வைத்த பின்னர் செய்ய வேண்டுவன.

14-15 பின்னர் உள்ளே இருக்கிற பீஜத்தை (அக்னியை) நாபி ஸ்தானத்தில் (குண்டத்தின் நடுவில் இருக்கிற பத்மம் போன்ற குண்டத்தின் அவயவத்தில்) 1 சேர்த்தல், வாகீசுவரி வாகீசுவரர்களுக்கு ஆடைகளை தரிப்பிவித்தல், இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து சௌசம் ஆசமனம் இவற்றை செய்வித்தல், (சௌசம் ஆசமனம் இவற்றிற்காக இருதய மந்திரத்தால் ஜலபிந்துவை வாகீசுவரி வாகீசுவரர்களுக்கு கொடுத்தல்) கர்ப்பாக்னியை பூஜித்தல்,(___ என்னும் மந்திரத்தால் கர்ப்பாக்னியை பூஜித்தால்) ஆகிய இவற்றை செய்து, கர்ப்பாக்கினியை ரக்ஷித்தற்காக அஸ்திர மந்திரத்தால் ஜபிக்கப்பட்ட தர்ப்பத்தால் ஆகிய கங்கணத்தை வாசீசுவரரின் மிருதுவான வலக்கையில் கட்ட வேண்டும்.

1.நாபியில் அக்னியை வைத்த பொழுது நான்கு பக்கங்களிலும் சிதறிய அக்கினியை ஒரே இடத்தில் குவித்தல் என்பது கருத்து.

கர்ப்பாதாநம் முதலிய ஸமஸ்காரங்கள்.

16. பின்னர் கர்ப்பாதானம் என்னும் ஸம்ஸ்காரம் ஸித்தித்தற்காக அக்னியை ஸத்யோஜாத மந்திரத்தால் அர்ச்சித்து, இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து (எள்ளை கொண்டு) மூன்று ஆகுதிகள் செய்யவேண்டும்.

17. மூன்றாவது மாஸத்தில் பும்சவனம் என்னும் ஸம்ஸ்காரம் ஸித்தித்தற்காக, வாமதேவ மந்திரத்தால் பூஜித்து,சிரோ மந்திரத்தை உச்சரித்து எள்ளால் மூன்று ஆகுதிகளை கொடுத்து ஜலபிந்துவை விட வேண்டும்.

18. ஆறாவது மாஸத்தில் ஸுமந்தோன்னயம் என்னும் ஸம்ஸ்காரம் ஸித்தித்தற்காக, அகோர மந்திரத்தால் பூஜித்து சிகா மந்திரத்தால் மூன்று ஆகுதிகளைக் கொடுக்க வேண்டும்.சிகா மந்திரதாலேயே முகம் முதலிய அங்கங்களை கற்பித்தல் வாயைத் திறத்தல் வாயை சுத்தி செய்தல் இவற்றை மூன்று ஆகுதிகளால் செய்ய வேண்டும்.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
ஜநநமான பின்னர் செய்ய வேண்டுவன.

19. பத்தாவது மாஸத்தில் தத்புருஷ மந்திரத்தால் அருச்சித்து கவச மந்திரத்தால் மூன்று ஆகுதிகள் கொடுத்து ஜாத கர்மமென்னும் ஸம்ஸ்காரத்தை செய்ய வேண்டும்.

20. கர்ப்ப மலத்தை போக்கும் ஸ்நானத்திற்காக அக்னியை தர்ப்பம் முதலியவற்றால் ஜ்வாலை செய்து 1 தங்க காப்பை தேவி தரித்திருப்பதாக தியானித்து இருதய மந்திரத்தால் அர்ச்சிக்க வேண்டும்.

1. தர்ப்பதாலாகிய கர்ப்பை அவிழ்த்துவிட்டு தங்கத்தாலாகிய காப்பை தேவி தரித்திருப்பதாக தியானித்து என்பது பொருள்.

21. உடனே சூதகம் நீங்கும் பொருட்டு குண்டத்தை அஸ்திர மந்திரத்தால் மந்திரிக்கப்பட்ட ஜலத்தால் புரோக்ஷித்து, அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து, தர்ப்பத்தால் குண்டத்திற்கு வெளியில் தாடனம் செய்து கவச மந்திரத்தால் அப்யுக்ஷணம் செய்ய வேண்டும்.

22. கிழக்கு முதலிய மேகலைகளில் வெளியில் அஸ்த்ர மந்திரத்தை உச்சரித்து தர்ப்பங்களை வடக்கு நுனியாகவும் கிழக்கு நுனியாகவும் பரப்பி, அந்த தர்ப்பங்களில் பிரிதி விஷ்டரம் ஆகிய இவற்றை இருதய மந்திரத்தால் ஸ்தாபிக்க வேண்டும்.(குண்டத்திற்கு பரிஸ்தரணமாக போடப்படும் கிளைகள் பிரிதி எனவும் தர்ப்பமுஷ்டிகள் விஷ்டரமெனவும் கூறப்படும்.)

23. பின்னர் வாயிலிருந்து வரும் உமிழ்நீரை போக்குதற்காக அடி முடிகளை நெய்யில் தோய்த்து ஐந்து சமித்துகளை அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து ஹோமம் செய்ய வேண்டும்.

அக்கினி குழந்தையை காப்பாற்றும் முறை.

24. கிழக்கு முதல் வடக்கு ஈறாக உள்ள நான்கு திக்குக்களில் உள்ள பிரதிகளில் 1 பிரமன், ருத்ரர், விஷ்ணு அனந்தர் இவர்களை முறையே இருதய பீஜத்தோடு பூஜிக்க வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

25.அக்கினிக்கு எதிர் முகமாக இருக்கிறவர்களையும், விஷ்டரத்தில் இருப்பவர்களையும், இருக்கிற இந்திரன முதல் ஈசானர் ஈறாகவுள்ளவர்களை, முறையே தத்தம் திக்குகளில் இருதய பீஜத்தை உச்சரித்து 2 பூஜிக்க வேண்டும்.

26. பின்னர் விக்ன கூட்டத்தை அகற்றி, அக்னி குழந்தை இரக்ஷியுங்கள் என்ற இந்த சிவாக்ஞையை பரிதிவிஷ்டரங்களில் இருக்கும் தேவர்களுக்கு அறிவிக்க வேண்டும்.

1.கிழக்கு திக்கில் ____,மேற்கு திக்கில்___, தெற்கு திக்கில் ___, வடக்கு திக்கில்____ என்று பூஜிக்க வேண்டும்.

2. பூஜிக்கும் முறை வருமாறு - "விஷ்டரங்களில் கிழக்கு முதலிய திக்குகளில்___ என்பதாம்.

ஸ்ருக் ஸ்ருவம் இவற்றின் ஸமஸ்காரம்.

27. ஸ்ருக் ஸ்ருவம் என்னும் இவற்றை முறையே மேல்நோக்கிய முகமாகவும், கீழ்நோக்கிய முகமாகவும் பிடித்துக்கொண்டு,1 அக்னியிற் காய்ச்சிச் சுற்றி தர்ப்பங்களின் அடியால் ஸ்ருக் ஸ்ருவம் இவற்றின் அடிகளைத் தொட்டு, மீண்டும் காய்ச்சி சுற்றி தர்ப்பங்களின் மத்யத்தால் சஸ்க் ஸ்ருவம் இவற்றின் மத்யங் களை தொட்டு, மீண்டும் காய்ச்சி சுற்றி தர்ப்பங்களின் நுனியால் ஸ்ருக் ஸ்ருவங் களின் நுனிகளை தொட்டு இவ்வாறு மூன்று முறை தொடுதல் வேண்டும்.

28.முறையே தர்ப்பங்களால் தொடப்பட்ட ஸ்ருக்ஸ்ருவங்களின் அடி, நடு, நுனிகளில் _ _ _ என்னும் பீஜாக்கரங்களுடன், முறையே ஆத்ம தத்துவம், வித்யா தத்துவம், சிவதத்துவம் ஆகிய மூன்று தத்துவங்களையும் 2 நியாசம் செய்ய வேண்டும்.

29.29.5 ஸ்ருக்கில் சக்தியையும், ஸ்ருவத்தில் சம்புவையும் இருதய மந்திரத்தால் நியாஸம் செய்து, மூன்று நூற்களால் சுற்றப்பட்ட

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

கழுத்தையுடையனவாயும், புஷ்பங்களால் பூஜிக்கப்பட்டவனவாயும் உள்ள ஸ்ருக் ஸ்ருவம் இவற்றை தனது 3 வலப் பக்கத்தில் தர்ப்பங்களின் மேல் வைத்துக் கொள்ள வேண்டும்.

1. ஸ்ருக்ஸ்ருவங்களுக்கு காஷ்டத்தன்மை நீங்குவதற்காக வீக்ஷணம் முதலியவற்றால் சுத்தி செய்து அக்கினியிற் காய்ச்சவேண்டும்.

2.___என்று நியாசம் செய்ய வேண்டும். இவ்வாறு நியாசம் செய்தல் முமுக்ஷூக்களுக்கே ஆகும். போகத்தை விரும்புகின்றவர் ,தர்ப்பத்தின் நுனி நடு அடிகளால் ஸ்ருக்ஸ்ருவங்களின் நுனி நடு அடிகளைத் தொட்டு, ___ என்னும் பீஜாக்ஷரங்களுடன் சிவதத்துவம் வித்யா தத்துவம் ஆத்ம தத்துவம் இவற்றை நியாசம் செய்ய வேண்டும்.

3.கீழ்நோக்கியமுகங்களையுடையனவாக வைக்க வேண்டுமென்பது பொருள்.

ஆஜ்ய ஸம்ஸ்கார விதி.

31.பின்னர் பசுவின் நெய்யை எடுத்து, நிரீக்ஷணம் முதலியவற்றால் சுத்தி செய்து, தன் தேஹத்தை பிரமன் ரூபமாக தியானித்து, அந்த நெய்யை எடுத்து குண்டத்திற்கு மேல் மும்முறை 1 சுற்றி அக்கினியிற் காய்ச்சி அக்கினி திக்கில் வைத்துக் கொண்டு, தர்ப்பத்தின் நுனியால் நெய்யின் நுனியை எடுத்து ___என்று 2 ஹோமம் செய்ய வேண்டும்.

32. மீண்டும் தன் தேகத்தை விஷ்ணு ரூபமாக தியானித்து, நெய்யை ஈசான்ய திக்கில் ஸ்தாபித்து, எடுத்து, தர்ப்பத்தின் நுனியால் நெய்த்துளியை ___ என்னும் மந்திரத்தால் விஷ்ணுவின் பொருட்டு 3 ஓமம் செய்ய வேண்டும்.

33.பின்னர், தன் தேகத்தை ருத்ர ரூபமாக தியானித்து, நெய்யை நாபியில் ஸ்தாபித்து, எடுத்து,__ என்னும் மந்திரத்தால் நெய் துளியை தர்ப்பத்தின் நுனியால் 4 ஹோமம் செய்ய வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

34. ஒட்டை அளவுள்ள இரண்டு தர்ப்பங்களின் நுனிகளால் செய்யப்பட்ட நடுவில் முடிச்சுள்ள ( பிரம்ம முடிச்சுள்ள) பவித்திரத்தை, 5 பெருவிரல் அணி விரல்களால் பிடித்துக் கொண்டு, அஸ்திர மந்திரத்தால் நெய்யை அக்கினி முகமாக மூன்று முறை 6 உத்ப்லவனம் செய்ய வேண்டும். (சூக்ஷ்ம ரூபமாயுள்ள விக்னங்கள் உயரே செல்லுதல் உத்ப்லவனமாகும்.

1.மும்முறை சுற்றுவதால் பர்யக்கினி கரணமென்னும் ஸ்ம்ஸகாரம் கூறப்பட்டது.

2.இந்த ஹோமத்தால் தாபனமென்னும் ஸம்ஸ்காரம் கூறப்பட்டது.

3.இந்த ஹோமத்தால் அதிச்ரயண ஸம்ஸ்காரம் கூறப்பட்டது.

4.இந்த ஹோமத்தால் உத்வாஸன ஸம்ஸ்காரம் கூறப்பட்டது.

5.இடது கையின் பெருவிரல் அணி விரல்களால் அடிப்பாகத்தை யுகம் வலது கையில் பெருவிரல் அணிவிரல்களால் அடிப்பாகத்தையும் பிடித்துக் கொள்ள வேண்டும் என்பது கருத்து.

6.உத்ப்லவனம் செய்த பின்னர் முடிச்சை அவிழ்த்து தர்ப்பங்களை அக்கினியில் போட வேண்டும்.

35.அவ்வாறு இருதய மந்திரத்தை உச்சரித்து தன்னை நோக்கி ஸம்ப்லவனத்தை (ஸம்ப்லவனமாவது சூக்ஷ்ம ரூபமாயுள்ள விக்னங்களை கீழே செல்லுதல்) செய்ய 1 வேண்டும். பின்னர் இருதய மந்திரத்தால் மந்திரிக்கப்பட்ட தாயும் கொளுத்தப்பட்ட தாயுமுள்ள தர்ப்பத்தை அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து நெய்யில் போடுதலால் நெய்யை சுத்தி 2 செய்ய வேண்டும்.

36. வேறொரு தர்ப்பத்தை கொளுத்தி நீராஞ்சனம் செய்து, கொளுத்தப்பட்ட மற்றொரு தர்ப்பதால் அஸ்திர மந்திரத்தை உச்சரித்து தீபனம் செய்ய வேண்டும்.( மற்றொரு தர்ப்பத்தை கொளுத்தி அஸ்திர மந்திரத்தால்

...in Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

நெய்யை சுற்ற வேண்டும்) கொளுத்தப்பட்ட தர்ப்பத்தை மீண்டும் அக்கினியிற் போட வேண்டும்.

37.ஒட்டை அளவுள்ள நடுவில் முடிச்சுடைய தர்ப்பங்களை நெய்யில் போட்டு, நெய்யில் 4 சுக்ல பக்ஷம் கிருஷ்ண பக்ஷம் இவற்றையும், பிங்களை இடை சுழுமுனை ஆகிய மூன்று நாடிகளையும் கற்பிக்கவேண்டும்.

1. ஸம்ப்லவனத்தை செய்தபன்னர் பவித்திர முடிச்சை அவிழ்த்து அக்கினியிற் போட வேண்டும்.

2. சுத்தி செய்த பின்னர் அந்த தர்ப்பத்தையும் அஸ்த்ர மந்திரத்தை உச்சரித்து அக்கினியிற் போடவேண்டும்.

3. கவச மந்திரத்தால் நீராஞ்சனம் செய்து இந்த தர்ப்பத்தையும் அக்கினியிலிடவேண்டும் என்பது பொருள்.

4. தனது வலது பக்கமாய் இருக்கும் நெய்யின் பாகத்தை சுக்லபக்ஷ மாகவும், இடது பக்கமாயிருக்கும் நெய்யின் பாகத்தை கிருஷ்ணபக்ஷமாகவும், நெய்யில் வலது பக்கம் இடது பக்கம் நடு ஆகிய இவற்றின் பிங்களை, சுழுமுனை ஆகிய மூன்று நாடிகளையும் கற்பிக்க வேண்டும்.

5.ஹோமஞ் செய்யும் முறை வருமாறு:- வலது பாகத்திலிருந்து ஸ்ருவத்தால் நெய்யை எடுத்து _ என்று அக்கினியினுடைய வலது கண்ணிலும், இடது பாகத்திலிருந்து நெய்யை எடுத்து __ என்று அக்கினியினுடைய இடது கண்ணிலும், நடுவிலிருந்து நெய்யை எடுத்து _ என்று அக்கினியினுடைய நடு கண்ணிலும் ஹோமம் செய்ய வேண்டும் என்பதாம்.

38.முறையே மூன்று பாகங்களில் இருந்தும் நெய்யை ஸ்ருவத்தால் எடுத்து 5 ஹோமம் செய்யவேண்டும்.ஸ்வா என்று அக்கினியில் ஹோமஞ் செய்து, ஹா என்று சொல்லிக் கொண்டு எஞ்சிய நெய்யை அவ்வந்த நெய்யின் பாகத்தில் முறையை விட வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

____ என்ற மந்திரங்கள் ஹோம மந்திரங்களாகும்.

39.கண்கள் திறப்பதற்காக அக்கினியின் மூன்று கண்களிலும் முகத்திலும், ஸ்ருவத்தில் நெய்யை நிரப்பி ___ என்று சொல்லிக்கொண்டு நான்காவது ஆகுதியை செய்ய வேண்டும்.

40. பின்னர், நெய்யை ஷடங்க மந்திரங்களால் அபிமந்திரித்து, அஸ்திர மந்திரத்தால் ஸமரக்ஷணத்தையும், கவச மந்திரத்தால் அவகுண்டனத்தையும், (மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து) தேநு முத்திரை செய்து கொண்டு அமிருதீகரணத்தையும் செய்ய வேண்டும்.

40.5 இருதய மந்திரத்தால் நெய்த் துளியை தெளித்தலால் மற்ற நெய்களையும் சுத்தி செய்யவேண்டும்.

41.அக்கினியின் முகங்களுக்கு அபிகாரம் செய்தல், (அபிகாரமாவது ஜ்வலிப்பித்தல் - அல்லது அக்கினியின் முகத்தில் தனித்தனி ஆகுதி கொடுத்தல்) ஸந்தானம் செய்தல், (ஸந்தானமாவது இரண்டு முகங்களுக்கும் சேர்த்து ஒரே ஆகுதி கொடுத்தல்) ஏகீகரணம் செய்தல், ஏகீகரணமாவது அக்கினிக்கு முதற்கொண்டு வாயு திக்கு முடியவும் நிருருதிக்கு முதற்கொண்டு ஈசானதிக்கு முடியவும் இடைவிடாமல் நெய்யின் தாரையை ஸத்யோஜாதம் முதலிய ஐந்து முகங்களின் பொருட்டு விடுதல்) ஆகியவற்றை செய்ய வேண்டும்.

____

என்று சொல்லிக்கொண்டு ஒவ்வொரு நெய்யின் ஆகுதியினால் முகங்களுக்கு அபிகாரம் செய்ய வேண்டும்.

____ என்று சொல்லிக்கொண்டு இரண்டு முகங்களுக்கும் சேர்த்து ஒரே ஆகுதி செய்து ஸந்தானம் செய்ய வேண்டும்.

____ என்று சொல்லிக்கொண்டு அக்கினி மூலை முதற்கொண்டு வாயு மூலை முடியவும்,நிருருதி மூலை முதற்கொண்டு ஈசான மூலை முடியவும், நெய்யின்

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy
தாரையை விட்டு, இஷ்டமான முகத்தில் மற்ற முகங்களை அடக்குதல் ரூபமான ஏகீகாரணத்தை செய்ய வேண்டும்.

42. அல்லது, ஈசானம் முதலிய முகங்களுள் எந்த முகம் தனக்கு 1 இஷ்டமாக இருக்கிறதோ, அந்த முகத்தை குண்டத்தின் அளவாக கற்பித்து, அந்த முகத்தில் மற்ற முகங்களையடங்கச் செய்வது ஏகீகரணமாகும்.

1.மூர்த்தி ஹோமம் ஈசான முகத்திலும், அணிமாதிகளை உத்தேசித்து செய்யப்படும் ஹோமம் தத்புருஷ முகத்திலும், பிராயச்சித்த ஹோமமும், க்ரூர கர்மாவை குறித்து செய்யப்படும் ஹோமமும், அகோர முகத்திலும், வசியம் ஆகர்ஷண ஹோமங்கள் வாமதேவ முகத்திலும், நித்ய கர்ம ஹோமம் ஸத்யோஜாத முகத்திலும் செய்யப்படல் வேண்டும் என்று பிருஹக்காலோத் தரத்தில் கூறப்பட்டபடி கர்மானா குணமாக முகத்தின் ஐக்கியத்தை செய்ய வேண்டும்.

அக்கினி குழந்தைக்கு பெயரிடுதல்.

43.ஈசான மந்திரத்தால் அக்கினியை அருச்சித்து, அஸ்திர மந்திரத்தால் மூன்று ஆகுதிகள் கொடுத்து,___ என்ற நாமகரணம் செய்ய வேண்டும்.

வாகீசுவரீ வாகீசுவரர்களை விஸர்ஜனம் செய்தல்.

44.அக்கினி குழந்தையின் மாதா பிதாக்களான வாகீசுவரி வாகீசுவரர்களை, இருதய மந்திரத்தால் அருச்சித்து விஸர்ஜனம் செய்து, (இங்கு விஸர்ஜனமாவது விஷ்டர் கூர்ச்சத்தை அவிழ்த்து வாகீசுவரீ வாகீசுவரர்களை தமதிருப்பிடமேகச் செய்தல்) வௌஷடை இறுதியிலுடைய மூலமந்திரத்தால் நிஷ்க்ராமணம் முதலிய ஸம்ஸ்காரங்களை பூர்த்தி செய்கிற பூர்ணாகுதியைக் கிரமப்படி கொடுக்க வேண்டும்.

அக்கினியில் சிவனை பூஜித்தல்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

45-46.பின்னர் அக்கினியிடமிருந்து ஆக்ஞையை (சிவனை ஆவாகனம் செய்து பூஜைத்தற்கு ஆக்ஞையை) ப் பெற்று அக்கினியினுடைய இருதய கமலத்தில் பிரகாசிக்கிற பரமேசுவரரை ஆவாஹனஞ் செய்து, முன்போல் ஆஸன பூஜை ஆவரண பூஜை இவற்றுடன் பூஜித்து, பரமேசுவரருக்கு திருப்தியை உண்டு பண்ணவேண்டும். கும்பம் ஸ்தண்டிலம் இவற்றிலுள்ள சிவனுக்கும், அக்கினியிலுள்ள சிவனுக்கும், தனக்கும், நாடீஸந்தானம் செய்து, சக்திக்கு தக்கவாறு மூலமந்திரத்தால் ஹோமமும் அங்க மந்திரங்களால் தசாம்ச ஹோமமும் செய்ய வேண்டும்.

ஹோமம் செய்யப்படும் திரவியங்களின் அளவு.

47-51. நெய், பால், தேன், இவற்றை கால் பலம் அளவாகவும், தயிரை சுக்தி அளவாகவும், (விரல்கள் கொள்ளுமளவு சுக்தி எனப்படும்).பாயஸத்தை பரந்த விரல்களை உடைய உள்ளங்கை அளவாகவும், தின்னும் பண்டங்களை கடுக்காய் அளவாகவும், பொரியை ஒரு முஷ்டி அளவாகவும், வேர்களை மூன்று துண்டுகளாகவும், பழங்களை அந்த பழங்களின் அளவாகவும்,(துண்டுபடுத்தாமலும்) அன்னத்தை பாதி கவள அளவாகவும், எள்ளு மாவு முதலிய ஐந்து சூக்கும திரவியங்களை மிருகீ முத்திரை அளவாகவும், கரும்பை கணுவளவாகவும், கொடிகளை இரண்டு அங்குலவளவாகவும், பூ இலை, இவற்றை அவை எவ்விதமிருக்குமோ அவ்வித அளவாகவும், ஸமித்துகளை பத்து அங்குல அளவாகவும், பச்சை கற்பூரம், சந்தனம், குங்குமப்பூ, கஸ்தூரி,யக்ஷகர்த்தமம்,( பச்சைக் கற்பூரம், அகில், கஸ்தூரி, தக்கோலம், குங்குமப்பூ, இவற்றை ஒன்றாகச் சேர்த்து செய்யப்படும் கந்தம் யக்ஷகர்த்தமமெனப்படும்.) இவற்றை துவரை அளவாகவும், குங்கிலியத்தை இலந்தை கொட்டை அளவாகவும், கிழங்குகளை எட்டில் ஒரு பாகமாகவும்,விதிப்படி ஓமம் செய்யவேண்டும்.

Public domain. Digi ... emy

51.5 இவ்வாறான அளவுடன் 1 பஞ்சப்ரஹ்ம மந்திரங்களுக்குரிய பீஜாக்கரங்களை முன்னிட்டு பல மந்திரங்களால் ஹோமம் செய்ய வேண்டும்.

1.ஈசானம் முதலிய பஞ்ச ப்ரம்ம மந்திரங்களால் பிரயோகம் செய்யும் பொழுது முன் பிரணவத்தையும், பின்னர் அவற்றின் பீஜாக்கரங்களையும் உச்சரித்து, அதன்பின் ஈசான மூர்த்தாய என்பது முதலான வ்யோம வ்யாபி பதங்களின் நடுவில் படிக்கப்பட்ட மந்திரங்களை உச்சரித்து ஹோமம் செய்ய வேண்டும் என்பது கருத்து.

பூர்ணாஹுூதி செய்யும் முறை

52-56.நெய்யால் நிரம்பப் பெற்ற ஸ்ருக்கில், ஸ்ருவத்தை கீழ்நோக்கிய முகமாக வைத்துக் கொண்டு ஸ்ருக்கின் நுனியில் புஷ்பத்தை சாத்தி,ஸ்ருக் ஸ்ருவங்களின் பின் பாகத்தை இடது கையாலும், முன் பாகத்தை வலது கையாலும் பற்றிக்கொண்டு, சங்க முத்திரையுடன் அவற்றை எடுத்து, நிமிர்த்த சரீரம் தலை கழுத்து இவற்றுடன் கால்களையும் சமமாக வைத்து நின்று கொண்டு, நாபியில் ஸ்ருக் ஸ்ருவங்களின் அடியை வைத்துக்கொண்டு ஸ்ருக்கின் நுனியை பார்த்துக்கொண்டு பிரமன் முதலிய காரணேசுவரர்களை கடந்து, சுழுமுனா நாடி வழியாக வெளிவந்து இடது ஸ்தனம் வரை ஸ்ருக்ஸ்ருவங்களின் அடியை கொண்டு வந்து, ஒரே மனதுடன் வௌஷடை இறுதியில் உடைய மூலமந்திரத்தை மிக ஸ்பஷ்டமாக உச்சரித்து, யவமென்னும் வால் நெல்லளவான தாரையுடன் நெய்யை அக்கினியில் ஹோமம் செய்ய வேண்டும்.

57.பின்னர் அக்கினியில் எழுந்தருளியுள்ள சிவபெருமானுக்கு ஆசமனம், சந்தனம், தாம்பூலம் என்னும் இவற்றை சமர்ப்பித்து, அன்புடன் அவரது விபூதியை நெற்றியிலணிந்து மேலான நமஸ்காரஞ் செய்ய வேண்டும்.

அக்கினியில் இருக்கும் சிவபெருமானை விஸர்ஜனம் செய்தல்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

58-59.பின்னர், அக்கினியில் எழுந்தருளியிருக்கும் பரம சிவனை 1 பூஜித்து _ என்னும் மந்திரத்தால் பஞ்ச ப்ரஹ்ம ஷடங்க மந்திரங்களை ஸம்ஹார முத்திரையினால் எழுப்பி, சிவபெருமானிடம் சேர்த்து, சிவபெருமானை பொறுத்துக் கொள்ள வேண்டும் என்று 2 பிரார்த்தித்து, பரிதியில் இருப்பவர்களான பிரமன் முதலியவர்கள், விஷ்டரத்தில் இருப்பவர்களான இந்திரன் முதலியவர்கள் ஆகிய இந்த கணதேவதைகளையும், இருதய மந்திரத்தால் பூரகஞ் செய்து ஸம்ஹார முத்திரை செய்து எழுப்பி மிகச் சிரத்தையுடன் தன்னுடைய இருதய கமலத்தில் ஸ்தாபிக்க வேண்டும்.

1. அஷ்ட புஷ்பங்களாலும் ஸம்ஹிதா மந்திரங்களாலும் பூஜித்து, பாத்யம் ஆசமனம் பராங்முகார்க்யம் இவற்றை கொடுக்க வேண்டும் என்பது கருத்து.

2.____ ஓ சுவாமி அழுக்கடைந்த புத்தியுள்ளவனாயும், அற்புனாயுமுள்ள அடியேனால் செய்யப்பட்ட சிறிய பக்தியால் தேவரீர் சிரமமுற்றிருக்கின்றீர். அவ்வபராதங்களை பொறுத்துக் கொள்ள வேண்டும்" என்பதாக பிரார்த்தித்து என்பது கருத்து.

அந்தர்ப்பலி பஹிர்ப்பலிகள் கொடுக்கும் முறை

60.குண்டத்தின் அருகில் அக்கினி திக்கில் இரண்டு மண்டலமிட்டு, பாகஞ் செய்த முழு அன்னத்தின் முதல் பாகத்தை எடுத்து, அந்தர்ப் பலி பஹிர்ப்பலி இவற்றை கொடுக்கவேண்டும்.

முதலாவது மண்டலத்தில் கிழக்கு திக்கில் _என்றும்,தெற்குத் திக்கில்___ என்றும், மேற்கு திக்கில் ___என்றும், வடக்கு திக்கில் ___என்றும், ஈசான திக்கில் ___என்றும்,அக்கினி திக்கில்__ என்றும்,நிருருதி திக்கில் 1__ என்றும், வாயு திக்கில் ___என்றும், மண்டலத்தின் ஈசான திக்கில்___ என்றும், அக்கினி திகில்____ என்றும், நிருருதி திக்கில்___ என்றும், வருணதிக்கு

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

வாயுதிக்கு இவற்றின் நடுவில் ____ என்றும், இவ்வாறு அந்தர்ப்பலி சமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

பின்னர் இரண்டாவது மண்டலத்தில் கிழக்கு முதல் ஈசானம் முடியவுள்ள திக்குகளில் ___என்றும், மேல்பாகத்தை குறித்து ஈசான திக்கில் ___என்றும், கீழ் பாகத்தை குறித்து நிருருதி திக்கில் ___என்றும், இவற்றின் நடுவில் ___என்றும், இரண்டு மண்டலங்களுக்கு வெளியில் ___என்றும், இவ்வாறு பஹிர்ப்பலியை சமர்பிக்க வேண்டும்.

பஹிர்ப்பலியை யாக மண்டபத்திற்கு வெளியாவது (உள்ளாவது) கொடுக்க வேண்டும். பிறகு அந்தர்ப்பலி பஹிர்ப்பலி இவற்றிற்குரிய மந்திரங்களை ஸம்ஹார முத்திரையால் எழுப்பி தன்னுடைய இருதய கமலத்தில் ஸ்தாபிக்க வேண்டும்.

1. ___என்றும் பாடமுண்டு.

லீலாவதி என்னும் நூலில் கூறப்பட்ட சுருக்கமான அக்கினி காரியம்.

61-62-62.5 லீலாவதி என்னும் சிவாகமத்தில், சுருக்கமாக கூறப்பட்ட குண்டத்திலேனும், ஸ்தண்டிலத்திலேனும் செய்யப்படும் அக்கினி காரியமானது, இனி கூறப்படுகிறது. இராக்ஷத பாகத்தை விலக்கி, பெருவிரல் அணி விரல்களால் நியாசம் செய்யப்பட்ட மூலமந்திரத்தையுடைய இரண்டு கண்களாலும் அக்கினியை நிரீக்ஷணம் செய்து.___ என்னும் மந்திரத்தால் புரோக்ஷணம் தாடனம் இவற்றை செய்து, கவச மந்திரத்தால் அப்யுக்ஷணம் செய்து,___ என்ற மூர்த்தி மந்திரத்தால் குண்டத்திலேனும் ஸ்தண்டிலத்திலேனும் அக்கினியை வைக்க வேண்டும்.

63-64-64.5 ___என்ற மந்திரத்தை உச்சரித்து, ஸம்ஹார முத்திரை செய்து, அக்கினியை எடுத்து, பூரகம் செய்து இழுத்து, கும்பகத்தால் பைந்தவாக்கினியுடனும், ஜாடராக்கினியுடனும் சேர்த்து, ரேசகத்தால்

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

__என்னும் மந்திரத்தை உச்சரித்து, தீபக் கூட்டத்துக்கு சமமாக அக்கினி பீஜத்தை உத்பவ முத்திரை செய்து,குண்டத்திலுள்ள அக்னியினிடத்திற் கலந்து, ஸத்யோஜாதம் முதலிய பஞ்ச பிரம மந்திரங்களால் பூஜை செய்ய வேண்டும்.

65. அதன் பின் மூலமந்திரத்தை ஸ்வாஹாந்தமாக உச்சரித்து ஐந்து ஆகுதிகள் செய்ய வேண்டும்.

66.66.5 ___என்று அக்கினி குழந்தையை நாமகரணம் செய்து, குண்டத்திற்கு வெளியில் கிழக்கு மேற்கு தெற்கு வடக்கு ஆகிய திக்குக்களில், முறையே அயன் ருத்திரர் விஷ்ணு அநந்தர் ஆகிய இவர்களை முறையே இருதய பீஜத்தோடு பூஜிக்க வேண்டும்.

67-67.5 பின்னர், அக்கினியின் இருதய கமலத்தில் பரமசிவனை முன்போல் ஆதாரசக்தி முதல் பவித்திரம் சாத்துதல் முடிவாக பூஜித்து, மூலமந்திரத்தால் சக்திக்கு தக்கவாறு ஹோமம் செய்து, அந்த மந்திரங்களால் தாம்சன் ஹோமமும் செய்ய வேண்டும்.

68-69-69.5 அக்கினியில் எழுந்தருளியிருக்கும் பரமசிவனை விஸர்ஜனஞ் செய்து ____என்று நான்கு ஆகுதிகள் செய்து,1 ____ என்று சொல்லிக்கொண்டு அக்கினியை விஸர்ஜனம் செய்ய வேண்டும். லீலாவதி என்னும் நூலின் கொள்கை இவ்வாறாகும்.

1. __என்று ப்ரதியில் இருக்கின்றது.

சிவ பூஜையின் முடிவு.

70-71-71.5 பின்னர் லிங்கத்தில் எழுந்தருளியிருக்கும் பரமசிவனுடைய சமீபத்திற்கு சென்று, ஓ சுவாமி! என்னுடைய பூஜை ஹோமம் இவற்றால் உண்டாகும் புண்ய பலத்தை ஏற்றருள வேண்டுமென்று விண்ணப்பித்து, உத்பவ முத்திரை செய்து கொண்டு 2 இருதய பீஜத்தை முன்னிட்ட மூலமந்திரத்தை

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

உச்சரித்து, அர்க்கிய ஜலத்துடன் பரமேசுவரரின் பொருட்டு ஸ்திரமான சித்தத்துடன் புண்ணிய பலத்தை நிவேதனம் செய்ய வேண்டும்.

2.___ என்னும் மந்திரத்தை என்பது கருத்து.

72-73-73.5 பின்னர் முன்போல் சிவபெருமானை அஷ்ட புஷ்பங்களால் பூஜித்து, ஸ்தோத்திரங்களால் ஸ்தோத்திரம் செய்து, வணங்கி, பராங்முகார்க்கியம் கொடுத்து, பொறுத்தருள வேண்டுமென்று பிராத்தித்து, நாராச முத்திரை செய்துகொண்டு ___என்னும் மந்திரத்தால் மந்திரங்களை உப ஸம்ஹாரஞ் செய்து, திவ்ய முத்திரை செய்துகொண்டு லிங்கத்தில் மூர்த்தி மந்திரத்தால் சேர்க்க வேண்டும்.

74-74.5 ஸ்தண்டிலத்தில் பரமேசுவரர் பூஜிக்கப்பட்ட பின், மந்திரங்களை தன்னுடைய இருதய கமலத்திற் சேர்த்து ஆகமங்களிற் கூறப்பட்ட முறைப்படி சண்டிடேசுவர பூஜை செய்யவேண்டும்

ஆக ஸ்லோகம் 275.5

சண்டேசுவர பூஜை

1.இனி, பூஜை செய்யுமிடத்திற்கு ஈசான திக்கில், சாணத்தால் மெழுகப்பட்ட பூமியிலேனும், ஆடையால் மறைக்கப்பட்ட பீடத்திலேனும், சண்டேசுவரரைப் பூஜை செய்ய வேண்டிய முறை கூறப்படுகிறது.

__என்னும் மந்திரங்களால் ஆவாஹனம் செய்து, ___என்று சொல்லிக்கொண்டு, 1 ஸகளீகரணஞ் செய்து சண்டரை தியானிக்க வேண்டும்.

1. மூலத்தில் கையில் அஸ்திரம் என்றிருக்கிறது.

2-3-4-5. ருத்திரருடைய கோபத்திலிருந்து உண்டானவராகவும், கருமை நிறமுடையவராகவும், பயங்கரராகவும், சூலம் டங்கமிவற்றை தரித்திருப்பவராகவும், ருத்திராம்சமுள்ளவராகவும், நான்கு முகங்கள் நான்கு கைகளை உடையவராகவும், முகத்திலிருந்து கிளம்பிய பெரிதான சுவாலையை

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

உடையவராகவும், செம்மையான பன்னிரு கண்களை உடையவராகவும், ஜடாமகுடத்தில் அர்த்தசந்திரனால் அலங்கரிக்கப்பட்டவராகவும், ஸர்ப்பத்தை வளையலாக

அணிந்தவராகவும், ஸர்ப்பத்தை பூணூலாக உடையவராகவும், அக்ஷமாலை கமண்டலு இவற்றை தரித்திருப்பவராகவும், வெண்மையான பத்மாசனத்தின் மீது அமர்ந்திருப்பவராகவும், அன்புடன் வணங்குவோரின் பீடைகளை அகற்றுபவராகவும், சண்டேசுவரரைத் தியானித்து, அர்த்த சந்திர மண்டலத்திலேனும், டங்கவடிவான மண்டபத்திலேனும், சண்டேசுவரரை பூஜிக்க வேண்டும்.

5.5 மூல மந்திரத்தை சத்திக்கு தக்கவாறு ஜபித்து, அங்க மந்திரங்களை தசாம்சமாக ஜபிக்கவேண்டும்.

6-6.5 (சுவாமிக்கு சமர்ப்பிக்கப்பட்ட ) பசு, பூமி, பொன், ஆடை, இவற்றையும் இரத்தினம்,சுவர்ணம் இவற்றாலாகிய ஆபரணங்களையும் நீக்கி, ஏனைய நிர்மாலியங்களை ___என்று சொல்லி சண்டேசுவரர்க்கு ஸமர்ப்பிக்க வேண்டும்.

7-8-8.5 அவ்வாறே பிறநூல்களில் கூறப்பட்டிருக்கிறது. அது வருமாறு:- " பக்கக் கூடிய தேன் முதலியனவும், பருகக்கூடிய இளநீர் முதலியனவும், உண்ணக்கூடிய அன்னம் முதலியனவும், பானகம் முதலியனவும், தாம்பூலம் மாலை சந்தனம் முதலியனவும் ஆகிய நிர்மாலிய போஜனமானது, சிவனது ஆணையால் தேவரீருக்கு என்னால் கொடுக்கப்பட்டன. ஓ சண்டரே! இந்த எல்லாக் கிரியைகளின் கூட்டமானது உம்முடைய ஆணையால் என்னால் செய்யப்பட்டது.அறியாமையால் அதிகமாகவேனும் குறைவாகவேனும் செய்திருப்பினும்,எல்லாக் கர்மாக்களும் எனக்கும் பூர்ணமானதாக ஆக வேண்டும்" என்பதாம்.

...ublic domain. Digitization ... emy

9-10 இவ்வாறு சண்டேசுவரருக்கு விக்ஞாபனம் செய்து சண்டேசுவர மூலமந்திரத்தால் பராங்முகார்க்கியம் சமர்ப்பித்து,___ என்னும் மந்திரத்தால் ஸம்கார முத்திரை செய்து கொண்டு மெதுவாக உபஸம்ஹாரம் செய்து, பூரகம் செய்து மூலமந்திரத்தை உச்சரித்து மந்திரங்களை தன்னுடைய ஹ்ருதய கமலத்தில் சேர்க்கவேண்டும்.

11-11.5 நிர்மாலியம் வைத்திருந்த இடத்தை சாணத்தால் மெழுகி, அஸ்திர ஜலத்தால் புரோக்ஷித்து, அர்க்கிய பாத்திரத்திலுள்ள மந்திரங்களை உத்தாபனம் செய்து, கை முதலியன கழுவி, ஆசமனம் செய்து, முறைப்படி ஸகளீகரணம் செய்யவேண்டும். ஆக சுலோகம் 286.5

கபில பூஜை

---என்று சொல்லிக்கொண்டு கபிலையை அருசித்து,

1.1.5 ____ இதன் பொருள்- ஓ காமதேனுவின் குழந்தாய்! உலகத்திற்கு அன்னையே! தேவர்களுக்கு அமிருதமளிப்பவளே! வரத்தை கொடுப்பவளே! கவளத்தை கிரகித்துக் கொள். எனக்கு இஷ்டமான பொருளை கொடு என்பதாம். இவ்வாறு சொல்லிக்கொண்டு கவளத்தை பசுவிற்கு கொடுத்து, மீண்டும்,

2-3-4-4.5 ____ இ-ள். ஓ நிலையை! " நீ வஸிஷ்டர்,விசுவாமித்திரர்,ஜஹ்நு முதலிய முனிவர்களால் வணங்கப்பட்டவளாக இருக்கிறாய். என்னால் செய்யப்பட்ட பாவத்தை போக்க வேண்டும். என்னுடைய முன்பக்கம் பின்பக்கம் இருதயம் வாக்கு ஆகிய இவற்றில் எப்பொழுதும் பசுக்கள் இருக்கின்றன. நான் பசுக்களின் நடுவில் வஸிக்கிறேன். இந்த மந்திரத்தை எவன் நியமத்துடனும் சுத்தியுடனும் முக்காலங்களிலும் ஜபிக்கிறானோ அவன் எல்லாப் பாபங்களினின்றும் விடுபட்டு சிவலோகத்தை அடைகிறான்" என்பதாம். இவ்வாறு சொல்லிக்கொண்டு தேனுவை பிரார்த்திக்க வேண்டும்.

அல்லது

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

5.5.5___ இ-ள் அமிருதம் கடையும் பொழுது உண்டானவளே! காமதேனுவே! உலகத்தை தரிப்பவளே! இந்த கவளத்தை ஏற்று அருள் செய். இது எனக்கு மேலான விரதம் என்பதாம். இவ்வாறு சொல்லிக்கொண்டு பசுவிற்கு கவளத்தை கொடுத்து பிரார்த்திக்க வேண்டும்.

6-6.5 பசுக்களுக்கு எவ்வாறு கவளம் கொடுக்க வேண்டுமோ, அவ்வாறே விருஷபத்திற்கும் கவளம் கொடுக்க வேண்டும். விருஷபத்திற்கு கவளம் கொடுத்தாலுண்டாகும் பலன், பசுவிற்கு கவளம் கொடுத்தாலுண்டாகும் பலத்துடன் சமமாகுமென நூல்களில் காணப்படுகிறது. ஆனால் மந்திரம் வெவ்வேறு வகைப்படும்.

7-7.5 ____ இ-ள் இந்த விருஷபவங்கள் எல்லாவுலகங்களையும், தாங்குகிறவையாவும், உயிர் அன்னம் இவற்றை தருவனவாயும் இருக்கின்றன. இந்த விருஷபங்கள் சந்தோஷத்துடன் கவளத்தை கிரகித்துக் கொள்ளட்டும். இது எனக்கு மேலான விரதமாகும் என்பதாம். இந்த மந்திரத்தை சொல்லி விருஷபத்திற்கு கவளம் கொடுக்கவேண்டும்.

8-8.5 தினந்தோறும் கடுமையான இவ்விரதத்தை கைக்கொண்டு, பிறருடைய பசுவிற்கே கவளம் கொடுக்க வேண்டும். அந்த பசுக்களும் விருஷங்ளும் கொடுமையான பயத்தினின்றும் இரக்ஷிக்கின்றன. இவற்றை ஸ்பரிசித்தால் பாவங்கள் நீங்கும்.

வித்யா பீடம் குருபரம்பரை இவர்களை பூசித்தல்

9-10 பின்னர், வித்யா பீடத்தை, புஷ்பம் தூபம் மாலைகளால் அருச்சித்து, தன்னுடைய ஆசாரியரது பாத கமலங்களை பக்தியுடன் நன்றாக பூசிக்க வேண்டும். மத்யாஹ்ன காலம் வரும் வரை ஸம்ஹிதைகளுள் தமக்கு விருப்பமான சிவ சாஸ்திரத்தை அத்யயனம் செய்ய வேண்டும்.

ஆக சுலோகம் 296.5

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

மத்தியாஹ்ன காலத்தில் செய்யவேண்டுவன.

1.1.5 முன்போல் ஸ்நானம் முதலியன செய்து, பரமேசுவரரை பூஜிக்க வேண்டும். அல்லது முன் பூஜிக்கப்பட்ட சிவபெருமானை அஷ்ட புஷ்பங்களால் பூஜிக்க வேண்டும். பீடம், மூர்த்தி,சிவன், 1 அங்கங்கள் இவற்றை பூசித்தல் அஷ்ட புஷ்பங்களால் பூசித்தலாகும்.

1.அங்கங்கள் - சிரசு, முகம், இருதயம், குஹ்யம், பாதம் என ஐந்து .அல்லது, இருதயம், சிரசு, சிகை, கவசம், அஸ்திரம் என்னும் ஐந்து.

போஜனம் செய்யும் இடத்தில் செய்ய வேண்டுவன

2.2.5 மத்யாஹ்ன காலத்தில் செய்ய வேண்டிய பூஜைகளை செய்த பின்னர் அழகாயும், பரிசுத்தமாயும், கோமயத்தால் மெழுகப்பட்டதாயும், தனிப்படுத்தப்பட்டதாயும் உள்ள போஜனம் செய்யுமிடத்தில், பக்குவம் செய்த சுத்தமான அன்னத்தை கொண்டுவரவேண்டும்.

3.3.5 பின்னர் வௌஷடை இறுதியிலுடைய மிருத்யுஞ்ஜய மந்திரத்தாலேயே ஏழு முறை ஜபிக்கபட்டவையாயும் தர்ப்பத்துடன் கூடிய கையில் இருக்கிறவையாயுமுள்ள ஜலத்திவலைகளால், அந்த அன்னத்தை புரோக்ஷிக்க வேண்டும்.

4.4.5 பாகம் செய்த முழு அன்னத்தின் முதல் பாதி பாகத்தை எடுத்து, பரமசிவனுக்கு நிவேதனம் செய்யவேண்டும். பின்னால் உள்ள பாதி பாகத்தை சுல்லீ ஹோமம் செய்வதற்காக எடுத்து வைக்கவேண்டும். ஆக ஸ்லோகம் 300.5

சுல்லீ ஹோமம் செய்யுமுறை

1-2- 2.5 அடுப்பை நிரீக்ஷணம் முதலான நான்கு சுத்திகளால் சுத்தி செய்து, அதிலுள்ள அக்கினியை பூரகஞ்செய்து எடுத்து, நாபியிலுள்ள அக்கினியியுடனும் பைந்தவாக்கினியுடனும் கும்பகத்தால் ஸமரஸமாக செய்து, பின்னர் ஹ்ரூம் என்னும் அக்கினி பீஜத்தை உச்சரித்துக்கொண்டு, ரேசக

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

வாயுவால் பிரமன் முதலியவர்களின் ஸ்தானங்களை கடந்து, நீ, சிவாக்கினியாக இருக்கிறாய் என்று தியானித்து அடுப்பிலுள்ள அக்கினியினிடத்தில் சேர்க்க வேண்டும்.

__&_அடுப்பிலுள்ள அக்கினியை அருசித்து.

(3.3.5) அதன்பின், அக்கினிதிக்கு முதல் கிழக்கு திக்கு முடிவாகவுள்ள திக்கிலுள்ள அக்கினி முதல் இந்திரன் ஈறானவர்களை அக்கினியில் முறையே பூஜித்து, ஸ்வாஹாசப்தத்தை இறுதியிலுடையனவாக அவ்வவ மந்திரங்களை உச்சரித்து ஆகுதிகள் கொடுத்து,அவர்களை பொருத்துக் கொள்ளும்படி பிரார்த்தித்து பின்னர் விஸர்ஜனம் செய்யவேண்டும்.

ஆக சுலோகம் 304.

வாஸ்து பலியிடு முறை.

பின்னர் அடுப்பின் வலது கையில் (பாகத்தில்) ____என்றும், இடது கையில் (பாகத்தில்)___ என்றும், காடி கழுநீர் வைக்கக்கூடிய பாத்திரங்களில்____ என்றும், ஜலம் வைக்கக்கூடிய பாத்திரங்களில் ____என்றும்,வீட்டின் முக்கியமான வாயிலில்___ என்றும், அரைக்கக்கூடிய அம்மி ஆட்டுக்கல் முதலியவிடங்களில் ___என்றும், உரலில் ___என்றும், உலக்கையில்____ என்றும், வாரு கோலில் ___என்றும், படுக்கையின் தலைப் பக்கத்தில்___ என்றும், வீட்டின் மத்தியில் உள்ள தூணிற்கு கீழே ____என்றும் சொல்லிக்கொண்டு வாஸ்து பலி கொடுக்க வேண்டும்.

1 ஸாந்தானிக பிக்ஷா போஜன விதி.

1-2-2.5 கால்களை கழுவி, ஆசமனம் செய்து, முன் கூறப்பட்ட போஜனஸ்தானத்தை அடைந்து, சிவ பக்தர்களையும், நல்லொழுக்கமுடையவர்களையும், சுத்த சைவர்களாயும், தபஸையே தானமாகவுடையவராயும், ஒருவருக்கொருவர் ஸ்பரிசித்துக் கொள்ளாதவர்களாயும்,மேலானவர்களாயும், வியாகுலமற்றவர்களாயும், ஒரே

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

ஜாதியாக உள்ளவர்களாயும் இருப்பவர்களுடன், ஒரே பந்தியில் மனதை வேறிடத்திற் செலுத்தாமல் தபஸ்வியானவன் போஜனம் செய்ய வேண்டும்.

1.சைவ பரம்பரையிலுதித்த சிஷ்யர்களால் கொடுக்கப்படும் திரவியங்களை கொண்டு செய்யப்படும் ஆசாரியரது போஜனம் ஸாந்தானிக பிக்ஷா போஜனமெனப்படும்..

3-4. தனக்கு முன்னால் பஸ்ம 1 ரேகையால் நான்கு பக்கங்களையும் அலங்கரித்து, 2 அவரவர்க்குரிய திக்கை பார்த்துக்கொண்டு, ஆசாரியன் சுத்தஞ் செய்த சுவர்ண பாத்திரத்திலும், ஸாதகன் வெள்ளி பாத்திரத்திலும், புத்திரகன் தாம்பிர பாத்திரத்திலும், ஸமய தீக்ஷையுடையவன் வெண்கல பாத்திரத்லும் மௌனமாக இருந்து போஜனம் செய்ய வேண்டும்.

1.ஆசாரியர் முதலிய நால்வருக்கு முறையே நான்கு மூன்று இரண்டு ஒன்று ஆகிய ரேகைகள் உண்டு.

2. ஆசாரியர் முதலியவர் முறையே கிழக்கு, தெற்கு, மேற்கு, வடக்கு ஆகிய திக்குகளை பார்த்துக்கொண்டு என்பது கருத்து.

4.5-5-5.5 சுவர்ணம் வெள்ளி இவற்றால் ஆகிய பாத்திரங்கள் கிடையாவிடில், நால்வருக்கும் உரியதான தாம்பிரத்தாலாகிய பாத்திரத்திலேனும், ஏழு முறை பஸ்மத்தாற் சுத்தம் செய்யப்பட்ட தாயும், ஏழுமுறை அகோர மந்திரத்தால் அபிமந்திரிக்கப்பட்ட தாயுமுள்ள வெண்கலப் பாத்திரத்திலேனும் போஜனம் செய்ய வேண்டும்.

6-6.5 அவையுங்கிடைக்கவில்லையானால் புரசு, தாமரை, இலுப்பை, வாழை, இவற்றின் இலைகளிலும், இவ்விலைகளுக்கு சமமான விலக்கப்படாத பிற இலைகளிலும்,போஜனம் செய்ய வேண்டும்.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

7-7.5 ஆல், அரசு, எருக்கு, ஆமணக்கு, ஸாலமரம், சம்பகம் ஆகிய மரங்களின் இலைகளிலும், இவை போன்ற விலக்கப்பட்ட பிற இலைகளிலும் போஜனம் செய்ய கூடாது.

8-9-9.5 முழங்கால்களின் இடையில் கைகளை வைத்து கொண்டேனும், வீராஸனத்திலமர்ந்தேனும், இடது கையால் போஜன பாத்திரத்தை ஸ்பரிசித்துக் கொண்டு, முன்போல் வௌஷடை இறுதியிலுடைய மிருத்யுஞ்ஜய மந்திரத்தால் அன்னத்தை ஏழு முறை அபிமந்திரித்து,அஸ்திர மந்திரத்தால் ஜாடராக்கினியை ஜ்வாலையுடன் கூடியதாக தியானித்து, பருப்பு, நெய், இவற்றுடன் கூடியதாயும், பரிசுத்தமாயுமுள்ள அன்னத்தை 1 ஆசாரியர் முதலிய நால்வரும் போஜனம் செய்ய வேண்டும்.

1.வியாக்கியானத்தில் ____என்று பாடங் கொள்ளப்பட்டிருக்கிறது. அந்த பாடத்தை கொண்டால் மௌனமாய் இருந்து என்று பொருள் கொள்ள வேண்டும்.

10-10.5 போஜனம் செய்வதற்கு முன்னர் ஆபோசனத்தை பருகி, பிரணவத்தை ஆதியிலும் ஸ்வாஹாபதத்தை இறுதியிலும் உடைய ___என்பது முதலிய மந்திரங்களால் ஐந்து ஆகுதிகள் கொடுத்து, ஜாடராக்கினியை ஜ்வலிப்பிக்க வேண்டும்.

அது எவ்வாறெனில்,"( பூமியில் சிறிது அன்னமிட்டு)___ என்று சொல்லிக்கொண்டு ஆபோசன ஜலத்தால் அந்த அன்னம் முதலியவற்றை நிவேதனம் செய்து, எஞ்சிய நீரை___ என்னும் மந்திரத்தை உச்சரித்து பருகி ___ என்று சொல்லிக்கொண்டு, பிராணாகுதிகளை கொடுத்து, விதிப்படி பூஜித்து___ என்னும் மந்திரத்தை உச்சரித்து கழுவப்படாத கையினால் உள்ளங்கையில் நீரை கிரகித்து அருந்தி கை கால்களை கழுவி ஆசமனம் செய்ய வேண்டும்" என்றவாறாம்.

...ublic domain. Digit... ...emy

11.11.5 வயிற்றின் இரண்டு பாகங்களை அளவிடப்பட்ட அன்ன கவளங்களாலும், மற்றொரு பாகத்தை தீர்த்தத்தாலும் நிரப்பவேண்டும். பிறிதொரு பாகத்தை பிராணவாயு சஞ்சரிப்பதற்காக நிர்ப்பாமலிருக்க வேண்டும்.

12-13 தேத்தாங்கொட்டை, கள்ளு, முருங்கை, நீர்முள்ளி, வெள்ளைப்பூண்டு, மாம்ஸம்,கையினால் பரிமார பெற்ற 2 வியஞ்சனங்கள் உப்பு ஆகியவற்றை விலக்கவேண்டும். போஜன மத்தியில் உப்பு நெய் இவற்றை உபயோகப்படுத்தலாகாது.

2. மென்ற பாடத்தை கொண்டால் வெள்ளுள்ளி என்பது பொருள்.

14-14.5 போஜனம் செய்யும் பொழுது தலையை ஆடையால் மறைத்தல், வணக்கமின்றி இருத்தல்,நிந்தித்தல், கொட்டாவி விடுதல் இவற்றை விலக்க வேண்டும். போஜனத்திற்கு இடையிலும், கழுவப்பட்ட கையினாலும், வாயை பிளந்து கொண்டும், போஜனத்திற்கு முன்னரும், மனதை வேறிடத்தில் செலுத்திக் கொண்டும்,ஜலத்தை அருந்தலாகாது.

15-15.5 ஈ,நகம், மயிர் ஆகிய இவை அன்னத்தில் அகப்பட்டால், அகப்பட்ட இடத்திலுள்ள சிறிது அன்னத்தை விலக்கி கையை கழுவி, பஸ்மத்தை ஸ்பரிசித்து எஞ்சிய அன்னத்தை புஜிக்க வேண்டும்.

16-17-17.5 போஜனம் செய்த பின்னர், (1 கை கால்களை கழுவி) ஆசமனம் செய்து, தன் வலது கையின் பெருவிரலின் நுனியிலிருந்து பெருகிய நீரால் வலது கால் பெருவிரலை ____மேலானவற்றிற்கும் மேலானதாயும் வியாபகமாயுள்ள எந்த ஆத்மாவானது வலது கால் பெருவிரலின் நுனியில் இருக்கின்றதோ அந்த ஆத்மாவிற்கு அபிஷேகம் செய்கிறேன்.) என்னும் மந்திரத்தை சொல்லிக்கொண்டு நினைக்க வேண்டும்.

1. கை கால்களை கழுவி என்பது மூலத்திலில்லை.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

18-18.5 பின்னர் முன்போல் ஸகளீகரணஞ் செய்து, போஜனத்தில் நேரிட்ட தோஷம் நீங்குவதற்காக, நாபி முதல் மூக்கு ஈறாக பரிகை என்னும் முத்திரையை செய்யவேண்டும்.

ஆக சுலோகம் 322

அயாசித பிக்ஷாடனம் செய்யுமுறை

1.யாசிக்காதவன் பொருட்டு, அன்னம் முதல் பூமி ஈறாக உள்ள எந்த வஸ்துவானது, அன்புடன் கொணர்ந்து கொடுக்க படுகின்றதோ, அது அயாசித பிக்ஷையாகும்.

2. 1 பதிதன், நாவிதன், சிற்பி, பரஸ்திரீ கமனம் பிரம்ம ஹத்தி முதலிய தோஷங்களால் தூஷிக்கப்பட்டவன் ஆகிய இவர்களிடமிருந்து பிக்ஷையை பெறாலாகாது. தர்மம் விருத்தியாவதில் விருப்பத்துடன், அந்த அயாசித பிக்ஷையை பிக்ஷுவானவன் (ஸந்யாஸியானவன்) ஸ்வீகரிக்க வேண்டும்.

1. தன்னுடைய ஆசிரமம் ஆசாரம் இவற்றினின்றும் நழுவினவன் பதிதனாவன்.

3.வண்டானது புஷ்பத்திலிருந்து தேனை ஸ்வீகரித்த போதிலும், புஷ்பத்தை எவ்வாறு பாதிக்கிறதில்லையோ, அவ்வாறே கிரகஸ்தனிடத்திலிருந்து மாதுகரி பிக்ஷையை கிரகிக்கவேண்டும்.

4. பிக்ஷை பெறுவதற்காக கிரகத்தில் பிரவேசித்தவன் பொருட்டும், தானாகவே சஞ்சரிப்பவன் பொருட்டும், கிரகஸ்தனால் எந்தப் பிக்ஷையானது கொணர்ந்து கொடுக்கப்பட்டதோ, அந்தப் பிக்ஷையானது பரிக்ரகமற்ற பிக்ஷையாகும்.

5. போக மோக்ஷ பலன்களை விரும்புகிறவர்களால், இந்த 2 பிக்ஷைகள் ஸோம 3 லதை போல் ஸ்வீகரிக்க த்தக்கன.இவற்றுள் மாதுகரி பிக்ஷையானது மேலானது. ஒருவனுடைய அன்னத்தை எப்பொழுதும் விலக்க வேண்டும். ( பலருடைய அன்னமாயிருக்க வேண்டுமென்பது கருத்து.)

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

2. மாதுகரி பிக்ஷை, ஸ்வயம் தத்த பிக்ஷை, ஸாந்தானிக பிக்ஷை, அயாசித பிக்ஷை என்று பிக்ஷை நான்கு வகைப்படும். மூன்றாவது நான்காவது சுலோகங்களாலும், முதல் சுலோகத்தாலும், ஸாந்தானிக பிக்ஷா போஜன விதி என்ற தலையங்கத்தின் டிப்பணத்தாலும், இவற்றின் பொருள் அறியக் கிடக்கின்றன.

3.ஸோமலதைகளை விதிக்கப்பட்ட காலத்தில் பெற்றுக் கொண்டால் அவை பரிசுத்தமாக்கும். இல்லையேல் அவை பரிசுத்தமல்ல. அதுபோல் இந்த பிக்ஷைகளையும் உரிய காலத்தில் பெற்றுக் கொண்டாற்றான் பரிசுத்தமாகும் என்பது கருத்து.

6.பிரஹஸ்பதிக்கு சமமான யதியானவன், 4 மிலேச்சர்களிடத்திற் கூட மாதுகரிபிக்ஷையை ஸ்வீகரிக்கலாம். ஒருவனுடைய அன்னத்தை புஜிக்க கூடாது.

4.இந்த வாக்யம் ஒருவனுடையதாகிய அன்னத்தை புஜிக்க கூடாது என்பதை வற்புறுத்துகின்றது.

7. இந்த நான்கு வகை பிக்ஷைகளினும் வேறாயும், வேண்டுதல் முதலிய தடையால் ஸாதிக்கத் தக்கதாயும் உள்ள நீரோதம் என்னும் அதம பிக்ஷையை ஸந்யாசியானவன் விலக்க வேண்டும்.

8. தாமிரம், உலோகம், (வெண்கலம்) இவற்றால் செய்யப்பட்ட தாயும், 1 பிரம விருக்ஷம் முதலியவற்றாலாக்க பெற்ற தாயும் உள்ள பிக்ஷா பாத்திரமானது போகத்தில் விருப்பமுள்ள புபுக்ஷுவுக்கு, சங்கு முதலியவற்றாலாக்க பெற்ற பிக்ஷா பாத்திரமானது முத்தியில் விருப்பமுள்ள முமுக்ஷுவுக்கு விதிக்கப்பட்டிருக்கின்றன.

1. புரசு, மா, முதலிய மரங்களின் இலைகளால் செய்யப்பட்டதாயும் என்பது கருத்து.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

9-10-11. சுத்தமான திருநீற்றால் ஸ்நானஞ் செய்து, வேறு கௌபீனம் உத்தரீயம் இவற்றை தரித்துக்கொண்டு, ஆசமனம் செய்து, மௌனமாக இருந்து, சிவன் குரு இவர்களை தியானித்து, பஞ்ச பிரம மந்திரம் அகோர மந்திரம் இவற்றால் அபி மந்திரிக்கப்பட்ட தாயும், கவச மந்திரத்தால் மந்திரிக்கப்பட்ட செம்மையாயும் சுத்தமாயுமுள்ள வஸ்திரத்தால்மூடப்பட்ட தாயுமுள்ள பிக்ஷாபாத்திரத்தையும், அஸ்திர மந்திரத்தால் அபிமந்திரிக்கப் பட்ட தண்டத்தையும் குடையையும் கையிலேந்தி, பரமசிவன் குரு ஆகிய இவர்களின் ஆணையை பெற்று, நல்ல அனுஷ்டானமுடையவர்களது கிரகங்களில் பிக்ஷை பெற செல்ல வேண்டும்.

12. அப்பொழுது எவரையேனும் வணங்குதல், துப்புதல், எவரையேனும் தொடுதல், கெட்ட பாதையிற் செல்லுதல், நிந்தித்தல் இவற்றை செய்யக்கூடாது. நாய் முதலிய ஜந்துக்களின் கூட்டத்திலிருந்து விலகி செல்ல வேண்டும்.

13-14. சன்யாசியானவன் சுத்தர்களான பிராமணர் முதலிய நான்கு ஜாதியாரின் கிருகத்தின் அங்கணத்தை (முற்றத்தை) அடைந்து —— (பிக்ஷையைக் கொடு) என்று கூறி கால் பெருவிரலின் நுனியில் பார்வையை செலுத்தி, பசுவானது கன்றின் சேர்க்கையால் எவ்வளவுக்குள்ளாக பாலைச்சொரியுமோ, அவ்வளவு நேரம் எதிர்பார்க்க வேண்டும்.அதன்பின் வேறிடத்திற்கு செல்ல வேண்டும்.

15. சென்றுகொண்டிருக்கும்பொழுது அழைத்தால், சென்றுகொண்டிருந்த அந்த இடத்திலிருந்தும் திரும்பி வரக்கூடாது. யஜமானனால் கொண்டு வரப்பட்ட பிக்ஷையை சென்று கொண்டிருந்த அந்த இடத்திலிருந்து கொண்டே கிரகிக்க வேண்டும்.

Public domain. Digitized ... Academy

16. கரண்டி, கை, வெண்கலம் இவற்றால் கொண்டுவரப்பட்டதாயும், 1 தாஸீ, கர்ப்பிணீ, அழுக்கு ஆடை தரித்திருப்பவர் ஆகிய இவர்களால் கொண்டுவரப்பட்ட தாயும் உள்ள பிக்ஷயை கிரகிக்கலாகாது.

1._____ என்று மூலப்ரதியிலும் ஸித்தாந்த சேகரத்திலும் பாடம் இருக்கின்றது. இந்த பாடத்தை கொண்டால் அஸத் சூத்திரர்களின் ஸ்திரீ என்ற அர்த்தத்தை கொள்ள வேண்டும். _____ என்ற ஸ்பஷ்ட போதினீ வியாக்யான பாடத்தை அனுசரித்து தாஸீ என்ற பொருள் எழுதப்பட்டிருக்கிறது.

17.பிக்ஷான்னத்தால் பாத்திரம் நிரம்பும் வரை இவ்வாறு பிக்ஷ எடுத்து, அதன் பின் ஜனங்களின் ஷேமத்தை கோரிக் கொண்டு, தன்னுடைய ஆச்ரமத்திற்கு செல்ல வேண்டும். ஆக சுலோகம் 399,

பிக்ஷ எடுத்தபின் செய்ய வேண்டுவன

1.பிக்ஷா பாத்திரத்தை சுத்தமான இடத்தில் வைத்து, ஆசமனம் செய்து, முன்போல் உத்தூளனம் ஸகளீகரணம் இவற்றை செய்து, அந்த பிக்ஷான்னத்தை அஸ்திர மந்திரத்தால் புரோக்ஷித்து 2 தீபனம் செய்யவேண்டும்.

2 -3 ஸன்னியாசியானவன் மூன்று அக்ஷரங்களை உடைய மிருத்யுஞ்ஜய மந்திரத்தால், அந்த பிக்ஷான்னத்தை அமிருதீகரணஞ் செய்து, மூன்று பாகமிட்டு, ஒரு பாகத்தை பரமசிவனுக்கு நிவேதித்து, இரண்டாவது பாகத்தை தன் குருவுக்கும் ஸமர்ப்பித்து, மூன்றாவது பாகத்தை பிராணனை காப்பதற்காக முன் ஸாந்தானிக பிக்ஷா போஜன விதியிற் கூறப்பட்டவாறு புஜிக்க வேண்டும். ஸித்தாந்த சாஸ்திரத்தில் இந்த போஜன விதியானது சுருக்கமாகக் கூறப்பட்டது.

2. தீபனம் - பிரகாசிக்கச் செய்தல். அதாவது, சுத்தமுடையதாக செய்தல்.

ஸாயங்காலத்தில் செய்ய வேண்டுவன.

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

4.போஜனத்திற்கு பின்னர், சாயங்காலம் வரை, ஸம்ஹிதைகளுள் யாதானுமோர் சிவ சாஸ்திரத்தை அத்யயனஞ் செய்து, ஸாயங்காலத்தில், ஸ்நானம், ஸந்த்யோபாஸனை, சிவபூஜை இவற்றை செய்து,

சயன விதி

5. சுத்தமான பூப்ரதேசத்தை உடையதாயும், புற்கள் பரப்ப பெற்ற தாயும் இருக்கும் சுத்தமான இடத்தில், மான் தோலையேனும் புலித்தோலையேனும் பரப்பி விரிக்க வேண்டும்.

6.மந்திரங்களை அறிந்தவன், சரீரத்தில் மந்திரங்களை நியாஸஞ் செய்து, இருதய கமலத்தில் இருக்கும் அக்ஷர வடிவினராகிய பரமேசுவரரை சித்தித்து கொண்டு யோகநித்திரையுடன் படுத்து,

அர்த்த ராத்திரியில் செய்ய வேண்டுவன.

7.பின்னர், பகலில் கொண்டுவரப்பட்ட தாயும்,ஆடையால் வடிகட்ட பெற்றதாயும் இருக்கிற ஜலத்தால், அர்த்த ராத்திரியிலும் முன்போல் ஸந்த்யோபாஸனை சிவபூஜை இவற்றை செய்ய வேண்டும்.

நித்திய விதியின் முடிவு

8. மீண்டும் நித்திரை செய்து, வைகரையில் எழுந்து, சிவபெருமானைச் சிந்தித்து, கூறப்பட்ட எல்லா ஆஹ்னிகக் கிரியைகளையும் நாடோறும் அனுட்டிக்க வேண்டும்.

9. பரோபகாரம் செய்வதை ஸ்வபாவமாகவுடையவரான ஸ்ரீ ஸோமசம்புவால் கிரியாகாண்ட க்ரமாவளீ என்னும் நூலில் நித்தியவிதியின் முறையானது கூறப்பட்டது.

ஆக சுலோகம் 348,

கிரியாகாண்ட க்ரிமாவளீ என்னும் ஸோமசம்பு பத்ததியில் நித்தியவிதி முற்றிற்று.

Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

**********

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

In Public domain. Digitization Muthulakshmi Research Academy

Saivasastra Prachara Sabha
March - 2021